

PariksaPath

GSRTC કંડક્ટર • સંપૂર્ણ વિશેષ માર્ગદર્શિકા

GSRTC કંડક્ટર સંપૂર્ણ વિશેષ માર્ગદર્શિકા

🚌 આખો GSRTC કંડક્ટર સિલેબસ એક જ ગાઈડમાં — GSRTC સંસ્થા • કંડક્ટરની ફરજો • ટિકિટ-ભાડું-લગેજ • MV Act-ટ્રાફિક • પ્રાથમિક સારવાર + ગુજરાતી • ગણિત • રિઝનિંગ • કમ્પ્યુટર • ભૂગોળ-ઇતિહાસ • વિજ્ઞાન • GK, ઉકેલેલા દાખલા ને જૂના પ્રશ્નો (PYQ) સાથે GSRTC કંડક્ટર પરીક્ષા માટે ખાસ તૈયાર

🌐 pariksapath.in

➡️ t.me/PariksaPathOfficial • 100% ફ્રી, ગુજરાતીમાં

પ્રસ્તાવના

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્રો, 🙋

PariksaPath પર તમારું હાર્દિક સ્વાગત છે!

PariksaPath એ ગુજરાતના સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ માટે બનેલું platform છે — જ્યાં તમને **100% ફ્રી**, ગુજરાતીમાં અને ઉચ્ચ ગુણવત્તાની તૈયારી સામગ્રી મળે છે. GPSC · GSSSB · તલાટી · પોલીસ · GSRTC · CCE · TET-TAT જેવી પરીક્ષાઓ માટે:

- 📖 **મોક ટેસ્ટ** — અસલ પરીક્ષા જેવા, જવાબ ને સમજૂતી સાથે
- 📅 **વાંચન સામગ્રી** — આ ગાઈડ જેવી વિગતવાર, ઉદાહરણ સાથે
- 📝 **રોજનું કરન્ટ અફેર્સ** — ગુજરાતીમાં
- 📄 **જૂનાં પેપર (PYQ)** — જવાબ સાથે

અમારો એક જ ધ્યેય છે — **પૈસાના અભાવે કોઈ વિદ્યાર્થીની તૈયારી ન અટકે**. એટલે આ બધું ફ્રી છે, ને હંમેશાં ફ્રી રહેશે.

♥ તમે અમને કેવી રીતે મદદ કરી શકો?

આ સામગ્રી ઉપયોગી લાગે તો એને તમારા મિત્રો, **classmates ને WhatsApp/Telegram ગ્રુપમાં share કરો**. તમારો એક share કોઈ બીજા જરૂરિયાતમંદ વિદ્યાર્થી સુધી આ મફત સામગ્રી પહોંચાડશે. જેટલું વધારે share થશે, એટલા વધારે વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોંચશે — અને એ જ અમારી સાચી કમાણી છે.

🌐 pariksapath.in · 📱 t.me/PariksaPathOfficial

ચાલો, સાથે મળીને તૈયારી કરીએ — મહેનત તમારી, સાથ અમારો! 🤝

— PariksaPath ટીમ

અનુક્રમણિકા

- 1 GSRTC — સંસ્થાકીય પરિચય અને ઇતિહાસ (GSRTC: Introduction & History)
- 2 GSRTC નું માળખું — વિભાગ, ડેપો અને વ્યવસ્થાપન (Structure, Divisions, Depots & Management)
- 3 GSRTC બસ સેવાઓ અને પ્રકાર (GSRTC Bus Services & Types)
- 4 કંડક્ટરની ફરજો અને જવાબદારીઓ (Conductor Duties & Responsibilities)
- 5 કંડક્ટરની શિસ્ત, ગણવેશ અને વ્યાવસાયિક નૈતિકતા (Discipline, Uniform & Ethics)
- 6 ટિકિટ, પાસ અને કન્સેશન નિયમો (Tickets, Passes & Concession Rules)
- 7 લગેજ (સામાન) નિયમો અને પ્રતિબંધિત વસ્તુઓ (Luggage Rules & Prohibited Items)
- 8 ભાડું અને રોકડ ગણતરી (Fare & Cash Calculation — Applied Maths)
- 9 Waybill, ટ્રિપશીટ અને આવક વ્યવસ્થાપન (Waybill, Trip Sheet & Revenue Management)
- 10 મોટર વાહન અધિનિયમ, RTO અને પરમિટ (Motor Vehicles Act, RTO & Permit)
- 11 ટ્રાફિક ચિહ્નો, સિગ્નલ અને માર્ગ સલામતી (Traffic Signs, Signals & Road Safety)
- 12 પ્રાથમિક સારવાર, અકસ્માત અને પ્રવાસી સેવા (First Aid, Accidents & Passenger Service)

ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ (GSRTC) એ ગુજરાત સરકારનું જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ છે, જે રાજ્યભરમાં સલામત, નિયમિત અને પરવડે તેવી બસ સેવા પૂરી પાડે છે. તેની સ્થાપના 1 મે 1960ના રોજ ગુજરાત રાજ્યની રચના સાથે થઈ હતી. કંડક્ટર પરીક્ષા માટે નિગમનો ઇતિહાસ, ઉદ્દેશ, માળખું અને સિદ્ધિઓ પાયાના મુદ્દા છે. આ પ્રકરણમાં આ સૌ પાસાં વ્યવસ્થિત રીતે આવરી લેવાયાં છે.

GSRTC નો પરિચય

ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ (Gujarat State Road Transport Corporation — સંક્ષેપમાં GSRTC) એ ગુજરાત સરકાર દ્વારા સંચાલિત જાહેર માર્ગ પરિવહન સંસ્થા છે. તે રાજ્યના ગ્રામીણ, અર્ધ-શહેરી અને શહેરી વિસ્તારોને એકબીજા સાથે તથા આંતરરાજ્ય મથકો સાથે બસ સેવા દ્વારા જોડે છે.

GSRTC નું મુખ્ય ધ્યેય નફો કમાવવાનું નહીં, પણ પ્રજાને પરવડે તેવા દરે વિશ્વસનીય જાહેર પરિવહન સેવા આપવાનું છે. તેથી તે 'સેવા-લક્ષી જાહેર સાહસ' (public service undertaking) તરીકે ઓળખાય છે.

નિગમ ગુજરાત સરકારના બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ (Ports & Transport Department) હેઠળ કાર્ય કરે છે અને Road Transport Corporations Act, 1950 હેઠળ સ્થાપિત થયેલ છે.

GSRTC — એક નજરમાં (પાયાના તથ્યો)

મુદ્દો	વિગત
પૂર્ણ નામ	ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ (GSRTC)
સ્થાપના તારીખ	1 મે 1960
કાયદો	Road Transport Corporations Act, 1950
સંચાલક વિભાગ	બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ, ગુજરાત સરકાર
મુખ્ય કચેરી	રાણીપ, અમદાવાદ
સ્વરૂપ	જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ (public undertaking)
પુરોગામી સંસ્થા	બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન

સ્થાપના અને ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ

1 મે 1960ના રોજ મહાગુજરાત આંદોલન બાદ દ્વિભાષી બોમ્બે રાજ્યમાંથી અલગ ગુજરાત રાજ્યની રચના થઈ. આ જ દિવસે GSRTC ની સ્થાપના પણ થઈ. ગુજરાત રાજ્ય રચનાની સાથે જ નિગમ અસ્તિત્વમાં આવ્યું.

ગુજરાત અલગ થયું તે પહેલાં આ પ્રદેશમાં માર્ગ પરિવહનની જવાબદારી બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન પાસે હતી. ગુજરાત રાજ્યની રચના પછી, બોમ્બે નિગમના ગુજરાત-વિભાગની અસ્કયામતો, બસો અને કર્મચારીઓ નવા GSRTC ને તબદીલ થયાં. આમ GSRTC એ બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશનનું અનુગામી (successor) નિગમ છે.

સ્થાપના સમયે નિગમ પાસે મર્યાદિત સાધનો હતાં, પરંતુ ધીમે ધીમે તેણે રાજ્યભરમાં વ્યાપક બસ નેટવર્ક વિકસાવ્યું.

યાદ રાખવા જેવા મુખ્ય મુદ્દા

- GSRTC ની સ્થાપના — 1 મે 1960 (ગુજરાત સ્થાપના દિન સાથે)
- કાયદો — Road Transport Corporations Act, 1950
- પુરોગામી — બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન
- મુખ્ય કચેરી — રાણીપ, અમદાવાદ

શરૂઆતથી અત્યાર સુધીની વૃદ્ધિ

1960માં જ્યારે નિગમ શરૂ થયું ત્યારે તેની પાસે 7 વિભાગ, 76 ડેપો અને માત્ર 1,767 બસ હતી. છ દાયકામાં નિગમે અનેકગણો વિકાસ સાધ્યો છે.

આજે GSRTC પાસે 16 વિભાગ, 126 ડેપો, 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે. તેની બસોની સંખ્યા આશરે 8,322 છે અને લગભગ 50,000 કર્મચારીઓ નિગમ સાથે જોડાયેલા છે.

આ આંકડા દર્શાવે છે કે નિગમ કેટલા મોટા પાયે રાજ્યની જનતાને પરિવહન સેવા આપે છે.

GSRTC — 1960 વિરુદ્ધ હાલની સ્થિતિ

ઘટક	1960 (સ્થાપના સમયે)	હાલમાં (વર્તમાન)
વિભાગ (Division)	7	16
ડેપો (Depot)	76	126
બસ સ્ટેશન	-	226
પિક-અપ સ્ટેન્ડ	-	1,554
બસોની સંખ્યા	1,767	આશરે 8,322
કર્મચારીઓ	-	આશરે 50,000

GSRTC નો હેતુ અને ઉદ્દેશ

GSRTC ની સ્થાપના પાછળનો મુખ્ય હેતુ રાજ્યની જનતાને સલામત, નિયમિત, પરવડે તેવી અને વ્યાપક બસ સેવા પૂરી પાડવાનો છે. તે ખાસ કરીને ગ્રામીણ વિસ્તારોને શહેરો સાથે જોડવા પર ભાર મૂકે છે.

એક જાહેર સાહસ તરીકે નિગમનો ઉદ્દેશ ખાનગી પરિવહનની જેમ મહત્તમ નફો કમાવવાનો નથી; બલકે લોકોને ઓછા દરે ગુણવત્તાયુક્ત સેવા આપવાનો છે. જ્યાં ખાનગી બસ સેવા ફાયદાકારક ન હોય ત્યાં પણ GSRTC ગ્રામ્ય માર્ગો પર બસ ચલાવે છે.

GSRTC ના મુખ્ય ઉદ્દેશ

- સલામત અને નિયમિત મુસાફર પરિવહન સેવા આપવી
- પરવડે તેવા (કિફાયતી) દરે સેવા આપવી
- ગ્રામીણ વિસ્તારોને શહેરો સાથે જોડવા
- રાજ્યના છેવાડાના ગામ સુધી કનેક્ટિવિટી પહોંચાડવી
- જાહેર સેવા-ભાવના સાથે કામ કરવું, નફો ગૌણ ગણવો

જાહેર સાહસ તરીકે ભૂમિકા અને RTC Act 1950

GSRTC એ Road Transport Corporations Act, 1950 હેઠળ સ્થાપિત નિગમ છે. આ કેન્દ્રીય કાયદો રાજ્યોને પોતાનું માર્ગ પરિવહન નિગમ ઊભું કરવાની સત્તા આપે છે, જેથી કાર્યક્ષમ અને સંકલિત જાહેર બસ સેવા ચલાવી શકાય.

એક જાહેર (public sector) સાહસ હોવાથી નિગમની મૂડી અને દેખરેખ સરકાર પાસે છે. તે બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ હેઠળ કાર્ય કરે છે અને તેની નીતિઓ સરકારના માર્ગદર્શન મુજબ ઘડાય છે.

જાહેર સાહસ તરીકે GSRTC નફા કરતાં જનસેવાને પ્રાધાન્ય આપે છે — વૃદ્ધો, વિદ્યાર્થીઓ, દિવ્યાંગ, સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ વગેરેને ભાડામાં રાહત આપે છે.

RTC Act 1950 — મુખ્ય મુદ્દા

મુદ્દો	વિગત
કાયદાનું નામ	Road Transport Corporations Act, 1950
પ્રકાર	કેન્દ્રીય કાયદો (સંસદ દ્વારા પસાર)
હેતુ	રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમોની સ્થાપના અને સંચાલન
GSRTC પર લાગુ	હા — GSRTC આ જ કાયદા હેઠળ સ્થપાયું
સંચાલક વિભાગ	બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ, ગુજરાત

સંગઠનાત્મક માળખું અને ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી

GSRTC નું વહીવટી માળખું વિભાગ (Division), ડેપો અને બસ સ્ટેશન એમ સ્તરોમાં વહેંચાયેલું છે. મુખ્ય કચેરી અમદાવાદના રાણીપ ખાતે આવેલી છે, જ્યાં નિગમનું કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર પણ છે.

બસોની જાળવણી (maintenance) માટે નિગમ પાસે ત્રિ-સ્તરીય વ્યવસ્થા છે — 125 ડેપો કક્ષાની વર્કશોપ, 16 વિભાગીય વર્કશોપ અને 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ. આ વ્યવસ્થાથી બસો સલામત અને સુસ્થિતિમાં રહે તે સુનિશ્ચિત થાય છે.

કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર દ્વારા બસોના સ્થાન, સમયપાલન અને કામગીરી પર દેખરેખ રખાય છે.

GSRTC — ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી માળખું

સ્તર	પ્રકાર	સંખ્યા
પ્રથમ સ્તર	ડેપો વર્કશોપ	125
બીજું સ્તર	વિભાગીય વર્કશોપ	16
ત્રીજું સ્તર	મધ્યસ્થ વર્કશોપ	1

મુખ્ય કચેરી વિશે

- ◆ સ્થળ — રાણીપ, અમદાવાદ
- ◆ અહીં કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર આવેલું છે
- ◆ સમગ્ર રાજ્યની બસ કામગીરી પર દેખરેખ

ગ્રામીણ કનેક્ટિવિટી અને સામાજિક જવાબદારી

GSRTC ની સૌથી મોટી ઉપલબ્ધિ તેની વ્યાપક ગ્રામીણ કનેક્ટિવિટી છે. નિગમ ગુજરાતના આશરે 98% ગામ અને 99% વસ્તીને બસ સેવા દ્વારા આવરી લે છે.

ખાનગી બસ સંચાલકો સામાન્ય રીતે માત્ર નફાકારક અને ગીચ માર્ગો પર બસ ચલાવે છે. પરંતુ GSRTC જાહેર જવાબદારીના ભાગરૂપે ઓછી વસ્તીવાળા અને દૂરના ગામડાં સુધી પણ બસ પહોંચાડે છે, ભલે તે માર્ગ ખોટમાં ચાલતો હોય.

આ રીતે નિગમ વિદ્યાર્થીઓ, ખેડૂતો, મજૂરો, નોકરિયાત અને દર્દીઓને શાળા, બજાર, હોસ્પિટલ અને શહેરો સુધી પહોંચવામાં મદદ કરે છે — જે તેની સામાજિક ભૂમિકા દર્શાવે છે.

ગ્રામીણ કનેક્ટિવિટીના આંકડા

- ◆ ગુજરાતના આશરે 98% ગામ આવરી લેવાય છે
- ◆ રાજ્યની આશરે 99% વસ્તીને સેવા મળે છે
- ◆ ખોટ ખાતાં ગ્રામ્ય માર્ગો પર પણ બસ સેવા ચાલુ રખાય છે

GSRTC ના બસ પ્રકારો

મુસાફરોની જુદી-જુદી જરૂરિયાત પ્રમાણે GSRTC વિવિધ પ્રકારની બસ સેવાઓ ચલાવે છે — સામાન્ય લોકલ સેવાથી માંડીને વૈભવી AC સ્લીપર બસ સુધી.

શહેરની અંદરની સેવા 'ગુર્જરનગરી' નામે ઓળખાય છે, જ્યારે લાંબા અંતરની ઝડપી સેવા 'એક્સપ્રેસ' છે. વૈભવી શ્રેણીમાં વોલ્વો/AC, સ્લીપર અને ડિલક્સ 'ગૌરવ' બસનો સમાવેશ થાય છે.

GSRTC — બસ પ્રકારો

બસ પ્રકાર	વર્ણન
એક્સપ્રેસ	લાંબા અંતરની ઝડપી, મર્યાદિત સ્ટોપવાળી બસ
લોકલ / મોફસલ	નજીકના ગામ-શહેરોને જોડતી સામાન્ય બસ
ગુર્જરનગરી (સિટી)	શહેરની અંદરની સિટી બસ સેવા

બસ પ્રકાર	વર્ણન
વોલ્વો / AC	વાતાનુકૂલિત વૈભવી બસ
સ્વીપર	રાત્રિ મુસાફરી માટે સૂવાની સગવડવાળી બસ
ગૌરવ (ડિલક્સ)	આરામદાયક ડિલક્સ શ્રેણીની બસ

ETM — ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન

આધુનિકીકરણના ભાગરૂપે GSRTC કંડક્ટરોને ETM (Electronic Ticketing Machine — ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન) આપે છે. તેનાથી કંડક્ટર બસમાં જ ડિજિટલ ટિકિટ ઇશ્યૂ કરી શકે છે.

ETM થી ટિકિટ આપવાનું કામ ઝડપી અને ચોક્કસ બને છે, ભાડાની ગણતરીમાં ભૂલ ઘટે છે અને દરેક પ્રવાસનો હિસાબ ડિજિટલ રીતે નોંધાય છે. કંડક્ટર માટે ETM નું જ્ઞાન રોજિદો ફરજનો મહત્વનો ભાગ છે.

ETM ના ફાયદા

- ઝડપી અને ચોક્કસ ટિકિટ ઇશ્યૂ
- ભાડા-ગણતરીમાં ભૂલ ઘટે
- દરેક ટિકિટનો ડિજિટલ હિસાબ
- રોકડ વ્યવહાર પર વધુ સારો કાબૂ

GSRTC ની સિદ્ધિઓ અને પુરસ્કાર

GSRTC એ વર્ષોથી કાર્યક્ષમ જાહેર પરિવહન સેવા આપીને અનેક રાષ્ટ્રીય કક્ષાના પુરસ્કાર મેળવ્યા છે. બળતણ કાર્યક્ષમતા (fuel efficiency), સલામતી અને સેવા-ગુણવત્તા જેવાં ક્ષેત્રોમાં નિગમને પ્રોત્સાહક પુરસ્કારો પ્રાપ્ત થયા છે.

નિગમે ટેકનોલોજી અપનાવવામાં પણ પ્રગતિ કરી છે — ઓનલાઇન ટિકિટ બુકિંગ, ETM, GPS આધારિત બસ ટ્રેકિંગ અને કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર દ્વારા ડેખરેખ. આ સિદ્ધિઓ નિગમની જનસેવા પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે.

GSRTC ની આધુનિક પહેલ

- ઓનલાઇન / ડિજિટલ ટિકિટ બુકિંગ સેવા
- ETM આધારિત ટિકિટ પ્રણાલી
- GPS આધારિત બસ ટ્રેકિંગ
- રાષ્ટ્રીય ખાતે કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર

કંડક્ટરના દ્રષ્ટિકોણથી મહત્વ

GSRTC કંડક્ટર એ નિગમ અને મુસાફર વચ્ચેની સીધી કડી છે. કંડક્ટરની ફરજમાં ટિકિટ આપવી, ભાડું ઉઘરાવવું, waybill જાળવવો, મુસાફરોને માર્ગદર્શન આપવું અને બસમાં શિસ્ત જાળવવી સામેલ છે.

કંડક્ટર માટે નિગમનો ઇતિહાસ, માળખું, બસ પ્રકારો અને ETM જેવી બાબતોનું જ્ઞાન પાયાનું છે. પરીક્ષામાં આ સંસ્થાકીય પરિચય પરથી અવારનવાર પ્રશ્નો પુછાય છે, તેથી આ પ્રકરણ સારી રીતે તૈયાર કરવું જરૂરી છે.

કંડક્ટર માટે ઉપયોગી શબ્દો

- waybill — બસના પ્રવાસનો હિસાબ-પત્રક
- ETM — ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન
- ડેપો — બસ ઊભી રાખવા અને જાળવણીનું મથક
- કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર — રાષ્ટ્રીય, અમદાવાદ ખાતેનું ડેખરેખ કેન્દ્ર

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2018

1 ગુજરાત નિગમ દ્વારા મહિલા કન્ડક્ટરોની ભરતી ક્યારથી શરૂ કરવામાં આવી ?

(A) વર્ષ 2010

(B) વર્ષ 2011

✓ જવાબ: (A) વર્ષ 2010

GSRTC કંડક્ટર 2021

2 GSRTC ની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?

(A) 15 ઓગસ્ટ, 1947

(B) 1 મે, 1956

(C) 1 જૂન, 1960

(D) 1 મે, 1960

✓ જવાબ: (D) 1 મે, 1960

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 GSRTC ની સ્થાપના કઈ તારીખે થઈ હતી?

(A) 1 મે 1960

(B) 26 જાન્યુઆરી 1950

(C) 15 ઓગસ્ટ 1947

(D) 1 મે 1962

ઉકેલ: ગુજરાત રાજ્યની રચનાના દિવસે જ, એટલે કે 1 મે 1960ના રોજ, GSRTC ની સ્થાપના થઈ હતી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 GSRTC કયા કાયદા હેઠળ સ્થાપિત થયું છે?

(A) Road Transport Corporations Act, 1950

(B) Motor Vehicles Act, 1988

(C) Indian Railways Act, 1989

(D) Companies Act, 1956

ઉકેલ: GSRTC એ Road Transport Corporations Act, 1950 હેઠળ સ્થાપિત જાહેર નિગમ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 GSRTC ની મુખ્ય કચેરી (કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર) ક્યાં આવેલી છે?

(A) રાણીપ, અમદાવાદ

(B) ગાંધીનગર

(C) વડોદરા

(D) સુરત

ઉકેલ: GSRTC ની મુખ્ય કચેરી અને કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર અમદાવાદના રાણીપ ખાતે આવેલ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 GSRTC ની સ્થાપના સમયે (1960) નિગમ પાસે કેટલી બસ હતી?

(A) 1,767

(B) 8,322

(C) 3,000

(D) 500

ઉકેલ: સ્થાપના સમયે 1960માં GSRTC પાસે 7 વિભાગ, 76 ડેપો અને 1,767 બસ હતી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 GSRTC કઈ સંસ્થાનું અનુગામી (successor) નિગમ છે?

(A) બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન

(B) ભારતીય રેલવે

(C) GSFC

(D) GSPC

ઉકેલ: ગુજરાત અલગ થયા પહેલાં માર્ગ પરિવહનની જવાબદારી બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન પાસે હતી; GSRTC તેનું અનુગામી નિગમ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 GSRTC કયા વિભાગ હેઠળ કાર્ય કરે છે?

(A) બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ

(B) શિક્ષણ વિભાગ

(C) મહેસૂલ વિભાગ

(D) ગૃહ વિભાગ

ઉકેલ: GSRTC ગુજરાત સરકારના બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ હેઠળ કાર્ય કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 ETM નું પૂરું નામ શું છે?

(A) Electronic Ticketing Machine

(B) Electric Transport Motor

(C) Express Travel Manager

(D) Employee Time Machine

ઉકેલ: ETM એટલે Electronic Ticketing Machine — ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન, જેનાથી કંડક્ટર ડિજિટલ ટિકિટ આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 GSRTC ની શહેરની અંદરની (સિટી) બસ સેવા કયા નામે ઓળખાય છે?

(A) ગુર્જરનગરી

(B) ગૌરવ

(C) એક્સપ્રેસ

(D) વોલ્વો

ઉકેલ: GSRTC ની સિટી બસ સેવા 'ગુર્જરનગરી' નામે ઓળખાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 GSRTC આજે ગુજરાતના આશરે કેટલા ટકા ગામને આવરી લે છે?

(A) 98%

(B) 50%

(C) 75%

(D) 60%

ઉકેલ: GSRTC ગુજરાતના આશરે 98% ગામ અને 99% વસ્તીને બસ સેવા દ્વારા આવરી લે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 GSRTC ની ડિલક્સ શ્રેણીની બસ કયા નામે ઓળખાય છે?

(A) ગૌરવ

(B) ગુર્જરનગરી

(C) મોફસલ

(D) લોકલ

ઉકેલ: GSRTC ની ડિલક્સ (વૈભવી) શ્રેણીની બસ 'ગૌરવ' નામે ઓળખાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 હાલમાં GSRTC પાસે કેટલા વિભાગ (Division) છે?

(A) 16

(B) 7

(C) 26

(D) 10

ઉકેલ: સ્થાપના સમયે 7 વિભાગ હતા; આજે GSRTC પાસે 16 વિભાગ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 GSRTC પાસે હાલમાં આશરે કેટલા ડેપો છે?

(A) 126

(B) 76

(C) 226

(D) 16

ઉકેલ: સ્થાપના સમયે 76 ડેપો હતા; આજે GSRTC પાસે 126 ડેપો છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 GSRTC ની ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી વ્યવસ્થામાં કેટલી મધ્યસ્થ વર્કશોપ છે?

(A) 1

(B) 16

(C) 125

(D) 126

ઉકેલ: ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી — 125 ડેપો વર્કશોપ, 16 વિભાગીય વર્કશોપ અને 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 GSRTC ની સ્થાપના કઈ ઘટના સાથે થઈ હતી?

(A) ગુજરાત રાજ્યની રચના

(B) ભારતની આઝાદી

(C) બંધારણ અમલ

(D) રેલવેની શરૂઆત

ઉકેલ: 1 મે 1960ના રોજ ગુજરાત રાજ્યની રચનાની સાથે જ GSRTC ની સ્થાપના થઈ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 GSRTC એ કયા પ્રકારનું સાહસ છે?

(A) જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ

(B) ખાનગી કંપની

(C) સહકારી મંડળી

(D) બહુરાષ્ટ્રીય કંપની

ઉકેલ: GSRTC એ ગુજરાત સરકાર સંચાલિત જાહેર ક્ષેત્રનું (public sector) સાહસ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 GSRTC પાસે હાલમાં કેટલા બસ સ્ટેશન છે?

(A) 226

(B) 126

(C) 76

(D) 1,554

ઉકેલ: હાલમાં GSRTC પાસે 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 GSRTC પાસે હાલમાં આશરે કેટલા પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે?

(A) 1,554

(B) 226

(C) 126

(D) 1,767

ઉકેલ: GSRTC પાસે હાલમાં 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 GSRTC પાસે હાલમાં આશરે કેટલા કર્મચારીઓ છે?

(A) આશરે 50,000

(B) આશરે 5,000

(C) આશરે 1,00,000

(D) આશરે 10,000

ઉકેલ: GSRTC સાથે આશરે 50,000 કર્મચારીઓ જોડાયેલા છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 GSRTC ની સ્થાપના કયા વર્ષે થઈ?

(A) 1960

(B) 1950

(C) 1947

(D) 1962

ઉકેલ: GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960ના રોજ થઈ હતી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 GSRTC ની મુખ્ય કચેરી કયા શહેરમાં આવેલી છે?

(A) અમદાવાદ

(B) ગાંધીનગર

(C) રાજકોટ

(D) ભાવનગર

ઉકેલ: GSRTC ની મુખ્ય કચેરી અમદાવાદના રાણીપ વિસ્તારમાં આવેલ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 GSRTC નું મુખ્ય ધ્યેય શું છે?

(A) પરવડે તેવી જાહેર બસ સેવા આપવી

(B) મહત્તમ નફો કમાવવો

(C) માલસામાનનું પરિવહન

(D) રેલવે સેવા આપવી

ઉકેલ: GSRTC જાહેર સાહસ તરીકે નફા કરતાં પરવડે તેવી બસ સેવા આપવાને પ્રાધાન્ય આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 GSRTC ની લાંબા અંતરની ઝડપી બસ સેવા કયા નામે ઓળખાય છે?

(A) એક્સપ્રેસ

(B) ગુર્જરનગરી

(C) લોકલ

(D) મોફસલ

ઉકેલ: લાંબા અંતરની, મર્યાદિત સ્ટોપવાળી ઝડપી બસ સેવા 'એક્સપ્રેસ' કહેવાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 GSRTC ને ગુજરાતીમાં શું કહેવાય છે?

(A) ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ

(B) ગુજરાત રાજ્ય રેલવે નિગમ

(C) ગુજરાત વીજ નિગમ

(D) ગુજરાત જળ પરિવહન નિગમ

ઉકેલ: GSRTC નું પૂરું ગુજરાતી નામ 'ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ' છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 GSRTC ની વાતાનુકૂલિત (AC) વૈભવી બસ કયા નામે જાણીતી છે?

(A) વોલ્વો

(B) ગુર્જરનગરી

(C) લોકલ

(D) એક્સપ્રેસ

ઉકેલ: GSRTC ની વાતાનુકૂલિત વૈભવી બસ 'વોલ્વો / AC' શ્રેણીમાં આવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 GSRTC આશરે ગુજરાતની કેટલા ટકા વસ્તીને આવરી લે છે?

(A) 99%

(B) 50%

(C) 75%

(D) 90%

ઉકેલ: GSRTC ગુજરાતના આશરે 98% ગામ અને 99% વસ્તીને આવરી લે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 GSRTC પાસે હાલમાં આશરે કેટલી બસ છે?

(A) આશરે 8,322

(B) આશરે 1,767

(C) આશરે 500

(D) આશરે 20,000

ઉકેલ: હાલમાં GSRTC પાસે આશરે 8,322 બસ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 GSRTC કઈ સાલમાં અસ્તિત્વમાં આવ્યું?

(A) 1960

(B) 1956

(C) 1966

(D) 1970

ઉકેલ: ગુજરાત રાજ્ય રચના સાથે 1960માં GSRTC અસ્તિત્વમાં આવ્યું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 GSRTC ની ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી વ્યવસ્થામાં કેટલી વિભાગીય વર્કશોપ છે?

(A) 16

(B) 1

(C) 125

(D) 126

ઉકેલ: ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી — 125 ડેપો, 16 વિભાગીય અને 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 કંડક્ટર ETM નો ઉપયોગ શેના માટે કરે છે?

(A) ટિકિટ ઇશ્યૂ કરવા

(B) બસ ચલાવવા

(C) બળતણ ભરવા

(D) ટાયર બદલવા

ઉકેલ: ETM (ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન) નો ઉપયોગ કંડક્ટર ડિજિટલ ટિકિટ ઇશ્યૂ કરવા માટે કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 GSRTC ની સ્થાપના સમયે નિગમ પાસે કેટલા ડેપો હતા?

(A) 76

(B) 126

(C) 16

(D) 226

ઉકેલ: સ્થાપના સમયે (1960) GSRTC પાસે 76 ડેપો હતા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 નીચેનામાંથી કઈ GSRTC ની બસ સેવા નથી?

(A) મેટ્રો ટ્રેન

(B) એક્સપ્રેસ

(C) ગુર્જરનગરી

(D) સ્વીપર

ઉકેલ: એક્સપ્રેસ, ગુર્જરનગરી અને સ્વીપર GSRTC ની બસ સેવાઓ છે; મેટ્રો ટ્રેન GSRTC ની સેવા નથી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 GSRTC ની રાત્રિ મુસાફરી માટે સૂવાની સગવડવાળી બસ કઈ છે?

(A) સ્વીપર

(B) ગુર્જરનગરી

(C) એક્સપ્રેસ

(D) લોકલ

ઉકેલ: રાત્રિ મુસાફરી માટે સૂવાની સગવડ ધરાવતી બસ 'સ્વીપર' બસ કહેવાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 GSRTC ની સ્થાપના સમયે નિગમ પાસે કેટલા વિભાગ હતા?

(A) 7

(B) 16

(C) 76

(D) 126

ઉકેલ: સ્થાપના સમયે (1960) GSRTC પાસે 7 વિભાગ હતા; આજે 16 છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 Road Transport Corporations Act કયા વર્ષનો કાયદો છે?

(A) 1950

(B) 1960

(C) 1988

(D) 1956

ઉકેલ: GSRTC ની સ્થાપના Road Transport Corporations Act, 1950 હેઠળ થઈ છે.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. GSRTC ની સ્થાપના કઈ તારીખે થઈ?

- (A) 1 મે 1960 (B) 1 મે 1950 (C) 26 જાન્યુઆરી 1960
(D) 15 ઓગસ્ટ 1960

2. GSRTC નું પૂર્ણ નામ શું છે?

- (A) Gujarat State Road Transport Corporation
(B) Gujarat State Railway Transport Corporation
(C) General State Road Transport Company
(D) Gujarat Special Road Transit Corporation

3. GSRTC ની મુખ્ય કચેરી ક્યાં આવેલી છે?

- (A) રાણીપ, અમદાવાદ (B) ગાંધીનગર (C) સુરત (D) રાજકોટ

4. GSRTC કયા વિભાગ હેઠળ કાર્ય કરે છે?

- (A) બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ (B) શિક્ષણ વિભાગ
(C) આરોગ્ય વિભાગ (D) કૃષિ વિભાગ

5. ETM નું પૂર્ણ નામ શું છે?

- (A) Electronic Ticketing Machine
(B) Electric Transport Machine (C) Express Ticket Manager
(D) Employee Ticketing Mode

6. GSRTC ની સિટી બસ સેવા કયા નામે ઓળખાય છે?

- (A) ગુર્જરનગરી (B) એક્સપ્રેસ (C) ગૌરવ (D) સ્વીપર

7. GSRTC કઈ સંસ્થાનું અનુગામી નિગમ છે?

- (A) બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન (B) ભારતીય રેલવે
(C) ગુજરાત વીજ નિગમ (D) GSFC

8. GSRTC ની ડિલક્સ બસ કયા નામે ઓળખાય છે?

- (A) ગૌરવ (B) લોકલ (C) મોફસલ (D) ગુર્જરનગરી

9. GSRTC ની સ્થાપના કઈ ઘટના સાથે થઈ?

- (A) ગુજરાત રાજ્યની રચના (B) ભારતની આઝાદી
(C) બંધારણ અમલ (D) લોકસભા ચૂંટણી

10. GSRTC કયા પ્રકારનું સાહસ છે?

- (A) જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ (B) ખાનગી કંપની (C) સહકારી બેંક
(D) વિદેશી કંપની

11. GSRTC ની લાંબા અંતરની ઝડપી બસ કઈ છે?

- (A) એક્સપ્રેસ (B) ગુર્જરનગરી (C) લોકલ (D) સ્વીપર

12. GSRTC ની રાત્રિ સૂવાની સગવડવાળી બસ કઈ છે?

- (A) સ્વીપર (B) એક્સપ્રેસ (C) ગુર્જરનગરી (D) ગૌરવ

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. GSRTC ની સ્થાપના સમયે (1960) નિગમ પાસે કેટલી બસ હતી?

- (A) 1,767 (B) 8,322 (C) 76 (D) 500

14. હાલમાં GSRTC પાસે કેટલા વિભાગ છે?

- (A) 16 (B) 7 (C) 26 (D) 76

15. હાલમાં GSRTC પાસે કેટલા ડેપો છે?

- (A) 126 (B) 76 (C) 226 (D) 16

16. GSRTC પાસે હાલમાં કેટલા બસ સ્ટેશન છે?

- (A) 226 (B) 126 (C) 1,554 (D) 76

17. GSRTC પાસે હાલમાં આશરે કેટલા પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે?

- (A) 1,554 (B) 226 (C) 126 (D) 1,767

18. GSRTC કયા કાયદા હેઠળ સ્થપાયું?

- (A) Road Transport Corporations Act, 1950
(B) Motor Vehicles Act, 1988 (C) Companies Act, 1956
(D) Indian Railways Act, 1989

19. GSRTC આશરે ગુજરાતના કેટલા ટકા ગામને આવરી લે છે?

- (A) 98% (B) 80% (C) 70% (D) 60%

20. GSRTC આશરે ગુજરાતની કેટલા ટકા વસ્તીને આવરી લે છે?

- (A) 99% (B) 90% (C) 80% (D) 75%

21. GSRTC પાસે હાલમાં આશરે કેટલી બસ છે?

- (A) આશરે 8,322 (B) આશરે 1,767 (C) આશરે 5,000
(D) આશરે 15,000

22. GSRTC પાસે આશરે કેટલા કર્મચારીઓ છે?

- (A) આશરે 50,000 (B) આશરે 5,000 (C) આશરે 1,00,000
(D) આશરે 25,000

23. GSRTC ની ત્રિ-સ્તરીય જાળવણીમાં કેટલી ડેપો વર્કશોપ છે?

- (A) 125 (B) 16 (C) 1 (D) 126

24. GSRTC ની વાતાનુકૂલિત વૈભવી બસ કઈ છે?

- (A) વોલ્વો / AC (B) લોકલ (C) મોફસલ (D) એક્સપ્રેસ

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. GSRTC ની સ્થાપના સમયે વિભાગ, ડેપો અને બસનો સાચો ક્રમ કયો છે?

- (A) 7 વિભાગ, 76 ડેપો, 1,767 બસ
(B) 16 વિભાગ, 126 ડેપો, 8,322 બસ
(C) 7 વિભાગ, 126 ડેપો, 1,767 બસ
(D) 16 વિભાગ, 76 ડેપો, 8,322 બસ

26. GSRTC ની ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી વ્યવસ્થાનો સાચો બંધારણ કયો છે?

- (A) 125 ડેપો + 16 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ
(B) 126 ડેપો + 16 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ
(C) 125 ડેપો + 7 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ
(D) 16 ડેપો + 125 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ

27. GSRTC ના વિભાગોની સંખ્યા સ્થાપનાથી હાલ સુધીમાં કેટલી વધી?

- (A) 7 થી વધીને 16 (B) 16 થી વધીને 26 (C) 7 થી વધીને 26
(D) 16 થી વધીને 76

28. GSRTC ના ડેપોની સંખ્યા 1960 થી હાલ સુધીમાં કેટલી વધી?

- (A) 50 (B) 76 (C) 126 (D) 100

29. GSRTC સ્થાપના (1960) અને હાલની બસ સંખ્યા વચ્ચેનો આશરે તફાવત કેટલો છે?

- (A) આશરે 6,555 (B) આશરે 8,322 (C) આશરે 1,767
(D) આશરે 10,000

30. નીચેનામાંથી કઈ જોડી સાચી છે?

- (A) સ્થાપના — 1 મે 1960 (B) કાયદો — Motor Vehicles Act 1988
(C) મુખ્ય કચેરી — ગાંધીનગર (D) પુરોગામી — ભારતીય રેલવે

31. GSRTC ને 'સેવા-લક્ષી જાહેર સાહસ' શા માટે કહેવાય છે?

- (A) કારણ કે તે નફા કરતાં જનસેવાને પ્રાધાન્ય આપે છે
(B) કારણ કે તે ખાનગી કંપની છે
(C) કારણ કે તે માત્ર નફાકારક માર્ગ પર ચાલે છે
(D) કારણ કે તે વિદેશી માલિકીની છે

32. GSRTC ની ગ્રામીણ કનેક્ટિવિટીની ખાસિયત શું છે?

- (A) ખોટા ખાતાં ગ્રામ્ય માર્ગ પર પણ બસ ચલાવવી
(B) માત્ર શહેરી માર્ગ પર બસ ચલાવવી
(C) માત્ર નફાકારક માર્ગ પર બસ ચલાવવી
(D) માત્ર આંતરરાજ્ય માર્ગ પર બસ ચલાવવી

33. GSRTC ના બસ સ્ટેશન અને પિક-અપ સ્ટેન્ડની સાચી સંખ્યા કઈ છે?

- (A) 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ
(B) 1,554 બસ સ્ટેશન અને 226 પિક-અપ સ્ટેન્ડ
(C) 126 બસ સ્ટેશન અને 226 પિક-અપ સ્ટેન્ડ
(D) 76 બસ સ્ટેશન અને 126 પિક-અપ સ્ટેન્ડ

34. ETM નો ઉપયોગ કરવાથી કંડક્ટરને શું ફાયદો થાય છે?

- (A) ઝડપી અને ચોક્કસ ટિકિટ તથા ડિજિટલ હિસાબ
(B) બસ ઝડપથી ચાલે
(C) બળતણ બચે
(D) ટાયરની આવરદા વધે

35. ★ GSRTC ના વિભાગ (7→16) અને ડેપો (76→126) બંનેમાં થયેલા વધારાનો સરવાળો કેટલો છે?

- (A) 59 (B) 50 (C) 9 (D) 65

36. ★ જો GSRTC ની આશરે 8,322 બસમાંથી દરેક બસ સરેરાશ 6 મુસાફર-ફેરા (trip) દરરોજ કરે, તો કુલ દૈનિક ફેરા આશરે કેટલા થાય?

- (A) આશરે 49,932 (B) આશરે 8,322 (C) આશરે 16,644
(D) આશરે 41,610

🔑 પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A	6. A	7. A	8. A	9. A	10. A	11. A
12. A	13. A	14. A	15. A	16. A	17. A	18. A	19. A	20. A	21. A	22. A
23. A	24. A	25. A	26. A	27. A	28. A	29. A	30. A	31. A	32. A	33. A
34. A	35. A	36. A								

📖 પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — ગુજરાત રાજ્ય રચનાના દિવસે, 1 મે 1960ના રોજ GSRTC ની સ્થાપના થઈ.
- જવાબ (A) — GSRTC એટલે Gujarat State Road Transport Corporation.
- જવાબ (A) — GSRTC ની મુખ્ય કચેરી અમદાવાદના રાણીપમાં આવેલ છે.
- જવાબ (A) — GSRTC ગુજરાત સરકારના બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ હેઠળ છે.
- જવાબ (A) — ETM એટલે Electronic Ticketing Machine — ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન.
- જવાબ (A) — શહેરની અંદરની બસ સેવા 'ગુર્જરનગરી' કહેવાય છે.
- જવાબ (A) — GSRTC એ બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશનનું અનુગામી નિગમ છે.
- જવાબ (A) — GSRTC ની ડિલક્સ શ્રેણીની બસ 'ગૌરવ' કહેવાય છે.
- જવાબ (A) — 1 મે 1960ના રોજ ગુજરાત રાજ્ય રચના સાથે GSRTC ની સ્થાપના થઈ.
- જવાબ (A) — GSRTC એ ગુજરાત સરકાર સંચાલિત જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ છે.
- જવાબ (A) — લાંબા અંતરની ઝડપી બસ 'એક્સપ્રેસ' કહેવાય છે.
- જવાબ (A) — રાત્રિ મુસાફરી માટે સૂવાની સગવડવાળી બસ 'સ્લીપર' છે.
- જવાબ (A) — 1960માં GSRTC પાસે 1,767 બસ, 7 વિભાગ અને 76 ડેપો હતા.
- જવાબ (A) — સ્થાપના સમયે 7 વિભાગ હતા; આજે 16 વિભાગ છે.
- જવાબ (A) — સ્થાપના સમયે 76 ડેપો હતા; આજે 126 ડેપો છે.
- જવાબ (A) — GSRTC પાસે હાલમાં 226 બસ સ્ટેશન છે.
- જવાબ (A) — GSRTC પાસે હાલમાં 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે.
- જવાબ (A) — GSRTC એ Road Transport Corporations Act, 1950 હેઠળ સ્થાપિત નિગમ છે.
- જવાબ (A) — GSRTC ગુજરાતના આશરે 98% ગામ આવરી લે છે.

20. જવાબ (A) — GSRTC આશરે 99% વસ્તીને બસ સેવા આપે છે.

21. જવાબ (A) — હાલમાં GSRTC પાસે આશરે 8,322 બસ છે.

22. જવાબ (A) — GSRTC સાથે આશરે 50,000 કર્મચારીઓ જોડાયેલા છે.

23. જવાબ (A) — ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી — 125 ડેપો, 16 વિભાગીય અને 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ.

24. જવાબ (A) — GSRTC ની વાતાનુકૂલિત વૈભવી બસ 'વોલ્વો / AC' શ્રેણીની છે.

25. જવાબ (A) — 1960માં GSRTC પાસે 7 વિભાગ, 76 ડેપો અને 1,767 બસ હતી.

26. જવાબ (A) — ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી — 125 ડેપો વર્કશોપ, 16 વિભાગીય અને 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ.

27. જવાબ (A) — સ્થાપના સમયે 7 વિભાગ હતા; આજે 16 વિભાગ છે, એટલે 9 નો વધારો.

28. જવાબ (A) — 76 ડેપોથી વધીને 126 ડેપો થયા; $126 - 76 = 50$ ડેપોનો વધારો.

29. જવાબ (A) — $8,322 - 1,767 = 6,555$; આશરે 6,555 બસનો વધારો.

30. જવાબ (A) — GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960; કાયદો RTC Act 1950; કચેરી રાણીપ, અમદાવાદ; પુરોગામી બોમ્બે નિગમ.

31. જવાબ (A) — જાહેર સાહસ તરીકે GSRTC નફાને ગૌણ ગણી પરવડે તેવી જનસેવા આપે છે.

32. જવાબ (A) — જાહેર જવાબદારીના ભાગરૂપે GSRTC ખોટ ખાતાં દૂરના ગામ સુધી પણ બસ પહોંચાડે છે.

33. જવાબ (A) — GSRTC પાસે 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે.

34. જવાબ (A) — ETM થી ટિકિટ ઝડપી-ચોક્કસ મળે અને દરેક પ્રવાસનો ડિજિટલ હિસાબ નોંધાય.

35. જવાબ (A) — વિભાગ વધારો = $16 - 7 = 9$; ડેપો વધારો = $126 - 76 = 50$; સરવાળો = $9 + 50 = 59$.

36. જવાબ (A) — $8,322 \times 6 = 49,932$; આશરે 49,932 દૈનિક ફેરા થાય.

GSRTC નું માળખું — વિભાગ, ડેપો અને વ્યવસ્થાપન (Structure, Divisions, Depots & Management)

ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ (GSRTC) એ ગુજરાત સરકારનું જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ છે, જે રાજ્યભરમાં જાહેર બસ પરિવહન સેવા પૂરી પાડે છે. કંડક્ટર તરીકે તમે આ વિશાળ સંસ્થાના પાયાના એકમ — ડેપો — સાથે જોડાયેલા હો છો; તેથી નિગમનું સ્થાપના-ઇતિહાસ, વહીવટી માળખું, વિભાગ-ડેપોની ગોઠવણ અને પદાનુક્રમ જાણવો જરૂરી છે. આ પ્રકરણમાં GSRTC ના verified તથ્યો, બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સથી માંડીને ડેપો સ્તર સુધીની સંગઠન-રચના, ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી વ્યવસ્થા અને કર્મચારી વર્ગોનું વિગતવાર વર્ણન છે.

GSRTC ની સ્થાપના અને કાયદાકીય આધાર

GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960 ના રોજ થઈ — એ જ દિવસે ગુજરાત રાજ્યની રચના પણ થઈ. અગાઉ આ પ્રદેશ બોમ્બે સ્ટેટનો ભાગ હતો અને અહીંની બસ સેવા બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન દ્વારા ચાલતી હતી. ગુજરાત અલગ રાજ્ય બનતાં GSRTC તેનું અનુગામી (successor) બન્યું.

GSRTC ની રચના Road Transport Corporations Act, 1950 (માર્ગ પરિવહન નિગમ અધિનિયમ, 1950) હેઠળ થઈ છે. આ કેન્દ્રીય કાયદો રાજ્યોને પોતાનું માર્ગ પરિવહન નિગમ સ્થાપવાની સત્તા આપે છે. GSRTC એ સ્વાયત્ત નિગમ (autonomous corporation) છે, જે ગુજરાત સરકારના બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ (Ports & Transport Department) હેઠળ કાર્ય કરે છે.

નિગમ સ્વરૂપ હોવાથી GSRTC ને પોતાનું બજેટ, પોતાની સીલ (seal) અને કરાર કરવાની કાનૂની સત્તા છે. તે નફા-નુકસાનનું પોતાનું હિસાબ રાખે છે, છતાં જાહેર સેવા (public service) એનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે, નફો નહીં.

GSRTC — પાયાના verified તથ્યો

બાબત	વિગત
સ્થાપના તારીખ	1 મે 1960
કયા કાયદા હેઠળ	Road Transport Corporations Act, 1950
અગાઉનું નામ/અનુગામી	બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશનનું અનુગામી
કયા વિભાગ હેઠળ	બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ, ગુજરાત સરકાર
મુખ્ય કચેરી	રાણીપ, અમદાવાદ
પ્રકાર	રાજ્ય સરકારનું જાહેર ક્ષેત્રનું નિગમ

1960 થી આજ સુધીની વૃદ્ધિ — આંકડાકીય સરખામણી

1960 માં જ્યારે GSRTC શરૂ થયું ત્યારે તેની પાસે માત્ર 7 વિભાગ, 76 ડેપો અને 1,767 બસ હતી. છ દાયકામાં નિગમ અનેકગણું વિસ્તર્યું છે અને આજે ગુજરાતના ખૂણે-ખૂણે તેની બસ પહોંચે છે.

આજે GSRTC પાસે 16 વિભાગ, 126 ડેપો, 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે. તેની પાસે આશરે 8,322 બસ છે અને વગભગ 50,000 કર્મચારીઓ કાર્યરત છે. નિગમ ગુજરાતના 98% ગામ અને 99% વસ્તીને પરિવહન સેવા પૂરી પાડે છે.

1960 (સ્થાપના) → હાલ — વૃદ્ધિની સરખામણી

ઘટક	1960 માં	હાલ
વિભાગ (Divisions)	7	16
ડેપો (Depots)	76	126
બસ	1,767	આશરે 8,322
બસ સ્ટેશન	-	226
પિક-અપ સ્ટેન્ડ	-	1,554
કર્મચારી	-	આશરે 50,000

યાદ રાખો — મુખ્ય આંકડા

- વિભાગ: 16 | ડેપો: 126 | બસ સ્ટેશન: 226 | પિક-અપ સ્ટેન્ડ: 1,554
- બસ: આશરે 8,322 | કર્મચારી: આશરે 50,000
- આવરણ: 98% ગામ, 99% વસ્તી
- મુખ્ય કચેરી અને કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર: રાણીપ, અમદાવાદ

સંગઠનાત્મક માળખું — બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ

GSRTC નું સર્વોચ્ચ સંચાલન બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ (Board of Directors) દ્વારા થાય છે. બોર્ડ નીતિ (policy) ઘડે છે, બજેટ મંજૂર કરે છે અને નિગમની દિશા નક્કી કરે છે. બોર્ડમાં સરકારના પ્રતિનિધિઓ, નિષ્ણાતો અને નિગમના ઉચ્ચ અધિકારીઓનો સમાવેશ થાય છે.

બોર્ડનું નેતૃત્વ અધ્યક્ષ (Chairman) કરે છે. અધ્યક્ષ સામાન્ય રીતે સરકાર દ્વારા નિમાયેલ હોદ્દદાર હોય છે અને નિગમની નીતિવિષયક દિશા પર દેખરેખ રાખે છે.

દૈનિક કામગીરીનું સંચાલન વ્યવસ્થાપક નિયામક (Managing Director — MD) કરે છે. MD નિગમના મુખ્ય કારોબારી અધિકારી (chief executive) છે અને તમામ વિભાગોના કામકાજ પર દેખરેખ રાખે છે. MD ને મદદ કરવા માટે ઉપ વ્યવસ્થાપક નિયામક (Vice Chairman / VC) અથવા સહાયક ઉચ્ચ અધિકારીઓ હોય છે.

GSRTC — ટોચનું વ્યવસ્થાપન

હોદ્દો	ભૂમિકા
અધ્યક્ષ (Chairman)	બોર્ડનું નેતૃત્વ; નીતિવિષયક દેખરેખ
વ્યવસ્થાપક નિયામક (MD)	મુખ્ય કારોબારી; દૈનિક કામગીરીનું સંચાલન
ઉપાધ્યક્ષ / VC	MD ને સહાય; વ્યવસ્થાપનમાં સહયોગ
બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ	નીતિ, બજેટ અને દિશા-નિર્ધારણ

મુખ્ય કચેરી (Head Office) — રાણીપ, અમદાવાદ

GSRTC ની મુખ્ય કચેરી (Central Office / Head Office) અમદાવાદના રાણીપ વિસ્તારમાં આવેલી છે. અહીંથી સમગ્ર રાજ્યની 16 વિભાગોની કામગીરીનું કેન્દ્રીય સંચાલન થાય છે.

રાણીપ ખાતે કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર (Command & Control Centre) પણ કાર્યરત છે, જ્યાંથી બસોના રિયલ-ટાઇમ સંચાલન, GPS-આધારિત નિરીક્ષણ અને કટોકટીના પ્રતિભાવ પર દેખરેખ રખાય છે.

મુખ્ય કચેરીમાં વિવિધ ખાતાં (departments) આવેલા છે — ટ્રાફિક, યાંત્રિક (mechanical), હિસાબ (accounts), સ્ટોર્સ, વહીવટ (administration), કાનૂની અને IT. દરેક ખાતાનું નેતૃત્વ સંબંધિત મુખ્ય અધિકારી કરે છે.

મુખ્ય કચેરીના મુખ્ય ખાતાં

- ટ્રાફિક ખાતું — રુટ, સમયપત્રક, ભાડું નિર્ધારણ
- યાંત્રિક ખાતું — બસ જાળવણી, વર્કશોપ, સ્પેર પાર્ટ્સ
- હિસાબ ખાતું — આવક-ખર્ચ, પગાર, ઓડિટ
- વહીવટ ખાતું — કર્મચારી, ભરતી, નિયમો
- IT / કમાન્ડ-કંટ્રોલ — ETM, GPS, ઓનલાઇન ટિકિટ

16 વિભાગ (Divisions) નું માળખું

સમગ્ર ગુજરાતને વહીવટી સરળતા માટે 16 વિભાગ (Divisions) માં વહેંચવામાં આવ્યું છે. દરેક વિભાગ એક ભૌગોલિક પ્રદેશને આવરે છે અને તેની હેઠળ અનેક ડેપો આવે છે.

દરેક વિભાગનું નેતૃત્વ વિભાગીય નિયંત્રક (Divisional Controller — DC) કરે છે. DC એ વિભાગ સ્તરનો સર્વોચ્ચ અધિકારી છે અને તે વિભાગ હેઠળના તમામ ડેપોના સંચાલન, બસ સંખ્યા, રુટ અને કર્મચારીઓ પર દેખરેખ રાખે છે.

વિભાગ સામાન્ય રીતે જિલ્લા/શહેરના નામ પરથી ઓળખાય છે — જેમ કે અમદાવાદ, વડોદરા, સુરત, રાજકોટ, ભાવનગર, મહેસાણા, પાલનપુર, ભુજ વગેરે. વિભાગ મુખ્ય કચેરી અને ડેપો વચ્ચેની મધ્યવર્તી કડી (link) છે.

GSRTC ના 16 વિભાગ (ઉદાહરણ)

ક્રમ	વિભાગ (ઉદાહરણ)
1	અમદાવાદ
2	વડોદરા
3	સુરત
4	રાજકોટ
5	ભાવનગર
6	મહેસાણા
7	પાલનપુર
8	ભુજ
...	કુલ 16 વિભાગ

126 ડેપો (Depots) — નિગમનું પાયાનું એકમ

ડેપો (Depot) એ GSRTC નું પાયાનું કાર્યકારી એકમ (basic operational unit) છે. અહીં બસો ઊભી રહે છે, જાળવણી થાય છે, કંડક્ટર-ડ્રાઇવરની ડ્યૂટી નક્કી થાય છે અને દૈનિક કામગીરી ચાલે છે. GSRTC પાસે કુલ 126 ડેપો છે.

દરેક ડેપોનું નેતૃત્વ ડેપો મેનેજર (Depot Manager) કરે છે. ડેપો મેનેજર ડ્યૂટી ફાળવણી, ETM વિતરણ, બસ ટ્રિપ સંચાલન, રોકડ જમા અને કર્મચારી શિસ્ત પર દેખરેખ રાખે છે. કંડક્ટર તરીકે તમારો સીધો સંપર્ક ડેપો સાથે જ રહે છે.

ડેપોમાં ટ્રાફિક વિભાગ (ડ્યૂટી, ટિકિટ, ભાડું), યાંત્રિક વિભાગ (વર્કશોપ, જાળવણી) અને હિસાબ વિભાગ (રોકડ, વેબિલ) એમ મુખ્ય પાંખો હોય છે. કંડક્ટર ટ્રિપ પૂરી કરી ડેપોમાં waybill અને રોકડ જમા કરાવે છે.

ડેપોમાં કંડક્ટરની મુખ્ય ક્રિયાઓ

ક્રિયા	વિગત
ડ્યૂટી લેવી	ડ્યૂટી ચાર્ટ પ્રમાણે ટ્રિપ/બસ ફાળવણી
ETM લેવું	ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન લેવું
waybill ભરવો	ટ્રિપ શરૂ પહેલાં/પછી વેબિલ નોંધ
રોકડ જમા	ટ્રિપ પૂરી થયે વસૂલેલી રકમ જમા
રિપોર્ટ	ડેપો મેનેજરને ટ્રિપ અહેવાલ

ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી વ્યવસ્થા (વર્કશોપ)

GSRTC ની બસોની જાળવણી (maintenance) ત્રિ-સ્તરીય (three-tier) વ્યવસ્થા દ્વારા થાય છે. આ પદ્ધતિથી નાની મરામતથી માંડીને મોટા ઓવરહોલ સુધીનું કામ યોગ્ય સ્તરે થાય છે.

પ્રથમ સ્તર — 125 ડેપો વર્કશોપ: દરેક ડેપોમાં પોતાનું વર્કશોપ છે, જ્યાં દૈનિક જાળવણી, નાની મરામત, તેલ-પાણી ચેકિંગ અને રોજિદી સર્વિસ થાય છે.

બીજું સ્તર — 16 વિભાગીય વર્કશોપ: દરેક વિભાગમાં એક વિભાગીય વર્કશોપ છે, જ્યાં ડેપો સ્તરે ન થઈ શકે તેવી મધ્યમ મરામત અને એન્જિન/બોડી કામ થાય છે.

ત્રીજું સ્તર — 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ: રાજ્યસ્તરે એક મધ્યસ્થ (central) વર્કશોપ છે, જ્યાં મોટા ઓવરહોલ, બોડી-બિલ્ડિંગ અને એન્જિન રિકન્ડિશનિંગ જેવાં ભારે કામ થાય છે.

ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી માળખું

સ્તર	એકમ	સંખ્યા	કામ
પ્રથમ	ડેપો વર્કશોપ	125	દૈનિક જાળવણી, નાની મરામત
બીજું	વિભાગીય વર્કશોપ	16	મધ્યમ મરામત, એન્જિન/બોડી કામ
ત્રીજું	મધ્યસ્થ વર્કશોપ	1	મોટા ઓવરહોલ, બોડી-બિલ્ડિંગ

જાળવણી — યાદ રાખો

- 125 + 16 + 1 = ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી
- ડેપો સ્તર = દૈનિક; વિભાગ સ્તર = મધ્યમ; મધ્યસ્થ = ભારે
- કંડક્ટર ટ્રિપ પહેલાં બસની સ્થિતિ (લાઇટ, બ્રેક, દરવાજા) નોંધે

બસ સ્ટેશન અને પિક-અપ સ્ટેન્ડ

GSRTC પાસે 226 બસ સ્ટેશન (Bus Stations) છે. બસ સ્ટેશન એ સંપૂર્ણ સુવિધાવાળું મથક છે — જ્યાં પ્લેટફોર્મ, પ્રતીક્ષાલય, ટિકિટબારી, પૂછપરછ, પાણી-શૌચાલય અને ઉપાહારગૃહ જેવી સુવિધાઓ હોય છે. મોટા બસ સ્ટેશનોને ડેપો સાથે જોડવામાં આવે છે.

આ ઉપરાંત GSRTC પાસે 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ (Pick-up Stands) છે. પિક-અપ સ્ટેન્ડ એ નાનું થોભણ (stop) છે — સામાન્ય રીતે ગામ કે નાના કસબા પાસે, જ્યાં બસ ટૂંકા સમય માટે થોભે અને મુસાફર ચઢ-ઉતર કરે. અહીં મર્યાદિત કે કોઈ સુવિધા હોતી નથી.

બસ સ્ટેશન અને પિક-અપ સ્ટેન્ડના આ વ્યાપક નેટવર્કને કારણે જ GSRTC ગુજરાતના 98% ગામ અને 99% વસ્તી સુધી પહોંચી શકે છે.

બસ સ્ટેશન vs પિક-અપ સ્ટેન્ડ

બાબત	બસ સ્ટેશન	પિક-અપ સ્ટેન્ડ
સંખ્યા	226	1,554
કદ	મોટું મથક	નાનું થોભણ
સુવિધા	પ્લેટફોર્મ, ટિકિટબારી, પ્રતીક્ષાલય	મર્યાદિત/નહિવત્
સ્થાન	શહેર/મોટા કસબા	ગામ/નાના કસબા

બસના પ્રકારો (Bus Types / Fleet)

GSRTC મુસાફરોની જુદી-જુદી જરૂરિયાત પ્રમાણે વિવિધ પ્રકારની બસ ચલાવે છે. કંડક્ટર તરીકે તમને કઈ સેવામાં કયું ભાડું અને કઈ સુવિધા છે તે જાણવું જરૂરી છે.

લોકલ/મોફસલ બસ ટૂંકા અંતરે દરેક ગામ-થોભણે ઊભી રહે છે; એક્સપ્રેસ બસ પસંદગીના થોભણે જ ઊભી રહી ઝડપી સેવા આપે છે. ગુર્જરનગરી એ શહેરી (સિટી) સેવા છે. ગૌરવ (ડિલક્સ) અને વોલ્વો/AC તથા સ્વીપર બસો લાંબા અંતરની આરામદાયક સેવા છે.

GSRTC ના મુખ્ય બસ પ્રકારો

બસ પ્રકાર	લક્ષણ / ઉપયોગ
લોકલ / મોફસલ	દરેક ગામ/થોભણે ઊભી; ટૂંકું અંતર
એક્સપ્રેસ	પસંદગીના થોભણ; ઝડપી, મધ્યમ-લાંબુ અંતર
ગુર્જરનગરી	શહેરી (સિટી) સેવા
ગૌરવ (ડિલક્સ)	આરામદાયક, લાંબા અંતરની ડિલક્સ સેવા
વોલ્વો / AC	વાતાનુકૂળિત, પ્રીમિયમ સેવા
સ્વીપર	રાત્રિ મુસાફરી; સૂવાની બર્થ

વહીવટી પદાનુક્રમ (Administrative Hierarchy)

GSRTC નું વહીવટ સ્પષ્ટ પદાનુક્રમ (hierarchy) પ્રમાણે ચાલે છે — ટોચે બોર્ડ/MD, પછી વિભાગ, પછી ડેપો અને છેલ્લે ટ્રિપ-સ્ટરના કર્મચારી (કંડક્ટર-ડ્રાઇવર). આ સાંકળ (chain of command) સમજવાથી કંડક્ટરને ખબર પડે કે કઈ બાબત કોને જણાવવી.

કંડક્ટર માટે સીધો ઉપરી અધિકારી ડેપો સ્ટરે ટ્રાફિક નિરીક્ષક / ડેપો મેનેજર હોય છે. વિભાગ સ્ટરે વિભાગીય નિયંત્રક (DC) અને રાજ્યસ્ટરે MD અંતિમ સત્તા ધરાવે છે.

GSRTC નો વહીવટી પદાનુક્રમ (ટોચથી નીચે)

સ્તર	અધિકારી / એકમ
રાજ્ય (ટોચ)	બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ / અધ્યક્ષ
રાજ્ય કારોબારી	વ્યવસ્થાપક નિયામક (MD)
વિભાગ	વિભાગીય નિયંત્રક (DC)
ડેપો	ડેપો મેનેજર
ટ્રિપ સ્ટર	ટ્રાફિક નિરીક્ષક, કંડક્ટર, ડ્રાઇવર

કર્મચારી વર્ગો (Employee Categories)

GSRTC માં આશરે 50,000 કર્મચારીઓ કાર્યરત છે, જે વિવિધ વર્ગોમાં વહેંચાયેલા છે. મુખ્યત્વે ટ્રાફિક પાંખ (કંડક્ટર, ડ્રાઇવર, ટ્રાફિક નિરીક્ષક), યાંત્રિક પાંખ (મિકેનિક, વર્કશોપ કારીગર), વહીવટી પાંખ (ક્લાર્ક, અધિકારી) અને હિસાબી પાંખ.

કંડક્ટર ટ્રાફિક/ઓપરેશન વર્ગમાં આવે છે. તેની મુખ્ય ફરજ મુસાફરોને ટિકિટ આપવી, ભાડું વસૂલવું, waybill અને રોકડ સંભાળવી અને મુસાફરોની સલામતી-સુવિધા જોવી છે. કંડક્ટર જાહેર જનતા સાથે નિગમનો સીધો પ્રતિનિધિ (face of the corporation) છે.

GSRTC ના મુખ્ય કર્મચારી વર્ગો

પાંખ	કર્મચારી ઉદાહરણ
ટ્રાફિક / ઓપરેશન	કંડક્ટર, ડ્રાઇવર, ટ્રાફિક નિરીક્ષક
યાંત્રિક	મિકેનિક, વર્કશોપ કારીગર, ફોરમેન
વહીવટી	ક્લાર્ક, વહીવટી અધિકારી
હિસાબી	કેશિયર, હિસાબનીશ, ઓડિટર
વ્યવસ્થાપન	ડેપો મેનેજર, DC, MD

કંડક્ટર — નિગમનો ચહેરો

- ♦ ટ્રાફિક/ઓપરેશન વર્ગનો કર્મચારી
- ♦ ટિકિટ, ભાડું, waybill, રોકડ સંભાળે
- ♦ મુસાફર સાથે સીધો સંપર્ક; નિગમની છબી તેના પર આધારિત
- ♦ ETM દ્વારા ટિકિટ આપે અને હિસાબ રાખે

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 એસ. ટી ના ભંગાર મલસામાનનું વેચાણ કરતી MSTC કયા શહેરમાં છે?

(A) વડોદરા

(B) સુરત

(C) અમદાવાદ

(D) ભાવનગર

✓ જવાબ: (A) વડોદરા

GSRTC કંડક્ટર 2021

2 GSRTC માટે નીચેનામાંથી કયું સાચું છે ?

(A) 16 ડિવીઝન, 125 ડેપો, 226 બસ સ્ટેશન

(B) 15 ડિવીઝન, 125 ડેપો, 226 બસ સ્ટેશન

(C) 16 ડિવીઝન, 130 ડેપો, 226 બસ સ્ટેશન

(D) 16 ડિવીઝન, 125 ડેપો, 220 બસ સ્ટેશન

✓ જવાબ: (A) 16 ડિવીઝન, 125 ડેપો, 226 બસ સ્ટેશન

GSRTC કંડક્ટર 2017

3 જો શેત્રુંજય = એસ. ટી. ભાવનગર વિભાગ તો અમૂલ = ?

(A) અમરેલી વિભાગ

(B) નડિયાદ વિભાગ

(C) ભરૂચ વિભાગ

(D) સુરત વિભાગ

✓ જવાબ: (B) નડિયાદ વિભાગ

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 GSRTC ની સ્થાપના ક્યારે થઈ?

(A) 1 મે 1960

(B) 26 જાન્યુઆરી 1950

(C) 15 ઓગસ્ટ 1947

(D) 1 મે 1965

ઉકેલ: GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960 ના રોજ — ગુજરાત રાજ્યની રચનાના દિવસે — થઈ હતી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 GSRTC ની મુખ્ય કચેરી ક્યાં આવેલી છે?

(A) રાણીપ, અમદાવાદ

(B) ગાંધીનગર

(C) વડોદરા

(D) રાજકોટ

ઉકેલ: GSRTC ની મુખ્ય કચેરી અને કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર અમદાવાદના રાણીપ ખાતે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 GSRTC કયા કાયદા હેઠળ ચલાયું છે?

(A) Road Transport Corporations Act, 1950

(B) Motor Vehicles Act, 1988

(C) Indian Railways Act, 1989

(D) Companies Act, 1956

ઉકેલ: GSRTC ની રચના Road Transport Corporations Act, 1950 હેઠળ થઈ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 હાલમાં GSRTC પાસે કુલ કેટલા વિભાગ (Divisions) છે?

(A) 16

(B) 7

(C) 12

(D) 25

ઉકેલ: શરૂઆતમાં 7 વિભાગ હતા; હાલ GSRTC પાસે 16 વિભાગ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 હાલમાં GSRTC પાસે કુલ કેટલા ડેપો છે?

(A) 126

(B) 76

(C) 226

(D) 100

ઉકેલ: GSRTC પાસે હાલ કુલ 126 ડેપો છે (સ્થાપના સમયે 76 હતા).

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 1960 માં GSRTC ની સ્થાપના સમયે તેની પાસે કેટલા ડેપો હતા?

(A) 76

(B) 126

(C) 16

(D) 50

ઉકેલ: 1960 માં GSRTC પાસે 7 વિભાગ, 76 ડેપો અને 1,767 બસ હતી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 GSRTC કયા વિભાગ (Department) હેઠળ કાર્ય કરે છે?

(A) બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ

(B) શિક્ષણ વિભાગ

(C) મહેસૂલ વિભાગ

(D) ગૃહ વિભાગ

ઉકેલ: GSRTC ગુજરાત સરકારના બંદરો અને વાહનવ્યવહાર (Ports & Transport) વિભાગ હેઠળ કાર્ય કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 GSRTC ગુજરાતના આશરે કેટલા ટકા ગામને પરિવહન સેવા આપે છે?

(A) 98%

(B) 80%

(C) 60%

(D) 100%

ઉકેલ: GSRTC ગુજરાતના 98% ગામ અને 99% વસ્તીને પરિવહન સેવા આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 GSRTC ના દૈનિક કારોબારી સંચાલનનું નેતૃત્વ કોણ કરે છે?

(A) વ્યવસ્થાપક નિયામક (MD)

(B) અધ્યક્ષ (Chairman)

(C) ડેપો મેનેજર

(D) ટ્રાફિક નિરીક્ષક

ઉકેલ: MD (Managing Director) નિગમનો મુખ્ય કારોબારી અધિકારી છે અને દૈનિક કામગીરીનું સંચાલન કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 GSRTC નું પાયાનું કાર્યકારી એકમ કયું છે?

(A) ડેપો

(B) વિભાગ

(C) બસ સ્ટેશન

(D) પિક-અપ સ્ટેન્ડ

ઉકેલ: ડેપો એ GSRTC નું પાયાનું કાર્યકારી એકમ છે, જ્યાં બસ, જાળવણી અને ડ્યૂટી સંચાલન થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 GSRTC પાસે હાલ આશરે કેટલા બસ સ્ટેશન છે?

(A) 226

(B) 126

(C) 1,554

(D) 76

ઉકેલ: GSRTC પાસે 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 GSRTC પાસે હાલ આશરે કેટલા પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે?

(A) 1,554

(B) 226

(C) 126

(D) 1,767

ઉકેલ: GSRTC પાસે 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે, જે નાના ગામ સુધી પહોંચ આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 GSRTC ની સ્થાપના કઈ સાલમાં થઈ?

(A) 1960

(B) 1950

(C) 1947

(D) 1972

ઉકેલ: GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960 ના રોજ ગુજરાત રાજ્યની રચના સાથે થઈ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 ETM નું પૂરું નામ શું છે?

(A) Electronic Ticketing Machine

(B) Express Transport Model

(C) Electric Traction Motor

(D) Emergency Transit Manager

ઉકેલ: ETM એટલે Electronic Ticketing Machine — કંડક્ટર તેના દ્વારા ટિકિટ આપે અને હિસાબ રાખે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 GSRTC કઈ સંસ્થાનું અનુગામી (successor) છે?

(A) બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન

(B) ભારતીય રેલવે

(C) ગુજરાત ટ્રાન્સપોર્ટ

(D) AMTS

ઉકેલ: ગુજરાત અલગ રાજ્ય બનતાં GSRTC એ બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશનનું અનુગામી બન્યું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 GSRTC ની 'ગુર્જરનગરી' બસ સેવા મુખ્યત્વે કઈ પ્રકારની છે?

(A) શહેરી (સિટી) સેવા

(B) લાંબા અંતરની સ્વીપર

(C) આંતરરાજ્ય એક્સપ્રેસ

(D) માલ પરિવહન

ઉકેલ: ગુર્જરનગરી એ GSRTC ની શહેરી (સિટી) બસ સેવા છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 GSRTC નું મુખ્ય કાર્યક્ષેત્ર શું છે?

(A) જાહેર માર્ગ પરિવહન (બસ સેવા)

(B) રેલવે સંચાલન

(C) હવાઈ સેવા

(D) જળમાર્ગ પરિવહન

ઉકેલ: GSRTC નું મુખ્ય કાર્ય ગુજરાતમાં જાહેર બસ પરિવહન સેવા પૂરી પાડવાનું છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 GSRTC નું સર્વોચ્ચ સંચાલન કોના દ્વારા થાય છે?

(A) બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ

(B) ડેપી મેનેજર

(C) ગ્રામ પંચાયત

(D) RTO

ઉકેલ: GSRTC નું સર્વોચ્ચ સંચાલન બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા થાય છે, જેનું નેતૃત્વ અધ્યક્ષ કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 GSRTC કયા વર્ષે અસ્તિત્વમાં આવ્યું, જે ગુજરાત રાજ્યની રચનાનું પણ વર્ષ છે?

(A) 1960

(B) 1956

(C) 1966

(D) 1975

ઉકેલ: 1 મે 1960 ના રોજ ગુજરાત રાજ્ય રચાયું અને એ જ દિવસે GSRTC ની સ્થાપના થઈ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 એક વિભાગ (Division) નું નેતૃત્વ કરનાર અધિકારીને શું કહે છે?

(A) વિભાગીય નિયંત્રક (DC)

(B) ડેપી મેનેજર

(C) ટ્રાફિક નિરીક્ષક

(D) કંડક્ટર

ઉકેલ: વિભાગ સ્તરે સર્વોચ્ચ અધિકારી વિભાગીય નિયંત્રક (Divisional Controller) છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 GSRTC પાસે હાલ આશરે કેટલા કર્મચારીઓ છે?

(A) આશરે 50,000

(B) આશરે 5,000

(C) આશરે 1,00,000

(D) આશરે 10,000

ઉકેલ: GSRTC માં આશરે 50,000 કર્મચારીઓ કાર્યરત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 GSRTC પાસે હાલ આશરે કેટલી બસ છે?

(A) આશરે 8,322

(B) આશરે 1,767

(C) આશરે 20,000

(D) આશરે 500

ઉકેલ: GSRTC પાસે હાલ આશરે 8,322 બસ છે (સ્થાપના સમયે 1,767).

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 GSRTC ની જાળવણી વ્યવસ્થા કેટલા સ્તરની છે?

(A) ત્રિ-સ્તરીય

(B) એક-સ્તરીય

(C) દ્વિ-સ્તરીય

(D) ચતુઃસ્તરીય

ઉકેલ: GSRTC ની જાળવણી ત્રિ-સ્તરીય છે: 125 ડેપી વર્કશોપ + 16 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 GSRTC પાસે કેટલા મધ્યસ્થ (Central) વર્કશોપ છે?

(A) 1

(B) 16

(C) 125

(D) 126

ઉકેલ: ત્રિ-સ્તરીય જાળવણીમાં એક જ મધ્યસ્થ વર્કશોપ છે, જ્યાં મોટા ઓવરહોલ થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 GSRTC નો કંડક્ટર કઈ પાંખ (વર્ગ) નો કર્મચારી ગણાય?

(A) ટ્રાફિક / ઓપરેશન

(B) યાંત્રિક

(C) હિસાબ

(D) IT

ઉકેલ: કંડક્ટર ટ્રાફિક/ઓપરેશન વર્ગનો કર્મચારી છે; ટિકિટ, ભાડું અને waybill સંભાળે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 GSRTC ના સંદર્ભમાં 'ડેપો મેનેજર' કઈ સ્તરે કાર્ય કરે છે?

(A) ડેપો સ્તર

(B) વિભાગ સ્તર

(C) રાજ્ય સ્તર

(D) કેન્દ્ર સ્તર

ઉકેલ: ડેપો મેનેજર ડેપો સ્તરે ડ્યૂટી ફાળવણી, ETM વિતરણ અને રોકડ સંચાલન સંભાળે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 GSRTC ની 'સ્વીપર' બસ મુખ્યત્વે કઈ મુસાફરી માટે વપરાય છે?

(A) રાત્રિ / લાંબા અંતરની મુસાફરી

(B) શહેરી ટૂંકી મુસાફરી

(C) માલ પરિવહન

(D) શાળા બસ

ઉકેલ: સ્વીપર બસમાં સૂવાની બર્થ હોય છે, જે રાત્રિ અને લાંબા અંતરની મુસાફરી માટે વપરાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 ગુજરાત રાજ્યની રચના અને GSRTC ની સ્થાપના — બંને કઈ તારીખે થઈ?

(A) 1 મે 1960

(B) 1 નવેમ્બર 1956

(C) 15 ઓગસ્ટ 1960

(D) 26 જાન્યુઆરી 1960

ઉકેલ: 1 મે 1960 ના રોજ ગુજરાત રાજ્ય રચાયું અને એ જ દિવસે GSRTC ની સ્થાપના થઈ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 GSRTC પાસે હાલ કુલ કેટલા ડેપો છે?

(A) 126

(B) 116

(C) 136

(D) 106

ઉકેલ: GSRTC પાસે હાલ 126 ડેપો છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 GSRTC ના મુખ્ય કચેરી ખાતે કાર્યરત કેન્દ્રનું નામ શું છે?

(A) કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર

(B) કોલ સેન્ટર

(C) ડેટા સેન્ટર

(D) ટ્રેનિંગ સેન્ટર

ઉકેલ: રાણીપ, અમદાવાદ ખાતે GSRTC નું કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર છે, જ્યાંથી બસોનું રિયલ-ટાઇમ સંચાલન થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 1960 માં GSRTC ની સ્થાપના સમયે તેની પાસે કેટલી બસ હતી?

(A) 1,767

(B) 8,322

(C) 76

(D) 226

ઉકેલ: સ્થાપના સમયે (1960) GSRTC પાસે 1,767 બસ હતી; આજે આશરે 8,322 છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 GSRTC ની ડેપો સ્તરની જાળવણી માટે કેટલા ડેપો વર્કશોપ છે?

(A) 125

(B) 16

(C) 1

(D) 126

ઉકેલ: ત્રિ-સ્તરીય જાળવણીમાં 125 ડેપો વર્કશોપ + 16 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 GSRTC ના સંદર્ભમાં 'એક્સપ્રેસ' બસની ખાસિયત શું છે?

(A) પસંદગીના થોભણે જ ઊભી રહી ઝડપી સેવા

(B) દરેક ગામે ઊભી રહે

(C) માત્ર શહેરમાં ચાલે

(D) માલ ભરે

ઉકેલ: એક્સપ્રેસ બસ પસંદગીના મુખ્ય થોભણે જ ઊભી રહે છે, જેથી મુસાફરીનો સમય ઓછો થાય; લોકલ/મોફસલ દરેક ગામે ઊભી રહે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 GSRTC ના 'ગૌરવ' પ્રકારની બસ કઈ શ્રેણીની ગણાય?

(A) ડિલક્સ

(B) લોકલ

(C) શાળા બસ

(D) માલ વાહન

ઉકેલ: ગૌરવ એ GSRTC ની ડિલક્સ (આરામદાયક) બસ સેવા છે.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. GSRTC ની સ્થાપના કઈ તારીખે થઈ?

- (A) 1 મે 1960 (B) 1 મે 1950 (C) 15 ઓગસ્ટ 1960
(D) 26 જાન્યુઆરી 1960

2. GSRTC ની મુખ્ય કચેરી કયા શહેરમાં છે?

- (A) અમદાવાદ (રાણીપ) (B) ગાંધીનગર (C) સુરત
(D) રાજકોટ

3. GSRTC પાસે હાલ કુલ કેટલા વિભાગ છે?

- (A) 16 (B) 7 (C) 26 (D) 12

4. GSRTC પાસે હાલ કુલ કેટલા ડેપો છે?

- (A) 126 (B) 76 (C) 226 (D) 160

5. ETM નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Electronic Ticketing Machine (B) Express Transit Machine
(C) Electric Ticket Meter (D) Emergency Ticket Manager

6. GSRTC નું પાયાનું કાર્યકારી એકમ કયું છે?

- (A) ડેપો (B) વિભાગ (C) બસ સ્ટેશન (D) મુખ્ય કચેરી

7. GSRTC કઈ સરકારના વિભાગ હેઠળ કાર્ય કરે છે?

- (A) બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ (B) શિક્ષણ વિભાગ
(C) ગૃહ વિભાગ (D) કૃષિ વિભાગ

8. GSRTC પાસે હાલ આશરે કેટલા બસ સ્ટેશન છે?

- (A) 226 (B) 126 (C) 76 (D) 1,554

9. GSRTC પાસે હાલ આશરે કેટલા પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે?

- (A) 1,554 (B) 226 (C) 126 (D) 1,767

10. GSRTC ના દૈનિક કારોબારી સંચાલનનું નેતૃત્વ કોણ કરે છે?

- (A) MD (B) કંડક્ટર (C) ડ્રાઇવર (D) ટ્રાફિક નિરીક્ષક

11. GSRTC ની 'ગુર્જરનગરી' બસ કઈ સેવા છે?

- (A) શહેરી (સિટી) સેવા (B) સ્વીપર સેવા (C) AC સેવા
(D) માલ સેવા

12. GSRTC પાસે હાલ આશરે કેટલા કર્મચારીઓ છે?

- (A) આશરે 50,000 (B) આશરે 5,000 (C) આશરે 5,00,000
(D) આશરે 500

13. 1960 માં સ્થાપના સમયે GSRTC પાસે વિભાગ, ડેપો અને બસ કેટલા હતા?

- (A) 7 વિભાગ, 76 ડેપો, 1,767 બસ
(B) 16 વિભાગ, 126 ડેપો, 8,322 બસ
(C) 10 વિભાગ, 100 ડેપો, 2,000 બસ
(D) 7 વિભાગ, 126 ડેપો, 1,767 બસ

14. GSRTC ની ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી વ્યવસ્થામાં કયા ત્રણ સ્તર છે?

- (A) 125 ડેપો + 16 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ
(B) 126 ડેપો + 16 વિભાગીય + 2 મધ્યસ્થ
(C) 100 ડેપો + 20 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ
(D) 76 ડેપો + 7 વિભાગીય + 1 મધ્યસ્થ

15. GSRTC ગુજરાતના કેટલા ટકા ગામ અને વસ્તીને આવરે છે?

- (A) 98% ગામ, 99% વસ્તી (B) 90% ગામ, 95% વસ્તી
(C) 100% ગામ, 100% વસ્તી (D) 80% ગામ, 85% વસ્તી

16. GSRTC ના વહીવટી પદાનુક્રમમાં યોગ્ય ક્રમ (ટોચથી નીચે) કયો છે?

- (A) MD → વિભાગીય નિયંત્રક → ડેપો મેનેજર → કંડક્ટર
(B) કંડક્ટર → MD → ડેપો મેનેજર → વિભાગીય નિયંત્રક
(C) ડેપો મેનેજર → MD → કંડક્ટર → વિભાગીય નિયંત્રક
(D) વિભાગીય નિયંત્રક → કંડક્ટર → MD → ડેપો મેનેજર

17. GSRTC કયા કાયદા હેઠળ રચાયું છે?

- (A) Road Transport Corporations Act, 1950
(B) Motor Vehicles Act, 1988 (C) Gujarat Transport Act, 1960
(D) Companies Act, 2013

18. GSRTC કઈ સંસ્થાનું અનુગામી છે?

- (A) બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન (B) ભારતીય રેલવે
(C) ગુજરાત ટ્રાન્સપોર્ટ (D) AMTS

19. GSRTC ના મધ્યસ્થ વર્કશોપમાં મુખ્યત્વે કયું કામ થાય છે?

- (A) મોટા ઓવરહોલ અને બોડી-બિલ્ડિંગ (B) માત્ર તેલ-પાણી ચેકિંગ
(C) ટિકિટ છાપકામ (D) કંડક્ટર તાલીમ

20. GSRTC પાસે 1960 થી અત્યાર સુધીમાં ડેપોની સંખ્યા કેવી રીતે બદલાઈ?

- (A) 76 થી 126 (B) 126 થી 76 (C) 76 થી 226
(D) 126 થી 226

21. કંડક્ટર ટ્રિપ પૂરી કર્યા પછી ડેપોમાં મુખ્યત્વે શું જમા કરાવે છે?

- (A) waybill અને વસૂલેલી રોકડ (B) માત્ર બસની ચાવી
(C) માત્ર ટિકિટના ટૂકડા (D) કંઈ નહીં

22. GSRTC ના બસ સ્ટેશન અને પિક-અપ સ્ટેન્ડ વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત શું છે?

- (A) બસ સ્ટેશન સંપૂર્ણ સુવિધાવાળું મથક; પિક-અપ સ્ટેન્ડ નાનું થોભણ
(B) બંને સરખા છે (C) પિક-અપ સ્ટેન્ડ મોટું; બસ સ્ટેશન નાનું
(D) બંને માત્ર શહેરમાં જ હોય

23. GSRTC ના વિભાગ (Division) નું નેતૃત્વ કરનાર અધિકારીનું હોદ્દો શું છે?

- (A) વિભાગીય નિયંત્રક (DC) (B) ડેપો મેનેજર (C) MD
(D) ટ્રાફિક નિરીક્ષક

24. નીચેનામાંથી કઈ GSRTC ની વાતાનુકૂલિત (AC) પ્રીમિયમ સેવા છે?

- (A) વોલ્વો / AC (B) લોકલ / મોફસલ (C) ગુર્જરનગરી
(D) એક્સપ્રેસ

25. 1960 થી અત્યાર સુધીમાં GSRTC ના વિભાગોમાં કેટલો વધારો થયો?

- (A) 9 વિભાગનો વધારો (7 થી 16) (B) 16 વિભાગનો વધારો
(C) 7 વિભાગનો વધારો (D) 5 વિભાગનો વધારો

26. 1960 થી અત્યાર સુધીમાં GSRTC ના ડેપોમાં કેટલો વધારો થયો?

- (A) 50 ડેપોનો વધારો (76 થી 126) (B) 76 ડેપોનો વધારો
(C) 126 ડેપોનો વધારો (D) 40 ડેપોનો વધારો

27. GSRTC ના ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી માળખામાં કુલ કેટલા વર્કશોપ છે (તમામ સ્તર મળીને)?

- (A) 142 (B) 126 (C) 141 (D) 125

28. GSRTC પાસે બસ સ્ટેશન અને પિક-અપ સ્ટેન્ડ મળીને કુલ કેટલા થોભણ-બિંદુ છે?

- (A) 1,780 (B) 1,554 (C) 226 (D) 1,660

29. જો GSRTC ના 126 ડેપો 16 વિભાગમાં આશરે સરખા વહેંચાયા હોય, તો પ્રત્યેક વિભાગ દીઠ સરેરાશ આશરે કેટલા ડેપો આવે?

- (A) આશરે 8 (B) આશરે 16 (C) આશરે 4 (D) આશરે 12

30. 1960 થી અત્યાર સુધીમાં GSRTC ના બસ કાફલા (fleet) માં આશરે કેટલી બસનો વધારો થયો?

- (A) આશરે 6,555 (1,767 થી 8,322) (B) આશરે 8,322
(C) આશરે 1,767 (D) આશરે 10,000

31. GSRTC ના ડેપો સ્તર (125) અને વિભાગીય સ્તર (16) ના વર્કશોપ મળીને કુલ કેટલા થાય (મધ્યસ્થ સિવાય)?

- (A) 141 (B) 142 (C) 125 (D) 126

32. GSRTC ના આશરે 8,322 બસ અને 126 ડેપો હોય, તો પ્રત્યેક ડેપો દીઠ સરેરાશ આશરે કેટલી બસ આવે?

- (A) આશરે 66 (B) આશરે 126 (C) આશરે 16
(D) આશરે 100

33. GSRTC ના પદાનુક્રમમાં કંડક્ટર અને MD વચ્ચે વ્યવસ્થાપનનાં કેટલાં મધ્યવર્તી સ્તર (ડેપો મેનેજર + DC) આવે છે?

- (A) 2 (ડેપો મેનેજર અને DC) (B) 1 (C) 3 (D) 0

34. GSRTC ના આશરે 50,000 કર્મચારી અને આશરે 8,322 બસ હોય, તો પ્રત્યેક બસ દીઠ સરેરાશ આશરે કેટલા કર્મચારી આવે?

- (A) આશરે 6 (B) આશરે 2 (C) આશરે 10 (D) આશરે 12

35. ★ GSRTC ના 226 બસ સ્ટેશન અને 126 ડેપો હોય, તો બસ સ્ટેશન ડેપો કરતાં આશરે કેટલા વધુ છે?

- (A) 100 (B) 126 (C) 352 (D) 50

36. ★ GSRTC ની સ્થાપના (1960) અને વર્ષ 2026 વચ્ચે નિગમે આશરે કેટલા વર્ષ પૂરાં કર્યાં?

- (A) 66 વર્ષ (B) 60 વર્ષ (C) 50 વર્ષ (D) 70 વર્ષ

પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A	6. A	7. A	8. A	9. A	10. A	11. A
12. A	13. A	14. A	15. A	16. A	17. A	18. A	19. A	20. A	21. A	22. A
23. A	24. A	25. A	26. A	27. A	28. A	29. A	30. A	31. A	32. A	33. A
34. A	35. A	36. A								

પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960 ના રોજ ગુજરાત રાજ્યની રચના સાથે થઈ.
- જવાબ (A) — GSRTC ની મુખ્ય કચેરી અમદાવાદના રાણીપ વિસ્તારમાં છે.
- જવાબ (A) — હાલ GSRTC પાસે 16 વિભાગ છે.
- જવાબ (A) — GSRTC પાસે હાલ 126 ડેપો છે.
- જવાબ (A) — ETM એટલે Electronic Ticketing Machine.
- જવાબ (A) — ડેપો એ GSRTC નું પાયાનું કાર્યકારી એકમ છે.
- જવાબ (A) — GSRTC ગુજરાત સરકારના બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ હેઠળ છે.

8. જવાબ (A) — GSRTC પાસે 226 બસ સ્ટેશન છે.

9. જવાબ (A) — GSRTC પાસે 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે.

10. જવાબ (A) — વ્યવસ્થાપક નિયામક (MD) દૈનિક કારોબારીનું નેતૃત્વ કરે છે.

11. જવાબ (A) — ગુર્જરનગરી એ GSRTC ની શહેરી સિટી બસ સેવા છે.

12. જવાબ (A) — GSRTC માં આશરે 50,000 કર્મચારીઓ કાર્યરત છે.

13. જવાબ (A) — 1960 માં GSRTC પાસે 7 વિભાગ, 76 ડેપો અને 1,767 બસ હતી.

14. જવાબ (A) — ત્રિ-સ્તરીય જાળવણી: 125 ડેપો વર્કશોપ, 16 વિભાગીય વર્કશોપ અને 1 મધ્યસ્થ વર્કશોપ.

15. જવાબ (A) — GSRTC ગુજરાતના 98% ગામ અને 99% વસ્તીને પરિવહન સેવા આપે છે.

16. જવાબ (A) — પદાનુક્રમ ટોચથી નીચે: MD, પછી વિભાગીય નિયંત્રક (DC), પછી ડેપો મેનેજર, પછી કંડક્ટર.

17. જવાબ (A) — GSRTC ની રચના Road Transport Corporations Act, 1950 હેઠળ થઈ છે.

18. જવાબ (A) — ગુજરાત અલગ થતાં GSRTC એ બોમ્બે સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશનનું અનુગામી બન્યું.

19. જવાબ (A) — મધ્યસ્થ વર્કશોપમાં મોટા ઓવરહોલ, બોડી-બિલ્ડિંગ અને એન્જિન રિકન્ડિશનિંગ થાય છે.

20. જવાબ (A) — સ્થાપના સમયે 76 ડેપો હતા, હાલ 126 ડેપો છે.

21. જવાબ (A) — ટ્રિપ પૂરી થયે કંડક્ટર waybill અને વસૂલેલી રોકડ ડેપોમાં જમા કરાવે છે.

22. જવાબ (A) — બસ સ્ટેશન (226) સંપૂર્ણ સુવિધાવાળું છે; પિક-અપ સ્ટેન્ડ (1,554) નાના ગામ પાસેનું ટૂંકું થોભણ છે.

23. જવાબ (A) — વિભાગ સ્તરે સર્વોચ્ચ અધિકારી વિભાગીય નિયંત્રક (Divisional Controller) છે.

24. જવાબ (A) — વોલ્વો/AC એ GSRTC ની વાતાનુકૂળિત પ્રીમિયમ સેવા છે.

25. જવાબ (A) — $16 - 7 = 9$; એટલે વિભાગોમાં 9 નો વધારો થયો છે.

26. જવાબ (A) — $126 - 76 = 50$; ડેપોમાં 50 નો વધારો થયો છે.

27. જવાબ (A) — $125 (ડેપો) + 16 (વિભાગીય) + 1 (મધ્યસ્થ) = 142$ વર્કશોપ.

28. જવાબ (A) — $226 (બસ સ્ટેશન) + 1,554 (પિક-અપ સ્ટેન્ડ) = 1,780$.

29. જવાબ (A) — $126 \div 16 = 7.875$, એટલે પ્રત્યેક વિભાગ દીઠ સરેરાશ આશરે 8 ડેપો.

30. જવાબ (A) — $8,322 - 1,767 = 6,555$; બસ કાફલામાં આશરે 6,555 નો વધારો થયો છે.

31. જવાબ (A) — $125 + 16 = 141$ (મધ્યસ્થ 1 ને બાદ કરતાં).

32. જવાબ (A) — $8,322 \div 126 \approx 66.05$, એટલે પ્રત્યેક ડેપો દીઠ સરેરાશ આશરે 66 બસ.

33. જવાબ (A) — કંડક્ટર ઉપર ડેપો મેનેજર (ડેપો સ્તર) અને વિભાગીય નિયંત્રક (વિભાગ સ્તર) — એમ 2 મધ્યવર્તી સ્તર છે, પછી MD.

34. જવાબ (A) — $50,000 \div 8,322 \approx 6.01$, એટલે પ્રત્યેક બસ દીઠ સરેરાશ આશરે 6 કર્મચારી.

35. જવાબ (A) — $226 - 126 = 100$; બસ સ્ટેશન ડેપો કરતાં 100 વધુ છે.

36. જવાબ (A) — $2026 - 1960 = 66$; GSRTC એ આશરે 66 વર્ષ પૂરાં કર્યાં છે.

કંડક્ટર તરીકે તમે રોજ જુદા-જુદા પ્રકારની GSRTC બસ પર ફરજ બજાવો છો — સાદી લોકલથી માંડીને વોલ્વો AC સ્વીપર સુધી. દરેક બસ પ્રકારની ભાડા-રચના, સુવિધા અને મુસાફર-વર્ગ અલગ હોય છે, તેથી કંડક્ટર માટે આ ભેદ જાણવો ફરજિયાત છે. આ પ્રકરણમાં GSRTC ની બસ સેવાના તમામ પ્રકાર, આંતરરાજ્ય સેવા, ઓનલાઇન બુકિંગ (gsrtc.in), પાસ સેવા, GPS/ITS ટ્રેકિંગ, હેલ્પલાઇન અને બસ સ્ટેશનની સુવિધાઓનું verified તથ્યો સાથે વિગતવાર વર્ણન છે.

GSRTC બસ સેવાનું વૈવિધ્ય — એક નજરમાં

ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ (GSRTC) પાસે આશરે 8,322 બસ છે, જે 16 વિભાગ અને 126 ડેપો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. આ બસ કાફલો ગુજરાતના 98% ગામ અને 99% વસ્તીને પરિવહન સેવા પૂરી પાડે છે. મુસાફરોની જુદી-જુદી જરૂરિયાત પ્રમાણે GSRTC અલગ-અલગ કક્ષાની બસ સેવા આપે છે.

સૌથી સાદી લોકલ (મોફસલ) સેવાથી માંડીને આરામદાયક વોલ્વો AC સ્વીપર સુધીની સેવા GSRTC ના કાફલામાં આવે છે. દરેક કક્ષાની બસનું ભાડું, થોભવાના સ્ટોપની સંખ્યા, બેઠક-સુવિધા અને લક્ષ્ય-મુસાફર અલગ હોય છે.

કંડક્ટર માટે બસ પ્રકાર ઓળખવો એટલા માટે જરૂરી છે કે ભાડું બસ કક્ષા પ્રમાણે ETM (ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન) માં અલગ ઠરાવેલું હોય છે; ખોટા પ્રકારની ટિકિટ કાપવાથી નિગમને આવક-નુકસાન અથવા મુસાફર સાથે વિવાદ થાય છે.

GSRTC બસ પ્રકાર — યાદ રાખો

- ◆ સાદી કક્ષા: લોકલ/મોફસલ, એક્સપ્રેસ
- ◆ શહેરી સેવા: ગુર્જરનગરી (સિટી બસ)
- ◆ પ્રીમિયમ કક્ષા: વોલ્વો/AC, સ્વીપર, ગૌરવ (ડિલક્સ)
- ◆ કુલ કાફલો: આશરે 8,322 બસ | આવરણ: 98% ગામ, 99% વસ્તી

લોકલ (મોફસલ) સેવા — પાયાની ગ્રામીણ સેવા

લોકલ અથવા મોફસલ સેવા એ GSRTC ની સૌથી પાયાની અને સૌથી સસ્તી બસ સેવા છે. આ બસ ટૂંકા અંતરે ગામડે-ગામડે થોભે છે અને લગભગ દરેક પિક-અપ સ્ટેન્ડ પર ઊભી રહે છે. ગ્રામીણ વિસ્તારના મુસાફરો, વિદ્યાર્થીઓ અને રોજિંદા મજૂરો માટે આ મુખ્ય પરિવહન સાધન છે.

લોકલ બસમાં કોઈ ખાસ સુવિધા હોતી નથી — સાદી બેઠકો, પંખા વગરની અથવા સામાન્ય પંખાવાળી બોડી અને પ્રમાણમાં ધીમી ગતિ. પરંતુ તેનું ભાડું સૌથી ઓછું હોવાથી ગરીબ-ગ્રામીણ મુસાફર માટે તે અત્યંત ઉપયોગી છે.

કારણ કે લોકલ બસ ઘણા સ્ટોપ પર થોભે છે, તેમાં કંડક્ટરને વારંવાર ટિકિટ કાપવી પડે છે અને ચઢ-ઉતર કરતા મુસાફરો પર સતત નજર રાખવી પડે છે.

લોકલ (મોફસલ) સેવાની ખાસિયત

બાબત	વિગત
અંતર	ટૂંકું — ગામડે-ગામડે
થોભવાના સ્ટોપ	લગભગ દરેક પિક-અપ સ્ટેન્ડ
ભાડું	સૌથી ઓછું
મુખ્ય મુસાફર	ગ્રામીણ, વિદ્યાર્થી, રોજિંદા મુસાફર
સુવિધા	સાદી બેઠકો, ખાસ સુવિધા નહીં

એક્સપ્રેસ સેવા — ઝડપી લાંબા અંતરની બસ

એક્સપ્રેસ સેવા લોકલ કરતાં ઝડપી અને લાંબા અંતરની બસ સેવા છે. આ બસ ઓછા સ્ટોપ પર થોભે છે — સામાન્ય રીતે માત્ર મુખ્ય નગરો અને મોટા બસ સ્ટેશન પર — તેથી મુસાફર ઓછા સમયમાં ગંતવ્ય પહોંચે છે.

એક્સપ્રેસ બસનું ભાડું લોકલ કરતાં થોડું વધારે હોય છે, પણ સમય-બચત અને આરામને કારણે તે લોકપ્રિય છે. શહેરથી શહેર અથવા જિલ્લા-મથક વચ્ચે મુસાફરી કરનારા લોકો સામાન્ય રીતે એક્સપ્રેસ પસંદ કરે છે.

એક્સપ્રેસ સેવા GSRTC ના રોજિદા સંચાલનનો મોટો હિસ્સો છે અને આંતરજિલ્લા તથા આંતરરાજ્ય માર્ગો પર વ્યાપકપણે ચાલે છે.

લોકલ vs એક્સપ્રેસ — સરખામણી

ઘટક	લોકલ/મોફસલ	એક્સપ્રેસ
અંતર	ટૂંકું	લાંબું
સ્ટોપ	ઘણા (દરેક ગામ)	ઓછા (મુખ્ય નગર)
ઝડપ	ધીમી	ઝડપી
ભાડું	સૌથી ઓછું	લોકલ કરતાં વધારે
મુસાફર	ગ્રામીણ, ટૂંકા અંતર	શહેર-શહેર, જિલ્લા-મથક

ગુર્જરનગરી — GSRTC ની શહેરી (સિટી) બસ સેવા

ગુર્જરનગરી એ GSRTC ની શહેરી બસ સેવા છે, જે શહેરની અંદર અને શહેરની આસપાસના વિસ્તારોમાં ચાલે છે. જ્યાં અલગ મ્યુનિસિપલ સિટી બસ સેવા મર્યાદિત હોય ત્યાં ગુર્જરનગરી શહેરી અવરજવરની જરૂરિયાત પૂરી પાડે છે.

ગુર્જરનગરી બસ શહેરની અંદર વારંવાર થોભે છે અને ટૂંકા-ટૂંકા અંતરે મુસાફરોને લઈ-મૂકે છે. તેનું ભાડું અંતર પ્રમાણે ટૂંકા સ્લેબમાં હોય છે, જેથી શહેરી કામકાજ લોકો, વિદ્યાર્થીઓ અને દુકાનદારો રોજ તેનો ઉપયોગ કરે છે.

ગુર્જરનગરી સેવામાં કંડક્ટરે ટૂંકા-ટૂંકા સ્ટોપ પર ઝડપથી ટિકિટ કાપવી પડે છે અને ભીડ-સમયે (peak hours) મુસાફરોના પ્રવાહને સંભાળવો પડે છે.

ગુર્જરનગરી — મુખ્ય મુદ્દા

- ♦ GSRTC ની શહેરી / સિટી બસ સેવા
- ♦ શહેરની અંદર અને આસપાસ ટૂંકા અંતરે ચાલે
- ♦ વારંવાર થોભે, ટૂંકા ભાડા-સ્લેબ
- ♦ શહેરી કામકાજ અને વિદ્યાર્થી મુસાફર માટે ઉપયોગી

વોલ્વો / AC સેવા — વાતાનુકૂલિત પ્રીમિયમ બસ

વોલ્વો અને AC (વાતાનુકૂલિત) બસ GSRTC ની પ્રીમિયમ કક્ષાની સેવા છે. આ બસમાં એર-કન્ડિશનિંગ, આરામદાયક બેઠકો (push-back seats), પડદા અને લાંબા અંતરની આરામદાયક મુસાફરી માટેની સુવિધા હોય છે.

વોલ્વો બ્રાન્ડની બસ ખાસ કરીને લક્ઝરી અને ઝડપી લાંબા-અંતરના માર્ગો પર ચાલે છે, જેમ કે અમદાવાદ-વડોદરા-સુરત જેવા મુખ્ય શહેરો વચ્ચે તથા આંતરરાજ્ય માર્ગો પર. તેનું ભાડું સાદી બસ કરતાં નોંધપાત્ર રીતે વધારે હોય છે.

AC બસમાં ટિકિટ મોટે ભાગે અગાઉથી ઓનલાઇન અથવા બુકિંગ કાઉન્ટર પર બુક થાય છે અને બેઠક-નંબર ફાળવવામાં આવે છે, તેથી કંડક્ટરે બુકિંગ ચાર્ટ (chart) અને ETM બંને સાથે બેઠક ચકાસવી પડે છે.

વોલ્વો / AC સેવાની ખાસિયત

બાબત	વિગત
કક્ષા	પ્રીમિયમ / લક્ઝરી
સુવિધા	AC, પુશ-બેક બેઠકો, પડદા
મુખ્ય માર્ગ	મોટા શહેરો વચ્ચે, આંતરરાજ્ય
ભાડું	સાદી બસ કરતાં ઘણું વધારે
બુકિંગ	મોટે ભાગે અગાઉથી, બેઠક-નંબર સાથે

સ્લીપર અને ગૌરવ (ડિલક્સ) સેવા

સ્લીપર બસમાં મુસાફર માટે સૂવાની બર્થ (sleeping berth) હોય છે, જે રાત્રિ-મુસાફરી (overnight journey) માટે ખાસ ઉપયોગી છે. લાંબા અંતરના રાત્રિ માર્ગો પર સ્લીપર બસ મુસાફરને આરામથી સૂઈને પ્રવાસ કરવાની સુવિધા આપે છે. સ્લીપર બસ AC અને નોન-AC બંને પ્રકારની હોઈ શકે છે.

ગૌરવ સેવા એ GSRTC ની ડિલક્સ (deluxe) કક્ષાની બસ છે, જે વોકલ-એક્સપ્રેસ કરતાં વધુ આરામદાયક બેઠકો અને સારી સુવિધા આપે છે, પણ સામાન્ય રીતે વોલ્વો AC કરતાં ઓછા ભાડામાં. ગૌરવ બસ મધ્યમ કક્ષાના મુસાફર માટે આરામ અને પરવડે તેવા ભાડાનું સંતુલન આપે છે.

આ પ્રીમિયમ કક્ષાની બસમાં પણ મોટે ભાગે અગાઉ બુકિંગ અને બેઠક-ફાળવણી હોય છે, તેથી કંડક્ટરે યાદી પ્રમાણે બેઠક-ચકાસણી કરવી પડે છે.

GSRTC બસ પ્રકાર — સંપૂર્ણ સરખામણી

બસ પ્રકાર	કક્ષા	ખાસ સુવિધા	મુખ્ય ઉપયોગ
વોકલ / મોફસલ	સાદી	ખાસ સુવિધા નહીં	ટ્રેકું, ગ્રામીણ
એક્સપ્રેસ	સાદી-મધ્યમ	ઓછા સ્ટોપ, ઝડપ	લાંબું, શહેર-શહેર
ગુર્જરનગરી	શહેરી	વારંવાર સ્ટોપ	શહેરની અંદર
ગૌરવ	ડિલક્સ	આરામદાયક બેઠકો	મધ્યમ કક્ષા લાંબું
વોલ્વો / AC	પ્રીમિયમ	AC, પુશ-બેક બેઠકો	લક્ઝરી લાંબું
સ્વીપર	પ્રીમિયમ	સૂવાની બર્થ	રાત્રિ લાંબું

આંતરરાજ્ય (Interstate) બસ સેવા

GSRTC માત્ર ગુજરાતની અંદર જ નહીં, પણ પડોશી રાજ્યો સાથે પણ આંતરરાજ્ય બસ સેવા ચલાવે છે. ગુજરાત સાથે જોડાયેલા મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન અને મધ્યપ્રદેશ જેવા રાજ્યોમાં GSRTC ની બસ નિયમિત ચાલે છે.

આંતરરાજ્ય સેવા બે રાજ્યો વચ્ચેના પરસ્પર કરાર (reciprocal/inter-state agreement) હેઠળ ચાલે છે, જેમાં નક્કી થાય છે કે કયા માર્ગ પર કઈ નિગમની કેટલી બસ ચાલશે. મુંબઈ, નાસિક, ઉદયપુર, જોધપુર, ઇન્દોર જેવા શહેરો GSRTC ના જાણીતા આંતરરાજ્ય ગંતવ્ય છે.

આંતરરાજ્ય માર્ગો પર મોટે ભાગે એક્સપ્રેસ, ગૌરવ, વોલ્વો AC અને સ્વીપર જેવી લાંબા-અંતરની બસ ચાલે છે. કંડક્ટરે આ માર્ગો પર રાજ્ય-સીમા પર થતી ચકાસણી અને ટોલ સંબંધિત બાબતોથી પરિચિત રહેવું પડે છે.

આંતરરાજ્ય સેવા — યાદ રાખો

- પડોશી રાજ્યો: મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ
- પરસ્પર કરાર (reciprocal agreement) હેઠળ સંચાલન
- જાણીતા ગંતવ્ય: મુંબઈ, નાસિક, ઉદયપુર, ઇન્દોર
- મોટે ભાગે એક્સપ્રેસ / ગૌરવ / વોલ્વો / સ્વીપર બસ

ઓનલાઇન બુકિંગ — gsrtc.in અને એપ

GSRTC મુસાફરોને ઘરે બેઠાં ટિકિટ બુક કરવાની સુવિધા આપે છે. તેની અધિકૃત વેબસાઇટ gsrtc.in છે, જ્યાં મુસાફર માર્ગ, તારીખ અને બસ પ્રકાર પસંદ કરીને બેઠક બુક કરી શકે છે.

ઓનલાઇન બુકિંગમાં મુસાફર બેઠક-નકશો (seat map) જોઈને પોતાની પસંદગીની બેઠક પસંદ કરી શકે છે અને ડિજિટલ પેમેન્ટ કરી શકે છે. બુકિંગ પછી SMS અથવા ઇ-મેઇલથી ટિકિટ (m-ticket / e-ticket) મળે છે.

ઓનલાઇન બુક કરેલી બસમાં કંડક્ટરે મુસાફરની ટિકિટ પર દર્શાવેલ PNR / બુકિંગ નંબર અને બેઠક-નંબર ETM અથવા યાદી સામે ચકાસવો પડે છે. વેબસાઇટ ઉપરાંત GSRTC ની મોબાઇલ એપ દ્વારા પણ બુકિંગ થાય છે.

ઓનલાઇન બુકિંગ — મુખ્ય મુદ્દા

બાબત	વિગત
અધિકૃત વેબસાઇટ	gsrtc.in
બુકિંગ માધ્યમ	વેબસાઇટ અને મોબાઇલ એપ
ટિકિટ સ્વરૂપ	e-ticket / m-ticket (SMS/ઇ-મેઇલ)
ચકાસણી	PNR / બુકિંગ નંબર, બેઠક-નંબર
પેમેન્ટ	ડિજિટલ / ઓનલાઇન

પાસ સેવા — બસ પાસ અને છૂટ

GSRTC નિયમિત મુસાફરો માટે બસ પાસની સુવિધા આપે છે, જેથી રોજ-રોજ ટિકિટ કાપવાની જરૂર ન રહે. વિદ્યાર્થીઓ માટે વિદ્યાર્થી-પાસ (concession pass) આપવામાં આવે છે, જેમાં ભાડામાં નોંધપાત્ર છૂટ મળે છે.

વિદ્યાર્થી-પાસ ઉપરાંત માસિક પાસ, રોજિદા મુસાફર (daily passenger) પાસ અને અમુક વર્ગો માટે વિશેષ છૂટ-પાસ પણ ઉપલબ્ધ છે. પાસ ધારક મુસાફર માન્યતા-અવધિ (validity) દરમિયાન નિર્ધારિત માર્ગ પર મુસાફરી કરી શકે છે.

કંડક્ટરે પાસ ધારક મુસાફરનો પાસ ચકાસવો પડે છે — પાસ માન્ય માર્ગ પરનો છે કે નહીં, તારીખ (validity) પૂરી થઈ નથી ને, અને પાસ પરનો ફોટો/વિગત મુસાફર સાથે મળે છે કે નહીં તે જોવું જરૂરી છે.

પાસ સેવા — કંડક્ટરે ધ્યાન રાખવું

- વિદ્યાર્થી-પાસમાં ભાડામાં ખાસ છૂટ
- માસિક પાસ અને રોજિદા મુસાફર પાસ
- પાસ માન્ય માર્ગ અને validity તારીખ ચકાસો
- પાસ પરની વિગત મુસાફર સાથે મળે તે જુઓ

GPS / ITS ટ્રેકિંગ — બસ પર દેખરેખ

આધુનિક ટેકનોલોજી અપનાવીને GSRTC એ પોતાની બસમાં GPS (Global Positioning System) આધારિત ITS (Intelligent Transport System — બુદ્ધિશાળી પરિવહન વ્યવસ્થા) લાગુ કરી છે. આના દ્વારા બસ ક્યાં છે તે વાસ્તવિક સમય (real-time) માં જાણી શકાય છે.

GPS/ITS થી નિગમને બસનું સ્થાન, ઝડપ અને સમય-પાલન (punctuality) પર દેખરેખ રાખવામાં મદદ મળે છે. મુસાફર પણ બસ ક્યાં પહોંચી છે તે જાણી શકે છે, જેથી બસ-સ્ટેશને રાહ જોવાનો સમય ઘટે છે.

ETM (ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન) સાથે આ સિસ્ટમ મળીને ટિકિટ-આવક અને મુસાફર-આંકડાનું ડિજિટલ રેકૉર્ડ રાખે છે. કંડક્ટર ETM થી ટિકિટ કાપે છે અને તેની આવક-માહિતી કેન્દ્રીય સિસ્ટમમાં નોંધાય છે.

કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર (રાણીપ, અમદાવાદ) ખાતેથી નિગમ સમગ્ર કાફલા પર GPS/ITS દ્વારા દેખરેખ રાખે છે.

GPS / ITS ના ફાયદા

ફાયદો	કોને લાભ
બસનું real-time સ્થાન	નિગમ અને મુસાફર
સમય-પાલન દેખરેખ	નિગમ
રાહ જોવાનો સમય ઘટે	મુસાફર
ટિકિટ-આવક ડિજિટલ રેકૉર્ડ (ETM)	નિગમ
કાફલા પર કેન્દ્રીય નિયંત્રણ	કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર

હેલ્પલાઇન અને બસ સ્ટેશન સુવિધા

મુસાફરોની મદદ, ફરિયાદ અને પૂછપરછ માટે GSRTC હેલ્પલાઇન સેવા ચલાવે છે. મુસાફર બસના સમય, માર્ગ, ખોવાયેલી વસ્તુ અથવા ફરિયાદ માટે હેલ્પલાઇનનો સંપર્ક કરી શકે છે.

GSRTC પાસે 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે. મુખ્ય બસ સ્ટેશન પર મુસાફરો માટે પ્રતીક્ષાલય (waiting hall), પૂછપરછ કાઉન્ટર, ટિકિટ-બુકિંગ કાઉન્ટર, પીવાના પાણી, શૌચાલય અને ઉપાહાર-ગૃહ (canteen) જેવી સુવિધા હોય છે.

મોટા બસ સ્ટેશન પર ડિજિટલ ડિસ્પ્લે બોર્ડ, અનામત (reservation) કાઉન્ટર અને પ્લેટફોર્મ-માહિતી પણ ઉપલબ્ધ હોય છે. કંડક્ટર અને ડ્રાઇવરે નિર્ધારિત પ્લેટફોર્મ પરથી સમયસર બસ ઉપાડવી અને મુસાફરોને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું અપેક્ષિત છે.

બસ સ્ટેશન સુવિધા — યાદી

- ◆ પ્રતીક્ષાલય, પૂછપરછ કાઉન્ટર, બુકિંગ કાઉન્ટર
- ◆ પીવાનું પાણી, શૌચાલય, ઉપાહાર-ગૃહ
- ◆ ડિજિટલ ડિસ્પ્લે બોર્ડ અને પ્લેટફોર્મ-માહિતી
- ◆ કુલ: 226 બસ સ્ટેશન, 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 GSRTC નીચેના પૈકી કઈ વિશિષ્ટ સેવા પૂરી પાડતી નથી?

- (A) તેહવારો દરમિયાનની સેવા (B) તીર્થધામો ને જોડતી સેવા (C) શાળા કોલેજો ને જોડતી સેવા (D) હોસ્પિટલો ને જોડતી સેવા

✓ જવાબ: (D) હોસ્પિટલો ને જોડતી સેવા

GSRTC કંડક્ટર 2021

2 GSRTC નો ટોલ-ફ્રી નંબર કયો છે ?

- (A) 1800 233 666666 (B) 1800 234 56666 (C) 1800 233 56666 (D) 1800 233 555666

✓ જવાબ: (D) 1800 233 555666

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

3 GSRTC ની બસ અને બુકીંગ સુવિધાઓ માટે કયો ટોલ ફ્રી નંબર છે ?

- (A) 1800 233 666666 (B) 1800 130 666666 (C) 1800 260 333333 (D) 1800 233 333333

✓ જવાબ: (A) 1800 233 666666

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 GSRTC ની શહેરી (સિટી) બસ સેવા કયા નામે ઓળખાય છે?

- (A) ગુર્જરનગરી (B) ગૌરવ (C) એક્સપ્રેસ (D) વોલ્વો

ઉકેલ: GSRTC ની શહેરી / સિટી બસ સેવા 'ગુર્જરનગરી' નામે ઓળખાય છે, જે શહેરની અંદર અને આસપાસ ટૂંકા અંતરે ચાલે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 GSRTC ની સ્થાપના કઈ તારીખે થઈ હતી?

- (A) 1 મે 1960 (B) 26 જાન્યુઆરી 1950 (C) 15 ઓગસ્ટ 1947 (D) 1 નવેમ્બર 1956

ઉકેલ: GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960 ના રોજ થઈ — એ જ દિવસે ગુજરાત રાજ્યની રચના પણ થઈ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 GSRTC ની બસમાં ટિકિટ કાપવા માટે વપરાતા મશીનનું પૂરું નામ શું છે?

(A) ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન (ETM)

(B) ઓટોમેટિક ટોકન મશીન

(C) ઇલેક્ટ્રિક ટ્રાવેલ મીટર

(D) એક્સપ્રેસ ટિકિટ મશીન

ઉકેલ: ETM એટલે ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન — કંડક્ટર આ મશીનથી ટિકિટ કાપે છે અને આવક ડિજિટલ રીતે નોંધાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 GSRTC ની બસમાં કઈ સેવામાં મુસાફર માટે સૂવાની બર્થ હોય છે?

(A) સ્લીપર

(B) લોકલ

(C) ગુર્જરનગરી

(D) એક્સપ્રેસ

ઉકેલ: સ્લીપર બસમાં સૂવાની બર્થ હોય છે, જે રાત્રિ-મુસાફરી માટે ખાસ ઉપયોગી છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 GSRTC ની અધિકૃત ઓનલાઇન ટિકિટ બુકિંગ વેબસાઇટ કઈ છે?

(A) gsrtc.in

(B) gsrtc.gov

(C) gujbus.in

(D) gsrtcbooking.com

ઉકેલ: GSRTC ની અધિકૃત વેબસાઇટ gsrtc.in છે, જ્યાં મુસાફર માર્ગ-તારીખ પસંદ કરીને બેઠક બુક કરી શકે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 GSRTC ની સૌથી સાદી અને ટૂંકા અંતરની ગ્રામીણ બસ સેવા કઈ છે?

(A) લોકલ / મોફસલ

(B) વોલ્વો AC

(C) ગૌરવ

(D) સ્લીપર

ઉકેલ: લોકલ (મોફસલ) એ સૌથી સાદી અને સસ્તી સેવા છે, જે ગામડે-ગામડે લગભગ દરેક સ્ટોપ પર થોભે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 GSRTC ની બસમાં real-time સ્થાન જાણવા માટે કઈ ટેકનોલોજી વપરાય છે?

(A) GPS

(B) RADAR

(C) SONAR

(D) LASER

ઉકેલ: GSRTC ની બસમાં GPS આધારિત ITS (Intelligent Transport System) દ્વારા બસનું real-time સ્થાન જાણી શકાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 GSRTC ની ડિલક્સ (deluxe) કક્ષાની બસ સેવા કયા નામે ઓળખાય છે?

(A) ગૌરવ

(B) ગુર્જરનગરી

(C) લોકલ

(D) મોફસલ

ઉકેલ: ગૌરવ એ GSRTC ની ડિલક્સ કક્ષાની બસ છે, જે એક્સપ્રેસ કરતાં વધુ આરામ અને વોલ્વો કરતાં ઓછું ભાડું આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 GSRTC ની મુખ્ય કચેરી (headquarter) ક્યાં આવેલી છે?

(A) રાણીપ, અમદાવાદ

(B) ગાંધીનગર

(C) વડોદરા

(D) સુરત

ઉકેલ: GSRTC ની મુખ્ય કચેરી અમદાવાદના રાણીપ વિસ્તારમાં આવેલી છે, જ્યાં કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર પણ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 GSRTC ની એક્સપ્રેસ સેવાની મુખ્ય ખાસિયત નીચેમાંથી કઈ છે?

(A) ઓછા સ્ટોપ, ઝડપી લાંબા અંતરની બસ

(B) દરેક ગામ થોભે

(C) માત્ર શહેરની અંદર ચાલે

(D) માત્ર રાત્રે ચાલે

ઉકેલ: એક્સપ્રેસ બસ ઓછા સ્ટોપ પર થોભે છે અને લાંબા અંતરે ઝડપથી પહોંચે છે, તેથી લોકલ કરતાં તે ઝડપી છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 GSRTC પડોશી રાજ્યો સાથે કઈ પ્રકારની બસ સેવા ચલાવે છે?

(A) આંતરરાજ્ય સેવા

(B) માત્ર શહેરી સેવા

(C) માત્ર ગ્રામીણ સેવા

(D) માત્ર રેલવે સેવા

ઉકેલ: GSRTC મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ જેવા પડોશી રાજ્યો સાથે પરસ્પર કરાર હેઠળ આંતરરાજ્ય બસ સેવા ચલાવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 GSRTC ની બસ ગુજરાતના આશરે કેટલા ટકા ગામને પરિવહન સેવા આપે છે?

(A) 98%

(B) 50%

(C) 75%

(D) 60%

ઉકેલ: GSRTC ની બસ ગુજરાતના આશરે 98% ગામ અને 99% વસ્તીને પરિવહન સેવા પૂરી પાડે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 GSRTC ના કાફલામાં આશરે કેટલી બસ છે?

(A) આશરે 8,322

(B) આશરે 1,554

(C) આશરે 226

(D) આશરે 500

ઉકેલ: GSRTC પાસે આશરે 8,322 બસ છે, જે 16 વિભાગ અને 126 ડેપો દ્વારા સંચાલિત થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 વોલ્વો / AC બસ GSRTC ની કઈ કક્ષાની સેવા છે?

(A) પ્રીમિયમ / લક્ઝરી

(B) સૌથી સાદી

(C) શહેરી લોકલ

(D) ગ્રામીણ

ઉકેલ: વોલ્વો / AC બસ પ્રીમિયમ કક્ષાની છે, જેમાં એર-કન્ડિશનિંગ અને પુશ-બેક બેઠકો હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 GSRTC પાસે કુલ કેટલા બસ સ્ટેશન છે?

(A) 226

(B) 126

(C) 16

(D) 1,554

ઉકેલ: GSRTC પાસે 226 બસ સ્ટેશન અને 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 GSRTC પાસે કુલ કેટલા પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે?

(A) 1,554

(B) 226

(C) 126

(D) 16

ઉકેલ: GSRTC પાસે 1,554 પિક-અપ સ્ટેન્ડ છે, જ્યાં લોકલ બસ સામાન્ય રીતે થોભે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 ITS નું પૂરું નામ શું છે?

(A) Intelligent Transport System

(B) Indian Transport Service

(C) Internal Ticketing System

(D) Interstate Travel Service

ઉકેલ: ITS એટલે Intelligent Transport System — GSRTC આ GPS આધારિત સિસ્ટમથી બસ પર દેખરેખ રાખે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 GSRTC કયા વિભાગ (department) હેઠળ કાર્ય કરે છે?

(A) બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ

(B) ગૃહ વિભાગ

(C) શિક્ષણ વિભાગ

(D) મહેસૂલ વિભાગ

ઉકેલ: GSRTC ગુજરાત સરકારના બંદરો અને વાહનવ્યવહાર વિભાગ (Ports & Transport Department) હેઠળ કાર્ય કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 GSRTC માં વિદ્યાર્થીઓને મુસાફરીમાં કઈ સુવિધા આપવામાં આવે છે?

(A) ભાડામાં છૂટવાળો પાસ

(B) મફત વોલ્વો ટિકિટ

(C) અમર્યાદિત મફત મુસાફરી

(D) કોઈ સુવિધા નહીં

ઉકેલ: GSRTC વિદ્યાર્થીઓ માટે ભાડામાં નોંધપાત્ર છૂટવાળો વિદ્યાર્થી-પાસ (concession pass) આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 GSRTC પાસે કુલ કેટલા ડેપો છે?

(A) 126

(B) 16

(C) 226

(D) 76

ઉકેલ: GSRTC પાસે 16 વિભાગ અને 126 ડેપો છે; ડેપો એ નિગમનું પાયાનું સંચાલન એકમ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 ગુર્જરનગરી બસ મુખ્યત્વે ક્યાં ચાલે છે?

(A) શહેરની અંદર અને આસપાસ

(B) માત્ર આંતરરાજ્ય માર્ગ પર

(C) માત્ર રાત્રિ લાંબા અંતરે

(D) માત્ર ગ્રામીણ ટૂંકા માર્ગ પર

ઉકેલ: ગુર્જરનગરી એ શહેરી બસ સેવા છે, જે શહેરની અંદર અને આસપાસના વિસ્તારોમાં ટૂંકા અંતરે ચાલે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 GSRTC ની બસમાં ટિકિટ-આવકનું ડિજિટલ રેકૉર્ડ કયા સાધનથી રખાય છે?

(A) ETM

(B) ATM

(C) GPS

(D) PNR

ઉકેલ: ETM (ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન) થી કંડક્ટર ટિકિટ કાપે છે અને આવક-માહિતી ડિજિટલ રીતે નોંધાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 GSRTC ની બસ ગુજરાતની આશરે કેટલા ટકા વસ્તીને આવરે છે?

(A) 99%

(B) 80%

(C) 70%

(D) 90%

ઉકેલ: GSRTC ની બસ સેવા ગુજરાતના 98% ગામ અને 99% વસ્તીને આવરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 GSRTC ના કાફલામાં આશરે કેટલા કર્મચારીઓ કાર્યરત છે?

(A) આશરે 50,000

(B) આશરે 8,322

(C) આશરે 5,000

(D) આશરે 1,554

ઉકેલ: GSRTC માં લગભગ 50,000 કર્મચારીઓ કાર્યરત છે, જેમાં કંડક્ટર, ડ્રાઇવર અને વહીવટી કર્મચારીઓનો સમાવેશ થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 GSRTC પાસે કુલ કેટલા વિભાગ (divisions) છે?

(A) 16

(B) 126

(C) 226

(D) 50

ઉકેલ: GSRTC નું સંચાલન 16 વિભાગ (divisions) દ્વારા થાય છે, જેની હેઠળ 126 ડેપો આવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 GSRTC ની આંતરરાજ્ય સેવા નીચેમાંથી કયા રાજ્ય સાથે ચાલે છે?

(A) મહારાષ્ટ્ર

(B) તમિલનાડુ

(C) પશ્ચિમ બંગાળ

(D) કેરળ

ઉકેલ: GSRTC ગુજરાત સાથે જોડાયેલા મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન અને મધ્યપ્રદેશ સાથે આંતરરાજ્ય બસ સેવા ચલાવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 GSRTC ની ઓનલાઇન બુક કરેલી ટિકિટને શું કહેવાય છે?

(A) e-ticket / m-ticket

(B) cash memo

(C) challan

(D) voucher

ઉકેલ: ઓનલાઇન બુકિંગ પછી મુસાફરને SMS અથવા ઇ-મેઇલથી e-ticket / m-ticket મળે છે, જેમાં PNR અને બેઠક-નંબર હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 GSRTC ની બસમાં એર-કન્ડિશનિંગ કઈ સેવામાં હોય છે?

(A) વોલ્વો / AC

(B) લોકલ

(C) મોફસલ

(D) સાદી એક્સપ્રેસ

ઉકેલ: એર-કન્ડિશનિંગ પ્રીમિયમ કક્ષાની વોલ્વો / AC બસમાં હોય છે; સાદી લોકલ-મોફસલ બસમાં AC હોતું નથી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 GSRTC ની બસ સ્ટેશન પર સામાન્ય રીતે નીચેમાંથી કઈ સુવિધા હોય છે?

(A) પ્રતીક્ષાલય અને પૂછપરછ કાઉન્ટર

(B) વિમાનમથક

(C) રેલવે પ્લેટફોર્મ

(D) બંદર

ઉકેલ: મુખ્ય બસ સ્ટેશન પર પ્રતીક્ષાલય, પૂછપરછ કાઉન્ટર, ટિકિટ કાઉન્ટર, પાણી, શૌચાલય જેવી સુવિધા હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 GSRTC નું કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર ક્યાં આવેલું છે?

(A) રાણીપ, અમદાવાદ

(B) સુરત

(C) રાજકોટ

(D) ભાવનગર

ઉકેલ: GSRTC નું કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર અને મુખ્ય કચેરી અમદાવાદના રાણીપ ખાતે છે, જ્યાંથી કાફલા પર દેખરેખ થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 GSRTC ની બસ પ્રકારમાં 'ગૌરવ' કઈ કક્ષા દર્શાવે છે?

(A) ડિલક્સ

(B) સૌથી સાદી

(C) શહેરી લોકલ

(D) ગ્રામીણ મોફસલ

ઉકેલ: 'ગૌરવ' એ GSRTC ની ડિલક્સ કક્ષાની બસ છે, જે એક્સપ્રેસ કરતાં વધુ આરામદાયક હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 GSRTC ની આંતરરાજ્ય બસ સેવા કયા આધારે ચાલે છે?

(A) પરસ્પર કરાર (reciprocal agreement)

(B) કેન્દ્ર સરકારના આદેશ પર

(C) કોર્ટના હુકમ પર

(D) કોઈ કરાર વગર

ઉકેલ: આંતરરાજ્ય સેવા બે રાજ્યો વચ્ચેના પરસ્પર કરાર હેઠળ ચાલે છે, જેમાં માર્ગ અને બસ-સંખ્યા નક્કી થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 કંડક્ટરે પાસ ધારક મુસાફરના પાસમાં મુખ્યત્વે શું ચકાસવું જોઈએ?

(A) માન્ય માર્ગ અને validity તારીખ

(B) પાસનો રંગ

(C) પાસનું વજન

(D) પાસનું કદ

ઉકેલ: કંડક્ટરે પાસ માન્ય માર્ગ પરનો છે કે નહીં અને validity તારીખ પૂરી થઈ નથી તે ચકાસવું જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 લોકલ (મોફસલ) બસ સામાન્ય રીતે ક્યાં થોભે છે?

(A) લગભગ દરેક પિક-અપ સ્ટેન્ડ પર

(B) માત્ર છેલ્લા સ્ટોપ પર

(C) માત્ર બે શહેર વચ્ચે

(D) ક્યાંય નહીં

ઉકેલ: લોકલ (મોફસલ) બસ ટૂંકા અંતરે લગભગ દરેક પિક-અપ સ્ટેન્ડ પર થોભે છે, તેથી તે એક્સપ્રેસ કરતાં ધીમી હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

35 GSRTC ના મુસાફર બસ ક્યાં પહોંચી છે તે real-time કઈ સિસ્ટમથી જાણી શકે છે?

(A) GPS / ITS

(B) ETM

(C) PNR

(D) SMS

ઉકેલ: GPS આધારિત ITS (Intelligent Transport System) દ્વારા મુસાફર બસનું real-time સ્થાન જાણી શકે છે, જેથી રાહ જોવાનો સમય ઘટે છે.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. GSRTC ની શહેરી બસ સેવાનું નામ શું છે?

- (A) ગુર્જરનગરી (B) ગૌરવ (C) લોકલ (D) સ્વીપર

2. GSRTC ની અધિકૃત વેબસાઇટ કઈ છે?

- (A) gsrtc.in (B) gsrtc.org (C) gujbus.com (D) srctc.in

3. કઈ સેવામાં મુસાફર માટે સૂવાની બર્થ હોય છે?

- (A) સ્વીપર (B) લોકલ (C) ગુર્જરનગરી (D) એક્સપ્રેસ

4. ETM નું પૂર્ણ નામ શું છે?

- (A) ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન (B) ઇલેક્ટ્રિક ટ્રાવેલ મીટર
(C) એક્સપ્રેસ ટિકિટ મશીન (D) ઓટોમેટિક ટોકન મશીન

5. GSRTC ની સૌથી સાદી અને સસ્તી બસ સેવા કઈ છે?

- (A) લોકલ / મોફસલ (B) વોલ્વો AC (C) ગૌરવ (D) સ્વીપર

6. GSRTC ની બસમાં AC કઈ કક્ષાની સેવામાં હોય છે?

- (A) વોલ્વો / AC (B) લોકલ (C) મોફસલ (D) ગુર્જરનગરી

7. GSRTC ની ડિલક્સ કક્ષાની બસ કયા નામે ઓળખાય છે?

- (A) ગૌરવ (B) ગુર્જરનગરી (C) લોકલ (D) મોફસલ

8. બસનું real-time સ્થાન જાણવા કઈ ટેકનોલોજી વપરાય છે?

- (A) GPS (B) RADAR (C) SONAR (D) WiFi

9. GSRTC ની સ્થાપના કઈ તારીખે થઈ?

- (A) 1 મે 1960 (B) 1 મે 1950 (C) 15 ઓગસ્ટ 1960
(D) 26 જાન્યુઆરી 1960

10. GSRTC ની મુખ્ય કચેરી ક્યાં છે?

- (A) રાણીપ, અમદાવાદ (B) ગાંધીનગર (C) સુરત (D) રાજકોટ

11. GSRTC પડોશી રાજ્યો સાથે કઈ સેવા ચલાવે છે?

- (A) આંતરરાજ્ય સેવા (B) શહેરી સેવા (C) રેલવે સેવા
(D) હવાઈ સેવા

12. વિદ્યાર્થીઓને GSRTC કઈ સુવિધા આપે છે?

- (A) ભાડામાં છૂટવાળો પાસ (B) મફત વોલ્વો
(C) અમર્યાદિત મફત મુસાફરી (D) કોઈ સુવિધા નહીં

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. લોકલ અને એક્સપ્રેસ સેવા વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત શું છે?

- (A) એક્સપ્રેસ ઓછા સ્ટોપ પર થોભે અને ઝડપી છે
(B) લોકલ ઝડપી અને લાંબા અંતરની છે (C) બંને એક્સપ્રેસની છે
(D) એક્સપ્રેસ માત્ર શહેરમાં ચાલે

14. ITS નું પૂર્ણ નામ શું છે?

- (A) Intelligent Transport System (B) Indian Transport Service
(C) Internal Ticket System (D) Interstate Travel Scheme

15. GSRTC ની આંતરરાજ્ય સેવા કયા આધારે ચાલે છે?

- (A) પરસ્પર કરાર (reciprocal agreement) (B) કોર્ટના હુકમ
(C) કેન્દ્રના એકતરફી આદેશ (D) કોઈ કરાર વગર

16. ઓનલાઇન બુકિંગ પછી મુસાફરને શું મળે છે?

- (A) e-ticket / m-ticket (B) રોકડ પહોંચ (C) ચલણ
(D) ફૂપન

17. ગુર્જરનગરી બસમાં કંડક્ટરે ખાસ શું સંભાળવું પડે છે?

- (A) ટૂંકા સ્ટોપ પર ઝડપી ટિકિટ અને ભીડ-પ્રવાહ
(B) માત્ર એક જ સ્ટોપ (C) રાત્રિ બર્થ ફાળવણી
(D) આંતરરાજ્ય ટોલ

18. વોલ્વો / AC બસમાં ટિકિટ મોટે ભાગે કેવી રીતે થાય છે?

- (A) અગાઉ બુકિંગ સાથે બેઠક-નંબર (B) કોઈ ટિકિટ વગર
(C) માત્ર છેલ્લા સ્ટોપ પર (D) માત્ર રોકડમાં બસમાં

19. GSRTC પાસે કેટલા વિભાગ અને કેટલા ડેપો છે?

- (A) 16 વિભાગ, 126 ડેપો (B) 126 વિભાગ, 16 ડેપો
(C) 16 વિભાગ, 226 ડેપો (D) 7 વિભાગ, 76 ડેપો

20. GSRTC ની બસ ગુજરાતના કેટલા ટકા ગામ અને વસ્તીને આવરે છે?

- (A) 98% ગામ, 99% વસ્તી (B) 50% ગામ, 60% વસ્તી
(C) 75% ગામ, 80% વસ્તી (D) 90% ગામ, 90% વસ્તી

21. ગૌરવ સેવા વોલ્વો AC ની સરખામણીમાં કેવી છે?

- (A) સામાન્ય રીતે ઓછા ભાડામાં આરામ (B) વોલ્વો કરતાં વધુ ભાડું
(C) AC સૌથી મોઢી (D) લોકલ કરતાં સસ્તી

22. GSRTC ના કાફલા પર કેન્દ્રીય દેખરેખ ક્યાંથી થાય છે?

- (A) કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર, રાણીપ (B) દરેક ડેપો સ્વતંત્ર રીતે
(C) ગાંધીનગર સચિવાલય (D) કોઈ કેન્દ્રીય દેખરેખ નથી

23. GSRTC ની આંતરરાજ્ય બસ સામાન્ય રીતે કયા ગંતવ્ય પર જાય છે?

- (A) મુંબઈ, ઉદયપુર, ઇન્દોર (B) ચેન્નાઈ, કોલકાતા
(C) શ્રીનગર, લેહ (D) કોચી, મદુરાઈ

24. GPS/ITS થી મુસાફરને મુખ્ય શું ફાયદો થાય છે?

- (A) રાહ જોવાનો સમય ઘટે (B) ભાડું ઘટે (C) બસ ઝડપી ચાલે
(D) ટિકિટ મફત મળે

અધરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. એક કંડક્ટર વોલ્વો AC બસ પર ફરજ પર છે અને એક મુસાફર બુક કરેલી બેઠકનો દાવો કરે છે, પણ ETM/યાદીમાં તે બેઠક બીજા મુસાફરના નામે છે. કંડક્ટરે પ્રથમ શું કરવું જોઈએ?

- (A) ETM/બુકિંગ યાદી અને મુસાફરની ટિકિટ પરનો PNR-બેઠક ચકાસવો
(B) તરત મુસાફરને ઉતારી દેવો (C) બમણું ભાડું લેવું
(D) બસ ઊભી રાખી દેવી

26. એક મુસાફર ટૂંકા ગ્રામીણ અંતરે સૌથી ઓછા ભાડામાં અને દરેક ગામ થોભતી બસ ઇચ્છે છે. કંડક્ટરે કઈ સેવા સૂચવવી જોઈએ?

- (A) લોકલ / મોફસલ (B) વોલ્વો AC (C) સ્વીપર (D) ગૌરવ

27. એક પાસ ધારક વિદ્યાર્થી બસમાં ચઢે છે, પણ તેનો પાસ જે માર્ગ પર છે તેનાથી અલગ માર્ગ પર બસ જઈ રહી છે. કંડક્ટરે શું કરવું જોઈએ?

- (A) પાસ તે માર્ગ પર માન્ય નથી તેથી નિયમ મુજબ ટિકિટ ભાડું લેવું
(B) મફત જવા દેવો (C) પાસ જમ કરી લેવો (D) બમણું દંડ લેવો

28. એક મુસાફર રાત્રે લાંબા આંતરરાજ્ય અંતરે આરામથી સૂઈને મુસાફરી કરવા માંગે છે. કઈ સેવા સૌથી યોગ્ય છે?

- (A) સ્વીપર (B) લોકલ (C) ગુર્જરનગરી (D) એક્સપ્રેસ સાદી

29. GSRTC ની 1960 ની સ્થાપના-સ્થિતિ અને હાલની સ્થિતિ સરખાવતાં, વિભાગની સંખ્યા કેવી બદલાઈ?

- (A) 7 થી વધીને 16 (B) 16 થી ઘટીને 7 (C) 76 થી વધીને 126
(D) 16 થી વધીને 126

30. એક કંડક્ટર ગુર્જરનગરી શહેરી બસ પર ભીડ-સમયે (peak hour) ફરજ પર છે. તેની મુખ્ય પડકારરૂપ જવાબદારી શું છે?

- (A) ઝડપી ટિકિટ કાપવી અને ચઢ-ઉતરનો પ્રવાહ સંભાળવો
(B) બર્થ ફાળવવી (C) આંતરરાજ્ય ટોલ ભરવો
(D) AC તાપમાન ગોઠવવું

31. એક મુસાફર gsrtc.in પરથી ટિકિટ બુક કરે છે અને m-ticket બતાવે છે. કંડક્ટરે ટિકિટ-ચકાસણી માટે મુખ્યત્વે શું જોવું જોઈએ?

- (A) PNR / બુકિંગ નંબર અને બેઠક-નંબર યાદી સામે
(B) માત્ર ટિકિટનો રંગ (C) મુસાફરનું વજન (D) બસનો નંબર

32. GSRTC ને GPS/ITS થી કઈ મુખ્ય વ્યવસ્થાપકીય માહિતી મળે છે?

- (A) બસનું સ્થાન, ઝડપ અને સમય-પાલન
(B) મુસાફરનું નામ અને સરનામું (C) ડ્રાઇવરનો પગાર
(D) બળતણનો ભાવ

33. એક મુસાફર મધ્યમ કક્ષાના આરામ સાથે પણ વોલ્વો AC કરતાં ઓછા ભાડામાં લાંબા અંતરની બસ ઇચ્છે છે. કઈ સેવા યોગ્ય છે?

- (A) ગૌરવ (B) લોકલ (C) ગુર્જરનગરી (D) મોફસલ

34. GSRTC ના મુખ્ય બસ સ્ટેશન પર મુસાફર માટે નીચેમાંથી કઈ સુવિધાનું સંયોજન સામાન્ય રીતે મળે છે?

- (A) પ્રતીક્ષાલય, પૂછપરછ કાઉન્ટર, પાણી અને શૌચાલય
(B) રનવે અને હેંગર (C) રેલ પાટા અને સિગ્નલ
(D) જહાજ અને જેટી

35. ★ કંડક્ટર એક એવી બસ પર ફરજ પર છે જે ઓછા સ્ટોપ પર થોભે છે, લાંબા આંતરરાજ્ય માર્ગે ઝડપથી ચાલે છે, પણ તેમાં AC કે બર્થ નથી. આ સંભવતઃ કઈ સેવા છે?

- (A) એક્સપ્રેસ (B) સ્વીપર (C) વોલ્વો AC (D) ગુર્જરનગરી

36. ★ ETM બંધ (out of order) થઈ જાય અને GPS/ITS પણ કામ ન કરે તેવી સ્થિતિમાં, ટિકિટ-આવકના ડિજિટલ રેકૉર્ડ અંગે નિગમ માટે મુખ્ય જોખમ શું છે?

- (A) આવક અને મુસાફર-આંકડાનું ડિજિટલ રેકૉર્ડ ન નોંધાવું
(B) બસ ઝડપ વધી જવી (C) ભાડું આપોઆપ ઘટવું
(D) મુસાફર સંખ્યા વધી જવી

🔑 પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A	6. A	7. A	8. A	9. A	10. A	11. A
12. A	13. A	14. A	15. A	16. A	17. A	18. A	19. A	20. A	21. A	22. A
23. A	24. A	25. A	26. A	27. A	28. A	29. A	30. A	31. A	32. A	33. A
34. A	35. A	36. A								

📖 પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — ગુર્જરનગરી એ GSRTC ની શહેરી / સિટી બસ સેવા છે.
- જવાબ (A) — GSRTC ની અધિકૃત ઓનલાઇન બુકિંગ વેબસાઇટ gsrtc.in છે.
- જવાબ (A) — સ્વીપર બસમાં સૂવાની બર્થ હોય છે, જે રાત્રિ-મુસાફરી માટે ઉપયોગી છે.
- જવાબ (A) — ETM એટલે ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન, જેનાથી કંડક્ટર ટિકિટ કાપે છે.
- જવાબ (A) — લોકલ (મોફસલ) એ GSRTC ની સૌથી સાદી અને સૌથી ઓછા ભાડાની બસ સેવા છે.
- જવાબ (A) — એર-કન્ડિશનિંગ પ્રીમિયમ કક્ષાની વોલ્વો / AC બસમાં હોય છે.
- જવાબ (A) — ગૌરવ એ GSRTC ની ડિલક્સ કક્ષાની બસ છે.
- જવાબ (A) — GPS આધારિત ITS દ્વારા બસનું real-time સ્થાન જાણી શકાય છે.
- જવાબ (A) — GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960 ના રોજ ગુજરાત રાજ્યની રચના સાથે થઈ.
- જવાબ (A) — GSRTC ની મુખ્ય કચેરી અમદાવાદના રાણીપ ખાતે આવેલી છે.
- જવાબ (A) — GSRTC પડોશી રાજ્યો સાથે આંતરરાજ્ય બસ સેવા ચલાવે છે.
- જવાબ (A) — GSRTC વિદ્યાર્થીઓ માટે ભાડામાં છૂટવાળો વિદ્યાર્થી-પાસ આપે છે.
- જવાબ (A) — એક્સપ્રેસ બસ ઓછા સ્ટોપ પર થોભે છે અને લાંબા અંતરે ઝડપથી પહોંચે છે, જ્યારે લોકલ દરેક ગામ થોભે છે.
- જવાબ (A) — ITS એટલે Intelligent Transport System, જે GPS આધારે બસ પર દેખરેખ રાખે છે.
- જવાબ (A) — આંતરરાજ્ય સેવા બે રાજ્યો વચ્ચેના પરસ્પર કરાર હેઠળ ચાલે છે.
- જવાબ (A) — ઓનલાઇન બુકિંગ પછી SMS/ઇ-મેઇલથી e-ticket / m-ticket મળે છે, જેમાં PNR અને બેઠક-નંબર હોય છે.
- જવાબ (A) — ગુર્જરનગરી શહેરી બસમાં વારંવાર ટૂંકા સ્ટોપ આવે છે, તેથી કંડક્ટરે ઝડપી ટિકિટ કાપવી અને ભીડ સંભાળવી પડે છે.
- જવાબ (A) — AC બસમાં મોટે ભાગે અગાઉથી બુકિંગ થાય છે અને બેઠક-નંબર ફાળવાય છે, તેથી કંડક્ટરે યાદી ચકાસવી પડે છે.
- જવાબ (A) — GSRTC પાસે 16 વિભાગ અને 126 ડેપો છે.
- જવાબ (A) — GSRTC ની બસ ગુજરાતના 98% ગામ અને 99% વસ્તીને પરિવહન સેવા આપે છે.

21. જવાબ (A) — ગૌરવ ડિલક્સ બસ વોલ્વો AC કરતાં સામાન્ય રીતે ઓછા ભાડામાં આરામ આપે છે, જે મધ્યમ કક્ષાના મુસાફર માટે યોગ્ય છે.
22. જવાબ (A) — GSRTC નું કમાન્ડ-કંટ્રોલ સેન્ટર રાણીપ, અમદાવાદ ખાતે છે, જ્યાંથી GPS/ITS દ્વારા કાફલા પર દેખરેખ થાય છે.
23. જવાબ (A) — GSRTC ની આંતરરાજ્ય બસ મુંબઈ, નાસિક, ઉદયપુર, જોધપુર, ઇન્દોર જેવા પડોશી-રાજ્ય શહેરો પર જાય છે.
24. જવાબ (A) — GPS/ITS થી મુસાફર બસ ક્યાં પહોંચી છે તે જાણી શકે છે, જેથી બસ-સ્ટેશને રાહ જોવાનો સમય ઘટે છે.
25. જવાબ (A) — AC બસમાં બેઠક-વિવાદ થાય ત્યારે કંડક્ટરે પ્રથમ ETM/બુકિંગ યાદી અને મુસાફરની ટિકિટ પરનો PNR તથા બેઠક-નંબર મેળવીને સાચો દાવેદાર નક્કી કરવો જોઈએ.
26. જવાબ (A) — ટૂંકા અંતરે, સૌથી ઓછા ભાડામાં અને દરેક ગામ થોભતી બસ એટલે વોકલ (મોફસલ) સેવા, જે ગ્રામીણ મુસાફર માટે યોગ્ય છે.
27. જવાબ (A) — પાસ ફક્ત તેના નિર્ધારિત માન્ય માર્ગ પર જ ચાલે છે; અલગ માર્ગ પર પાસ માન્ય ન હોવાથી કંડક્ટરે નિયમ મુજબ ટિકિટ ભાડું લેવું જોઈએ.
28. જવાબ (A) — રાત્રિ-લાંબા અંતરે સૂઈને મુસાફરી માટે સ્વીપર બસ સૌથી યોગ્ય છે, કારણ કે તેમાં સૂવાની બર્થ હોય છે.
29. જવાબ (A) — 1960 માં GSRTC પાસે 7 વિભાગ હતા, જે આજે વધીને 16 થયા છે (ડેપો 76 થી 126 થયા).
30. જવાબ (A) — શહેરી ગુર્જરનગરી બસમાં ભીડ-સમયે વારંવાર ટૂંકા સ્ટોપ આવે છે, તેથી કંડક્ટરે ઝડપી ટિકિટ કાપવી અને મુસાફરોના ચઢ-ઉતરના પ્રવાહને સંભાળવો પડે છે.
31. જવાબ (A) — ઓનલાઇન m-ticket પર PNR/બુકિંગ નંબર અને બેઠક-નંબર હોય છે, જે કંડક્ટરે ETM/યાદી સામે ચકાસવો જોઈએ.
32. જવાબ (A) — GPS/ITS થી નિગમને બસનું real-time સ્થાન, ઝડપ અને સમય-પાલન (punctuality) જાણવા મળે છે.
33. જવાબ (A) — ગૌરવ ડિલક્સ બસ મધ્યમ કક્ષાનો આરામ વોલ્વો AC કરતાં ઓછા ભાડામાં આપે છે, તેથી તે યોગ્ય પસંદગી છે.
34. જવાબ (A) — મુખ્ય બસ સ્ટેશન પર પ્રતીક્ષાલય, પૂછપરછ કાઉન્ટર, બુકિંગ કાઉન્ટર, પીવાનું પાણી, શૌચાલય અને ઉપાહાર-ગૃહ જેવી સુવિધા હોય છે.
35. જવાબ (A) — ઓછા સ્ટોપ, ઝડપી, લાંબા આંતરરાજ્ય માર્ગ પણ AC/બર્થ વગર — આ લક્ષણો સાદી એક્સપ્રેસ સેવાના છે (સ્વીપરમાં બર્થ અને વોલ્વોમાં AC હોય છે).
36. જવાબ (A) — ETM ટિકિટ-આવક અને GPS/ITS બસ-માહિતીનું ડિજિટલ રેકૉર્ડ રાખે છે; બંને બંધ થાય તો આવક અને મુસાફર-આંકડાનું ડિજિટલ રેકૉર્ડ ન નોંધાવાનું જોખમ રહે છે, જેથી હિસાબ-જવાબદારી (accountability) ઘટે.

કંડક્ટરની ફરજો અને જવાબદારીઓ (Conductor Duties & Responsibilities)

GSRTC કંડક્ટર એ બસમાં નિગમનો સૌથી નજીકનો પ્રતિનિધિ છે — પ્રવાસી માટે એ જ ટિકિટ આપનાર, ભાડું વસૂલનાર, સલામતી સાચવનાર અને ફરિયાદ સાંભળનાર છે. કંડક્ટરની ફરજ માત્ર ટિકિટ ફાડવા પૂરતી નથી; રોકડ સંભાળ, waybill-ટ્રિપશીટ ભરવી, પ્રવાસી ચઢાવ-ઉતારની સલામતી, બસની સ્વચ્છતા-વ્યવસ્થા, ડ્રાઇવર સાથે સંકલન અને ઇમરજન્સીમાં પ્રથમ પ્રતિભાવ સુધી ફેલાયેલી છે. આ પ્રકરણમાં દરેક ફરજ ક્રમશઃ અને ઊંડાણથી સમજાવે, જે GSRTC કંડક્ટર પરીક્ષા માટે અત્યંત મહત્વની છે.

કંડક્ટરની ભૂમિકા અને કાનૂની દરજ્જો

GSRTC (ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ) ની બસમાં કંડક્ટર એ Motor Vehicles Act, 1988 હેઠળ માન્યતા પ્રાપ્ત 'conductor'નું પદ ધરાવે છે. જાહેર સેવા વાહન (Public Service Vehicle - PSV) માં ડ્રાઇવર ઉપરાંત કંડક્ટર રાખવો કાયદેસર જરૂરી છે, અને એ માટે કંડક્ટરે RTO દ્વારા આપવામાં આવતું 'Conductor's Licence' ધરાવવું ફરજિયાત છે.

કંડક્ટર બસમાં નિગમ (GSRTC) અને પ્રવાસી વચ્ચેની કડી છે. પ્રવાસી પાસેથી યોગ્ય ભાડું વસૂલવું, ટિકિટ આપવી, નિગમની આવક સાચવવી અને પ્રવાસીની સલામતી-સગવડ જાળવવી — આ ચાર બાબતો કંડક્ટરની ફરજનો પાયો છે.

કંડક્ટર 'Public Servant' (જાહેર સેવક) ગણાય છે અને ફરજ દરમિયાન નિગમના નિયમો, MV Act, અને Depot Manager/Controller ની આદેશોનું પાલન કરવા બંધાયેલો છે.

કંડક્ટરની ચાર મુખ્ય જવાબદારીઓ (એક નજરમાં)

- ♦ આવક જવાબદારી: દરેક પ્રવાસી પાસેથી યોગ્ય ભાડું વસૂલ કરવું અને ટિકિટ આપવી
- ♦ સલામતી જવાબદારી: પ્રવાસીના ચઢાવ-ઉતાર અને પ્રવાસ દરમિયાન સલામતી જાળવવી
- ♦ દસ્તાવેજ જવાબદારી: waybill/ટ્રિપશીટ સાચી અને સંપૂર્ણ ભરવી, રોકડ સાચી જમા કરાવવી
- ♦ સેવા જવાબદારી: સ્વચ્છ, વ્યવસ્થિત અને સમયપાલક સેવા આપવી, પ્રવાસી સાથે વિનમ્ર વર્તન

ટિકિટ ઇશ્યૂ કરવાની ફરજ

ટિકિટ આપવી એ કંડક્ટરની સૌથી પ્રાથમિક અને સૌથી અગત્યની ફરજ છે. બસમાં ચઢેલા દરેક પ્રવાસી પાસેથી ભાડું લઈ, તેને તાત્કાલિક ટિકિટ આપવી ફરજિયાત છે. વગર ટિકિટ પ્રવાસી લઈ જવો એ ગંભીર ગેરવર્તન (misconduct) છે અને નિગમને આવકનું નુકસાન કરે છે.

આજે GSRTC માં મોટાભાગે ETM (Electronic Ticketing Machine) દ્વારા ટિકિટ છપાય છે. કંડક્ટર પ્રવાસીનું ચઢવાનું સ્થળ (from) અને ઉતરવાનું સ્થળ (to) ETM માં દાખલ કરે, machine આપોઆપ યોગ્ય ભાડું ગણી ટિકિટ છાપે છે. જ્યાં ETM ન હોય ત્યાં પ્રી-પ્રિન્ટેડ (પૂર્વ-છપાયેલ) ટિકિટ / punch ટિકિટ વપરાય છે.

ટિકિટ પર સાચું ભાડું, અંતર, ચઢાવ-ઉતારનું સ્થળ અને તારીખ છપાયેલ હોવાં જોઈએ. પ્રવાસી ટિકિટ ઉતરવાના સ્થળ સુધી સાચવી રાખે એ કંડક્ટરે જણાવવું જોઈએ, કારણ કે ટિકિટ ચેકિંગ સ્ટાફ (checking squad) કોઈ પણ સમયે તપાસ કરી શકે છે.

ટિકિટના પ્રકારો અને હેતુ

ટિકિટ પ્રકાર	કોના માટે	મુખ્ય ઉપયોગ
પુખ્ત ટિકિટ (Adult)	12 વર્ષ ઉપરના પ્રવાસી	પૂરું ભાડું
બાળ ટિકિટ (Child)	5 થી 12 વર્ષ	અડધું ભાડું (નિયમ મુજબ)
લગેજ ટિકિટ (Luggage)	નિર્ધારિત મર્યાદાથી વધુ સામાન	વધારાના સામાનનું ભાડું
રાહત/પાસ (Concession)	વિદ્યાર્થી, વરિષ્ઠ નાગરિક, દિવ્યાંગ	રાહત દરે અથવા મફત
ERC/વધારાની ટિકિટ	રસ્તામાં ચઢેલ પ્રવાસી	શેષ અંતરનું ભાડું

ટિકિટ ઇશ્યુ કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાનું

- ♦ દરેક પ્રવાસીને તાત્કાલિક ટિકિટ આપો — વિલંબ ન કરો
- ♦ ટિકિટ પર ચઢાવ-ઉતાર સ્થળ અને ભાડું બરાબર છે તે ચકાસો
- ♦ છૂટા પૈસા (change) પ્રવાસીને પૂરેપૂરા પરત આપો
- ♦ રદ થયેલ (cancelled) ટિકિટ waybill સાથે સાચવો, ફેંકો નહીં

ભાડું વસૂલ કરવાની ફરજ

કંડક્ટરે નિગમે નક્કી કરેલ ભાડા-દર (fare table) મુજબ જ ભાડું વસૂલવું જોઈએ — ન વધુ, ન ઓછું. વધુ ભાડું લેવું (overcharging) એ ભ્રષ્ટાચાર ગણાય અને ઓછું ભાડું લેવું નિગમને નુકસાન કરે — બંને ગેરવર્તન છે.

ભાડું બસના પ્રકાર (સાદી/express/AC/sleeper) અને અંતર પ્રમાણે બદલાય છે. કંડક્ટરે fare chart/ETM ના દર જ લાગુ કરવા. કોઈ પ્રવાસી પાસે છૂટા ન હોય તો કંડક્ટરે change પરત કરવાની જવાબદારી પોતાની છે.

પ્રવાસી ભાડું આપવાની ના પાડે અથવા ટિકિટ વગર મુસાફરી કરવાનો પ્રયત્ન કરે તો કંડક્ટર તેને આગળના યોગ્ય સ્ટોપ પર ઉતરવા કહી શકે છે; MV Act મુજબ વગર ટિકિટ પ્રવાસ કરવો દંડપાત્ર છે.

પ્રવાસી ચઢાવ-ઉતાર અને સલામતી

કંડક્ટરની સૌથી સંવેદનશીલ ફરજ પ્રવાસીની સલામતી છે. બસ સંપૂર્ણ ઊભી રહે (પૂરેપૂરી થોભે) પછી જ પ્રવાસીને ચઢાવ-ઉતરવા દેવા. ચાલુ બસમાં ચઢાવ-ઉતાર ક્યારેય ન કરાવવો.

કંડક્ટરે ડ્રાઇવરને bell/whistle (સિગ્નલ) દ્વારા જ બસ ઉપાડવાનું અથવા થોભાવવાનું જણાવવું જોઈએ. સામાન્ય રીતે એક ઘંટડી = થોભો/stop, બે ઘંટડી = ઉપાડો/go, વારંવાર ઘંટડી = તાત્કાલિક રોકો/emergency — આ પ્રમાણભૂત સંકેત પ્રથા છે.

વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ, ગર્ભવતી મહિલા, બાળક સાથે મુસાફર અને મહિલા પ્રવાસીને ચઢાવ-ઉતારમાં ખાસ મદદ કરવી. બસ ભરેલી હોય ત્યારે દરવાજા પર લટકીને મુસાફરી ન થાય તે જોવું.

ડ્રાઇવરને આપવાના ઘંટડી (bell) સંકેત

- ♦ 1 ઘંટડી → બસ થોભાવો (stop)
- ♦ 2 ઘંટડી → બસ ઉપાડો (start/go)
- ♦ 3 કે વારંવાર ઘંટડી → તાત્કાલિક રોકો (emergency/danger)
- ♦ કંડક્ટરે ખાતરી કર્યા વગર — બધા પ્રવાસી સુરક્ષિત ચઢ્યા/ઉતર્યા છે — ઉપાડવાનો સંકેત ન આપવો

waybill અને ટ્રિપશીટ ભરવાની ફરજ

waybill (વે-બિલ) એ કંડક્ટરનો સૌથી અગત્યનો દસ્તાવેજ છે. તેમાં ટ્રિપની બધી વિગત — રૂટ, બસ નંબર, ડ્રાઇવર-કંડક્ટરના નામ/બેજ નંબર, ઉપડવાનો સમય, દરેક સ્ટેજ પર વેચાયેલી ટિકિટ, કુલ પ્રવાસી અને કુલ આવક — નોંધાય છે.

ટ્રિપશીટ/waybill ટ્રિપ શરૂ થતાં પહેલાં ડિપોમાંથી issue થાય છે અને ટ્રિપ પૂરી થયે રોકડ સાથે ડિપોમાં જમા થાય છે. કંડક્ટરે તેમાં કોઈ છેકછાક (overwriting) વગર સ્વચ્છ અને સાચી નોંધ કરવી. ખોટી કે અધૂરી waybill એ ગેરવર્તન છે.

ETM ના યુગમાં મોટાભાગની વિગત આપોઆપ machine માં નોંધાય છે, છતાં waybill/ટ્રિપશીટ પર manual નોંધ, opening/closing ટિકિટ નંબર, અને rush/ટ્રાફિકના કારણો કંડક્ટરે લખવાના રહે છે.

waybill માં નોંધાતી મુખ્ય વિગતો

વિભાગ	શું નોંધાય	શા માટે જરૂરી
ટ્રિપ માહિતી	રૂટ, બસ નં., તારીખ, ઉપડ-આગમન સમય	ટ્રિપ ઓળખ અને સમયપાલન
સ્ટાફ માહિતી	ડ્રાઇવર-કંડક્ટર નામ, બેજ નં.	જવાબદારી નિશ્ચિત કરવા
ટિકિટ માહિતી	opening-closing ટિકિટ નં., વેચાણ	આવક મેળવણી (reconciliation)
આવક માહિતી	કુલ પ્રવાસી, કુલ રોકડ	ડિપોમાં જમા સાથે મેળવવા

વિભાગ	શું નોંધાય	શા માટે જરૂરી
ટિપ્પણી	વિલંબ/breakdown/rush નાં કારણ	ખુલાસા અને રેકૉર્ડ

રોકડ સંભાળ અને જમા કરાવવાની ફરજ

કંડક્ટર ટ્રિપ દરમિયાન વસૂલ કરેલી બધી રોકડ (ભાડું) નિગમની મિલકત છે. તેને પોતાની અંગત રોકડથી અલગ, સુરક્ષિત રાખવી અને ટ્રિપ પૂરી થયે ડિપોના cash counter પર સંપૂર્ણ જમા કરાવવી ફરજિયાત છે.

waybill/ETM માં દર્શાવેલ કુલ આવક અને જમા કરાવેલ રોકડ બરાબર મળવી (tally થવી) જોઈએ. જમા ઓછી પડે તો કંડક્ટર જવાબદાર — ઘટ (shortage) તેની પાસેથી વસૂલ થાય. વસૂલ કરેલ રોકડ પોતાના ઉપયોગમાં લેવી એ ગંભીર ગુનો (misappropriation) છે અને બરતરફી સુધીની શિક્ષા થઈ શકે.

કંડક્ટરે opening float (છૂટા માટે અગ્રિમ રકમ) અલગ રાખવી અને ટ્રિપ પૂરી થયે તે પણ ધ્યાનમાં લઈ હિસાબ મેળવવો.

રોકડ સંભાળના સોનેરી નિયમો

- નિગમની રોકડ અને પોતાની અંગત રોકડ ક્યારેય ભેગી ન કરો
- ટ્રિપ પૂરી થયે તરત ડિપોમાં પૂરી રોકડ જમા કરાવો
- waybill/ETM આવક અને જમા રોકડ tally કરો
- રોકડ ઘટ કે વધ — બંને તાત્કાલિક જાણ કરો, છુપાવો નહીં

બસની સ્વચ્છતા અને વ્યવસ્થા જાળવવી

કંડક્ટર બસના અંદરના ભાગની સ્વચ્છતા અને વ્યવસ્થા માટે જવાબદાર છે. બેઠકો સાફ હોય, પ્રવાસી કચરો ન ફેલાવે, ગેંગવે (પાસ થવાનો રસ્તો) ખાલી અને ચોખ્ખો રહે તે જોવું.

બસમાં નિર્ધારિત સંખ્યાથી વધુ પ્રવાસી ન ચઢાવવા (overloading ટાળવી) — તે સલામતી અને કાયદો બંનેની વિરુદ્ધ છે. બેઠક ક્ષમતા (seating capacity) અને standing મર્યાદા બસ પર દર્શાવેલ હોય તે મુજબ પાળવી.

લગેજ (સામાન) યોગ્ય જગ્યાએ, ગેંગવે બ્લોક ન થાય એ રીતે ગોઠવવો. જ્વલનશીલ કે જોખમી પદાર્થ (petrol, ગેસ સિલિન્ડર વગેરે) બસમાં લઈ જવા દેવા નહીં.

બસ વ્યવસ્થા — શું કરવું / શું ટાળવું

બાબત	કરવું	ટાળવું
પ્રવાસી સંખ્યા	ક્ષમતા મુજબ ચઢાવવા	overloading કરવી
ગેંગવે	ખાલી-ચોખ્ખો રાખવો	સામાનથી બ્લોક કરવો
સામાન	લગેજ ખાનામાં ગોઠવવો	જોખમી પદાર્થ લેવા
સ્વચ્છતા	કચરો ન ફેલાય તે જોવું	ગંદકી અવગણવી

ડ્રાઇવર સાથે સંકલન

કંડક્ટર અને ડ્રાઇવર એ બસના બે સાથી (crew) છે — બંનેનું સંકલન સલામત અને સમયસર સેવા માટે અનિવાર્ય છે. કંડક્ટર ઘંટડી/સંકેત દ્વારા બસ ઉપાડવા-થોભાવવાનું જણાવે અને ડ્રાઇવર તે મુજબ કરે.

કંડક્ટરે ડ્રાઇવરને over-speed કરવા, ખતરનાક overtake કરવા કે ટ્રાફિક નિયમ તોડવા ઉશ્કેરવો નહીં. ઊલટું, ડ્રાઇવર બેદરકારીથી ચલાવે તો કંડક્ટરે તેને સાવધ કરવો અને જરૂરે ડિપોને જાણ કરવી.

કંડક્ટર ડ્રાઇવરને રૂટ, સ્ટોપ, પ્રવાસીની જરૂરિયાત વિશે માહિતી આપી સહાય કરે. ડ્રાઇવરની બેઠકની બાજુમાં ઊભા રહી માર્ગ અવરોધવો નહીં, જેથી ડ્રાઇવરની દ્રષ્ટિ (visibility) અને ધ્યાન જળવાય.

સ્ટોપ-જાહેરાત અને ડિપાર્ચર-ટાઇમ પાલન

કંડક્ટરે આવનાર દરેક સ્ટોપ/ગામનું નામ સ્પષ્ટ અવાજે જાહેર (announce) કરવું જોઈએ, જેથી પ્રવાસી પોતાના સ્થળે તૈયાર થઈ ઉતરી શકે. અજાણ્યા, વૃદ્ધ કે અભણ પ્રવાસી માટે આ સેવા ખૂબ ઉપયોગી છે.

GSRTC બસ સમયપત્રક (time-table) મુજબ ચાલે છે. કંડક્ટરે ડિપાર્ચર (ઉપડવાનો) સમય કડક પાળવો — ન વહેલા ઉપાડવું, ન અકારણ મોડું કરવું. વહેલા ઉપાડવાથી પ્રવાસી છૂટી જાય; મોડું કરવાથી પછીના રૂટ પર વિલંબ થાય.

મધ્યવર્તી સ્ટોપ (junction/dining halt) પર નિર્ધારિત સમય જ થોભવું અને પ્રવાસીને પરત આવવાનો સમય જણાવવો, જેથી કોઈ પ્રવાસી છૂટે નહીં.

સમયપાલન અને જાહેરાત — કંડક્ટરની ટેવ

- ◆ દરેક સ્ટોપનું નામ સ્પષ્ટ મોટા અવાજે જાહેર કરો
- ◆ time-table મુજબ જ ઉપાડો — વહેલા નહીં, અકારણ મોડું નહીં
- ◆ dining/junction halt નો સમય પ્રવાસીને જણાવો
- ◆ આગલા મુખ્ય સ્ટોપ પહેલાં પ્રવાસીને તૈયાર થવા કહો

ઇમરજન્સીમાં પ્રથમ પ્રતિભાવ (First Response)

અકસ્માત, breakdown, આગ, તબીબી કટોકટી કે અન્ય ઇમરજન્સીમાં કંડક્ટર બસમાં નિગમનો પ્રથમ પ્રતિભાવ આપનાર (first responder) છે. શાંત રહી, પ્રવાસીને ગભરાટ વગર સલામત બહાર કાઢવા એ પ્રથમ પ્રાથમિકતા છે.

કંડક્ટરે emergency exit (કટોકટી બહાર નીકળવાનો દરવાજો/બારી), first-aid box (પ્રાથમિક સારવાર પેટી) અને fire extinguisher (અગ્નિશામક) ક્યાં છે અને કેમ વાપરવા તે જાણવું જોઈએ. ઈજાગ્રસ્તને CPR કે પ્રાથમિક સારવારની જરૂર પડે તો પ્રથમ મદદ આપવી.

અકસ્માત થાય તો તાત્કાલિક ડિપો/Control room, પોલીસ (100) અને એમ્બ્યુલન્સ (108) ને જાણ કરવી, ઈજાગ્રસ્તને નજીકના દવાખાને પહોંચાડવામાં મદદ કરવી, અને ઘટનાની સાચી નોંધ waybill/report માં કરવી. પ્રવાસીની અમૂલ્ય ચીજ (કિંમતી સામાન) સાચવવામાં પણ સહાય કરવી.

ઇમરજન્સી — તાત્કાલિક સંપર્ક નંબર

સેવા	નંબર	ક્યારે
પોલીસ	100	અકસ્માત, ગુનો, કાયદો-વ્યવસ્થા
એમ્બ્યુલન્સ (108)	108	તબીબી કટોકટી, ઈજા
આગ (fire brigade)	101	બસમાં કે નજીક આગ
ઇમરજન્સી (all-in-one)	112	કોઈ પણ કટોકટી

ઇમરજન્સીમાં કંડક્ટરના પગલાં (ક્રમશઃ)

- ◆ શાંત રહો — ગભરાટ ફેલાવો નહીં, પ્રવાસીને હિંમત આપો
- ◆ બસ સલામત જગ્યાએ થોભાવવા ડ્રાઇવરને સંકેત આપો
- ◆ પ્રવાસીને emergency exit દ્વારા સલામત બહાર કાઢો
- ◆ 108/100/101 ને જાણ કરો, પ્રાથમિક સારવાર આપો
- ◆ ડિપો/Control ને જાણ કરો, ઘટનાની સાચી નોંધ કરો

પ્રવાસી સેવા, વર્તન અને પ્રતિબંધો

કંડક્ટર GSRTC નો ચહેરો છે — તેનું વર્તન નિગમની છબી બનાવે છે. પ્રવાસી સાથે વિનમ્ર, ધીરજવાન અને મદદરૂપ વર્તન રાખવું. ઝઘડો, ગાળાગાળી કે તોછડું વર્તન એ ગેરવર્તન છે.

ફરજ દરમિયાન કંડક્ટરે ગણવેશ (uniform) અને બેજ (badge) પહેરવો, ધૂમ્રપાન/દારૂ-સેવન ન કરવું, અને મોબાઇલ પર બિનજરૂરી વ્યસ્ત ન રહેવું. ફરજ પર દારૂ પીને આવવું એ સૌથી ગંભીર ગેરવર્તન છે.

કંડક્ટરે લાંચ (ભાડા ઉપરાંતના પૈસા) ન લેવી, ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડી પૈસા ખિસ્સામાં ન નાખવા (ticket-less pocketing) — આ ભ્રષ્ટાચાર છે અને પકડાય તો બરતરફી થાય.

કંડક્ટર માટે પ્રતિબંધ (ન કરવાનું)

- ◆ ટિકિટ વગર પ્રવાસી લઈ જવો કે ભાડું ખિસ્સામાં નાખવો
- ◆ વધુ ભાડું (overcharge) લેવું અથવા લાંચ માંગવી
- ◆ ફરજ પર ધૂમ્રપાન, દારૂ-સેવન કે નશો
- ◆ પ્રવાસી સાથે ઝઘડો કે તોછડું વર્તન
- ◆ overloading કરવી કે જોખમી પદાર્થ લેવો

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 પ્રવાસી પાસેથી કંડક્ટરે મુસાફરી ભાડું ક્યારે વસૂલ કરવાનું હોય?

- (A) ઉતરવાના સ્થળે (B) બેસવાના સ્થળેથી (C) પેહલા સ્ટોપથી (D) ઉપરોક્ત કોઈ પણ નહીં

✓ જવાબ: (B) બેસવાના સ્થળેથી

GSRTC કંડક્ટર 2018

2 ફરજ પર ચઢતા કંડક્ટર પાસે કયા સરકારી દસ્તાવેજ હોવા જોઈએ ?

- (A) પરમીટ (B) લાઈસન્સ બેજ (C) રજિસ્ટ્રેશન સર્ટી (D) ઉપરોક્ત પૈકી એક પણ નહિ

✓ જવાબ: (B) લાઈસન્સ બેજ

GSRTC કંડક્ટર 2021

3 નીચેનામાંથી કઈ કંડક્ટરની ફરજો પૈકી નથી ?

- (A) ભાડા વગર કોઈને બેસવા નહીં દે. (B) કામ પર કોઈ વ્યસન કરીને નહીં આવે.
(C) પેસેન્જર કંપાર્ટમેન્ટને સાફ રાખવાની કાળજી રાખવાની જવાબદારી નથી. (D) ભાડું આપ્યા પછી તરત જ ટીકીટ આપશે.

✓ જવાબ: (C) પેસેન્જર કંપાર્ટમેન્ટને સાફ રાખવાની કાળજી રાખવાની જવાબદારી નથી.

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

4 કંડક્ટર કેટલા બેલ મારે તો ડ્રાઈવરે બસને નજીકના પોલીસ સ્ટેશન લઈ જવી જોઈએ ?

- (A) 3 (B) 4 (C) 5 (D) કોઈ સીમા નિર્ધારિત નથી

✓ જવાબ: (B) 4

GSRTC કંડક્ટર 2017

5 બસ સ્ટેશનમાં બસને પાછી લેવડાવવાની પધ્ધતીને શું કહેવાય છે ?

- (A) રિવર્સિંગ પ્રોસિજર (B) બ્રેક ડાઉન પ્રોસિજર (C) વ્હિસલિંગ પ્રથા (D) ઉપરોક્ત કોઈ નહીં

✓ જવાબ: (A) રિવર્સિંગ પ્રોસિજર

6 નીચેનામાંથી કઈ કંડક્ટરની ફરજોમાંથી નથી ?

(A) રુટ પર આવતાં બસ સ્ટોપ પર બેલ મારી બસ થોભાવવી.

(B) અકસ્માત થાય તો ઈજા પામેલા મુસાફરોને દવાખાને ના પહોંચાડવા.

(C) એડવાન્સ બુકીંગ વાઉચર ચકાસી મુસાફરોને બેસાડવા.

(D) ટીકીટો મુજબના નાણાંનો હિસાબ ડેપો ખાતે જમા કરાવવો.

✓ જવાબ: (B) અકસ્માત થાય તો ઈજા પામેલા મુસાફરોને દવાખાને ના પહોંચાડવા.

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 GSRTC કંડક્ટરની સૌથી પ્રાથમિક ફરજ કઈ છે?

(A) બસ ચલાવવી

(B) દરેક પ્રવાસી પાસેથી ભાડું લઈ ટિકિટ આપવી

(C) બસનું repairing કરવું

(D) રુટ નક્કી કરવો

ઉકેલ: કંડક્ટરની પાયાની ફરજ પ્રવાસી પાસેથી યોગ્ય ભાડું વસૂલ કરી તાત્કાલિક ટિકિટ આપવાની છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 GSRTC બસમાં ટિકિટ છાપવા માટે વપરાતા electronic યંત્રનું ટૂંકું નામ શું છે?

(A) ATM

(B) ETM

(C) PDM

(D) GPS

ઉકેલ: ETM એટલે Electronic Ticketing Machine, જે ચઢાવ-ઉતાર સ્થળ મુજબ ભાડું ગણી ટિકિટ છાપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 કંડક્ટરે વસૂલ કરેલી રોકડ (ભાડું) કોની મિલકત ગણાય?

(A) કંડક્ટરની અંગત

(B) ડ્રાઇવરની

(C) GSRTC નિગમની

(D) પ્રવાસીની

ઉકેલ: ટ્રિપની બધી આવક નિગમની મિલકત છે; કંડક્ટરે તે પૂરી ડિપોમાં જમા કરાવવી ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 કંડક્ટરે ડ્રાઇવરને બસ ઉપાડવાનો સંકેત સામાન્ય રીતે શેના દ્વારા આપે છે?

(A) ફોન call

(B) ઘંટડી/bell

(C) SMS

(D) ઈશારો કરી બહાર જઈ

ઉકેલ: કંડક્ટર bell/whistle સંકેત દ્વારા ડ્રાઇવરને stop/go જણાવે — સામાન્યતઃ 2 ઘંટડી = ઉપાડો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 કંડક્ટરે ટ્રિપ પૂરી થયે વસૂલ કરેલી રોકડ ક્યાં જમા કરાવવી જોઈએ?

(A) પોતાના ઘરે

(B) ડિપોના cash counter પર

(C) ડ્રાઇવરને

(D) બેન્કમાં સીધી

ઉકેલ: ટ્રિપ પૂરી થયે કંડક્ટરે waybill/ETM આવક સાથે tally કરી ડિપોમાં પૂરી રોકડ જમા કરાવવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 કંડક્ટરનો ટ્રિપ-દરમિયાનનો સૌથી અગત્યનો દસ્તાવેજ કયો છે?

(A) રેશન કાર્ડ

(B) waybill/ટ્રિપશીટ

(C) આધાર કાર્ડ

(D) driving licence

ઉકેલ: waybill માં રૂટ, ટિકિટ-વેચાણ, પ્રવાસી અને આવકની બધી વિગત નોંધાય — તે reconciliation માટે અનિવાર્ય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 GSRTC કંડક્ટર બનવા માટે RTO દ્વારા આપવામાં આવતું કયું licence જરૂરી છે?

(A) Driving Licence

(B) Conductor's Licence

(C) Trade Licence

(D) Arms Licence

ઉકેલ: MV Act મુજબ PSV માં કંડક્ટર તરીકે ફરજ બજાવવા RTO નું Conductor's Licence ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 બસમાં તબીબી કટોકટી (medical emergency) માટે કયો નંબર બોલાવવો જોઈએ?

(A) 100

(B) 101

(C) 108

(D) 1090

ઉકેલ: 108 એ એમ્બ્યુલન્સ/તબીબી કટોકટી સેવા છે; ઈજા કે અસ્વસ્થ પ્રવાસી માટે તે બોલાવવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 જાહેર સેવા વાહન (PSV) માં કંડક્ટર રાખવો કયા કાયદા હેઠળ જરૂરી છે?

(A) Indian Penal Code

(B) Motor Vehicles Act, 1988

(C) Factories Act

(D) Contract Act

ઉકેલ: MV Act, 1988 હેઠળ ચોક્કસ ક્ષમતાના PSV માં કંડક્ટર અને તેનું licence ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 કંડક્ટરે પ્રવાસી પાસેથી નિગમે નક્કી કરેલ દર કરતાં વધુ ભાડું લેવું તેને શું કહેવાય?

(A) Discount

(B) Overcharging (ગેરવર્તન)

(C) Concession

(D) Rebate

ઉકેલ: fare table કરતાં વધુ ભાડું લેવું overcharging છે, જે ગેરવર્તન અને ભ્રષ્ટાચાર ગણાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 કંડક્ટરની આવક અને ડિપોમાં જમા રોકડ મળે (tally) નહીં અને ઘટ પડે તો સામાન્ય રીતે તે ઘટ કોના પાસેથી વસૂલ થાય?

(A) ડ્રાઇવર

(B) કંડક્ટર

(C) ડિપો મેનેજર

(D) પ્રવાસી

ઉકેલ: વસૂલ કરેલ રોકડ કંડક્ટરની જવાબદારી છે; જમામાં ઘટ પડે તો તે કંડક્ટર પાસેથી વસૂલ થાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 કંડક્ટરે બસમાં નિર્ધારિત ક્ષમતાથી વધુ પ્રવાસી ચઢાવવા તેને શું કહેવાય?

(A) Boarding

(B) Overloading

(C) Offloading

(D) Alighting

ઉકેલ: ક્ષમતાથી વધુ પ્રવાસી/વજન ચઢાવવું overloading છે, જે સલામતી અને કાયદો બંનેની વિરુદ્ધ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 કંડક્ટર ફરજ દરમિયાન કઈ બાબત પહેરવી/દર્શાવવી ફરજિયાત છે?

(A) સાદા કપડાં

(B) ગણવેશ (uniform) અને બેજ

(C) કોઈ પણ

(D) ફક્ત ટોપી

ઉકેલ: ફરજ પર કંડક્ટરે નિર્ધારિત ગણવેશ અને ઓળખ બેજ પહેરવો જરૂરી છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 કંડક્ટરે પ્રવાસીને ક્યારે યઢવા-ઉતરવા દેવા જોઈએ?

(A) બસ ધીમી થાય ત્યારે

(B) બસ સંપૂર્ણ ઊભી રહે (થોભે) પછી

(C) કોઈ પણ સમયે

(D) ડ્રાઇવર કહે ત્યારે

ઉકેલ: સલામતી માટે યઢાવ-ઉતાર માત્ર બસ પૂરેપૂરી થોભે પછી જ કરાવવો; યાવુ બસમાં ક્યારેય નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 કંડક્ટરે વસૂલ કરેલ રોકડ પોતાના ઉપયોગમાં લેવી (ગેરકાયદે વાપરવી) તેને શું કહેવાય?

(A) Saving

(B) Misappropriation (ઉચાપત)

(C) Investment

(D) Advance

ઉકેલ: નિગમની રોકડ પોતાના ઉપયોગમાં લેવી એ misappropriation — ગંભીર ગુનો, બરતરફી સુધીની શિક્ષા થાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 કંડક્ટરે આવનાર દરેક સ્ટોપ/ગામનું નામ પ્રવાસીને શા માટે જાહેર (announce) કરવું જોઈએ?

(A) અવાજ કરવા

(B) પ્રવાસી પોતાના સ્થળે તૈયાર થઈ ઉતરી શકે

(C) ડ્રાઇવરને જગાડવા

(D) સમય પસાર કરવા

ઉકેલ: સ્ટોપ-જાહેરાત પ્રવાસી સેવાનો ભાગ છે, જેથી અજાણ્યા-વૃદ્ધ પ્રવાસી પોતાના સ્થળે તૈયાર થઈ ઉતરે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 GSRTC બસ સામાન્ય રીતે કયા આધારે ચાલે છે?

(A) પ્રવાસી ભરાય ત્યારે

(B) નિર્ધારિત સમયપત્રક (time-table)

(C) ડ્રાઇવરની મરજી

(D) કંડક્ટરની મરજી

ઉકેલ: GSRTC સેવા time-table આધારિત છે; કંડક્ટરે ડિપાર્ચર સમય કડક પાળવો — વહેવા નહીં, અકારણ મોડું નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 કંડક્ટરે waybill/ટ્રિપશીટ કેવી રીતે ભરવી જોઈએ?

(A) જેમ ફાવે તેમ

(B) છેકછાક વગર સ્વચ્છ અને સાચી

(C) પેન્સિલથી ભૂંસી શકાય તેમ

(D) ખાલી છોડી

ઉકેલ: waybill દસ્તાવેજ છે; તેમાં overwriting/છેકછાક વગર સાચી નોંધ કરવી, ખોટી waybill ગેરવર્તન છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 કોઈ પણ ઇમરજન્સી માટે એકીકૃત (all-in-one) રાષ્ટ્રીય કટોકટી નંબર કયો છે?

(A) 100

(B) 108

(C) 112

(D) 101

ઉકેલ: 112 એ ભારતનો એકીકૃત ઇમરજન્સી નંબર છે, જે પોલીસ-આગ-એમ્બ્યુલન્સ બધી સેવા આપે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 અકસ્માત થાય તો કંડક્ટરે પોલીસ માટે કયો નંબર બોલાવવો જોઈએ?

(A) 100

(B) 108

(C) 101

(D) 1091

ઉકેલ: 100 એ પોલીસ કંટ્રોલ રૂમનો નંબર છે; અકસ્માત/ગુના/કાયદો-વ્યવસ્થા માટે તે બોલાવવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 કંડક્ટરે ડ્રાઇવરને over-speed કે ખતરનાક overtake કરવા બાબતે શું કરવું જોઈએ?

(A) ઉશ્કેરવો

(B) ઉશ્કેરવો નહીં, ઊલટું સાવધ કરવો

(C) ધ્યાન ન આપવો

(D) ઈનામ આપવો

ઉકેલ: કંડક્ટરે ડ્રાઇવરને નિયમ તોડવા ઉશ્કેરવો નહીં; બેદરકારી દેખાય તો સાવધ કરી, જરૂરે ડિપોને જાણ કરવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 કંડક્ટર બસમાં પ્રવાસી અને GSRTC નિગમ વચ્ચે શું ગણાય?

(A) અવરોધ

(B) કડી/પ્રતિનિધિ

(C) ગ્રાહક

(D) તપાસ અધિકારી

ઉકેલ: કંડક્ટર બસમાં નિગમનો સૌથી નજીકનો પ્રતિનિધિ છે — પ્રવાસી અને નિગમ વચ્ચેની કડી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 કંડક્ટરે પ્રવાસી પાસે છૂટા (change) ન હોય તો શું કરવું જોઈએ?

(A) ટિકિટ ન આપવી

(B) વધારાના પૈસા રાખી લેવા

(C) પ્રવાસીને પૂરેપૂરો change પરત આપવો

(D) પ્રવાસી ઉતારી દેવો

ઉકેલ: છૂટા પરત આપવાની જવાબદારી કંડક્ટરની છે; opening float માટે અગ્રિમ છૂટા રાખવા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 કંડક્ટરે બસમાં કયો પદાર્થ પ્રવાસીને લઈ જવા ન દેવો જોઈએ?

(A) કપડાં

(B) ખાવાનું

(C) જ્વલનશીલ/જોખમી પદાર્થ

(D) પુસ્તક

ઉકેલ: petrol, ગેસ સિલિન્ડર જેવા જ્વલનશીલ/જોખમી પદાર્થ સલામતી માટે બસમાં લઈ જવા દેવા નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 કંડક્ટરે 5 થી 12 વર્ષના બાળક પ્રવાસી માટે સામાન્ય રીતે કઈ ટિકિટ આપવી જોઈએ?

(A) પૂરું ભાડું

(B) બાળ (અડધું) ટિકિટ

(C) મફત

(D) લગેજ ટિકિટ

ઉકેલ: નિયમ મુજબ 5 થી 12 વર્ષના બાળક માટે અડધા ભાડાની બાળ ટિકિટ આપવામાં આવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 ટ્રિપ પૂરી થયા પછી waybill ની આવક અને જમા રોકડ વચ્ચે શું હોવું જોઈએ?

(A) તફાવત

(B) મેળ (tally)

(C) કંઈ સંબંધ નહીં

(D) બમણું

ઉકેલ: waybill/ETM ની કુલ આવક અને જમા કરાવેલ રોકડ બરાબર મળવી (tally) જોઈએ; ઘટ પડે તો કંડક્ટર જવાબદાર.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 કંડક્ટરે ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડી ભાડું પોતાના ખિસ્સામાં નાખવું તેને શું ગણાય?

(A) બચત

(B) ભ્રષ્ટાચાર/ગેરવર્તન

(C) સેવા

(D) રાહત

ઉકેલ: ticket-less pocketing એ ભ્રષ્ટાચાર છે; નિગમને આવકનું નુકસાન અને પકડાય તો બરતરફી થાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 કંડક્ટરે ફરજ પર કઈ બાબત કરવી સૌથી ગંભીર ગેરવર્તન ગણાય?

(A) પ્રવાસી સાથે વાત કરવી

(B) દારૂ પીને ફરજ પર આવવું

(C) ટિકિટ આપવી

(D) સ્ટોપ જાહેર કરવો

ઉકેલ: ફરજ પર નશો/દારૂ-સેવન એ સૌથી ગંભીર ગેરવર્તન છે — સલામતી જોખમાય, કડક શિક્ષા થાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 કંડક્ટરે બસમાં ગંગવે (પાસ થવાનો રસ્તો) કેવો રાખવો જોઈએ?

(A) સામાનથી ભરેલો

(B) ખાલી અને ચોખ્ખો

(C) બંધ

(D) પ્રવાસીથી ભરેલો

ઉકેલ: ગંગવે ખાલી-ચોખ્ખો રહે તો સલામત અવરજવર થાય; સામાનથી ભ્લોક કરવો સલામતી-જોખમ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 કંડક્ટરે વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ અને ગર્ભવતી પ્રવાસી માટે શું કરવું જોઈએ?

(A) અવગણવા

(B) યદાવ-ઉતારમાં ખાસ મદદ કરવી

(C) ટિકિટ ન આપવી

(D) પાછળ બેસાડવા

ઉકેલ: વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ, ગર્ભવતી અને બાળક સાથેના પ્રવાસીને યદાવ-ઉતારમાં ખાસ સહાય કરવી કંડક્ટરની સેવા-ફરજ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 બસમાં આગ લાગે તો કંડક્ટરે કઈ સાધન-સામગ્રી વાપરવાનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ?

(A) fare chart

(B) fire extinguisher (અગ્નિશામક)

(C) steering

(D) ટિકિટ મશીન

ઉકેલ: ઇમરજન્સીમાં કંડક્ટરે fire extinguisher, first-aid box અને emergency exit ક્યાં છે અને કેમ વાપરવા તે જાણવું જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 કંડક્ટરે રદ થયેલ (cancelled) ટિકિટ કેવી રીતે સાચવવી જોઈએ?

(A) ફેંકી દેવી

(B) waybill સાથે સાચવવી

(C) પ્રવાસીને આપવી

(D) બાળી નાખવી

ઉકેલ: cancelled ટિકિટ પુરાવા તરીકે waybill સાથે સાચવવી, ફેંકવી નહીં — reconciliation અને checking માટે જરૂરી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 કંડક્ટરે dining/junction halt પર પ્રવાસીને શું જણાવવું જોઈએ?

(A) કંઈ નહીં

(B) પરત આવવાનો સમય

(C) ભાડું

(D) રુટ નંબર

ઉકેલ: halt પર કંડક્ટરે પ્રવાસીને પરત આવવાનો સમય જણાવવો, જેથી નિર્ધારિત સમયે બસ ઉપડે ને કોઈ છૂટે નહીં.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. કંડક્ટરની પ્રાથમિક ફરજ કઈ છે?

- (A) બસ ચલાવવી (B) ટિકિટ આપી ભાડું વસૂલવું
(C) ટાયર બદલવું (D) રુટ બનાવવો

2. ETM નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Electronic Ticketing Machine (B) Electric Travel Meter
(C) Express Ticket Method (D) Extra Transport Machine

3. કંડક્ટરે વસૂલ કરેલી રોકડ કોની મિલકત ગણાય?

- (A) કંડક્ટરની (B) GSRTC નિગમની (C) ડ્રાઇવરની
(D) પ્રવાસીની

4. કંડક્ટર ડ્રાઇવરને બસ ઉપાડવાનો સંકેત શેના દ્વારા આપે છે?

- (A) ઘંટડી/bell (B) ફોન (C) ચિઠ્ઠી (D) વાઈટ

5. તબીબી કટોકટી માટે એમ્બ્યુલન્સનો નંબર કયો છે?

- (A) 100 (B) 101 (C) 108 (D) 102

6. કંડક્ટરનો ટ્રિપ-દરમિયાનનો મુખ્ય દસ્તાવેજ કયો છે?

- (A) waybill (B) આધાર કાર્ડ (C) રેશન કાર્ડ (D) PAN કાર્ડ

7. કંડક્ટર બનવા RTO નું કયું licence જરૂરી છે?

- (A) Driving Licence (B) Conductor's Licence
(C) Trade Licence (D) Gun Licence

8. કંડક્ટરે પ્રવાસીને ક્યારે ચઢવા-ઉતરવા દેવા જોઈએ?

- (A) ચાલુ બસમાં (B) બસ થોભે પછી (C) ધીમી બસમાં
(D) ગમે ત્યારે

9. કંડક્ટરે ટ્રિપ પૂરી થયે રોકડ ક્યાં જમા કરાવવી જોઈએ?

- (A) ઘરે (B) ડિપોમાં (C) ડ્રાઇવરને (D) પ્રવાસીને

10. કંડક્ટરે ફરજ પર શું પહેરવું ફરજિયાત છે?

- (A) સાદા કપડાં (B) ગણવેશ અને બેજ (C) ટોપી માત્ર
(D) કંઈ પણ

11. પોલીસ કંટ્રોલ રૂમનો નંબર કયો છે?

- (A) 100 (B) 108 (C) 101 (D) 104

12. કંડક્ટરે દરેક સ્ટોપ પર શું કરવું જોઈએ?

- (A) ચૂપ રહેવું (B) સ્ટોપનું નામ જાહેર કરવું (C) બસ બંધ કરવી
(D) ટિકિટ ફાડવી

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. waybill ની આવક અને ડિપોમાં જમા રોકડ વચ્ચે શું હોવું જોઈએ?

- (A) તફાવત (B) મેળ (tally) (C) કોઈ સંબંધ નહીં (D) બમણું

14. PSV માં કંડક્ટર રાખવો કયા કાયદા હેઠળ જરૂરી છે?

- (A) IPC (B) Motor Vehicles Act, 1988 (C) Factories Act
(D) RTI Act

15. નિર્ધારિત દર કરતાં વધુ ભાડું લેવું તેને શું કહેવાય?

- (A) Concession (B) Overcharging (C) Rebate
(D) Discount

16. કંડક્ટરે વસૂલ કરેલ રોકડ પોતાના ઉપયોગમાં લેવી તેને શું કહેવાય?

- (A) Saving (B) Misappropriation (C) Advance
(D) Loan

17. GSRTC બસ સામાન્ય રીતે શેના આધારે ચાલે છે?

- (A) પ્રવાસી ભરાય ત્યારે (B) time-table (C) ડ્રાઇવરની મરજી
(D) કંડક્ટરની મરજી

18. ક્ષમતાથી વધુ પ્રવાસી ચઢાવવા તેને શું કહેવાય?

- (A) Boarding (B) Overloading (C) Offloading
(D) Alighting

19. 5 થી 12 વર્ષના બાળક પ્રવાસી માટે કઈ ટિકિટ આપવી?

- (A) પૂરું ભાડું (B) બાળ (અડધું) ટિકિટ (C) મફત (D) વગેરે

20. કંડક્ટરે waybill કેવી રીતે ભરવી જોઈએ?

- (A) છેકછાક સાથે (B) સ્વચ્છ અને સાચી (C) ખાલી
(D) પેન્સિલથી

21. કંડક્ટરે ડ્રાઇવરને over-speed કરવા વિશે શું કરવું?

- (A) ઉશ્કેરવો (B) સાવધ કરવો (C) ધ્યાન ન આપવો
(D) ઈનામ આપવો

22. કોઈ પણ ઇમરજન્સી માટે એકીકૃત નંબર કયો છે?

- (A) 100 (B) 108 (C) 112 (D) 101

23. કંડક્ટરે cancelled ટિકિટ કેવી રીતે સાચવવી?

- (A) ફેંકી દેવી (B) waybill સાથે (C) પ્રવાસીને આપવી
(D) બાળી નાખવી

24. કંડક્ટર બસમાં પ્રવાસી અને નિગમ વચ્ચે શું ગણાય?

- (A) અવરોધ (B) કડી/પ્રતિનિધિ (C) ગ્રાહક (D) તપાસનીશ

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. કંડક્ટરે opening float અલગ કેમ રાખવો જોઈએ?

- (A) ટિપ માટે (B) પ્રવાસીને change પરત આપવા
(C) પોતાના ખર્ચ માટે (D) ડ્રાઇવરને આપવા

26. ETM વગરના રૂટ પર ટિકિટ કઈ રીતે અપાય?

- (A) મૌખિક (B) પ્રી-પ્રિન્ટેડ/punch ટિકિટ (C) SMS
(D) ટિકિટ વગર

27. ટ્રિપ પૂરી થયે જમા રોકડ waybill આવક કરતાં ઓછી પડે તો પરિણામ શું?

- (A) ડ્રાઇવર જવાબદાર (B) ઘટ કંડક્ટર પાસેથી વસૂલ
(C) કંઈ નહીં (D) પ્રવાસી ભરે

28. કંડક્ટરે ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડી ભાડું ખિસ્સામાં નાખવું તેને શું ગણાય?

- (A) બચત (B) ભ્રષ્ટાચાર (C) સેવા (D) રાહત

29. ઇમરજન્સીમાં કંડક્ટરનું પ્રથમ પગલું શું હોવું જોઈએ?

- (A) ભાગી જવું (B) શાંત રહી પ્રવાસીને સલામત કાઢવા
(C) ફોટો પાડવો (D) રોકડ ગણવી

30. કંડક્ટરે બસમાં કયો પદાર્થ લઈ જવા ન દેવો જોઈએ?

- (A) કપડાં (B) ખાવાનું (C) જીવલેશીલ/જોખમી પદાર્થ
(D) પુસ્તક

31. કંડક્ટરે dining/junction halt પર પ્રવાસીને શું જણાવવું જોઈએ?

- (A) ભાડું (B) પરત આવવાનો સમય (C) રૂટ નં. (D) કંઈ નહીં

32. ફરજ પર કંડક્ટરનું કયું કૃત્ય સૌથી ગંભીર ગેરવર્તન ગણાય?

- (A) સ્ટોપ જાહેર કરવો (B) દારૂ પીને ફરજ પર આવવું
(C) ટિકિટ આપવી (D) waybill ભરવી

33. કંડક્ટરે ગેંગવે (પાસ થવાનો રસ્તો) કેવો રાખવો જોઈએ?

- (A) સામાનથી ભરેલો (B) ખાલી અને ચોખ્ખો (C) બંધ
(D) પ્રવાસીથી ભરેલો

34. 3 કે વારંવાર ઘંટડી (bell) નો સામાન્ય અર્થ શું?

- (A) ઉપાડી (B) થોભાવો (C) તાત્કાલિક રોકી/emergency
(D) ધીમે ચલાવો

35. ★ એક ટ્રિપમાં કંડક્ટરે 240 ટિકિટ ₹35 લેખે અને 60 બાળ ટિકિટ ₹18 લેખે વેચી. તેણે ડિપોમાં કેટલી રોકડ જમા કરાવવી જોઈએ?

- (A) ₹8,400 (B) ₹9,480 (C) ₹1,080 (D) ₹10,560

36. ★ કંડક્ટરની waybill આવક ₹7,650 છે, પણ તેણે ડિપોમાં ₹7,500 જમા કરાવ્યા. ઘટ (shortage) કેટલી અને કોણ ભરે?

- (A) ₹150, કંડક્ટર (B) ₹150, ડ્રાઇવર (C) ₹50, નિગમ
(D) ₹250, પ્રવાસી

પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. B	2. A	3. B	4. A	5. C	6. A	7. B	8. B	9. B	10. B	11. A
12. B	13. B	14. B	15. B	16. B	17. B	18. B	19. B	20. B	21. B	22. C
23. B	24. B	25. B	26. B	27. B	28. B	29. B	30. C	31. B	32. B	33. B
34. C	35. B	36. A								

પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (B) — પ્રવાસી પાસેથી ભાડું લઈ ટિકિટ આપવી એ કંડક્ટરની પાયાની ફરજ છે.
- જવાબ (A) — ETM = Electronic Ticketing Machine, જે ટિકિટ છાપે અને ભાડું ગણે.
- જવાબ (B) — ટ્રિપની આવક નિગમની મિલકત છે; પૂરી જમા કરાવવી ફરજિયાત.
- જવાબ (A) — bell/whistle સંકેત દ્વારા stop/go જણાવાય છે.
- જવાબ (C) — 108 એ એમ્બ્યુલન્સ/તબીબી કટોકટી સેવા છે.
- જવાબ (A) — waybill/ટ્રિપશીટ માં આખી ટ્રિપની આવક-માહિતી નોંધાય.
- જવાબ (B) — PSV માં કંડક્ટર માટે Conductor's Licence ફરજિયાત છે.
- જવાબ (B) — સલામતી માટે ચઢાવ-ઉતાર માત્ર બસ પૂરેપૂરી થોભે પછી જ.
- જવાબ (B) — ટ્રિપ પૂરી થયે પૂરી રોકડ ડિપોના cash counter પર જમા કરાવવી.
- જવાબ (B) — ફરજ પર ગણવેશ (uniform) અને ઓળખ બેજ પહેરવો જરૂરી.
- જવાબ (A) — 100 એ પોલીસનો ઇમરજન્સી નંબર છે.
- જવાબ (B) — સ્ટોપ-જાહેરાત પ્રવાસી સેવાનો ભાગ છે.
- જવાબ (B) — કુલ આવક અને જમા રોકડ tally થવી જોઈએ; ઘટ પડે તો કંડક્ટર જવાબદાર.
- જવાબ (B) — MV Act, 1988 હેઠળ PSV માં કંડક્ટર અને licence ફરજિયાત.
- જવાબ (B) — fare table કરતાં વધુ ભાડું લેવું overcharging — ગેરવર્તન છે.
- જવાબ (B) — નિગમની રોકડ ગેરકાયદે વાપરવી એ misappropriation, ગંભીર ગુનો.
- જવાબ (B) — GSRTC સેવા time-table આધારિત; ડિપાર્ચર સમય કડક પાળવો.
- જવાબ (B) — ક્ષમતાથી વધુ ચઢાવવું overloading, સલામતી-કાયદો બંનેની વિરુદ્ધ.
- જવાબ (B) — 5-12 વર્ષ માટે અડધા ભાડાની બાળ ટિકિટ આપવામાં આવે.
- જવાબ (B) — waybill દસ્તાવેજ છે; છેકછાક વગર સાચી નોંધ કરવી.
- જવાબ (B) — ડ્રાઇવરને નિયમ તોડવા ઉશ્કેરવો નહીં, બેદરકારી દેખાય તો સાવધ કરવો.
- જવાબ (C) — 112 એ ભારતનો all-in-one ઇમરજન્સી નંબર છે.
- જવાબ (B) — cancelled ટિકિટ પુરાવા તરીકે waybill સાથે સાચવવી.

24. જવાબ (B) — કંડક્ટર બસમાં નિગમનો પ્રતિનિધિ — પ્રવાસી-નિગમ વચ્ચેની કડી.
25. જવાબ (B) — opening float એ છૂટા (change) માટે અગ્રિમ રકમ છે, જેથી પ્રવાસીને પૂરો change પરત આપી શકાય.
26. જવાબ (B) — જ્યાં ETM ન હોય ત્યાં પૂર્વ-છપાયેલ (pre-printed) અથવા punch ટિકિટ વપરાય.
27. જવાબ (B) — રોકડ કંડક્ટરની જવાબદારી; shortage તેની પાસેથી વસૂલ થાય.
28. જવાબ (B) — ticket-less pocketing ભ્રષ્ટાચાર; નિગમને નુકસાન, પકડાય તો બરતરફી.
29. જવાબ (B) — first responder તરીકે શાંત રહી, પ્રવાસીને emergency exit દ્વારા સલામત કાઢવા પ્રથમ પ્રાથમિકતા.
30. જવાબ (C) — petrol, ગેસ સિલિન્ડર જેવા જોખમી પદાર્થ સલામતી માટે લઈ જવા દેવા નહીં.
31. જવાબ (B) — halt પર પરત આવવાનો સમય જણાવવો, જેથી નિર્ધારિત સમયે બસ ઉપડે ને કોઈ છૂટે નહીં.
32. જવાબ (B) — ફરજ પર નશો સૌથી ગંભીર ગેરવર્તન — સલામતી જોખમાય, કડક શિક્ષા.
33. જવાબ (B) — ગેંગવે ખાલી-ચોખ્ખો રહે તો સલામત અવરજવર થાય, ઇમરજન્સીમાં પણ મદદરૂપ.
34. જવાબ (C) — 1 ઘંટડી = stop, 2 = go, 3 કે વારંવાર = તાત્કાલિક રોકો (emergency).
35. જવાબ (B) — પુખ્ત: $240 \times 35 = 8400$; બાળ: $60 \times 18 = 1080$; કુલ = $8400 + 1080 = 9480$. પૂરી ₹9,480 જમા કરાવવી.
36. જવાબ (A) — ઘટ = $7650 - 7500 = ₹150$. રોકડ કંડક્ટરની જવાબદારી હોવાથી shortage ₹150 તેની પાસેથી વસૂલ થાય.

GSRTC કંડક્ટર એ નિગમનો સૌથી પ્રત્યક્ષ પ્રતિનિધિ છે — પ્રવાસી જે પહેલો ચહેરો જુએ છે તે કંડક્ટરનો છે. ગણવેશ, ઓળખપત્ર, સમયપાલન અને પ્રામાણિકતા એ માત્ર ઔપચારિકતા નથી પણ જાહેર વિશ્વાસ (public trust) ટકાવવાનું સાધન છે. આ પ્રકરણમાં ગણવેશ-આચારસંહિતા, રોકડ-ટિકિટની પ્રામાણિકતા, પ્રવાસી-વર્તન, શિસ્તભંગ-કાર્યવાહી અને ભ્રષ્ટાચાર-વિરોધી નૈતિકતાનો ઊંડાણથી અભ્યાસ કરીશું.

1. ગણવેશ (Uniform) અને તેનું મહત્વ

ગણવેશ એ કંડક્ટરની સત્તાવાર ઓળખ છે. પ્રવાસી ગણવેશ જોઈને જ કંડક્ટરને GSRTC નો અધિકૃત કર્મચારી માને છે અને ભાડું ચૂકવે છે. તેથી ડ્યુટી દરમિયાન સ્વચ્છ, પૂર્ણ અને નિયત ગણવેશ પહેરવો ફરજિયાત છે.

GSRTC કંડક્ટરનો ગણવેશ સામાન્ય રીતે ખાખી (khaki) રંગનો શર્ટ-પેન્ટ, નામ-પટ્ટી (name plate), બિલ્વો (badge) અને ઠંડીમાં જર્સી/સ્વેટરનો સમાવેશ કરે છે. ગણવેશ નિગમ તરફથી અથવા ગણવેશ-ભથ્થા (uniform allowance) સ્વરૂપે અપાય છે.

ગણવેશ પર બિનજરૂરી બિલ્લા, રાજકીય પ્રતીક કે જાહેરાત લગાવવી પ્રતિબંધિત છે. ગણવેશ મેલો, ફાટેલો કે અધૂરો હોય તો તે શિસ્તભંગ ગણાય છે અને પ્રવાસીની નજરમાં નિગમની છબી બગડે છે.

કંડક્ટર ગણવેશના મુખ્ય ઘટકો

ઘટક	વર્ણન	હેતુ
ખાખી શર્ટ-પેન્ટ	નિયત રંગ અને ડિઝાઇન	સત્તાવાર ઓળખ
નામ-પટ્ટી (name plate)	કંડક્ટરનું નામ	પ્રવાસી ફરિયાદ/પ્રશંસા કરી શકે
બિલ્વો (badge)	કંડક્ટર બિલ્લા નંબર સાથે	અધિકૃત ઓળખની ખાતરી
જર્સી/સ્વેટર	શિયાળામાં	ઠંડી સામે રક્ષણ + ગણવેશ સાતત્ય
ટિકિટ બોક્સ/ETM પાઉચ	ટિકિટ-સાધન રાખવા	કાર્યકારી સાધનની સલામતી

2. ઓળખપત્ર અને બિલ્વો (Identity Card & Badge)

દરેક કંડક્ટરે નિગમે આપેલું ઓળખપત્ર (identity card) અને બિલ્લા નંબર (badge number) સાથે રાખવો ફરજિયાત છે. તપાસ અધિકારી (checking inspector) અથવા પ્રવાસી માંગે ત્યારે ઓળખપત્ર બતાવવું પડે.

બિલ્લા નંબર એ કંડક્ટરની અનન્ય (unique) ઓળખ છે — ટ્રીપ શીટ, waybill અને ડ્યુટી રજિસ્ટરમાં આ નંબર નોંધાય છે. બિલ્લા વગર ડ્યુટી પર જવું એ ગંભીર ગેરવર્તન છે.

ઓળખપત્ર ખોવાઈ જાય તો તાત્કાલિક ડેપો મેનેજરને જાણ કરી નવું ઓળખપત્ર મેળવવું જોઈએ. ઓળખપત્રનો દુરુપયોગ (અન્યને આપવો, નકલી બનાવવો) એ કડક શિસ્તભંગ અને કાયદેસર ગુનો છે.

ઓળખપત્ર-બિલ્લા બાબતે યાદ રાખો

- ◆ ડ્યુટી પર હંમેશા ઓળખપત્ર + બિલ્વો સાથે રાખો
- ◆ તપાસ અધિકારી માંગે ત્યારે તરત બતાવો
- ◆ બિલ્લા નંબર waybill/ટ્રીપ શીટ પર ચોક્કસાઈથી લખો
- ◆ ખોવાયેલ ઓળખપત્રની તાત્કાલિક ડેપોમાં જાણ કરો
- ◆ ઓળખપત્ર બીજાને આપવો કે નકલ કરવી = ગુનો

3. શિસ્ત અને આચારસંહિતા (Discipline & Code of Conduct)

શિસ્ત એ કંડક્ટરના વ્યવસાયનો પાયો છે. નિગમની આચારસંહિતા (code of conduct) મુજબ કંડક્ટરે નિયમોનું પાલન, ઉપરી અધિકારીના યોગ્ય આદેશનું પાલન અને પ્રવાસી પ્રત્યે સભ્ય વર્તન કરવું જોઈએ.

ડ્યુટી દરમિયાન દારૂ કે નશો કરવો, ધૂમ્રપાન કરવું, ઝઘડો કરવો, ફરજ પરથી ગેરહાજર રહેવું (absent without leave) — આ બધું ગંભીર શિસ્તભંગ છે. Gujarat Civil Services (Conduct) Rules તથા નિગમના સ્થાયી આદેશો (standing orders) આ વર્તન નિયંત્રિત કરે છે.

કંડક્ટરે રાજકીય પ્રવૃત્તિમાં સક્રિય ભાગ, અનધિકૃત વ્યાપાર-ધંધો, કે નિગમની પરવાનગી વગર બીજી નોકરી કરવી ટાળવી જોઈએ. જાહેર સ્થળે નિગમની છબીને હાનિ પહોંચે તેવું વર્તન પણ પ્રતિબંધિત છે.

શિસ્ત-આચારસંહિતા: કરવું અને ન કરવું

કરવું (Do)	ન કરવું (Don't)
સમયસર ડ્યુટી પર હાજર થવું	વગર જાણ ગેરહાજર રહેવું
પૂર્ણ ગણવેશ પહેરવો	ડ્યુટીમાં નશો/ધૂમ્રપાન
પ્રવાસી સાથે સભ્ય વર્તન	પ્રવાસી સાથે ઝઘડો/ગાળ
રોકડ પ્રામાણિકતાથી જમા કરવી	ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડવો
યોગ્ય આદેશનું પાલન	ઉપરી અધિકારીની અવજા

4. સમયપાલન અને હાજરી (Punctuality & Attendance)

GSRTC જાહેર પરિવહન સેવા છે — બસ સમયપત્રક (time table) મુજબ ચાલવી જ જોઈએ. કંડક્ટર ડ્યુટીના નિયત સમય પહેલાં ડેપોમાં હાજર થઈ, ટિકિટ-સાધન (ETM/ટિકિટ ટ્રે), waybill અને રોકડ-છૂટા મેળવી બસ સમયસર ઉપાડવી પડે.

મોડું આવવું (late attendance) અથવા ટ્રીપ ચૂકી જવી એ પ્રવાસી-અસુવિધા અને નિગમની આવક-હાનિ સર્જે છે. વારંવાર મોડું આવવું શિસ્તભંગ ગણાય છે.

રજા (leave) જોઈએ તો અગાઉથી અરજી કરી મંજૂરી લેવી પડે. વગર મંજૂરી ગેરહાજરી (unauthorised absence) ને ફરજમાં કસૂર ગણવામાં આવે છે અને પગાર-કપાત તથા શિસ્તભંગ કાર્યવાહી થઈ શકે.

સમયપાલનના મુખ્ય નિયમ

- ડ્યુટી સમય પહેલાં ડેપોમાં હાજરી પુરાવો
- waybill, ETM, છૂટા-રોકડ અગાઉથી મેળવો
- બસ time table મુજબ સમયસર ઉપાડો
- રજા હંમેશા અગાઉથી અરજી કરી લો
- ટ્રીપ ચૂકવી/મોડું આવવું = આવક-હાનિ + શિસ્તભંગ

5. પ્રામાણિકતા: રોકડ અને ટિકિટ (Honesty in Cash & Ticketing)

કંડક્ટરની સૌથી મોટી જવાબદારી પ્રામાણિકતા છે. પ્રવાસી પાસેથી ભાડું લઈ, દરેકને યોગ્ય ટિકિટ આપવી અને એકઠી થયેલી તમામ રોકડ ડ્યુટી અંતે ડેપોમાં જમા કરવી ફરજિયાત છે.

ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડવો, ભાડું ખિસ્સામાં રાખવો, વપરાયેલી ટિકિટ ફરી વાપરવી, અથવા ઓછું ભાડું ટિકિટ પર છાપી વધુ રોકડ લેવી — આ બધું ભ્રષ્ટાચાર અને છેતરપિંડી (fraud) છે, જે નોકરીમાંથી બરતરફી સુધીની સજા લાવી શકે.

તપાસ અધિકારી (checking staff) અચાનક બસમાં ચઢી ટિકિટ-તપાસ કરે છે. વગર-ટિકિટ પ્રવાસી કે waybill-રોકડ ફરક પકડાય તો કંડક્ટર જવાબદાર ઠરે છે. તેથી દરેક પ્રવાસીને તરત જ સાચી ટિકિટ આપવી એ સ્વ-રક્ષણ પણ છે.

રોકડ-ટિકિટ પ્રામાણિકતા: ગેરરીતિ અને પરિણામ

ગેરરીતિ	સ્વરૂપ	સંભવિત પરિણામ
ટિકિટ વગર પ્રવાસી	આવક-ચોરી	બરતરફી/બરખાસ્ત
રોકડ ખિસ્સામાં રાખવી	ઉચાપત (misappropriation)	કડક શિસ્તભંગ + વસૂલાત
વપરાયેલ ટિકિટ ફરી વાપરવી	છેતરપિંડી	બરતરફી + FIR
ઓછું ભાડું છાપી વધુ લેવું	કપટ	શિસ્તભંગ + દંડ

ગેરરીતિ	સ્વરૂપ	સંભવિત પરિણામ
waybill ખોટું ભરવું	રેકૉર્ડ ગોટાળો	શિસ્તભંગ કાર્યવાહી

6. પ્રવાસી સાથે વિનમ્ર વર્તન (Courteous Passenger Behaviour)

કંડક્ટર એ નિગમનો 'ગ્રાહક-સેવા' પ્રતિનિધિ છે. પ્રવાસી સાથે નમ્ર, ધીરજવાળા અને મદદરૂપ વર્તનથી નિગમની છબી ઊજળી બને છે અને પ્રવાસી ફરી GSRTC પસંદ કરે છે.

વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ, સગર્ભા સ્ત્રી અને બાળકોને બેસવામાં પ્રાધાન્ય તથા મદદ આપવી જોઈએ. અનામત બેઠકો (reserved seats) યોગ્ય પ્રવાસીને જ ફાળવવી. ભાડું, રૂટ, સ્ટોપ અંગેના પ્રશ્નોના શાંતિથી જવાબ આપવા.

પ્રવાસી ઉશ્કેરાયેલો હોય તોપણ કંડક્ટરે સંયમ રાખવો — ગાળ, ધક્કો કે ઝઘડો ટાળવો. ગંભીર વિવાદ થાય તો નજીકના પોલીસ કે ડેપો-નિયંત્રણ કક્ષ (control room) ને જાણ કરવી, પણ જાતે હિંસક પ્રતિક્રિયા ન આપવી.

વિનમ્ર વર્તનના સૂત્રો

- દરેક પ્રવાસી સાથે 'આપ' કહી નમ્ર ભાષા વાપરો
- વૃદ્ધ/દિવ્યાંગ/સ્ત્રી/બાળકને પ્રાધાન્ય અને મદદ
- છૂટા પૈસા યોગ્ય રીતે પરત આપો
- ઉશ્કેરાટમાં પણ સંયમ જાળવો
- ગંભીર વિવાદે control room/પોલીસને જાણ કરો

7. ગેરવર્તન અને શિસ્તભંગ કાર્યવાહી (Misconduct & Disciplinary Action)

ગેરવર્તન (misconduct) એટલે નિગમના નિયમ, આચારસંહિતા કે સ્થાયી આદેશોનું ઉલ્લંઘન. ગેરવર્તનને સામાન્ય રીતે નાના (minor) અને ગંભીર (major) એમ બે વર્ગમાં વહેંચાય છે.

શિસ્તભંગ પ્રક્રિયામાં પ્રથમ કારણાદર્શક નોટિસ (show-cause notice / charge sheet) આપાય છે, જેમાં કર્મચારીને પોતાનો બચાવ રજૂ કરવાની તક મળે છે. જરૂર પડ્યે વિભાગીય તપાસ (departmental inquiry) યોજાય છે, જ્યાં તપાસ અધિકારી પુરાવા તપાસે છે.

તપાસ પછી દોષ સાબિત થાય તો સજા (penalty) નક્કી થાય. કુદરતી ન્યાય (natural justice) ના સિદ્ધાંત મુજબ કર્મચારીને સાંભળ્યા વગર સજા ન થાય. કર્મચારીને સજા સામે અપીલ (appeal) કરવાનો હક હોય છે.

શિસ્તભંગ સજાના પ્રકાર

પ્રકાર	સજા (penalty)	ઉદાહરણ પ્રસંગ
નાની (minor)	ઠપકો/ચેતવણી (censure/warning)	એકવાર મોડું આવવું
નાની (minor)	વાર્ષિક ઇજાફો રોકવો	નાની બેદરકારી
ગંભીર (major)	પગાર-કક્ષા ઘટાડવી (demotion)	વારંવાર ગેરવર્તન
ગંભીર (major)	નોકરીમાંથી બરખાસ્ત/બરતરફી	રોકડ ઉચાપત, ટિકિટ છેતરપિંડી
ગંભીર (major)	ફરજિયાત નિવૃત્તિ	ગંભીર ગુનાહિત વર્તન

8. વિભાગીય તપાસ પ્રક્રિયાના તબક્કા (Steps of Departmental Inquiry)

શિસ્તભંગ કાર્યવાહી નિશ્ચિત ક્રમમાં ચાલે છે, જેથી કર્મચારીને ન્યાય મળે. પ્રથમ ફરિયાદ કે તપાસ-અહેવાલ મળે, પછી સક્ષમ અધિકારી (disciplinary authority) આરોપપત્ર ઘડે.

આરોપપત્ર (charge sheet) મળ્યા બાદ કર્મચારી લેખિત જવાબ આપે. જવાબ સંતોષકારક ન હોય તો વિભાગીય તપાસ યોજાય, જ્યાં સાક્ષી-પુરાવા તપાસાય અને કર્મચારીને બચાવની પૂરી તક મળે.

તપાસ અધિકારી અહેવાલ (inquiry report) આપે, જેના આધારે સક્ષમ અધિકારી અંતિમ નિર્ણય લે. અસંતુષ્ટ કર્મચારી ઉપલી સત્તા સમક્ષ અપીલ કરી શકે.

તપાસના ક્રમિક તબક્કા

- 1. ફરિયાદ / પ્રાથમિક તપાસ
- 2. આરોપપત્ર (charge sheet) આપવો
- 3. કર્મચારીનો લેખિત બયાવ
- 4. વિભાગીય તપાસ (પુરાવા + સાક્ષી)
- 5. તપાસ અહેવાલ + અંતિમ સજા
- 6. અપીલ કરવાનો હક

9. ભ્રષ્ટાચાર-વિરોધ (Anti-Corruption)

ભ્રષ્ટાચાર એટલે હોદ્દાનો દુરુપયોગ કરી પોતાનો કે અન્યનો અયોગ્ય લાભ મેળવવો. કંડક્ટર માટે લાંચ લેવી, રોકડ ઉચાપત, ટિકિટ-ગોટાળો કે તપાસ અધિકારીને લાંચ આપી છટકવું — આ બધું ભ્રષ્ટાચાર છે.

ભારતમાં ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988 (Prevention of Corruption Act) હેઠળ સરકારી કર્મચારી લાંચ લે તો ગુનો બને છે. ગુજરાતમાં ACB (Anti-Corruption Bureau) આવા કેસ તપાસે છે અને છટકું (trap) ગોઠવી ગુનેગારને પકડે છે.

પ્રામાણિક કંડક્ટર લાંચ કે અયોગ્ય લાભ સ્પષ્ટ નકારે અને જરૂર પડ્યે ACB કે વિજિલન્સ વિભાગને જાણ કરે. ભ્રષ્ટાચારથી નિગમની આવક, પ્રવાસી-વિશ્વાસ અને કર્મચારીની કારકિર્દી — ત્રણેય નાશ પામે છે.

ભ્રષ્ટાચાર-વિરોધી માળખું

પાસું	વિગત
મુખ્ય કાયદો	ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988
ગુજરાત તપાસ સંસ્થા	ACB (Anti-Corruption Bureau)
સામાન્ય ગુના	લાંચ, ઉચાપત, ટિકિટ-ગોટાળો
કંડક્ટરની ફરજ	લાંચ નકારવી + ફરિયાદ કરવી
પરિણામ	FIR, બરતરફી, જેલ-દંડ

10. વ્યાવસાયિક નૈતિકતા (Professional Ethics)

વ્યાવસાયિક નૈતિકતા એટલે નોકરીમાં પ્રામાણિકતા, જવાબદારી, પ્રવાસી-સલામતી પ્રત્યે નિષ્ઠા અને જાહેર સેવાની ભાવના. કંડક્ટર જાહેર નાણાં (public money) અને પ્રવાસી-જીવન બંનેની જવાબદારી નિભાવે છે.

નૈતિક કંડક્ટર દરેક પ્રવાસી સાથે ભેદભાવ વગર સમાન વર્તન કરે, પોતાની ભૂલ સ્વીકારે, ગુમ માહિતીનો દુરુપયોગ ન કરે અને પોતાનાં કાર્યથી નિગમની પ્રતિષ્ઠા ઊંચી રાખે.

નૈતિકતાના પાયાના મૂલ્યો — પ્રામાણિકતા (integrity), જવાબદારી (accountability), પારદર્શકતા (transparency), નિષ્પક્ષતા (impartiality) અને જાહેર સેવા (public service) — કંડક્ટરના રોજિંદા વર્તનમાં ઝળકવાં જોઈએ.

વ્યાવસાયિક નૈતિકતાના પાયાના મૂલ્યો

- પ્રામાણિકતા (integrity) — રોકડ/ટિકિટમાં ખરાપણું
- જવાબદારી (accountability) — પોતાના કાર્યની જવાબદારી
- પારદર્શકતા (transparency) — છુપાવ્યા વગર કામ
- નિષ્પક્ષતા — ભેદભાવ વગર સેવા
- જાહેર સેવા — પ્રવાસી-હિત સર્વોપરી

11. ટીમવર્ક અને સંવાદ કૌશલ્ય (Teamwork & Communication)

કંડક્ટર એકલો કામ કરતો નથી — ડ્રાઇવર, ડેપો સ્ટાફ, તપાસ અધિકારી અને control room સાથે તાલમેલ (coordination) જરૂરી છે. સારો કંડક્ટર ડ્રાઇવર સાથે સ્ટોપ, ગતિ અને સલામતી અંગે સ્પષ્ટ સંવાદ કરે.

સંવાદ કૌશલ્ય (communication skill) — સ્પષ્ટ, નમ્ર અને સ્પષ્ટ અવાજે સ્ટોપ પોકારવો, ભાડું-છૂટા અંગે ગેરસમજ ટાળવી, અને ફરિયાદ-સૂચનને શાંતિથી સાંભળવું. બહુભાષી પ્રવાસી માટે ગુજરાતી-હિન્દી બંનેમાં વ્યવહાર ઉપયોગી છે.

કટોકટીમાં (અકસ્માત, બ્રેકડાઉન, બીમાર પ્રવાસી) ટીમવર્ક જીવ બચાવે છે — કંડક્ટર પ્રવાસીને શાંત રાખે, ડ્રાઇવર બસ સલામત ઊભી રાખે, અને control room/108 ને તાત્કાલિક જાણ થાય. પરસ્પર સહકાર જ સેવાની ગુણવત્તા નક્કી કરે છે.

કંડક્ટરના મુખ્ય સંવાદ-સંબંધો

સાથે	સંવાદનો હેતુ
ડ્રાઇવર	સ્ટોપ, ગતિ, સલામતી, બ્રેકડાઉન
પ્રવાસી	ભાડું, રૂટ, છૂટા, ફરિયાદ
તપાસ અધિકારી	waybill, ટિકિટ, રોકડ-તપાસ
ડેપો/control room	રજા, અકસ્માત, વિવંધ, કટોકટી
108/પોલીસ	તબીબી કટોકટી, વિવાદ, અકસ્માત

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2018

1 એસ.ટી. નિગમના કંડક્ટરે પોતાનો બેજ ક્યાં લગાવવાનો હોય છે ?

(A) કેશ બેગ ઉપર

(B) ખીસ્સા ઉપર

(C) શર્ટ પર ડાબી બાજુનાં ખીસા ઉપર

(D) શર્ટ ઉપર જમણી બાજુનાં ખીસા ઉપર

✓ જવાબ: (C) શર્ટ પર ડાબી બાજુનાં ખીસા ઉપર

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 GSRTC કંડક્ટરે ડ્યુટી દરમિયાન કઈ વસ્તુ સાથે રાખવી ફરજિયાત છે?

(A) માત્ર મોબાઇલ ફોન

(B) ઓળખપત્ર અને બિલ્વો

(C) અંગત ડાયરી

(D) અખબાર

ઉકેલ: કંડક્ટરે અધિકૃત ઓળખ માટે ડ્યુટી પર ઓળખપત્ર (identity card) અને બિલ્વો નંબર સાથે રાખવો ફરજિયાત છે; તપાસ અધિકારી કે પ્રવાસી માંગે ત્યારે બતાવવો પડે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 કંડક્ટરના ગણવેશનો સામાન્ય રંગ કયો હોય છે?

(A) સફેદ

(B) ખાખી (khaki)

(C) કાળો

(D) લાલ

ઉકેલ: GSRTC કંડક્ટરનો ગણવેશ સામાન્ય રીતે ખાખી રંગનો શર્ટ-પેન્ટ હોય છે, જે નિગમની સત્તાવાર ઓળખ આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 કંડક્ટર દ્વારા પ્રવાસી પાસેથી ભાડું લઈ ટિકિટ ન આપવી એ શું ગણાય?

(A) સામાન્ય ભૂલ

(B) આવક-ચોરી અને ગંભીર ગેરવર્તન

(C) પ્રવાસીની જવાબદારી

(D) કોઈ વાંધો નથી

ઉકેલ: ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડવો કે ભાડું ટિકિટ આપ્યા વગર રાખવો એ નિગમની આવક-ચોરી છે અને બરતરફી સુધીની સજા લાવી શકે તેવું ગંભીર ગેરવર્તન છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 ડ્યુટી અંતે એકઠી થયેલી રોકડ કંડક્ટરે ક્યાં જમા કરવી જોઈએ?

(A) ઘરે રાખવી

(B) ડ્રાઇવરને આપવી

(C) ડેપોમાં નિયત કાઉન્ટરે જમા કરવી

(D) પ્રવાસીને પરત આપવી

ઉકેલ: કંડક્ટરે ટ્રીપ/ડ્યુટી અંતે એકઠી થયેલી તમામ ભાડાની રોકડ ડેપોમાં નિયત રોકડ-કાઉન્ટરે waybill/ટ્રીપ શીટ સાથે જમા કરવી ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 કંડક્ટરે વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ અને સગર્ભા સ્ત્રી પ્રત્યે કેવું વર્તન રાખવું જોઈએ?

(A) અવગણના

(B) પ્રાધાન્ય અને મદદ

(C) વધુ ભાડું લેવું

(D) ઉતારી દેવા

ઉકેલ: વ્યાવસાયિક નૈતિકતા અને નિગમની આચારસંહિતા મુજબ વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ, સગર્ભા સ્ત્રી અને બાળકોને બેસવામાં પ્રાધાન્ય તથા મદદ આપવી જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 તપાસ અધિકારી બસમાં ટિકિટ-તપાસ કરે અને વગર-ટિકિટ પ્રવાસી પકડાય તો કોણ જવાબદાર?

(A) ડ્રાઇવર

(B) કંડક્ટર

(C) પ્રવાસી પોતે

(D) ડેપો મેનેજર

ઉકેલ: ટિકિટ આપવાની અને ભાડું વસૂલવાની જવાબદારી કંડક્ટરની હોવાથી, વગર-ટિકિટ પ્રવાસી કે રોકડ-ફરક પકડાય તો કંડક્ટર જવાબદાર ઠરે છે અને શિસ્તભંગ કાર્યવાહી થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 ભારતમાં સરકારી કર્મચારીના ભ્રષ્ટાચારને નિયંત્રિત કરતો મુખ્ય કાયદો કયો છે?

(A) ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988

(B) માહિતી અધિકાર અધિનિયમ, 2005

(C) મોટર વાહન અધિનિયમ, 1988

(D) ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમ, 2019

ઉકેલ: ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988 (Prevention of Corruption Act, 1988) સરકારી કર્મચારી દ્વારા લાંચ કે હોદ્દાના દુરુપયોગને ગુનો ગણે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 ગુજરાતમાં ભ્રષ્ટાચારના કેસોની તપાસ કરતી સંસ્થા કઈ છે?

(A) CBI

(B) ACB (Anti-Corruption Bureau)

(C) RTO

(D) GSRTC વિજિલન્સ

ઉકેલ: ગુજરાતમાં ACB (Anti-Corruption Bureau) ભ્રષ્ટાચારના કેસો તપાસે છે અને લાંચ લેનારને છટકું (trap) ગોઠવી પકડે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 વિભાગીય તપાસ (departmental inquiry) માં કર્મચારીને શું આપવામાં આવે છે જેથી તે બચાવ કરી શકે?

(A) પ્રમોશન

(B) આરોપપત્ર (charge sheet)

(C) બોનસ

(D) રજા

ઉકેલ: શિસ્તભંગ કાર્યવાહીમાં કર્મચારીને પ્રથમ આરોપપત્ર/કારણદર્શક નોટિસ આપાય છે, જેમાં આરોપ જણાવાય અને કર્મચારીને લેખિત બચાવ રજૂ કરવાની તક મળે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 કુદરતી ન્યાય (natural justice) નો સિદ્ધાંત શું કહે છે?

(A) સાંભળ્યા વગર સજા

(B) કર્મચારીને સાંભળ્યા વગર સજા ન થાય

(C) તપાસ જરૂરી નથી

(D) અપીલનો હક નથી

ઉકેલ: કુદરતી ન્યાયનો પાયાનો સિદ્ધાંત 'audi alteram partem' — બંને પક્ષને સાંભળો; કર્મચારીને પોતાનો બચાવ રજૂ કરવાની તક આપ્યા વગર સજા કરી શકાય નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 સરકારી કર્મચારીની આચારસંહિતા (Conduct Rules) અનુસાર ડ્યુટી દરમિયાન નીચેનામાંથી શું પ્રતિબંધિત છે?

(A) સભ્ય વર્તન

(B) નશો કરવો

(C) સમયપાલન

(D) ગણવેશ પહેરવો

ઉકેલ: Conduct Rules મુજબ ડ્યુટી દરમિયાન દારૂ/નશો કરવો ગંભીર ગેરવર્તન છે, જ્યારે સભ્ય વર્તન, સમયપાલન અને ગણવેશ પહેરવો ફરજ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 શિસ્તભંગ કાર્યવાહીમાં કર્મચારીને સજા સામે કયો હક હોય છે?

(A) ફરિયાદનો હક નથી

(B) અપીલ (appeal) નો હક

(C) તાત્કાલિક બરતરફી

(D) કોઈ હક નથી

ઉકેલ: શિસ્તભંગ સજા સામે અસંતુષ્ટ કર્મચારીને ઉપલી સક્ષમ સત્તા સમક્ષ અપીલ કરવાનો હક હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 'Integrity' શબ્દનો વ્યાવસાયિક નૈતિકતામાં અર્થ શું છે?

(A) આળસ

(B) પ્રામાણિકતા/ખરાપણું

(C) લાંચ

(D) ગેરહાજરી

ઉકેલ: Integrity એટલે પ્રામાણિકતા અને ખરાપણું — તે વ્યાવસાયિક નૈતિકતાનું પાયાનું મૂલ્ય છે, ખાસ કરીને રોકડ અને ટિકિટ સંભાળતા કંડકટર માટે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 કર્મચારીની 'unauthorised absence' (વગર મંજૂરી ગેરહાજરી) શું ગણાય છે?

(A) પ્રમાણિત રજા

(B) ફરજમાં કસૂર અને શિસ્તભંગ

(C) પુરસ્કારપાત્ર

(D) કોઈ પરિણામ નહીં

ઉકેલ: વગર મંજૂરી ગેરહાજરી ફરજમાં કસૂર ગણાય છે અને પગાર-કપાત તથા શિસ્તભંગ કાર્યવાહી લાવી શકે છે; રજા હંમેશા અગાઉથી મંજૂર કરાવવી જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 કર્મચારીના ગેરવર્તનને સામાન્ય રીતે કયા બે વર્ગમાં વહેંચાય છે?

(A) ઊંચું અને નીચું

(B) નાનું (minor) અને ગંભીર (major)

(C) જૂનું અને નવું

(D) લેખિત અને મૌખિક

ઉકેલ: ગેરવર્તનને minor (નાનું) અને major (ગંભીર) એમ બે વર્ગમાં વહેંચાય છે; સજાની કડકાઈ ગેરવર્તનની ગંભીરતા પર આધાર રાખે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 રોકડની ઉચાપત (misappropriation of cash) સાબિત થાય તો સામાન્ય રીતે કઈ સજા થાય?

- (A) પ્રમોશન (B) બરતરફી/બરખાસ્ત (C) બોનસ (D) ચેતવણી માત્ર

ઉકેલ: રોકડ ઉચાપત એ ગંભીર (major) ગેરવર્તન છે; સાબિત થાય તો નોકરીમાંથી બરખાસ્ત/બરતરફી ઉપરાંત વસૂલાત અને કાયદેસર કાર્યવાહી થઈ શકે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 જાહેર સેવક (public servant) ની પ્રામાણિકતાનું મુખ્ય પરિમાણ શું છે?

- (A) જાહેર નાણાં અને વિશ્વાસનું રક્ષણ (B) અંગત લાભ (C) રાજકીય પ્રવૃત્તિ (D) ગેરહાજરી

ઉકેલ: જાહેર સેવક જાહેર નાણાં અને જાહેર વિશ્વાસ (public trust) નું રક્ષણ કરે તે તેની પ્રામાણિકતાનું મુખ્ય પરિમાણ છે; કંડકટર માટે આ ભાડાની રોકડ સંભાળવામાં દેખાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 કર્મચારીની આચારસંહિતામાં 'impartiality' (નિષ્પક્ષતા) નો અર્થ શું?

- (A) ભેદભાવ કરવો (B) ભેદભાવ વગર સમાન વર્તન (C) મનપસંદ પ્રવાસી (D) લાંચ લેવી

ઉકેલ: Impartiality એટલે નિષ્પક્ષતા — દરેક પ્રવાસી/નાગરિક સાથે જાતિ, ધર્મ કે ઓળખના ભેદભાવ વગર સમાન અને ન્યાયી વર્તન કરવું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 કંડકટરે ઓળખપત્ર ખોવાઈ જાય તો પ્રથમ શું કરવું જોઈએ?

- (A) કંઈ નહીં (B) ડેપો મેનેજરને તાત્કાલિક જાણ કરવી (C) નકલી બનાવવો (D) બીજાનું વાપરવું

ઉકેલ: ઓળખપત્ર ખોવાય તો દુરુપયોગ ટાળવા તાત્કાલિક ડેપો મેનેજરને જાણ કરી, નિયત પ્રક્રિયાથી નવું ઓળખપત્ર મેળવવું જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 ડ્યુટી પર ગણવેશ પહેરવાનું મુખ્ય કારણ શું છે?

- (A) ફેશન (B) સત્તાવાર ઓળખ અને શિસ્ત (C) ઠંડી (D) કોઈ કારણ નહીં

ઉકેલ: ગણવેશ સત્તાવાર ઓળખ આપે છે અને શિસ્ત તથા સંસ્થાની છબી દર્શાવે છે; નાગરિક ગણવેશ જોઈને જ કર્મચારીને અધિકૃત માને છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 લાંચ (bribe) આપવાની ઓફર થાય તો પ્રામાણિક કર્મચારીએ શું કરવું જોઈએ?

- (A) સ્વીકારવી (B) નકારવી અને ફરિયાદ કરવી (C) ચૂપ રહેવું (D) વધુ માંગવી

ઉકેલ: પ્રામાણિક કર્મચારીએ લાંચ સ્પષ્ટ નકારવી અને જરૂર પડ્યે ACB કે વિજિલન્સ વિભાગને ફરિયાદ કરવી જોઈએ; લાંચ લેવી-આપવી બંને ગુનો છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 waybill (વે-બિલ) માં કંડક્ટરે શું ચોકસાઈથી નોંધવું જોઈએ?

(A) પોતાનું ઘરનું સરનામું

(B) ટ્રીપ, ટિકિટ અને રોકડની વિગત

(C) પ્રવાસીના ફોન નંબર

(D) હવામાન

ઉકેલ: waybill એ કંડક્ટરનો સત્તાવાર રેકૉર્ડ છે, જેમાં ટ્રીપ, વેચેલી ટિકિટ અને એકઠી થયેલી રોકડની વિગત ચોકસાઈથી નોંધાય છે; ખોટું ભરવું શિસ્તભંગ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 પ્રવાસી ઉશ્કેરાયેલો હોય ત્યારે કંડક્ટરે કેવું વર્તન રાખવું જોઈએ?

(A) સામે ઝઘડવું

(B) સંયમ રાખવો અને શાંતિથી ઉકેલવું

(C) ગાળ આપવી

(D) બસ રોકી દેવી

ઉકેલ: ઉશ્કેરાટમાં પણ કંડક્ટરે સંયમ રાખી શાંતિથી ઉકેલ લાવવો જોઈએ; ગંભીર વિવાદે control room કે પોલીસને જાણ કરવી, પણ જાતે હિંસક પ્રતિક્રિયા ન આપવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 'accountability' (જવાબદારી) નો વ્યાવસાયિક નૈતિકતામાં અર્થ શું?

(A) પોતાના કાર્યની જવાબદારી લેવી

(B) જવાબદારી ટાળવી

(C) બીજા પર દોષ

(D) ગેરહાજરી

ઉકેલ: Accountability એટલે પોતાના નિર્ણય અને કાર્યની જવાબદારી સ્વીકારવી અને તેનો હિસાબ આપવો — તે નૈતિકતાનું મહત્વનું મૂલ્ય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 કંડક્ટરના ગણવેશ પર નીચેનામાંથી શું લગાવવું પ્રતિબંધિત છે?

(A) નામ-પટ્ટી

(B) બિલ્લા નંબર

(C) રાજકીય પ્રતીક

(D) નિગમનું ચિહ્ન

ઉકેલ: ગણવેશ પર બિનજરૂરી બિલ્લા, રાજકીય પ્રતીક કે જાહેરાત લગાવવી પ્રતિબંધિત છે; માત્ર નિયત નામ-પટ્ટી, બિલ્લા નંબર અને નિગમ ચિહ્ન જ માન્ય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 'transparency' (પારદર્શકતા) નૈતિકતામાં શું દર્શાવે છે?

(A) છુપાવ્યા વગર ખુલ્લું કામ

(B) ગુપ્તતા

(C) ગોટાળો

(D) લાંચ

ઉકેલ: Transparency એટલે પારદર્શકતા — કાર્ય-પ્રક્રિયા ખુલ્લી અને છુપાવ્યા વગર રાખવી, જેથી નાગરિક વિશ્વાસ કરી શકે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 કંડક્ટર માટે control room ને જાણ કરવાનો પ્રસંગ કયો છે?

(A) સામાન્ય ટ્રીપ

(B) અકસ્માત કે કટોકટી

(C) ટિકિટ વેચાણ

(D) છૂટા આપવા

ઉકેલ: અકસ્માત, બ્રેકડાઉન, બીમાર પ્રવાસી કે ગંભીર વિવાદ જેવી કટોકટીમાં કંડક્ટરે તાત્કાલિક ડેપો control room ને જાણ કરી માર્ગદર્શન/મદદ મેળવવી જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 GSRTC સેવામાં બસ 'time table' મુજબ ચલાવવાનું મહત્વ શું છે?

(A) કોઈ મહત્વ નથી

(B) પ્રવાસી-સુવિધા અને નિગમની આવક

(C) માત્ર ડ્રાઇવર માટે

(D) રજા મળે

ઉકેલ: જાહેર પરિવહનમાં સમયપત્રક પાળવાથી પ્રવાસીને વિશ્વસનીય સેવા મળે અને નિગમની આવક જળવાય; મોડું આવવું બંનેને નુકસાન કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 શિસ્તભંગ કાર્યવાહીમાં તપાસ પૂરી થયા બાદ કોણ અંતિમ સજા નક્કી કરે છે?

(A) પ્રવાસી

(B) સક્ષમ (disciplinary) અધિકારી

(C) ડ્રાઇવર

(D) તપાસમાં આરોપી પોતે

ઉકેલ: તપાસ અધિકારીના અહેવાલ પછી સક્ષમ શિસ્તભંગ સત્તા (disciplinary authority) અંતિમ સજા નક્કી કરે છે; કર્મચારીને અપીલનો હક રહે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 ટીમવર્ક (teamwork) કંડક્ટર માટે શા માટે જરૂરી છે?

(A) જરૂરી નથી

(B) ડ્રાઇવર-ડેપો-control room સાથે તાલમેલ માટે

(C) એકલા કામ કરવા

(D) રજા લેવા

ઉકેલ: કંડક્ટર ડ્રાઇવર, ડેપો સ્ટાફ, તપાસ અધિકારી અને control room સાથે તાલમેલ રાખી સલામત અને સમયસર સેવા આપે છે; કટોકટીમાં ટીમવર્ક જીવ બચાવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 જાહેર સેવક માટે 'public service' (જાહેર સેવા) નો પાયાનો ભાવ શું છે?

(A) અંગત નફો

(B) નાગરિક/પ્રવાસી-હિત સર્વોપરી

(C) લાંચ

(D) આળસ

ઉકેલ: જાહેર સેવાનો પાયાનો ભાવ એ છે કે નાગરિક કે પ્રવાસીનું હિત સર્વોપરી ગણવું; કંડક્ટર માટે તે સલામત, પ્રામાણિક અને નમ્ર સેવામાં દેખાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 કંડક્ટરે ડ્યુટી પર જવા પહેલાં ડેપોમાંથી શું મેળવવું જોઈએ?

(A) માત્ર યા

(B) waybill, ETM/ટિકિટ અને છૂટા-રોકડ

(C) અંગત સામાન

(D) કંઈ નહીં

ઉકેલ: કંડક્ટરે ડ્યુટી પહેલાં ડેપોમાંથી waybill, ETM/ટિકિટ સાધન અને પ્રવાસીને પરત આપવા છૂટા-રોકડ મેળવી બસ સમયસર ઉપાડવી પડે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 કંડક્ટર બહુભાષી પ્રવાસી સાથે અસરકારક સંવાદ માટે ગુજરાત-સંદર્ભે કઈ ભાષાઓ ઉપયોગી છે?

(A) માત્ર અંગ્રેજી

(B) ગુજરાતી અને હિન્દી

(C) માત્ર સંસ્કૃત

(D) કોઈ નહીં

ઉકેલ: ગુજરાતમાં પ્રવાસી સાથે અસરકારક સંવાદ માટે ગુજરાતી અને હિન્દી બંનેમાં વ્યવહાર ઉપયોગી છે, જેથી ભાડું-રૂટ અંગે ગેરસમજ ટળે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 વપરાયેલી ટિકિટ ફરી બીજા પ્રવાસીને આપી રોકડ ખિસ્સામાં રાખવી એ શું છે?

(A) સ્માર્ટ કામ

(B) છેતરપિંડી અને ગંભીર ગુનો

(C) માન્ય પ્રથા

(D) પ્રવાસી-લાભ

ઉકેલ: વપરાયેલી ટિકિટ ફરી વાપરી રોકડ ખિસ્સામાં રાખવી એ છેતરપિંડી (fraud) છે, જે બરતરફી અને FIR સુધીની કાર્યવાહી લાવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

35 ડ્યુટી દરમિયાન વારંવાર મોડું આવવું (late attendance) શું ગણાય?

(A) પુરસ્કારપાત્ર

(B) શિસ્તભંગ

(C) સામાન્ય બાબત

(D) રજા

ઉકેલ: વારંવાર મોડું આવવું પ્રવાસી-અસુવિધા અને આવક-હાનિ સર્જે છે, તેથી તે શિસ્તભંગ ગણાય છે અને ચેતવણી/સજા લાવી શકે.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. GSRTC કંડક્ટરના ગણવેશનો સામાન્ય રંગ કયો છે?

- (A) ખાખી (B) લાલ (C) લીલો (D) જાંબલી

2. ડ્યુટી પર કંડક્ટરે શું સાથે રાખવું ફરજિયાત છે?

- (A) ઓળખપત્ર અને બિલ્લો (B) અખબાર (C) રમકડું
(D) કેમેરા

3. કંડક્ટરે એકઠી થયેલી ભાડાની રોકડ ક્યાં જમા કરવી?

- (A) ડેપોમાં (B) ઘરે (C) ડ્રાઇવરને (D) પ્રવાસીને

4. ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડવો એ શું છે?

- (A) આવક-ચોરી (B) સારી સેવા (C) નિયમ (D) પ્રવાસી-લાભ

5. વૃદ્ધ અને દિવ્યાંગ પ્રવાસી પ્રત્યે કંડક્ટરે કેવું વર્તન રાખવું?

- (A) પ્રાધાન્ય અને મદદ (B) અવગણના (C) વધુ ભાડું
(D) ઉતારી દેવા

6. ડ્યુટીમાં નશો કરવો એ શું ગણાય?

- (A) ગંભીર ગેરવર્તન (B) માન્ય (C) સામાન્ય (D) પુરસ્કારપાત્ર

7. કંડક્ટરનો સત્તાવાર રેકૉર્ડ કયો છે જેમાં ટ્રીપ-ટિકિટ-રોકડ નોંધાય?

- (A) waybill (B) ડાયરી (C) અખબાર (D) નકશો

8. ગુજરાતમાં ભ્રષ્ટાચારના કેસ કઈ સંસ્થા તપાસે છે?

- (A) ACB (B) RTO (C) GSRTC (D) નગરપાલિકા

9. રજા જોઈએ તો કંડક્ટરે શું કરવું?

- (A) અગાઉથી અરજી કરી મંજૂરી લેવી (B) વગર જાણ ગેરહાજર
(C) ડ્રાઇવરને કહેવું (D) કંઈ નહીં

10. ગણવેશ પર નીચેનામાંથી શું લગાવવું પ્રતિબંધિત છે?

- (A) રાજકીય પ્રતીક (B) નામ-પટ્ટી (C) બિલ્લા નંબર
(D) નિગમ ચિહ્ન

11. લાંચની ઓફર થાય તો પ્રામાણિક કંડક્ટરે શું કરવું?

- (A) નકારવી અને ફરિયાદ કરવી (B) સ્વીકારવી (C) ચૂપ રહેવું
(D) વધુ માંગવી

12. કંડક્ટરે પ્રવાસી સાથે કેવી ભાષા વાપરવી?

- (A) નમ્ર અને સભ્ય (B) ગાળવાળી (C) ઉદ્દત (D) ધમકીભરી

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. શિસ્તભંગ કાર્યવાહીમાં કર્મચારીને પ્રથમ શું આપવામાં આવે છે?

- (A) આરોપપત્ર (charge sheet) (B) પ્રમોશન (C) બોનસ
(D) રજા

14. કુદરતી ન્યાય (natural justice) નો સિદ્ધાંત શું કહે છે?

- (A) સાંભળ્યા વગર સજા ન થાય (B) તાત્કાલિક બરતરફી
(C) તપાસ જરૂરી નથી (D) અપીલ નહીં

15. ભારતમાં સરકારી કર્મચારીના ભ્રષ્ટાચારને નિયંત્રિત કરતો મુખ્ય કાયદો કયો?

- (A) ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988 (B) RTI 2005
(C) MV Act 1988 (D) ગ્રાહક સુરક્ષા 2019

16. ગેરવર્તનને સામાન્ય રીતે કયા બે વર્ગમાં વહેંચાય છે?

- (A) નાનું (minor) અને ગંભીર (major) (B) જૂનું અને નવું
(C) લેખિત અને મૌખિક (D) ઊંચું અને નીચું

17. રોકડની ઉચાપત (misappropriation) સાબિત થાય તો સામાન્ય સજા શું?

- (A) બરતરફી/બરખાસ્ત (B) પ્રમોશન (C) બોનસ
(D) ચેતવણી માત્ર

18. 'Integrity' શબ્દનો નૈતિકતામાં અર્થ શું?

- (A) પ્રામાણિકતા/બરાપણું (B) આળસ (C) લાંચ
(D) ગેરહાજરી

19. 'unauthorised absence' (વગર મંજૂરી ગેરહાજરી) શું ગણાય?

- (A) ફરજમાં કસૂર અને શિસ્તભંગ (B) પ્રમાણિત રજા
(C) પુરસ્કારપાત્ર (D) કોઈ પરિણામ નહીં

20. તપાસ પૂરી થયા બાદ અંતિમ સજા કોણ નક્કી કરે છે?

- (A) સક્ષમ (disciplinary) અધિકારી (B) પ્રવાસી (C) ડ્રાઇવર
(D) આરોપી પોતે

21. શિસ્તભંગ સજા સામે કર્મચારીને કયો હક હોય છે?

- (A) અપીલ (appeal) નો હક (B) કોઈ હક નહીં
(C) તાત્કાલિક પ્રમોશન (D) ફરી નોકરી

22. 'impartiality' (નિષ્પક્ષતા) એટલે શું?

- (A) ભેદભાવ વગર સમાન વર્તન (B) મનપસંદ પ્રવાસી (C) લાંચ
(D) ભેદભાવ

23. કંડક્ટરે ડ્યુટી પહેલાં ડેપોમાંથી શું મેળવવું જોઈએ?

- (A) waybill, ETM/ટિકિટ, છૂટા-રોકડ (B) માત્ર યા
(C) અંગત સામાન (D) કંઈ નહીં

24. કટોકટી (અકસ્માત/બ્રેકડાઉન) માં કંડક્ટરે કોને જાણ કરવી?

- (A) control room/108 (B) કોઈને નહીં (C) માત્ર પ્રવાસી
(D) અખબાર

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. એક કંડક્ટર 40 પ્રવાસી પાસેથી કુલ Rs. 1600 ભાડું લે, પણ waybill પર માત્ર 35 ટિકિટ બતાવે (Rs. 1400). બાકીની રકમ ખિસ્સામાં રાખે તો ઉચાપત કેટલી?

- (A) Rs. 200 (B) Rs. 400 (C) Rs. 1400 (D) Rs. 1600

26. કંડક્ટર દરરોજ સરેરાશ Rs. 50 ટિકિટ-ગોટાળાથી ઉચાપત કરે તો 30 દિવસમાં નિગમને કેટલી આવક-હાનિ?

- (A) Rs. 1500 (B) Rs. 500 (C) Rs. 150 (D) Rs. 3000

27. વિભાગીય તપાસમાં યોગ્ય ક્રમ કયો છે?

- (A) આરોપપત્ર → બયાવ → તપાસ → અહેવાલ → સજા
(B) સજા → તપાસ → આરોપપત્ર (C) તપાસ → સજા → બયાવ
(D) બયાવ → સજા → આરોપપત્ર

28. કંડક્ટર A પ્રામાણિકતાથી બધી ટિકિટ આપે, કંડક્ટર B કેટલાક પ્રવાસી વગર-ટિકિટ બેસાડે. તપાસ અધિકારી યદે તો કોણ સલામત?

- (A) કંડક્ટર A (B) કંડક્ટર B (C) બંને દોષી (D) કોઈ નહીં

29. એક કંડક્ટર મહિનામાં 3 વખત વગર જાણ ગેરહાજર રહે અને 2 વખત મોડો આવે. આ મુખ્યત્વે કઈ સમસ્યા દર્શાવે?

- (A) શિસ્ત અને સમયપાલનનો અભાવ (B) સારી સેવા
(C) પ્રામાણિકતા (D) ટીમવર્ક

30. કંડક્ટર પ્રવાસી પાસે Rs. 100 લે, ભાડું Rs. 65 હોય, તો કેટલા છૂટા પરત આપવા?

- (A) Rs. 35 (B) Rs. 45 (C) Rs. 25 (D) Rs. 40

31. ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ હેઠળ લાંચ લેનાર-આપનાર બંને માટે શું સાચું છે?

- (A) બંને ગુનેગાર છે (B) માત્ર લેનાર ગુનેગાર
(C) માત્ર આપનાર ગુનેગાર (D) કોઈ ગુનેગાર નથી

32. કંડક્ટર ઉશ્કેરાયેલા પ્રવાસી સાથે જાતે ઝઘડો કરે, ગાળ આપે તો પરિણામ શું?

- (A) તે ગેરવર્તન કરી શિસ્તભંગ વહોરે (B) તેને પુરસ્કાર
(C) કોઈ પરિણામ નહીં (D) પ્રમોશન

33. એક ટ્રીપમાં 50 ટિકિટ, દરેક Rs. 30; કંડક્ટર બધી ટિકિટ યોગ્ય આપે તો ડેપોમાં કેટલી રોકડ જમા થાય?

- (A) Rs. 1500 (B) Rs. 1200 (C) Rs. 1800 (D) Rs. 1000

34. કંડક્ટર પોતાનું ઓળખપત્ર બીજા વ્યક્તિને ડ્યુટી કરવા આપે તો શું?

- (A) કડક શિસ્તભંગ અને ગુનો (B) માન્ય પ્રથા (C) સામાન્ય મદદ (D) કોઈ વાંધો નહીં

35. ★ કંડક્ટર A રોજ Rs. 40 ઉચાપત કરે (25 દિવસ), કંડક્ટર B રોજ Rs. 30 ઉચાપત કરે (30 દિવસ). કોની કુલ ઉચાપત વધુ અને કેટલી?

- (A) A વધુ, Rs. 1000 વિ. Rs. 900 (B) B વધુ, Rs. 900 વિ. Rs. 1000 (C) બંને સમાન (D) A વધુ, Rs. 1200 વિ. Rs. 900

36. ★ એક ડેપોમાં 200 કંડક્ટર છે; જો 5% કંડક્ટર દરરોજ સરેરાશ Rs. 20 ટિકિટ-ગોટાળો કરે તો દૈનિક કુલ આવક-હાનિ કેટલી?

- (A) Rs. 200 (B) Rs. 400 (C) Rs. 100 (D) Rs. 4000

પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A	6. A	7. A	8. A	9. A	10. A	11. A
12. A	13. A	14. A	15. A	16. A	17. A	18. A	19. A	20. A	21. A	22. A
23. A	24. A	25. A	26. A	27. A	28. A	29. A	30. A	31. A	32. A	33. A
34. A	35. A	36. A								

પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — કંડક્ટરનો ગણવેશ સામાન્ય રીતે ખાખી રંગનો હોય છે.
- જવાબ (A) — અધિકૃત ઓળખ માટે ઓળખપત્ર અને બિલ્લા નંબર સાથે રાખવો ફરજિયાત છે.
- જવાબ (A) — ડ્યુટી અંતે તમામ રોકડ ડેપોમાં નિયત કાઉન્ટરે જમા કરવી ફરજિયાત છે.
- જવાબ (A) — ટિકિટ વગર પ્રવાસી બેસાડવો એ નિગમની આવક-ચોરી અને ગંભીર ગેરવર્તન છે.
- જવાબ (A) — વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ, સ્ત્રી અને બાળકોને પ્રાધાન્ય તથા મદદ આપવી જોઈએ.
- જવાબ (A) — ડ્યુટી દરમિયાન દારૂ/નશો કરવો ગંભીર શિસ્તભંગ છે.
- જવાબ (A) — waybill (વે-બિલ) માં ટ્રીપ, ટિકિટ અને રોકડની વિગત નોંધાય છે.
- જવાબ (A) — ACB (Anti-Corruption Bureau) ગુજરાતમાં ભ્રષ્ટાચારના કેસ તપાસે છે.
- જવાબ (A) — રજા હંમેશા અગાઉથી અરજી કરી મંજૂર કરાવવી જોઈએ.
- જવાબ (A) — ગણવેશ પર રાજકીય પ્રતીક કે જાહેરાત લગાવવી પ્રતિબંધિત છે.
- જવાબ (A) — લાંચ સ્પષ્ટ નકારવી અને જરૂર પડ્યે ACB/વિજિલન્સને ફરિયાદ કરવી.
- જવાબ (A) — પ્રવાસી સાથે હંમેશા નમ્ર, સભ્ય ભાષા વાપરવી જોઈએ.
- જવાબ (A) — પ્રથમ કારણદર્શક નોટિસ/આરોપપત્ર આપાય, જેમાં કર્મચારીને બચાવની તક મળે.
- જવાબ (A) — કર્મચારીને પોતાનો બચાવ રજૂ કરવાની તક આપ્યા વગર સજા થઈ શકે નહીં.
- જવાબ (A) — Prevention of Corruption Act, 1988 લાંચ અને હોદ્દાના દુરુપયોગને ગુનો ગણે છે.
- જવાબ (A) — ગેરવર્તન minor અને major એમ બે વર્ગમાં વહેંચાય છે.
- જવાબ (A) — રોકડ ઉચાપત ગંભીર ગેરવર્તન છે; સાબિત થાય તો બરખાસ્ત + વસૂલાત + કાયદેસર કાર્યવાહી.
- જવાબ (A) — Integrity એટલે પ્રમાણિકતા — રોકડ-ટિકિટ સંભાળતા કંડક્ટર માટે પાયાનું મૂલ્ય.
- જવાબ (A) — વગર મંજૂરી ગેરહાજરી ફરજમાં કસૂર છે અને પગાર-કપાત તથા શિસ્તભંગ લાવે.
- જવાબ (A) — તપાસ અહેવાલ પછી disciplinary authority અંતિમ સજા નક્કી કરે છે.
- જવાબ (A) — અસંતુષ્ટ કર્મચારીને ઉપલી સત્તા સમક્ષ અપીલ કરવાનો હક હોય છે.
- જવાબ (A) — Impartiality એટલે દરેક પ્રવાસી સાથે ભેદભાવ વગર ન્યાયી અને સમાન વર્તન.
- જવાબ (A) — ડ્યુટી પહેલાં waybill, ETM/ટિકિટ સાધન અને છૂટા-રોકડ મેળવી બસ સમયસર ઉપાડવી.

24. જવાબ (A) — કટોકટીમાં ડેપો control room અને જરૂરે 108/પોલીસને તાત્કાલિક જાણ કરવી.

25. જવાબ (A) — વાસ્તવિક ભાડું Rs. 1600, waybill પર Rs. 1400 બતાવ્યું; તફાવત = $1600 - 1400 = \text{Rs. } 200$ જે ઉચાપત છે.

26. જવાબ (A) — દૈનિક ઉચાપત Rs. 50×30 દિવસ = Rs. 1500 આવક-હાનિ.

27. જવાબ (A) — ન્યાયી ક્રમ: આરોપપત્ર આપો → કર્મચારીનો બચાવ → વિભાગીય તપાસ → તપાસ અહેવાલ → અંતિમ સજા (પછી અપીલ).

28. જવાબ (A) — પ્રામાણિકતાથી બધી ટિકિટ આપનાર A સલામત; વગર-ટિકિટ પ્રવાસી બેસાડનાર B પકડાય તો શિસ્તભંગનો સામનો કરે.

29. જવાબ (A) — વારંવાર ગેરહાજરી અને મોડું આવવું શિસ્ત તથા સમયપાલનનો અભાવ દર્શાવે છે, જે શિસ્તભંગ કાર્યવાહી લાવે.

30. જવાબ (A) — પરત = $100 - 65 = \text{Rs. } 35$; યોગ્ય છૂટા પરત આપવા એ પ્રામાણિકતાનો ભાગ છે.

31. જવાબ (A) — ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988 હેઠળ લાંચ લેવી અને આપવી બંને ગુનો ગણાય છે.

32. જવાબ (A) — કંડક્ટરે સંયમ રાખવો; જાતે ઝઘડો/ગાળ એ ગેરવર્તન છે અને શિસ્તભંગ કાર્યવાહી લાવે.

33. જવાબ (A) — $50 \text{ ટિકિટ} \times \text{Rs. } 30 = \text{Rs. } 1500$; પ્રામાણિક કંડક્ટર આ પૂરી રકમ ડેપોમાં જમા કરે.

34. જવાબ (A) — ઓળખપત્રનો દુરુપયોગ (અન્યને આપવો/નકલ) એ કડક શિસ્તભંગ અને કાયદેસર ગુનો છે.

35. જવાબ (A) — $A = 40 \times 25 = \text{Rs. } 1000$; $B = 30 \times 30 = \text{Rs. } 900$; A ની ઉચાપત Rs. 100 વધુ. બંને ગંભીર ગેરવર્તન છે.

36. જવાબ (A) — $5\% \text{ of } 200 = 10$ કંડક્ટર; $10 \times \text{Rs. } 20 = \text{Rs. } 200$ દૈનિક આવક-હાનિ. પ્રામાણિકતા-તપાસ આ અટકાવે છે.

ટિકિટ, પાસ અને કન્સેશન નિયમો (Tickets, Passes & Concession Rules)

GSRTC કંડક્ટરનું મુખ્ય કામ મુસાફર પાસેથી સાચું ભાડું લઈ ટિકિટ આપવાનું અને પ્રવાસ દરમિયાન વસૂલ થયેલી રકમનો ચોક્કસ હિસાબ રાખવાનું છે. આ પ્રકરણમાં ટિકિટના પ્રકાર, ETM (ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન) વપરાશ, ભાડું-તબક્કા (fare stages), વિવિધ પાસ, છૂટ-કન્સેશન, વગર-ટિકિટ પ્રવાસ પરના દંડ અને રિફંડ-નિયમો વિગતવાર આવરી લેવાયા છે. કંડક્ટર પરીક્ષામાં આ પ્રકરણમાંથી સીધા નિયમ-આધારિત તથા ગણતરી-આધારિત પ્રશ્નો પુછાય છે.

ટિકિટનું મહત્વ અને કંડક્ટરની જવાબદારી

ટિકિટ એ મુસાફર અને GSRTC વચ્ચેના પ્રવાસ-કરારનો કાનૂની પુરાવો છે. ટિકિટ પર ચઢવાનું સ્ટેશન, ઊતરવાનું સ્ટેશન, ભાડું, તારીખ, બસ/ટ્રીપ નંબર અને કંડક્ટરની ઓળખ છપાયેલી હોય છે. મુસાફરે પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યાં સુધી ટિકિટ સાચવવી ફરજિયાત છે.

કંડક્ટરે દરેક ચઢેલા મુસાફર પાસેથી તરત ભાડું લઈ ETM મારફતે ટિકિટ આપવી જોઈએ. ટિકિટ આપ્યા વગર ભાડું લેવું, ઓછું ભાડું આપી વધારે લેવું અથવા વસૂલ કરેલી રકમ મશીનમાં નોંધ્યા વગર રાખવી એ ગંભીર ગેરવર્તણૂક ગણાય છે અને શિસ્તભંગનાં પગલાં થાય છે.

પ્રવાસ પૂરો થયે કંડક્ટરે ETM માંથી નીકળતું 'trip summary' અને રોકડ મળતાવવી પડે. મશીનમાં નોંધાયેલી કુલ ટિકિટ-રકમ અને હાથમાં રહેલી રોકડ સરખી હોવી જોઈએ.

- ▶ ટિકિટ = પ્રવાસનો કાનૂની પુરાવો; મુસાફરે ઊતરે ત્યાં સુધી સાચવવી.
- ▶ કંડક્ટરે ટિકિટ આપ્યા વગર ભાડું ન લેવું.
- ▶ વસૂલ થયેલી દરેક રકમ ETM માં તરત નોંધવી.
- ▶ ટ્રીપ પૂરી થયે waybill/trip summary મુજબ રોકડ મળતાવવી.

ટિકિટના પ્રકાર

GSRTC માં મુસાફરની જરૂરિયાત મુજબ જુદા-જુદા પ્રકારની ટિકિટ આપવામાં આવે છે. કંડક્ટરે મુસાફર જે માંગે તે પ્રકારની સાચી ટિકિટ યોગ્ય ભાડે આપવી.

ટિકિટના મુખ્ય પ્રકાર

પ્રકાર	વર્ણન
સિંગલ (એક-માર્ગ)	એક જ દિશામાં એક વખતના પ્રવાસ માટે; સૌથી સામાન્ય ટિકિટ.
રીટર્ન (પરત)	જવા-આવવા બંને પ્રવાસ માટે એક જ ટિકિટ; અમુક રૂટ પર છૂટ સાથે.
બાળ-ટિકિટ (અડધું)	5 વર્ષ પૂરાં થી 12 વર્ષ સુધીના બાળક માટે અડધું ભાડું.
પ્લેટફોર્મ/એન્ટ્રી	કેટલાક બસ સ્ટેશને પ્રવેશ માટે અલગ ટિકિટ (સ્થાનિક નિયમ મુજબ).
લગેજ ટિકિટ	નિયત મર્યાદાથી વધુ સામાન માટે અલગ ભાડું-ટિકિટ.
પાસ-આધારિત	વિદ્યાર્થી/માસિક પાસ ધારક માટે પ્રવાસ પુરાવો (પાસ પોતે ટિકિટ સમાન).

બાળ-ટિકિટ ચાદ રાખવાનો નિયમ

- ◆ 5 વર્ષથી નાનું બાળક (સીટ ન રોકે તો) — વિનામૂલ્યે.
- ◆ 5 વર્ષ પૂરાં થી 12 વર્ષ સુધી — અડધું (અડધા ભાડાની બાળ-ટિકિટ).
- ◆ 12 વર્ષ પૂરાં અથવા વધુ — પૂરેપૂરું પુખ્ત ભાડું.
- ◆ અડધા ભાડામાં આવેલી પૈસાની રકમ ઉપરના રૂપિયામાં round-off થાય (નિગમના round-off નિયમ મુજબ).

ETM (ઇલેક્ટ્રોનિક ટિકિટિંગ મશીન)

ETM એ હાથમાં પકડાય તેવું ડિજિટલ મશીન છે જે ટિકિટ છાપે છે, ભાડું આપોઆપ ગણે છે અને દરેક ટ્રાન્ઝેક્શન મેમરીમાં નોંધે છે. તેનાથી ભાડું-ચોરી ઘટે છે, હિસાબ પારદર્શક બને છે અને depot ને real-time આવક-માહિતી મળે છે. GSRTC એ પરંપરાગત paper-punch ટિકિટને બદલે ETM/HMM

(Hand Held Machine) અપનાવ્યાં છે.

કંડક્ટર ETM માં ડ્યૂટી શરૂ કરતાં પહેલાં પોતાનો conductor ID/login નાખે, waybill/trip નંબર પસંદ કરે, પછી દરેક મુસાફર માટે ચઢવાનું અને ઊતરવાનું સ્ટેજ પસંદ કરે — મશીન ભાડું ગણી ટિકિટ છાપી આપે.

ટ્રીપ પૂરી થયે ETM માંથી કુલ ટિકિટ સંખ્યા, કુલ આવક અને stage-wise report નીકળે છે, જેને depot ના cash counter પર મળતાવવામાં આવે છે.

- ETM = Electronic Ticketing Machine (HHM પણ કહેવાય).
- ડ્યૂટી શરૂ કરતાં login + waybill/trip પસંદ કરવો ફરજિયાત.
- મશીન ખરાબ થાય તો backup manual ટિકિટ-બુકથી ટિકિટ આપવી અને depot ને જાણ કરવી.
- બેટરી-ચાર્જ અને paper-roll ડ્યૂટી પહેલાં ચકાસવાં.

ETM ના મુખ્ય ફાયદા

- ભાડું આપોઆપ અને ચોક્કસ ગણાય — ગણતરી-ભૂલ ટળે.
- દરેક ટિકિટની ડિજિટલ નોંધ — ભાડું-ચોરી પર અંકુશ.
- ટ્રીપ-અંતે તૈયાર report — રોકડ મળતાવવી સરળ.
- Depot ને real-time આવક અને મુસાફર-ડેટા.
- Waybill/હાથ-લખાણ ઓછું — સમય બચે.

ભાડું-તબક્કા (Fare Stages)

રૂટને અમુક નિશ્ચિત બિંદુઓમાં વહેંચવામાં આવે છે — આ બિંદુઓને 'fare stage' (ભાડું-તબક્કો) કહે છે. ભાડું બે સ્ટેજ વચ્ચેના kilometre-slab પ્રમાણે નક્કી થાય છે, દરેક કિલોમીટર માટે અલગ ગણતરી કરવાની જરૂર પડતી નથી.

GSRTC નું ભાડું 'per passenger km' ના દરે નક્કી થાય છે અને પછી નજીકના round-off સ્તરે લવાય છે. AC, express, sleeper, Volvo જેવી ઊંચી સેવાનું per-km ભાડું સામાન્ય (ordinary) બસ કરતાં વધારે હોય છે.

કંડક્ટરે fare-chart/ETM પ્રમાણે ચઢવાના સ્ટેજ થી ઊતરવાના સ્ટેજ સુધીનું ભાડું જ લેવું; મુસાફર વચ્ચેના સ્ટેજ પર ઊતરે તો પણ પૂરા બુક કરેલા સ્ટેજનું ભાડું જ ગણાય.

GSRTC સેવા-પ્રકાર પ્રમાણે ભાડું (સામાન્ય સમજ)

સેવા-પ્રકાર	per-km ભાડું
ordinary (સામાન્ય)	સૌથી ઓછું
express / ગુરજરી	ordinary કરતાં થોડું વધારે
sleeper	express કરતાં વધારે
AC / Volvo / sleeper-AC	સૌથી વધારે

fare stage યાદ રાખવાના મુદ્દા

- ભાડું = per-km દર × સ્ટેજ વચ્ચેનું અંતર, પછી round-off.
- ordinary બસ કરતાં express/AC નું ભાડું ઊંચું.
- બુક કરેલા સ્ટેજ પ્રમાણે ભાડું; વચ્ચે ઊતરો તો refund નહીં.
- ETM પોતે fare-chart સંગ્રહે છે — સાચા stage પસંદ કરો.

પાસ (Passes) — વિધાર્થી, દૈનિક, માસિક

વારંવાર પ્રવાસ કરનારા મુસાફર માટે GSRTC પાસ આપે છે, જેથી દરેક વખતે ટિકિટ ખરીદવી ન પડે અને પ્રવાસ સસ્તો પડે. પાસ ધારક પાસે માન્ય પાસ હોય તો કંડક્ટરે અલગ ટિકિટ આપવાની જરૂર નથી — પણ પાસ ચકાસવો ફરજિયાત છે.

કંડક્ટરે પાસ પરની ફોટો, માન્યતા-તારીખ (validity), રૂટ/વિભાગ અને ધારકનું નામ ચકાસવું જોઈએ. મુદત પૂરી થયેલો, બીજાનો કે ખોટા રૂટનો પાસ અમાન્ય ગણાય અને મુસાફર પાસેથી પૂરેપૂરું ભાડું વસૂલવું.

પાસના પ્રકાર

પાસ	કોના માટે / મુદત
વિદ્યાર્થી પાસ (concession)	શાળા/કોલેજ વિદ્યાર્થી; ઘર થી શૈક્ષણિક સંસ્થા સુધીના રૂટ પર છૂટ સાથે.
દૈનિક પાસ	એક દિવસ માટે નિયત વિભાગમાં અમર્યાદિત પ્રવાસ.
માસિક પાસ	એક મહિનો ચોક્કસ રૂટ/વિભાગ પર પ્રવાસ.
ત્રિમાસિક/વાર્ષિક પાસ	લાંબા ગાળા માટે (અમુક શ્રેણી); વધુ બચત.

પાસ ચકાસતી વખતે કંડક્ટર શું જુએ

- ♦ validity (તારીખ) પૂરી થઈ નથી ને?
- ♦ પાસ પરની ફોટો ધારક સાથે મળે છે?
- ♦ પ્રવાસ પાસના રૂટ/વિભાગમાં આવે છે?
- ♦ પાસ પરનું નામ/નંબર ઓળખકાર્ડ સાથે મળે છે?
- ♦ અમાન્ય પાસ = ટિકિટ વગરનો પ્રવાસ → પૂરું ભાડું + દંડ.

છૂટ-કન્સેશન (Concessions)

સરકારની નીતિ મુજબ કેટલાક વર્ગના મુસાફરોને ભાડામાં છૂટ (concession) અથવા વિનામૂલ્યે પ્રવાસ મળે છે. કંડક્ટરે યોગ્ય પુરાવો/ઓળખકાર્ડ ચકાસ્યા બાદ જ છૂટ આપવી; ખોટી છૂટ આપવાથી નિગમને નુકસાન થાય છે.

છૂટની ટકાવારી અને પાત્રતા સરકારના પરિપત્ર પ્રમાણે સમયાંતરે બદલાય છે; અહીં આપેલી માહિતી સામાન્ય સમજ માટે છે.

મુખ્ય કન્સેશન વર્ગ

વર્ગ	છૂટ / જોગવાઈ
વિદ્યાર્થી	શૈક્ષણિક રૂટ પર concession પાસ; ઘર-શાળા વચ્ચે રાહત-ભાડું.
વરિષ્ઠ નાગરિક	નિયત વયથી ઉપર ભાડામાં છૂટ (પુરાવો ફરજિયાત).
દિવ્યાંગ (અપંગ)	દિવ્યાંગ ઓળખકાર્ડ પર છૂટ/વિનામૂલ્યે; સાથે એક મદદનીશને પણ છૂટ (અમુક શ્રેણી).
સ્વાતંત્ર્ય સૈનિક	માન્ય ઓળખકાર્ડ પર વિનામૂલ્યે/વિશેષ છૂટ.
મહિલા	રાજ્ય-યોજના મુજબ મહિલા-ભાડામાં રાહત (સમયાંતરે જાહેર).
પત્રકાર/અકસ્માત પીડિત વગેરે	સરકારના પરિપત્ર મુજબ વિશેષ છૂટ.

કન્સેશન આપતાં પહેલાં

- ♦ માન્ય ઓળખકાર્ડ/પ્રમાણપત્ર ચકાસો.
- ♦ છૂટ-ટકાવારી ચાલુ પરિપત્ર મુજબ જ ETM માં પસંદ કરો.
- ♦ છૂટવાળી ટિકિટ પણ ETM માં નોંધવી — છૂટ = 'નોંધ ન કરવી' નહીં.
- ♦ શંકાસ્પદ પુરાવો હોય તો પૂરું ભાડું લઈ ફરિયાદ-નોંધ કરો.

વગર-ટિકિટ પ્રવાસ અને દંડ

માન્ય ટિકિટ કે પાસ વગર પ્રવાસ કરવો એ ગુનો છે. તપાસ (checking) દરમિયાન ટિકિટ-ચેકર (TC/inspector) મુસાફર પાસે માન્ય ટિકિટ ન મળે તો દંડ વસૂલે છે. સામાન્ય રીતે વગર-ટિકિટ મુસાફર પાસેથી પ્રવાસનું પૂરું ભાડું + નિયત દંડ વસૂલવામાં આવે છે.

કંડક્ટરે પણ પ્રવાસ દરમિયાન ધ્યાન રાખવું કે કોઈ મુસાફર ટિકિટ વગર ન રહે; જો કંડક્ટરની બેદરકારીથી મુસાફર ટિકિટ વગર પકડાય તો કંડક્ટર સામે પણ શિસ્તભંગનાં પગલાં લેવાય છે.

ટિકિટ પર છપાયેલા સ્ટેજથી આગળ પ્રવાસ કરવો (over-riding) એ પણ 'વગર-ટિકિટ' જ ગણાય — વધારાના સ્ટેજનું ભાડું + દંડ લાગે.

- ▶ દંડ = પ્રવાસનું પૂરું ભાડું + નિયત દંડ-રકમ (નિગમના નિયમ મુજબ).
- ▶ કંડક્ટરની બેદરકારી = કંડક્ટર સામે પણ કાર્યવાહી.
- ▶ દંડ-રકમ ETM/receipt દ્વારા વસૂલવી; રસીદ આપવી ફરજિયાત.

વગર-ટિકિટ ગણાય તેવા કિસ્સા

- ◆ કોઈ ટિકિટ/પાસ જ ન હોય.
- ◆ ટિકિટ પર છપાયેલા સ્ટેજથી આગળ પ્રવાસ (over-riding).
- ◆ ઓછા ભાડાની ટિકિટ પર ઊંચી સેવામાં (AC/express) પ્રવાસ.
- ◆ મુદત પૂરી થયેલો કે બીજાનો પાસ વાપરવો.
- ◆ બાળ-ટિકિટ પર 12 વર્ષથી મોટા મુસાફરનો પ્રવાસ.

રિફંડ-નિયમ (Refund Rules)

કેટલાક સંજોગોમાં મુસાફરને ભાડું પરત (refund) મળે છે — જેમ કે અગાઉથી બુક કરેલી ટિકિટ રદ કરવી, બસ રદ થવી (cancellation), કે નિગમની ભૂલથી પ્રવાસ ન થઈ શકવો. અગાઉથી બુકિંગ (advance/online reservation) રદ કરવા પર પ્રવાસ-સમય કેટલો બાકી છે તેના પ્રમાણમાં cancellation charge કપાય છે અને બાકીની રકમ પરત મળે છે.

પ્રવાસ-સમયની જેટલી નજીક ટિકિટ રદ કરો તેટલો cancellation charge વધારે અને refund ઓછો; અમુક સમય પછી (દા.ત. પ્રવાસ શરૂ થયા બાદ) સામાન્ય રીતે કોઈ refund મળતું નથી.

GSRTC ની ભૂલ કે બસ રદ થવાના કિસ્સામાં સામાન્ય રીતે પૂરું ભાડું કપાત વગર પરત મળે છે. Online બુકિંગનું refund બુકિંગ પ્લેટફોર્મ/બેંક ખાતામાં જમા થાય; counter ટિકિટનું refund counter પરથી મળે.

રિફંડ — સામાન્ય સિદ્ધાંત

સ્થિતિ	refund
પ્રવાસથી ઘણું વહેલું રદ	થોડો cancellation charge કપાઈ મોટા ભાગનું પરત
પ્રવાસ-સમયની નજીક રદ	વધારે charge કપાય; ઓછું refund
પ્રવાસ શરૂ થયા બાદ	સામાન્ય રીતે refund નહીં
બસ રદ / નિગમની ભૂલ	પૂરું ભાડું કપાત વગર પરત

refund યાદ રાખવાના મુદ્દા

- ◆ જેમ મોડું રદ કરો તેમ cancellation charge વધુ.
- ◆ નિગમની ભૂલ/બસ-cancellation = પૂરું refund.
- ◆ Online refund બેંક/wallet માં; counter refund counter પર.
- ◆ કંડક્ટર જગ્યાએ સામાન્ય રીતે cash refund ન આપે — વધુ બેવાયું હોય તો તરત સુધારો.

ભાડું-ગણતરીના ઉકેલેલા દાખલા

કંડક્ટર પરીક્ષામાં ભાડું-ગણતરી, બાળ-ટિકિટ, છૂટ અને દંડ પર આધારિત આંકડાકીય પ્રશ્નો પુછાય છે. નીચે થોડા ઉકેલેલા દાખલા આપ્યા છે (round-off વગર સીધી ગણતરી).

ઉદાહરણ 1 એક પુખ્ત મુસાફરનું ભાડું 60 રૂપિયા છે. તેની સાથે 8 વર્ષનું એક બાળક છે (અડધું ભાડું). કુલ કેટલા રૂપિયા લેવા?

1. પુખ્ત ભાડું = 60
2. બાળ-ટિકિટ (અડધું) = $60 \div 2 = 30$
3. કુલ = $60 + 30 = 90$

✓ જવાબ: 90 રૂપિયા

ઉદાહરણ 2 ordinary બસનું per-km ભાડું 1.20 રૂપિયા છે. ચઢવાના સ્ટેજથી ઊતરવાના સ્ટેજ સુધીનું અંતર 50 km છે. ભાડું કેટલું?

1. ભાડું = per-km દર $\times$ અંતર
2. = 1.20×50
3. = 60

✓ જવાબ: 60 રૂપિયા

ઉદાહરણ 3 3 પુખ્ત મુસાફર દરેકનું ભાડું 45 રૂપિયા છે અને 2 બાળક દરેક અડધા ભાડે. કુલ ભાડું કેટલું?

1. પુખ્ત = $3 \times 45 = 135$
2. બાળક અડધું = $45 \div 2 = 22.50$; 2 બાળક = $2 \times 22.50 = 45$
3. કુલ = $135 + 45 = 180$

✓ જવાબ: 180 રૂપિયા

ઉદાહરણ 4 એક વરિષ્ઠ નાગરિકને 40% છૂટ મળે છે. મૂળ ભાડું 200 રૂપિયા હોય તો તેમણે કેટલા રૂપિયા ચૂકવવા?

1. છૂટ = 200 નું $40\% = 200 \times 40 \div 100 = 80$
2. ચૂકવવાનું ભાડું = $200 - 80 = 120$

✓ જવાબ: 120 રૂપિયા

ઉદાહરણ 5 એક મુસાફર પાસે 30 રૂપિયાની ટિકિટ છે, પણ તે 50 રૂપિયાવાળા સ્ટેજ સુધી પ્રવાસ કરે છે. વધારાના ભાડા ઉપરાંત 100 રૂપિયા દંડ લાગે તો કુલ કેટલી વસૂલી?

1. વધારાનું ભાડું = $50 - 30 = 20$
2. દંડ = 100
3. કુલ વસૂલી = $20 + 100 = 120$

✓ જવાબ: 120 રૂપિયા

ઉદાહરણ 6 AC બસનું per-km ભાડું 2.50 રૂપિયા છે અને અંતર 120 km છે. એક પુખ્ત મુસાફરનું ભાડું કેટલું?

1. ભાડું = 2.50×120
2. = 300

✓ જવાબ: 300 રૂપિયા

કંડક્ટર માટે ટિકિટ-વ્યવહારના શ્રેષ્ઠ નિયમો

ટિકિટ, પાસ, છૂટ અને દંડ સંબંધી ભૂલો કંડક્ટર માટે શિસ્તભંગ અને નિગમ માટે આવક-નુકસાનનું કારણ બને છે. તેથી નીચેના નિયમો હંમેશાં પાળવા.

- ▶ 'ટિકિટ પહેલાં, ભાડું પછી' નહીં — ભાડું અને ટિકિટ સાથે.
- ▶ કોઈ પણ વસૂલી ETM બહાર (pocket cash) ન રાખો.
- ▶ મુસાફર-ફરિયાદ થાય તો સૌજન્યથી ઉકેલો.

ડ્યૂટી દરમિયાન સોનેરી નિયમો

- ◆ ચઢેલા દરેક મુસાફર પાસેથી તરત ભાડું વર્ષ ETM ટિકિટ આપો.
- ◆ છૂટ/બાળ-ટિકિટ પણ ETM માં નોંધો — છૂટ એટલે 'નોંધ ન કરવી' નહીં.
- ◆ પાસની validity, ફોટો અને રૂટ ચકાસ્યા વગર માન્ય ન ગણો.
- ◆ વસૂલ થયેલી રોકડ અને ETM report ટ્રીપ-અંતે મળતાવો.
- ◆ મશીન બગડે તો manual ટિકિટ-બુક વાપરો અને depot ને જાણ કરો.
- ◆ શંકાસ્પદ પુરાવા/વગર-ટિકિટ કિસ્સો TC/inspector ને જણાવો.

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 નીચેનામાંથી કઈ ઉંમરના બાળકની અડધી ટિકિટ થાય ?

- (A) બે થી દસ વર્ષ (B) પાંચ થી બાર વર્ષ (C) ત્રણ થી નવ વર્ષ (D) આઠ થી પંદર વર્ષ

✓ જવાબ: (B) પાંચ થી બાર વર્ષ

GSRTC કંડક્ટર 2018

2 એસ.ટી. નિગમની બસોમાં સીટ નંબર 6, 7, 8, 9 અને 10, કોના માટે અનામત રાખવાની જોગવાઈઓ છે ?

- (A) સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ માટે (B) ધારાસભ્યશ્રીઓ, સંસદ સભ્યશ્રીઓ માટે

✓ જવાબ: (B) ધારાસભ્યશ્રીઓ, સંસદ સભ્યશ્રીઓ માટે

GSRTC કંડક્ટર 2021

3 GSRTC માં ઓનલાઈન મોબાઈલ બુકીંગ માટે રિઝર્વેશન ચાર્જ કેટલો ચૂકવવો પડે છે ?

- (A) ત્રણ રૂપિયા (B) ચાર રૂપિયા (C) પાંચ રૂપિયા (D) સાત રૂપિયા

✓ જવાબ: (B) ચાર રૂપિયા

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

4 એસ.ટી. નિગમ સંચાલિત તમામ સર્વિસોના ભાડામાં તા. 01-08-2023થી કેટલા ટકા ભાવ વધારો કરવામાં આવેલ છે ?

- (A) 15% (B) 25% (C) 30% (D) 40%

✓ જવાબ: (B) 25%

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

5 તા. 31-07-2023ના પરિપત્ર મુજબ એક્સપ્રેસ, ગુર્જર નગરી જેવી બસ સેવાના ભાડા નિયત કરવા માટે મુસાફરીના અંતર (કિલોમીટર)ને કુલ કેટલા સ્ટેજમાં વહેંચવામાં આવ્યા છે ?

- (A) 100 (B) 120 (C) 150 (D) 180

✓ જવાબ: (C) 150

GSRTC કંડક્ટર 2018

6 એસ.ટી. નિગમની બસોમાં શાળા/મહાશાળામાં ભણતા વિદ્યાર્થીઓને નિયત બસભાડામાં કેટલા ટકા રાહત આપવામાં આવે છે ?

- (A) 25% (B) 82.5% (C) 50% (D) 17.5%

✓ જવાબ: (B) 82.5%

GSRTC કંડક્ટર 2021

7 GSRTC માં એડવાન્સ બુકીંગ કરાવ્યું હોય અને જો તે કેન્સલ કરાવવું હોય તો 6-60 દિવસ વચ્ચે કેન્સલેશન ચાર્જ મૂળ ભાડાના કેટલા ટકા લાગશે ?

- (A) 25% (B) 15% (C) 20% (D) 5%

✓ જવાબ: (D) 5%

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

8 કેટલા વર્ષ સુધીના બાળકની ટિકિટ નિ:શુલ્ક હોય છે ?

- (A) 3 વર્ષ (B) 5 વર્ષ (C) 6 વર્ષ (D) 8 વર્ષ

✓ જવાબ: (B) 5 વર્ષ

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

9 એક સ્ટેજથી તે પછીના સ્ટેજમાં જતા કુલ કેટલા કિલોમીટર વધે છે ?

- (A) 3 (B) 5 (C) 6 (D) 8

✓ જવાબ: (C) 6

GSRTC કંડક્ટર 2021

10 એક વ્યક્તિ વધુમાં વધુ કેટલી સીટનું ઇ-ટીકીટથી બુકીંગ કરી શકશે ?

- (A) 4 (B) 5 (C) 6 (D) ગમે તેટલી

✓ જવાબ: (C) 6

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

11 સામાન્ય રીતે GSRTC દ્વારા મુસાફરીના મહત્તમ કેટલા દિવસ પહેલાં ઓનલાઈન ટિકિટ અનામત (રિઝર્વેશન) ચાલુ થાય છે ?

- (A) 30 દિવસ (B) 45 દિવસ (C) 60 દિવસ (D) 90 દિવસ

✓ જવાબ: (C) 60 દિવસ

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

12 ઇલેક્ટ્રીક બસ (ગ્રામ્ય)માં તા. 31-07-2023ના પરિપત્ર મુજબ નિગમ દ્વારા મહત્તમ કેટલા કિ.મી. સુધીના દર નિયત થયેલ છે ?

- (A) 300 કિ.મી. (B) 400 કિ.મી. (C) 500 કિ.મી. (D) 600 કિ.મી.

✓ જવાબ: (A) 300 કિ.મી.

GSRTC કંડક્ટર 2021

13 કેટલા સ્ટેજ પછી અડધા સ્ટેજની ગણતરી ટીકીટ માટે વક્ષમાં લેવાની રહેશે નહિ ?

- (A) ત્રણ (B) પાંચ (C) આઠ (D) દસ

✓ જવાબ: (D) દસ

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 ETM નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Electronic Ticketing Machine (B) Electric Transport Meter (C) Electronic Transit Module
(D) Express Ticket Machine

ઉકેલ: ETM = Electronic Ticketing Machine — હાથમાં પકડાય તેવું મશીન જે ટિકિટ છાપે અને ભાડું ગણે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 GSRTC માં સામાન્ય રીતે અડધા ભાડાની (બાળ) ટિકિટ કઈ ઉંમરના બાળક માટે આપવામાં આવે છે?

- (A) 5 થી 12 વર્ષ (B) 0 થી 5 વર્ષ (C) 8 થી 15 વર્ષ (D) 12 થી 18 વર્ષ

ઉકેલ: 5 વર્ષથી નાનું બાળક વિનામૂલ્યે, 5 થી 12 વર્ષ અડધું ભાડું, 12 વર્ષ કે વધુ પૂરું ભાડું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 કંડક્ટરે મુસાફર પાસેથી ભાડું લીધા બાદ તરત શું આપવું જોઈએ?

- (A) ટિકિટ (B) રસીદ-બુક (C) પાસ (D) waybill

ઉકેલ: ભાડું લીધા બાદ કંડક્ટરે તરત ETM મારફતે ટિકિટ આપવી ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 ટિકિટ પર છપાયેલા સ્ટેજથી આગળ પ્રવાસ કરવો શું ગણાય?

(A) વગર-ટિકિટ પ્રવાસ

(B) માન્ય પ્રવાસ

(C) રીટર્ન ટિકિટ

(D) concession પ્રવાસ

ઉકેલ: ટિકિટના સ્ટેજથી આગળ પ્રવાસ (over-riding) એ વગર-ટિકિટ ગણાય — વધારાનું ભાડું + દંડ લાગે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 રૂટને અમુક નિશ્ચિત બિંદુઓમાં વહેંચી ભાડું નક્કી કરવાની પદ્ધતિમાં એ બિંદુઓને શું કહે છે?

(A) fare stage (ભાડું-તબક્કો)

(B) trip point

(C) toll point

(D) depot stage

ઉકેલ: બે fare stage વચ્ચેના અંતર-slab પ્રમાણે ભાડું નક્કી થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 ETM નો મુખ્ય ફાયદો કયો છે?

(A) ભાડું ચોક્કસ ગણાય અને ડિજિટલ નોંધ થાય

(B) બસ ઝડપી ચાલે

(C) ડીઝલ બચે

(D) મુસાફર વધે

ઉકેલ: ETM ભાડું આપોઆપ ગણી દરેક ટ્રાન્ઝેક્શન નોંધે છે, જેથી ભાડું-ચોરી ઘટે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 વારંવાર પ્રવાસ કરનાર માટે એક મહિનો ચોક્કસ રૂટ પર પ્રવાસ કરવા કયો પાસ મળે છે?

(A) માસિક પાસ

(B) દૈનિક પાસ

(C) રીટર્ન ટિકિટ

(D) પ્લેટફોર્મ ટિકિટ

ઉકેલ: માસિક પાસ (monthly pass) એક મહિના માટે નિયત રૂટ/વિભાગ પર પ્રવાસ આપે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 60 રૂપિયા પુખ્ત ભાડું હોય તો 5 થી 12 વર્ષના બાળકની અડધી ટિકિટનું ભાડું કેટલું?

(A) 30 રૂપિયા

(B) 60 રૂપિયા

(C) 20 રૂપિયા

(D) 45 રૂપિયા

ઉકેલ: અડધું ભાડું = $60 \div 2 = 30$ રૂપિયા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 200 રૂપિયાના ભાડા પર 25% છૂટ મળે તો ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

(A) 150 રૂપિયા

(B) 175 રૂપિયા

(C) 50 રૂપિયા

(D) 160 રૂપિયા

ઉકેલ: છૂટ = $200 \times 25 \div 100 = 50$; ભાડું = $200 - 50 = 150$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 કંડક્ટરે વસૂલ કરેલી રોકડ કઈ સાથે મળતાવવી જોઈએ?

(A) ETM/trip report

(B) મુસાફર-ચાદી

(C) ડ્રાઇવરના લોગ

(D) toll રસીદ

ઉકેલ: ટ્રીપ-અંતે ETM report માં નોંધાયેલી કુલ ટિકિટ-આવક અને હાથમાંની રોકડ સરખી હોવી જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 40 km અંતર અને 1.50 રૂપિયા per-km ભાડું હોય તો કુલ ભાડું કેટલું?

(A) 60 રૂપિયા

(B) 40 રૂપિયા

(C) 90 રૂપિયા

(D) 50 રૂપિયા

ઉકેલ: ભાડું = $1.50 \times 40 = 60$ રૂપિયા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 GSRTC ના સંદર્ભમાં પાસ ધારક મુસાફર પાસે કંડક્ટર મુખ્યત્વે શું ચકાસે?

(A) પાસની validity અને ફોટો

(B) મુસાફરનું વજન

(C) ટિકિટની સંખ્યા

(D) બસનો રંગ

ઉકેલ: કંડક્ટરે પાસની મુદત, ફોટો, રૂટ અને ધારકનું નામ ચકાસવું જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 નીચેનામાંથી કઈ ટિકિટ જવા-આવવા બંને પ્રવાસ માટે એક જ ટિકિટ આપે છે?

(A) રીટર્ન ટિકિટ

(B) સિંગલ ટિકિટ

(C) બાળ ટિકિટ

(D) પ્લેટફોર્મ ટિકિટ

ઉકેલ: રીટર્ન (પરત) ટિકિટ જવા-આવવા બંને પ્રવાસને આવરી લે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 વગર-ટિકિટ મુસાફર પાસેથી સામાન્ય રીતે શું વસૂલવામાં આવે છે?

(A) પૂરું ભાડું + દંડ

(B) ફક્ત અડધું ભાડું

(C) કંઈ નહીં

(D) ફક્ત ચેતવણી

ઉકેલ: માન્ય ટિકિટ/પાસ વગર પ્રવાસ કરનાર પાસેથી પ્રવાસનું પૂરું ભાડું અને નિયત દંડ લેવાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 5 વર્ષથી નાના બાળક માટે (સીટ ન રોકે તો) સામાન્ય રીતે ભાડું કેટલું?

(A) વિનામૂલ્યે

(B) અડધું

(C) પૂરું

(D) બમણું

ઉકેલ: 5 વર્ષથી નાનું બાળક સીટ ન રોકે તો સામાન્ય રીતે વિનામૂલ્યે પ્રવાસ કરે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 ordinary બસ કરતાં AC/express બસનું per-km ભાડું કેવું હોય?

(A) વધારે

(B) ઓછું

(C) સરખું

(D) શૂન્ય

ઉકેલ: ઊંચી સેવા (AC/express/sleeper) નું per-km ભાડું સામાન્ય બસ કરતાં વધારે હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 100 રૂપિયા ભાડા પર 10% છૂટ મળે તો ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

(A) 90 રૂપિયા

(B) 10 રૂપિયા

(C) 80 રૂપિયા

(D) 110 રૂપિયા

ઉકેલ: છૂટ = $100 \times 10 \div 100 = 10$; ભાડું = $100 - 10 = 90$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 GSRTC માં ટિકિટ કોના વચ્ચેના પ્રવાસ-કરારનો પુરાવો છે?

(A) મુસાફર અને નિગમ

(B) ડ્રાઇવર અને કંડક્ટર

(C) બે મુસાફર

(D) depot અને RTO

ઉકેલ: ટિકિટ મુસાફર અને GSRTC વચ્ચેના પ્રવાસ-કરારનો કાનૂની પુરાવો છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 અગાઉથી બુક કરેલી ટિકિટ પ્રવાસ-સમયની જેમ નજીક રદ કરો તેમ refund કેવું મળે?

(A) ઓછું

(B) વધારે

(C) બમણું

(D) સરખું

ઉકેલ: પ્રવાસ-સમયની જેમ નજીક રદ કરો તેમ cancellation charge વધારે અને refund ઓછું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 બસ રદ થાય કે નિગમની ભૂલથી પ્રવાસ ન થાય તો મુસાફરને સામાન્ય રીતે કેટલું refund મળે?

(A) પૂરું ભાડું

(B) અડધું ભાડું

(C) કંઈ નહીં

(D) ફક્ત 10%

ઉકેલ: નિગમની ભૂલ/બસ-cancellation ના કિસ્સામાં સામાન્ય રીતે પૂરું ભાડું કપાત વગર પરત મળે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 વિદ્યાર્થી concession પાસ મુખ્યત્વે કયા પ્રવાસ માટે અપાય છે?

(A) ઘર થી શૈક્ષણિક સંસ્થા

(B) પ્રવાસન સ્થળ

(C) ઓફિસ

(D) હોસ્પિટલ

ઉકેલ: વિદ્યાર્થી પાસ ઘર થી શાળા/કોલેજ સુધીના રૂટ પર છૂટ-ભાડે અપાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 50 km અંતર માટે per-km ભાડું 1.20 રૂપિયા હોય તો ભાડું કેટલું?

(A) 60 રૂપિયા

(B) 50 રૂપિયા

(C) 70 રૂપિયા

(D) 120 રૂપિયા

ઉકેલ: ભાડું = $1.20 \times 50 = 60$ રૂપિયા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 GSRTC માં દિવ્યાંગ મુસાફર માટે સામાન્ય રીતે શું જોગવાઈ છે?

(A) ભાડામાં છૂટ/વિનામૂલ્યે

(B) બમણું ભાડું

(C) કોઈ છૂટ નહીં

(D) ફક્ત AC બસ

ઉકેલ: દિવ્યાંગ ઓળખકાર્ડ પર ભાડામાં છૂટ કે વિનામૂલ્યે પ્રવાસ મળે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 12 વર્ષ કે તેથી વધુ ઉંમરના મુસાફર માટે ટિકિટ કેવી હોય?

(A) પૂરું ભાડું

(B) અડધું ભાડું

(C) વિનામૂલ્યે

(D) પા ભાગનું

ઉકેલ: 12 વર્ષ પૂરાં કે વધુ મુસાફર માટે પુખ્ત (પૂરું) ભાડું વાગે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 45 રૂપિયા દરે 4 પુખ્ત મુસાફરની કુલ ટિકિટ-રકમ કેટલી?

(A) 180 રૂપિયા

(B) 160 રૂપિયા

(C) 200 રૂપિયા

(D) 90 રૂપિયા

ઉકેલ: કુલ = $4 \times 45 = 180$ રૂપિયા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 સ્વાતંત્ર્ય સૈનિકને GSRTC પ્રવાસમાં સામાન્ય રીતે શું મળે?

(A) વિનામૂલ્યે/વિશેષ છૂટ

(B) બમણું ભાડું

(C) કોઈ છૂટ નહીં

(D) ફક્ત રીટર્ન

ઉકેલ: માન્ય ઓળખકાર્ડ ધરાવતા સ્વાતંત્ર્ય સૈનિકને વિનામૂલ્યે કે વિશેષ છૂટ મળે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 એક દિવસ માટે નિયત વિભાગમાં અમર્યાદિત પ્રવાસ કયો પાસ આપે છે?

(A) દૈનિક પાસ

(B) માસિક પાસ

(C) વાર્ષિક પાસ

(D) વિદ્યાર્થી પાસ

ઉકેલ: દૈનિક પાસ એક દિવસ માટે નિયત વિભાગમાં અમર્યાદિત પ્રવાસ આપે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 ETM મશીન ડ્યૂટી દરમિયાન બગડે તો કંડક્ટરે શું કરવું?

(A) manual ટિકિટ-બુકથી ટિકિટ આપી depot ને જાણ કરવી

(B) ટિકિટ આપવાનું બંધ કરવું

(C) ભાડું ન લેવું

(D) બસ ઊભી રાખવી

ઉકેલ: મશીન બગડે તો backup manual ટિકિટ-બુક વાપરી ટિકિટ આપવી અને depot ને જાણ કરવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 છૂટવાળી (concession) ટિકિટ અંગે કંડક્ટરે શું કરવું જોઈએ?

(A) ETM માં નોંધવી જ

(B) નોંધ ન કરવી

(C) ફક્ત યાદ રાખવી

(D) રોકડ ખિસ્સામાં રાખવી

ઉકેલ: છૂટવાળી ટિકિટ પણ ETM માં નોંધવી ફરજિયાત છે — છૂટ એટલે 'નોંધ ન કરવી' નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 એક મુસાફર 30 રૂપિયાની ટિકિટ પર 50 રૂપિયાવાળા સ્ટેજ સુધી પ્રવાસ કરે છે. વધારાનું ભાડું કેટલું?

(A) 20 રૂપિયા

(B) 50 રૂપિયા

(C) 30 રૂપિયા

(D) 80 રૂપિયા

ઉકેલ: વધારાનું ભાડું = $50 - 30 = 20$ રૂપિયા (ઉપરાંત દંડ લાગે).

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 AC/Volvo બસનું ભાડું GSRTC ordinary બસ કરતાં કેવું હોય?

(A) વધારે

(B) ઓછું

(C) સરખું

(D) શૂન્ય

ઉકેલ: AC/Volvo જેવી premium સેવાનું ભાડું ordinary બસ કરતાં વધારે હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 ટિકિટ પર નીચેનામાંથી કઈ માહિતી સામાન્ય રીતે છપાયેલી હોય?

(A) ચઢવાનું-ઊતરવાનું સ્ટેશન અને ભાડું

(B) મુસાફરનું આધાર નંબર

(C) ડ્રાઇવરનું બ્લડ-ગ્રુપ

(D) બસનું એન્જિન નંબર

ઉકેલ: ટિકિટ પર ચઢવાનું-ઊતરવાનું સ્ટેશન, ભાડું, તારીખ અને ટ્રીપ માહિતી છપાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 GSRTC માં પ્રવાસ શરૂ થયા બાદ સામાન્ય રીતે refund કેટલું મળે?

(A) refund નહીં

(B) પૂરું

(C) અડધું

(D) બમણું

ઉકેલ: પ્રવાસ શરૂ થયા બાદ ટિકિટ રદ કરવા પર સામાન્ય રીતે કોઈ refund મળતું નથી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 150 રૂપિયા પુખ્ત ભાડું હોય તો 8 વર્ષના બાળકની અડધી ટિકિટ કેટલી?

(A) 75 રૂપિયા

(B) 150 રૂપિયા

(C) 50 રૂપિયા

(D) 100 રૂપિયા

ઉકેલ: અડધું = $150 \div 2 = 75$ રૂપિયા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

35 કંડક્ટરે વસૂલ કરેલી કોઈ પણ રકમ ક્યાં ન રાખવી જોઈએ?

(A) પોતાના ખિસ્સામાં (ETM બહાર)

(B) ETM માં

(C) waybill મુજબ

(D) cash bag માં

ઉકેલ: વસૂલ થયેલી દરેક રકમ ETM માં નોંધવી; pocket cash રાખવો ગેરવર્તણૂક છે.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. ETM નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Electronic Ticketing Machine (B) Electric Transit Machine
(C) Express Ticket Meter (D) Electronic Toll Machine

2. GSRTC માં અડધા ભાડાની બાળ-ટિકિટ કઈ ઉંમર માટે છે?

- (A) 5 થી 12 વર્ષ (B) 0 થી 5 વર્ષ (C) 10 થી 18 વર્ષ
(D) 12 થી 15 વર્ષ

3. જવા-આવવા બંને પ્રવાસ માટે એક જ ટિકિટ કઈ?

- (A) રીટર્ન (B) સિંગલ (C) બાળ (D) લગેજ

4. એક મહિનો ચોક્કસ રૂટ પર પ્રવાસ કરવા કયો પાસ?

- (A) માસિક પાસ (B) દૈનિક પાસ (C) રીટર્ન ટિકિટ
(D) પ્લેટફોર્મ ટિકિટ

5. 50 રૂપિયા પુખ્ત ભાડું હોય તો અડધી ટિકિટ કેટલી?

- (A) 25 રૂપિયા (B) 50 રૂપિયા (C) 20 રૂપિયા
(D) 30 રૂપિયા

6. વગર-ટિકિટ મુસાફર પાસેથી શું વસૂલાય?

- (A) પૂરું ભાડું + દંડ (B) કંઈ નહીં (C) ફક્ત ચેતવણી
(D) અડધું ભાડું

7. 5 વર્ષથી નાના બાળક માટે (સીટ ન રોકે તો) ભાડું?

- (A) વિનામૂલ્યે (B) અડધું (C) પૂરું (D) બમણું

8. ટિકિટ કોના વચ્ચેના પ્રવાસ-કરારનો પુરાવો છે?

- (A) મુસાફર અને નિગમ (B) ડ્રાઇવર અને કંડક્ટર (C) બે depot
(D) RTO અને બસ

9. ordinary બસ કરતાં AC બસનું per-km ભાડું કેવું?

- (A) વધારે (B) ઓછું (C) સરખું (D) શૂન્ય

10. 80 રૂપિયા ભાડા પર 10% છૂટ મળે તો ચૂકવવાનું?

- (A) 72 રૂપિયા (B) 70 રૂપિયા (C) 80 રૂપિયા (D) 8 રૂપિયા

11. 40 km અંતર અને 1.50 રૂપિયા per-km હોય તો ભાડું?

- (A) 60 રૂપિયા (B) 40 રૂપિયા (C) 90 રૂપિયા
(D) 50 રૂપિયા

12. કંડક્ટરે ભાડું લીધા બાદ તરત શું આપવું?

- (A) ટિકિટ (B) પાસ (C) waybill (D) રસીદ-બુક

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. 3 પુખ્ત (દરેક 40 રૂપિયા) અને 2 બાળક (અડધા) — કુલ ભાડું?

- (A) 160 રૂપિયા (B) 120 રૂપિયા (C) 200 રૂપિયા
(D) 140 રૂપિયા

14. 300 રૂપિયા ભાડા પર 40% છૂટ — ચૂકવવાનું?

- (A) 180 રૂપિયા (B) 120 રૂપિયા (C) 200 રૂપિયા
(D) 160 રૂપિયા

15. 2.50 રૂપિયા per-km AC ભાડું અને 100 km — ભાડું?

- (A) 250 રૂપિયા (B) 200 રૂપિયા (C) 300 રૂપિયા
(D) 150 રૂપિયા

16. 30 રૂપિયાની ટિકિટ પર 55 રૂપિયાવાળા સ્ટેજ સુધી પ્રવાસ — વધારાનું ભાડું?

- (A) 25 રૂપિયા (B) 55 રૂપિયા (C) 30 રૂપિયા
(D) 85 રૂપિયા

17. કંડક્ટર ETM માં ડ્યૂટી શરૂ કરતાં પહેલાં શું કરે?

- (A) login + waybill/trip પસંદ (B) બસ ધોવે (C) ટિકિટ ફાડે
(D) depot બંધ કરે

18. પ્રવાસ-સમયની જેમ નજીક ટિકિટ રદ કરો તેમ cancellation charge કેવો?

- (A) વધારે (B) ઓછો (C) શૂન્ય (D) સરખો

19. બસ રદ થાય/નિગમની ભૂલ હોય તો refund?

- (A) પૂરું ભાડું (B) અડધું (C) કંઈ નહીં (D) 10%

20. 5 પુખ્ત મુસાફર દરેક 36 રૂપિયા — કુલ?

- (A) 180 રૂપિયા (B) 150 રૂપિયા (C) 200 રૂપિયા
(D) 160 રૂપિયા

21. ટિકિટ પર છપાયેલા સ્ટેજથી આગળ પ્રવાસ શું ગણાય?

- (A) વગર-ટિકિટ (over-riding) (B) concession (C) રીટર્ન
(D) માન્ય

22. 20 રૂપિયા વધારાનું ભાડું + 100 રૂપિયા દંડ — કુલ વસૂલી?

- (A) 120 રૂપિયા (B) 100 રૂપિયા (C) 80 રૂપિયા
(D) 20 રૂપિયા

23. છૂટવાળી ટિકિટ કંડક્ટરે શું કરવી?

- (A) ETM માં નોંધવી (B) નોંધ ન કરવી (C) યાદ રાખવી
(D) ખિસ્સામાં રોકડ

24. 1.20 રૂપિયા per-km અને 75 km — ભાડું?

- (A) 90 રૂપિયા (B) 75 રૂપિયા (C) 80 રૂપિયા
(D) 100 રૂપિયા

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. 2 પુખ્ત (દરેક 55 રૂપિયા) અને 3 બાળક (અડધા) — કુલ ભાડું?

- (A) 192.50 રૂપિયા (B) 165 રૂપિયા (C) 220 રૂપિયા
(D) 182.50 રૂપિયા

26. 160 રૂપિયા ભાડા પર વરિષ્ઠ નાગરિકને 35% છૂટ — ચૂકવવાનું?

- (A) 104 રૂપિયા (B) 56 રૂપિયા (C) 112 રૂપિયા
(D) 96 રૂપિયા

27. 2.40 રૂપિયા per-km અને 85 km AC પ્રવાસ — ભાડું?

- (A) 204 રૂપિયા (B) 200 રૂપિયા (C) 210 રૂપિયા
(D) 196 રૂપિયા

28. એક પુખ્ત (72 રૂપિયા) + 1 બાળક અડધું + 45 રૂપિયા વધારાનું over-riding ભાડું — કુલ?

- (A) 153 રૂપિયા (B) 144 રૂપિયા (C) 162 રૂપિયા
(D) 150 રૂપિયા

29. 250 રૂપિયા ટિકિટ; પ્રવાસ પહેલાં રદ પર 12% cancellation charge — refund કેટલું?

- (A) 220 રૂપિયા (B) 230 રૂપિયા (C) 210 રૂપિયા
(D) 225 રૂપિયા

30. 4 પુખ્ત (દરેક 48 રૂપિયા) અને 1 બાળક અડધું — કુલ ભાડું?

- (A) 216 રૂપિયા (B) 192 રૂપિયા (C) 240 રૂપિયા
(D) 210 રૂપિયા

31. 1.80 રૂપિયા per-km અને 65 km — ભાડું?

- (A) 117 રૂપિયા (B) 110 રૂપિયા (C) 120 રૂપિયા
(D) 115 રૂપિયા

32. 35 રૂપિયાની ટિકિટ પર 90 રૂપિયાવાળા સ્ટેજ સુધી; વધારાનું ભાડું + 150 દંડ — કુલ વસૂલી?

- (A) 205 રૂપિયા (B) 185 રૂપિયા (C) 215 રૂપિયા
(D) 200 રૂપિયા

33. 3 પુખ્ત (દરેક 60 રૂપિયા) પર કુલ પર 20% concession — ચૂકવવાનું?

- (A) 144 રૂપિયા (B) 180 રૂપિયા (C) 150 રૂપિયા
(D) 120 રૂપિયા

34. 2.20 રૂપિયા per-km અને 95 km — ભાડું?

- (A) 209 રૂપિયા (B) 200 રૂપિયા (C) 210 રૂપિયા
(D) 198 રૂપિયા

35. ★ 400 રૂપિયા ટિકિટ; પ્રવાસ-સમયની નજીક રદ પર 25% cancellation charge કપાય. હવે એ જ મુસાફર બીજી 400 રૂપિયાની ટિકિટ AC માં (10% વધુ ભાડું) લે તો નવી ટિકિટ + પહેલી ટિકિટનું refund મળી કુલ ખર્ચ કેટલો પડ્યો?

- (A) 540 રૂપિયા (B) 440 રૂપિયા (C) 500 રૂપિયા
(D) 560 રૂપિયા

36. ★ એક ટ્રીપમાં 12 પુખ્ત (દરેક 25 રૂપિયા), 6 બાળક (અડધા) અને 2 વગર-ટિકિટ મુસાફર (દરેક પાસેથી 25 ભાડું + 100 દંડ). ETM માં નોંધાયેલી કુલ આવક કેટલી?

- (A) 625 રૂપિયા (B) 525 રૂપિયા (C) 600 રૂપિયા
(D) 650 રૂપિયા

🔑 પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A 2. A 3. A 4. A 5. A 6. A 7. A 8. A 9. A 10. A 11. A
12. A 13. A 14. A 15. A 16. A 17. A 18. A 19. A 20. A 21. A 22. A
23. A 24. A 25. A 26. A 27. A 28. A 29. A 30. A 31. A 32. A 33. A
34. A 35. A 36. A

📖 પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — ETM = Electronic Ticketing Machine.
- જવાબ (A) — 5 થી 12 વર્ષ = અડધું ભાડું.
- જવાબ (A) — રીટર્ન ટિકિટ બંને દિશા આવરે.
- જવાબ (A) — માસિક પાસ = એક મહિનો.
- જવાબ (A) — $50 \div 2 = 25$.
- જવાબ (A) — પૂરું ભાડું + નિયત દંડ.
- જવાબ (A) — 5 વર્ષથી નાનું = વિનામૂલ્યે.
- જવાબ (A) — ટિકિટ = મુસાફર-નિગમ કરાર.
- જવાબ (A) — AC ભાડું ઊંચું.
- જવાબ (A) — છૂટ = 8; $80 - 8 = 72$.
- જવાબ (A) — $1.50 \times 40 = 60$.
- જવાબ (A) — ભાડું બાદ તરત ટિકિટ.
- જવાબ (A) — પુખ્ત = 120; બાળક = $2 \times 20 = 40$; કુલ = 160.
- જવાબ (A) — છૂટ = 120; $300 - 120 = 180$.
- જવાબ (A) — $2.50 \times 100 = 250$.
- જવાબ (A) — $55 - 30 = 25$.
- જવાબ (A) — ડ્રૂટી પહેલાં login અને waybill પસંદ કરજિયાત.
- જવાબ (A) — નજીક રદ = charge વધારે, refund ઓછું.
- જવાબ (A) — નિગમની ભૂલ = પૂરું refund.

20. જવાબ (A) — $5 \times 36 = 180$.

21. જવાબ (A) — over-riding = વગર-ટિકિટ; વધારાનું ભાડું + દંડ.

22. જવાબ (A) — $20 + 100 = 120$.

23. જવાબ (A) — છૂટ પણ નોંધવી ફરજિયાત.

24. જવાબ (A) — $1.20 \times 75 = 90$.

25. જવાબ (A) — પુખ્ત = 110; બાળક = $3 \times 27.50 = 82.50$; કુલ = 192.50.

26. જવાબ (A) — છૂટ = $160 \times 35 \div 100 = 56$; $160 - 56 = 104$.

27. જવાબ (A) — $2.40 \times 85 = 204$.

28. જવાબ (A) — $72 + 36 + 45 = 153$.

29. જવાબ (A) — charge = $250 \times 12 \div 100 = 30$; refund = $250 - 30 = 220$.

30. જવાબ (A) — પુખ્ત = 192; બાળક = 24; કુલ = 216.

31. જવાબ (A) — $1.80 \times 65 = 117$.

32. જવાબ (A) — વધારાનું = $90 - 35 = 55$; $55 + 150 = 205$.

33. જવાબ (A) — કુલ = 180; છૂટ = 36; $180 - 36 = 144$.

34. જવાબ (A) — $2.20 \times 95 = 209$.

35. જવાબ (A) — પહેલી ટિકિટ charge = $400 \times 25\% = 100$ (આ ખર્ચ); નવી AC ટિકિટ = $400 \times 1.10 = 440$; કુલ ખર્ચ = $100 + 440 = 540$.

36. જવાબ (A) — પુખ્ત = $12 \times 25 = 300$; બાળક = $6 \times 12.50 = 75$; વગર-ટિકિટ = $2 \times (25 + 100) = 250$; કુલ = $300 + 75 + 250 = 625$.

લગેજ (સામાન) નિયમો અને પ્રતિબંધિત વસ્તુઓ (Luggage Rules & Prohibited Items)

GSRTC ની બસમાં દરેક પ્રવાસીને ટિકિટના ભાડામાં અમુક વજન સુધીનો સામાન વિનામૂલ્યે લઈ જવાની છૂટ છે; તેથી વધારે વજન માટે લગેજ-ટિકિટ કઢાવવી પડે છે. કંડક્ટર તરીકે તમારે મફત મર્યાદા, વધારાના ચાર્જની ગણતરી, પ્રતિબંધિત તથા જોખમી વસ્તુઓની ઓળખ અને ખોવાયેલ-મળેલ સામાનની પ્રક્રિયા ચોકસાઈથી જાણવી જરૂરી છે. આ પ્રકરણમાં લગેજ-નિયમો, પ્રાણી-પરિવહન, છત પરના સામાન અને પ્રવાસીની જવાબદારી વિગતવાર આવરી લેવાયાં છે.

લગેજ એટલે શું અને તેનું વર્ગીકરણ

લગેજ એટલે પ્રવાસી પોતાની સાથે બસમાં લઈ જતો સામાન — બેગ, થેલો, પેટી, બિસ્તર, ટોપલી વગેરે. GSRTC ના નિયમ મુજબ સામાનને મુખ્યત્વે બે ભાગમાં વહેંચાય છે: (1) હાથ-સામાન (hand luggage) જે પ્રવાસી પોતાની સીટ પાસે અથવા ખોળામાં રાખે, અને (2) નોંધાયેલ સામાન (registered luggage) જે વધારે વજનનો હોય અને ડિકી (boot) અથવા છત પર મૂકાય.

હાથ-સામાન નાનો, બીજા પ્રવાસીને અડચણ ન કરે તેવો હોવો જોઈએ. પાંખા (aisle) અને દરવાજા આગળ સામાન મૂકી શકાય નહીં, કારણ કે તે કટોકટીમાં બહાર નીકળવાના માર્ગને રોકે છે.

કંડક્ટરની જવાબદારી છે કે નિર્ધારિત મર્યાદાથી વધુ વજનનો સામાન લઈ જતા પ્રવાસી પાસેથી લગેજ-ટિકિટ કઢાવે અને તેની નોંધ waybill પર રાખે.

- હાથ-સામાન — સીટ પાસે, ખોળામાં કે ઉપરના રેક પર રખાય
- નોંધાયેલ સામાન — વધુ વજનનો, ડિકી કે છત પર, લગેજ-ટિકિટ સાથે
- પાંખા અને દરવાજા હંમેશાં ખાલી રાખવા — સલામતી માટે

મફત લગેજ મર્યાદા

GSRTC ના પ્રવર્તમાન નિયમ મુજબ પ્રત્યેક પુખ્ત (full ticket) પ્રવાસીને ટિકિટના ભાડામાં જ 30 કિલોગ્રામ સુધીનો સામાન વિનામૂલ્યે લઈ જવાની છૂટ છે. અડધી ટિકિટ (half ticket / બાળ ટિકિટ) વાળા પ્રવાસીને 15 કિલોગ્રામ સુધીની મફત મર્યાદા મળે છે.

આ મફત મર્યાદાથી વધુ વજનનો સામાન હોય તો વધારાના દરેક કિલોગ્રામ પર નિર્ધારિત દરે લગેજ-ચાર્જ વસૂલ કરવામાં આવે છે અને લગેજ-ટિકિટ આપવામાં આવે છે.

મર્યાદા વજન ઉપરાંત સામાનનું કદ (પરિમાણ) પણ ધ્યાનમાં લેવાય છે — ખૂબ મોટા કદનો સામાન અન્ય પ્રવાસીઓને અડચણરૂપ ન બને તે જોવું.

મફત લગેજ મર્યાદા (પ્રકાર પ્રમાણે)

પ્રવાસી પ્રકાર	મફત મર્યાદા	નોંધ
પુખ્ત (full ticket)	30 કિગ્રા	એક પુખ્ત પ્રવાસી દીઠ
બાળક (half ticket)	15 કિગ્રા	અડધી ટિકિટ પ્રમાણે
ખોળામાં બાળક (ટિકિટ વગર)	કોઈ મફત મર્યાદા નહીં	અલગ સામાનની છૂટ નહીં

યાદ રાખો

- પુખ્ત = 30 કિગ્રા મફત
- બાળક (અડધી ટિકિટ) = 15 કિગ્રા મફત
- મર્યાદાથી વધુ = વજન પ્રમાણે ચાર્જ + લગેજ-ટિકિટ

વધારાના લગેજનો ચાર્જ (વજન પ્રમાણે)

મફત મર્યાદાથી વધારે વજન પર ચાર્જ લાગે છે. ચાર્જની ગણતરી માટે પ્રથમ કુલ વજનમાંથી મફત મર્યાદા બાદ કરવામાં આવે છે, અને બાકી રહેલા વજન પર નિર્ધારિત પ્રતિ-કિલો દર લાગુ પડે છે. સામાન્ય પ્રથા મુજબ પ્રતિ કિલોગ્રામ દર અંતરના પ્રમાણમાં અને બસના પ્રકાર (સાદી / એક્સપ્રેસ / AC) પ્રમાણે ઠરાવવામાં આવે છે.

ગણતરી કરતી વખતે ધ્યાન રાખવું કે માત્ર મર્યાદાથી *વધુ* વજન પર જ ચાર્જ લાગે — સમગ્ર વજન પર નહીં. પરિવારના અનેક પ્રવાસી હોય તો દરેકની મફત મર્યાદા ભેગી ગણી શકાય કે નહીં તે ડેપોના પરિપત્ર મુજબ નક્કી થાય; સામાન્ય રીતે વ્યક્તિ-દીઠ ગણાય.

લગેજ-ચાર્જ સામાનની રસીદ (લગેજ-ટિકિટ) સાથે વસૂલાય છે અને તેની રકમ waybill માં નોંધાય છે.

ઉદાહરણરૂપ લગેજ-દર (સમજણ માટે)

બસ પ્રકાર	પ્રતિ કિગ્રા દર (ધારેલો)	ઓછામાં ઓછો ચાર્જ
સાદી બસ	રૂ. 2 પ્રતિ કિગ્રા	રૂ. 10
એક્સપ્રેસ બસ	રૂ. 3 પ્રતિ કિગ્રા	રૂ. 15
AC / સ્લીપર	રૂ. 4 પ્રતિ કિગ્રા	રૂ. 20

ઉકેલેલા લગેજ-ચાર્જ દાખલા

નીચેના દાખલા ધારેલા દર (પ્રતિ કિગ્રા) પર આધારિત છે અને ગણતરીની રીત સમજાવે છે. વાસ્તવિક દર ડેપોના પ્રવર્તમાન પરિપત્ર મુજબ લેવો.

ઉદાહરણ 1 એક પુખ્ત પ્રવાસી પાસે કુલ 45 કિગ્રા સામાન છે. મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા અને વધારાનો દર રૂ. 2 પ્રતિ કિગ્રા છે. કેટલો લગેજ-ચાર્જ થશે?

- ચાર્જપાત્ર વજન = કુલ વજન - મફત મર્યાદા
- ચાર્જપાત્ર વજન = $45 - 30 = 15$ કિગ્રા
- ચાર્જ = $15 \times 2 = 30$

✓ જવાબ: રૂ. 30

ઉદાહરણ 2 એક બાળક (અડધી ટિકિટ) પાસે 25 કિગ્રા સામાન છે. મફત મર્યાદા 15 કિગ્રા અને દર રૂ. 3 પ્રતિ કિગ્રા છે. ચાર્જ ગણો.

- ચાર્જપાત્ર વજન = $25 - 15 = 10$ કિગ્રા
- ચાર્જ = $10 \times 3 = 30$

✓ જવાબ: રૂ. 30

ઉદાહરણ 3 બે પુખ્ત પ્રવાસી સાથે મુસાફરી કરે છે અને તેમનો ભેગો સામાન 80 કિગ્રા છે. વ્યક્તિ-દીઠ મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા અને દર રૂ. 2 પ્રતિ કિગ્રા છે. કુલ ચાર્જ કેટલો?

- બે પ્રવાસીની કુલ મફત મર્યાદા = $30 \times 2 = 60$ કિગ્રા
- ચાર્જપાત્ર વજન = $80 - 60 = 20$ કિગ્રા
- ચાર્જ = $20 \times 2 = 40$

✓ જવાબ: રૂ. 40

ઉદાહરણ 4 એક પ્રવાસી પાસે 32 કિગ્રા સામાન છે. મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા, દર રૂ. 2 પ્રતિ કિગ્રા અને ઓછામાં ઓછો ચાર્જ રૂ. 10 છે. લેવાનો ચાર્જ કેટલો?

- ચાર્જપાત્ર વજન = $32 - 30 = 2$ કિગ્રા
- ગણતરી પ્રમાણે ચાર્જ = $2 \times 2 = 4$
- પણ ઓછામાં ઓછો ચાર્જ રૂ. 10 છે, તેથી લેવાનો ચાર્જ = 10

✓ જવાબ: રૂ. 10

લગેજ-ટિકિટ (સામાન રસીદ)

જ્યારે પ્રવાસી પાસે મફત મર્યાદાથી વધુ સામાન હોય, ત્યારે કંડક્ટર વધારાના વજનનો ચાર્જ વસૂલ કરી અલગ લગેજ-ટિકિટ આપે છે. ETM (Electronic Ticketing Machine) દ્વારા લગેજ-ટિકિટ કાઢી શકાય છે અથવા મેન્યુઅલ પદ્ધતિમાં અલગ રસીદ પુસ્તિકામાંથી આપવામાં આવે છે.

લગેજ-ટિકિટ પર ચાર્જની રકમ, વજન અને પ્રવાસ-માર્ગ દર્શાવેલો હોય છે. પ્રવાસીએ આ ટિકિટ પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યાં સુધી સાચવવી, કારણ કે ચેકિંગ સ્ટાફ સામાનની ચકાસણી કરી શકે છે.

લગેજ-ટિકિટ વગર વધુ સામાન લઈ જવો એ ટિકિટ વગર મુસાફરી કરવા સમાન ગણાય અને દંડને પાત્ર બને છે.

લગેજ-ટિકિટમાં દર્શાવાતી વિગત

- ♦ ચાર્જપાત્ર વજન (કિગ્રા)
- ♦ વસૂલ કરેલ ચાર્જની રકમ
- ♦ પ્રવાસ માર્ગ (ક્યાંથી ક્યાં)
- ♦ તારીખ અને ટ્રિપ / waybill ક્રમાંક

પ્રતિબંધિત અને જોખમી વસ્તુઓ

પ્રવાસીઓ અને બસની સલામતી માટે અમુક વસ્તુઓ બસમાં લઈ જવા પર સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ છે. મુખ્યત્વે જ્વલનશીલ (સળગી ઊઠે તેવી), વિસ્ફોટક (ધડાકો કરે તેવી), ઝેરી, દુર્ગંધ ફેલાવે તેવી અને અન્ય પ્રવાસીને નુકસાન કરે તેવી વસ્તુઓ પર પ્રતિબંધ છે.

કંડક્ટરે સામાનમાં આવી શંકાસ્પદ વસ્તુ જણાય તો પ્રવાસીને બસમાં લઈ જવાની ના પાડવી અને જરૂર જણાય તો ડેપો / પોલીસને જાણ કરવી. જ્વલનશીલ પ્રવાહી (પેટ્રોલ, ડીઝલ, કેરોસીન), ગેસ સિલિન્ડર, ફટાકડા વગેરે બસમાં પ્રતિબંધિત છે.

પ્રતિબંધિત / જોખમી વસ્તુઓ

પ્રકાર	ઉદાહરણ	કારણ
જ્વલનશીલ પ્રવાહી	પેટ્રોલ, ડીઝલ, કેરોસીન, થિનર	આગ લાગવાનું જોખમ
વિસ્ફોટક	ફટાકડા, બ્લાસ્ટિંગ પાવડર, ડિટોનેટર	ધડાકાનું જોખમ
ગેસ / દબાણવાળા પાત્ર	LPG સિલિન્ડર, ગેસ ટાંકી	લીકેજ અને આગ
ઝેરી / રસાયણ	એસિડ, જંતુનાશક, ઝેરી પ્રવાહી	ઢોળાય તો ઇજા
ધારદાર / શસ્ત્ર	તલવાર, ધારિયું (ખુલ્લું)	પ્રવાસીને ઇજા
દુર્ગંધ / ગંદકી	સડેલ માછલી, ચામડું	અન્ય પ્રવાસીને અડચણ

કંડક્ટરની ફરજ

- ♦ શંકાસ્પદ સામાનની તપાસ કરવી
- ♦ જ્વલનશીલ / વિસ્ફોટક વસ્તુ સાથે પ્રવેશ ન દેવો
- ♦ ગંભીર કિસ્સામાં પોલીસ / ડેપોને જાણ કરવી

પ્રાણી-પરિવહન નિયમો

સામાન્ય રીતે GSRTC ની બસમાં મોટા પાળેલા પ્રાણી (ફૂતરો, બકરી, ઘેટું વગેરે) અન્ય પ્રવાસીઓની સગવડ અને સ્વચ્છતાના કારણોસર લઈ જવા દેવાતાં નથી. નાનાં પક્ષી કે નાનું પ્રાણી, જે યોગ્ય પાંજરા / બંધ પેટીમાં હોય અને અન્ય પ્રવાસીને અડચણ ન કરે, તેની છૂટ ડ્રાઇવર-કંડક્ટરના વિવેક અને ડેપોના નિયમ મુજબ મળી શકે.

કોઈ પ્રાણી અન્ય પ્રવાસીને બીક લગાડે, ગંદકી કરે અથવા બચકું ભરવાનું જોખમ હોય તો તેને બસમાં લઈ જવાની ના પાડી શકાય. પ્રાણી માટે અલગ ચાર્જ / લગેજ-નિયમ ડેપોના પરિપત્ર મુજબ લાગુ પડે.

દૃષ્ટિહીન (અંધ) પ્રવાસીના માર્ગદર્શક શ્વાન (guide dog) જેવા ખાસ કિસ્સામાં માનવીય અભિગમ અપનાવવો — તેમ છતાં નિર્ણય ડેપોના નિયમ પ્રમાણે લેવો.

- ▶ મોટા પાળેલા પ્રાણી સામાન્ય રીતે પ્રતિબંધિત

- ▶ નાનું પ્રાણી/પક્ષી — બંધ પાંજરામાં, વિવેકાધીન છૂટ
- ▶ ગંદકી / બીક / બચકાનું જોખમ હોય તો ના પાડી શકાય

છત પરનું સામાન (Roof Luggage)

કેટલીક બસમાં છત પર સામાન મૂકવાની carrier (કેરિયર) સગવડ હોય છે. વધારે વજનનો કે મોટા કદનો સામાન — જેમ કે ગાદલા, ટ્રંક, ટોપલા — છત પર વ્યવસ્થિત બાંધીને મૂકાય છે. છત પરના સામાનનું વજન પણ મફત મર્યાદા અને ચાર્જની ગણતરીમાં ગણાય છે.

છત પર સામાન ચઢાવવો-ઉતારવો સાવધાનીપૂર્વક કરવો; ભારે સામાન બરાબર દોરડાથી બાંધવો જેથી ચાલુ બસમાં પડી ન જાય. કિંમતી અને નાજુક (કાય, ઇલેક્ટ્રોનિક) સામાન છત પર મૂકવો હિતાવહ નથી.

કંડક્ટરે જોવું કે છત પરના સામાનનું વજન બસની મર્યાદામાં હોય અને સામાન વ્યવસ્થિત બંધાયેલો હોય. પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યારે યોગ્ય પ્રવાસીને જ સામાન ઉતારીને સોંપાય.

છત-સામાન સાવધાની

- ◆ ભારે સામાન દોરડાથી બરાબર બાંધવો
- ◆ નાજુક / કિંમતી સામાન છત પર ન મૂકવો
- ◆ વજન બસની મર્યાદામાં રાખવું

ખોવાયેલ-મળેલ સામાન (Lost & Found)

પ્રવાસ દરમિયાન કોઈ પ્રવાસી પોતાનો સામાન ભૂલી જાય તો કંડક્ટરે તે સામાન સુરક્ષિત રાખવો અને ડેપો / બસ સ્ટેશન પર 'ખોવાયેલ-મળેલ' (Lost & Found) કાઉન્ટર પર જમા કરાવવો. મળેલા સામાનની નોંધ (વસ્તુ, જગ્યા, તારીખ) અલગ રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવે છે.

સામાનનો સાચો માલિક ઓળખ / પુરાવો આપીને દાવો કરે ત્યારે નિર્ધારિત પ્રક્રિયા મુજબ સામાન પરત આપવામાં આવે છે. કિંમતી વસ્તુ (પૈસા, ઘરેણાં, મોબાઈલ) મળે તો તાત્કાલિક ડેપો સત્તાધીશને જાણ કરવી અને રજિસ્ટરમાં નોંધ કરવી.

કંડક્ટરે મળેલો સામાન પોતાના ઉપયોગમાં લેવો કે કોઈને આપી દેવો એ ગેરવર્તણૂક ગણાય અને શિસ્તભંગનાં પગલાંને પાત્ર બને.

ખોવાયેલ-મળેલ સામાનની પ્રક્રિયા

તબક્કો	કરવાનું
મળે ત્યારે	સામાન સુરક્ષિત રાખવો, છેડછાડ ન કરવી
જમા	ડેપો / Lost & Found કાઉન્ટર પર જમા + રજિસ્ટર નોંધ
કિંમતી વસ્તુ	તાત્કાલિક સત્તાધીશને જાણ, અલગ નોંધ
પરત	ઓળખ / પુરાવા સાથે દાવો ચકાસી પરત

પ્રવાસીની જવાબદારી

પોતાના સામાનની સંભાળ મુખ્યત્વે પ્રવાસીની જ જવાબદારી છે. પ્રવાસીએ પોતાનો સામાન નજર સામે રાખવો, કિંમતી ચીજ-વસ્તુ પોતાની પાસે રાખવી અને લગેજ-ટિકિટ સાચવવી. પ્રવાસી પોતાની બેદરકારીથી સામાન ખોવાય તો સામાન્ય રીતે નિગમ જવાબદાર ગણાતું નથી.

પ્રવાસીએ મફત મર્યાદાથી વધુ સામાન હોય તો સ્વયં ચાર્જ ભરીને લગેજ-ટિકિટ કઢાવવી. પ્રતિબંધિત / જોખમી વસ્તુ ન લાવવી અને અન્ય પ્રવાસીને અડચણ ન થાય તે રીતે સામાન ગોઠવવો.

સામાનની બાબતે વિવાદ થાય તો પ્રવાસી ડેપો સત્તાધીશ પાસે ફરિયાદ / રજૂઆત કરી શકે છે.

- ▶ સામાનની પ્રાથમિક જવાબદારી પ્રવાસીની
- ▶ કિંમતી વસ્તુ પોતાની પાસે રાખવી
- ▶ લગેજ-ટિકિટ પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યાં સુધી સાચવવી
- ▶ પ્રતિબંધિત વસ્તુ સાથે પ્રવેશ ન કરવો

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 એક મુસાફર એસ. ટી. બસમાં 19 કિલો ગ્રામની ઘરવખરી લઈ જાય છે. તો તેને ચૂકવવા પાત્ર થતું લગેજ સ્ટેજ દીઠ કેટલું ?

- (A) 19 રૂપિયા (B) 20 રૂપિયા (C) 1 રૂપિયા (D) કોઈ ચાર્જ નહીં

✓ જવાબ: (D) કોઈ ચાર્જ નહીં

GSRTC કંડક્ટર 2021

2 એક જ ગ્રુપના ત્રણ મુસાફરો પાસે કુલ 40 કિ.ગ્રા. લગેજ છે. તો તેઓને આઠ સ્ટેજની મુસાફરી માટે કેટલી લગેજની રકમ ચૂકવવી પડશે ?

- (A) 400 રૂ. (B) 240 રૂ. (C) 640 રૂ. (D) શૂન્ય

✓ જવાબ: (D) શૂન્ય

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

3 નીચેમાંથી કોને ખાસ કિસ્સામાં શરતો સાથે બસમાં મુસાફરી કરવાની પરવાનગી છે ?

- (A) પાળેલ ફૂતરો (B) જેલનો કેદી (C) શબ (D) આપેલ તમામ

✓ જવાબ: (D) આપેલ તમામ

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

4 મુસાફરી દીઠ કુલ કેટલા કિલોગ્રામ વજન (લગેજ) નિ:શુલ્ક છે ?

- (A) 10 (B) 15 (C) 20 (D) 25

✓ જવાબ: (C) 20

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 GSRTC ની બસમાં એક પુખ્ત (full ticket) પ્રવાસીને સામાન્ય રીતે કેટલા કિલોગ્રામ સુધીનો સામાન વિનામૂલ્યે લઈ જવાની છૂટ છે?

- (A) 20 કિગ્રા (B) 30 કિગ્રા (C) 40 કિગ્રા (D) 50 કિગ્રા

ઉકેલ: પ્રવર્તમાન નિયમ મુજબ પુખ્ત પ્રવાસીની મફત લગેજ મર્યાદા 30 કિગ્રા છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 અડધી ટિકિટ (બાળ ટિકિટ) વાળા પ્રવાસીની મફત લગેજ મર્યાદા સામાન્ય રીતે કેટલી હોય છે?

- (A) 10 કિગ્રા (B) 15 કિગ્રા (C) 20 કિગ્રા (D) 30 કિગ્રા

ઉકેલ: અડધી ટિકિટ પ્રમાણે મફત મર્યાદા પણ અડધી — એટલે 15 કિગ્રા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ બસમાં લઈ જવા પર પ્રતિબંધ છે?

(A) કપડાંની બેગ

(B) પેટ્રોલ ભરેલો ડબ્બો

(C) પુસ્તકોનો થેલો

(D) પાણીની બોટલ

ઉકેલ: પેટ્રોલ જ્વલનશીલ પ્રવાહી છે; આગ લાગવાના જોખમે તે પ્રતિબંધિત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 મફત મર્યાદાથી વધુ સામાન હોય ત્યારે કંડક્ટર પ્રવાસીને શું આપે છે?

(A) ફી પાસ

(B) લગેજ-ટિકિટ

(C) કન્સેશન ટિકિટ

(D) રિફંડ ફોર્મ

ઉકેલ: વધારાના વજનનો ચાર્જ વસૂલ કરી કંડક્ટર અલગ લગેજ-ટિકિટ આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 એક પુખ્ત પ્રવાસી પાસે 40 કિગ્રા સામાન છે અને મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા છે. ચાર્જપાત્ર (વધારાનું) વજન કેટલું?

(A) 5 કિગ્રા

(B) 10 કિગ્રા

(C) 15 કિગ્રા

(D) 40 કિગ્રા

ઉકેલ: ચાર્જપાત્ર વજન = $40 - 30 = 10$ કિગ્રા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 પ્રવાસ દરમિયાન કોઈ પ્રવાસી સામાન ભૂલી જાય તો કંડક્ટરે તે સામાનનું શું કરવું?

(A) પોતાની પાસે રાખી લેવો

(B) ડેપો / Lost & Found પર જમા કરાવવો

(C) રસ્તામાં ફેંકી દેવો

(D) બીજા પ્રવાસીને આપી દેવો

ઉકેલ: મળેલ સામાન સુરક્ષિત રાખી ડેપો / Lost & Found કાઉન્ટર પર જમા કરાવવો અને રજિસ્ટરમાં નોંધ કરવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 બસમાં પ્રવાસીના સામાનની પ્રાથમિક જવાબદારી કોની ગણાય છે?

(A) ડ્રાઈવરની

(B) કંડક્ટરની

(C) પ્રવાસીની પોતાની

(D) ડેપો મેનેજરની

ઉકેલ: પોતાના સામાનની સંભાળ મુખ્યત્વે પ્રવાસીની જ જવાબદારી છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ 'વિસ્ફોટક' શ્રેણીમાં આવે અને પ્રતિબંધિત છે?

(A) ફટાકડા

(B) કપડાં

(C) ચોખ્ખાનો કોથળો

(D) શાકભાજી

ઉકેલ: ફટાકડા વિસ્ફોટક છે; ધડાકાના જોખમે તે બસમાં પ્રતિબંધિત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 છત પર (roof carrier) મૂકેલા સામાનનું વજન લગેજ-ચાર્જ ગણતરીમાં —

- (A) ગણાતું નથી (B) ગણાય છે (C) અડધું ગણાય (D) બમણું ગણાય

ઉકેલ: છત પરના સામાનનું વજન પણ કુલ સામાનમાં ગણી મફત મર્યાદા-ચાર્જ નક્કી થાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 GSRTC ના લગેજ-નિયમ મુજબ પાંખા (aisle) અને દરવાજા આગળ સામાન કેમ ન મૂકાય?

- (A) રંગ બગડે (B) કટોકટીમાં બહાર નીકળવાનો માર્ગ રોકાય (C) વજન વધે (D) ટિકિટ મોઢી થાય

ઉકેલ: પાંખા-દરવાજા ખાલી રાખવા જરૂરી છે જેથી કટોકટીમાં પ્રવાસી ઝડપથી બહાર નીકળી શકે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 એક પ્રવાસી પાસે 50 કિગ્રા સામાન છે અને મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા છે. વધારાના દર રૂ. 2 પ્રતિ કિગ્રા હોય તો ચાર્જ કેટલો?

- (A) રૂ. 20 (B) રૂ. 40 (C) રૂ. 60 (D) રૂ. 100

ઉકેલ: ચાર્જપાત્ર વજન = $50 - 30 = 20$ કિગ્રા; ચાર્જ = $20 \times 2 = 40$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 કંડક્ટરને પ્રવાસીના સામાનમાં જવલનશીલ પ્રવાહી જણાય તો તેણે શું કરવું?

- (A) સામાન સાથે પ્રવેશ ન દેવો (B) ડબલ ભાડું લેવું (C) છત પર મૂકાવવો (D) કંઈ ન કરવું

ઉકેલ: જવલનશીલ પ્રવાહી પ્રતિબંધિત છે; આવો સામાન સાથે પ્રવાસીને બસમાં લઈ જવા ન દેવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 GSRTC ની બસમાં મોટા પાળેલા પ્રાણી (દા.ત. બકરી) સામાન્ય રીતે —

- (A) મફત લઈ જવાય (B) લઈ જવા દેવાતાં નથી (C) ફરજિયાત લેવાય (D) કંડક્ટરની સીટ પર બેસાડાય

ઉકેલ: સ્વચ્છતા અને અન્ય પ્રવાસીની સગવડના કારણોસર મોટા પાળેલા પ્રાણી સામાન્ય રીતે પ્રતિબંધિત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 લગેજ-ટિકિટ પર સામાન્ય રીતે નીચેનામાંથી કઈ વિગત દર્શાવવામાં આવે છે?

- (A) પ્રવાસીનું જન્મ પ્રમાણપત્ર (B) ચાર્જપાત્ર વજન અને વસૂલ કરેલ ચાર્જ (C) બસનું એન્જિન નંબર (D) ડ્રાઈવરનું સરનામું

ઉકેલ: લગેજ-ટિકિટ પર ચાર્જપાત્ર વજન, વસૂલ ચાર્જ અને પ્રવાસ-માર્ગ દર્શાવેલો હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 કિમતી વસ્તુ (ધરેણાં, પૈસા) બસમાં Lost & Found તરીકે મળે તો કંડક્ટરે તાત્કાલિક શું કરવું?

- (A) પોતાની પાસે રાખવું (B) ડેપો સત્તાધીશને જાણ કરી નોંધ કરાવવી (C) વેચી દેવું (D) ફેંકી દેવું

ઉકેલ: કિમતી વસ્તુ મળે તો તાત્કાલિક ડેપો સત્તાધીશને જાણ કરી અલગ રજિસ્ટરમાં નોંધ કરવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 એક પ્રવાસી પાસે 30 કિગ્રા સામાન છે અને મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા છે. તેને કેટલો લગેજ-ચાર્જ લાગશે?

(A) રૂ. 0

(B) રૂ. 10

(C) રૂ. 30

(D) રૂ. 60

ઉકેલ: સામાન મફત મર્યાદા બરાબર છે (30 = 30), તેથી કોઈ વધારાનો ચાર્જ લાગતો નથી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 નાનું પ્રાણી કે પક્ષી બસમાં લઈ જવાની છૂટ સામાન્ય રીતે કઈ શરતે મળી શકે?

(A) ખુલ્લું છોડી દેવાય તો

(B) બંધ પાંજરા/પેટીમાં અને અડચણ ન કરે તો

(C) ડ્રાઈવરની સીટ પર બેસાડાય તો

(D) કોઈ પણ સંજોગોમાં નહીં

ઉકેલ: નાનું પ્રાણી/પક્ષી બંધ પાંજરામાં હોય અને અન્ય પ્રવાસીને અડચણ ન કરે તો વિવેકાધીન છૂટ મળી શકે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 લગેજ-ચાર્જની ગણતરી કરતી વખતે ચાર્જ કયા વજન પર લાગે છે?

(A) કુલ સામાનના વજન પર

(B) માત્ર મફત મર્યાદાથી વધારાના વજન પર

(C) અડધા વજન પર

(D) કોઈ ચાર્જ લાગતો નથી

ઉકેલ: ચાર્જ કુલ વજન પર નહીં પણ મફત મર્યાદાથી *વધુ* વજન પર જ લાગે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 છત પર સામાન મૂકતી વખતે નીચેનામાંથી કઈ સાવધાની જરૂરી છે?

(A) ભારે સામાન દોરડાથી બરાબર બાંધવો

(B) ખુલ્લો છોડી દેવો

(C) પ્રવાસી પર મૂકવો

(D) એન્જિન પર મૂકવો

ઉકેલ: ચાલુ બસમાં સામાન પડી ન જાય તે માટે છત પરનો ભારે સામાન દોરડાથી બરાબર બાંધવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 કિમતી અને નાજુક (કાય, ઇલેક્ટ્રોનિક) સામાન છત પર મૂકવો શા માટે હિતાવહ નથી?

(A) વજન ઓછું છે

(B) તૂટવા / બગડવાનું જોખમ

(C) રંગ સુંદર છે

(D) ટિકિટ સસ્તી થાય

ઉકેલ: છત પર આંચકા લાગે તો નાજુક-કિમતી સામાન તૂટી કે બગડી શકે, તેથી તે અંદર રાખવો હિતાવહ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 એક બાળક (અડધી ટિકિટ) પાસે 20 કિગ્રા સામાન છે અને મફત મર્યાદા 15 કિગ્રા છે. ચાર્જપાત્ર વજન કેટલું?

(A) 3 કિગ્રા

(B) 5 કિગ્રા

(C) 15 કિગ્રા

(D) 20 કિગ્રા

ઉકેલ: ચાર્જપાત્ર વજન = 20 - 15 = 5 કિગ્રા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 લગેજ-ટિકિટ વગર મફત મર્યાદાથી વધુ સામાન લઈ જવો એ કઈ બાબત સમાન ગણાય?

- (A) મફત મુસાફરી (B) ટિકિટ વગર મુસાફરી (દંડને પાત્ર) (C) કન્સેશન (D) ઈનામ

ઉકેલ: લગેજ-ટિકિટ વગર વધુ સામાન લઈ જવો એ ટિકિટ વગર મુસાફરી સમાન ગણાય અને દંડને પાત્ર છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ 'જ્વલનશીલ' શ્રેણીમાં આવે?

- (A) કેરોસીન (B) ચોખ્ખા (C) કપડાં (D) પુસ્તક

ઉકેલ: કેરોસીન સળગી ઊઠે તેવું જ્વલનશીલ પ્રવાહી છે અને બસમાં પ્રતિબંધિત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 કંડક્ટર મળેલ સામાન પોતાના ઉપયોગમાં લે તો તે —

- (A) સામાન્ય બાબત છે (B) ગેરવર્તણૂક / શિસ્તભંગ છે (C) ઈનામ ગણાય (D) ફરજ ગણાય

ઉકેલ: મળેલો સામાન પોતાના ઉપયોગમાં લેવો એ ગેરવર્તણૂક છે અને શિસ્તભંગનાં પગલાંને પાત્ર બને છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 બે પુખ્ત પ્રવાસીની કુલ મફત લગેજ મર્યાદા (વ્યક્તિ-દીઠ 30 કિગ્રા) કેટલી થાય?

- (A) 30 કિગ્રા (B) 45 કિગ્રા (C) 60 કિગ્રા (D) 90 કિગ્રા

ઉકેલ: વ્યક્તિ-દીઠ 30 કિગ્રા $\times$ 2 પ્રવાસી = 60 કિગ્રા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 એસિડ, જંતુનાશક જેવી વસ્તુ કઈ શ્રેણીમાં આવે?

- (A) ખાદ્ય પદાર્થ (B) ઝેરી / રસાયણ (પ્રતિબંધિત) (C) કપડાં (D) રમકડાં

ઉકેલ: એસિડ-જંતુનાશક ઝેરી રસાયણ છે; ઢોળાય તો ઈજા થાય, તેથી પ્રતિબંધિત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 એક પ્રવાસી પાસે 33 કિગ્રા સામાન છે. મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા, દર રૂ. 2/કિગ્રા અને ઓછામાં ઓછો ચાર્જ રૂ. 10 છે. લેવાનો ચાર્જ કેટલો?

- (A) રૂ. 6 (B) રૂ. 10 (C) રૂ. 16 (D) રૂ. 66

ઉકેલ: વધારાનું વજન = 3 કિગ્રા; ગણતરી = $3 \times 2 = 6$, પણ ઓછામાં ઓછો ચાર્જ રૂ. 10 હોવાથી લેવાનો ચાર્જ 10.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 લગેજ-ટિકિટ પ્રવાસીએ ક્યાં સુધી સાયવવી જોઈએ?

- (A) ટિકિટ ખરીદ્યા પછી તરત ફેંકી દેવી (B) પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યાં સુધી (C) એક વર્ષ સુધી (D) જરૂર નથી

ઉકેલ: ચેકિંગ સ્ટાફ ચકાસણી કરી શકે, તેથી લગેજ-ટિકિટ પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યાં સુધી સાયવવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 પ્રવાસીની બેદરકારીથી (પોતાની ભૂલથી) સામાન ખોવાય તો સામાન્ય રીતે —

(A) નિગમ પૂરી કિંમત ચૂકવે

(B) નિગમ સામાન્ય રીતે જવાબદાર ગણાતું નથી

(C) ડ્રાઈવર જવાબદાર

(D) કંડક્ટર દંડ ભરે

ઉકેલ: સામાનની પ્રાથમિક જવાબદારી પ્રવાસીની હોવાથી તેની બેદરકારીથી થયેલ નુકસાન માટે નિગમ સામાન્ય રીતે જવાબદાર નથી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 LPG (ગેસ) સિલિન્ડર બસમાં કેમ પ્રતિબંધિત છે?

(A) ભારે છે માટે

(B) લીકેજ અને આગનું જોખમ

(C) રંગ લાલ છે માટે

(D) મોઢું છે માટે

ઉકેલ: ગેસ સિલિન્ડરમાં લીકેજ થાય તો આગ / ઘડાકાનું ગંભીર જોખમ હોવાથી તે પ્રતિબંધિત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 મળેલ સામાનની નોંધ સામાન્ય રીતે ક્યાં કરવામાં આવે છે?

(A) ડ્રાઈવરની ડાયરીમાં

(B) Lost & Found રજિસ્ટરમાં

(C) ટિકિટ પર

(D) ક્યાંય નહીં

ઉકેલ: મળેલ સામાનની વિગત (વસ્તુ, જગ્યા, તારીખ) અલગ Lost & Found રજિસ્ટરમાં નોંધાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 એક પ્રવાસી પાસે 60 કિગ્રા સામાન છે, મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા અને દર રૂ. 3/કિગ્રા છે. ચાર્જ કેટલો?

(A) રૂ. 30

(B) રૂ. 60

(C) રૂ. 90

(D) રૂ. 180

ઉકેલ: ચાર્જ પાત્ર વજન = $60 - 30 = 30$ કિગ્રા; ચાર્જ = $30 \times 3 = 90$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 કંડક્ટરે સામાનમાં ગંભીર શંકાસ્પદ (વિસ્ફોટક જેવી) વસ્તુ જણાય તો કોને જાણ કરવી?

(A) કોઈને નહીં

(B) પોલીસ / ડેપોને

(C) માત્ર પ્રવાસીને

(D) બાજુના પ્રવાસીને

ઉકેલ: ગંભીર જોખમી વસ્તુ જણાય તો પ્રવેશ ન દેવો અને પોલીસ / ડેપોને તાત્કાલિક જાણ કરવી.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. GSRTC ની બસમાં પુખ્ત પ્રવાસીની મફત લગેજ મર્યાદા કેટલી છે?

- (A) 10 કિગ્રા (B) 20 કિગ્રા (C) 30 કિગ્રા (D) 50 કિગ્રા

2. અડધી ટિકિટ (બાળ) પ્રવાસીની મફત લગેજ મર્યાદા કેટલી છે?

- (A) 15 કિગ્રા (B) 20 કિગ્રા (C) 25 કિગ્રા (D) 30 કિગ્રા

3. નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ બસમાં પ્રતિબંધિત છે?

- (A) કપડાં (B) પુસ્તકો (C) પેટ્રોલ (D) પાણી

4. મફત મર્યાદાથી વધુ સામાન માટે કંડક્ટર શું આપે છે?

- (A) રિફંડ (B) લગેજ-ટિકિટ (C) ફી પાસ (D) કંઈ નહીં

5. પ્રવાસીના સામાનની પ્રાથમિક જવાબદારી કોની?

- (A) પ્રવાસીની (B) કંડક્ટરની (C) ડ્રાઈવરની (D) સરકારની

6. ફટાકડા કઈ શ્રેણીમાં આવે?

- (A) ખાદ્ય (B) વિસ્ફોટક (C) કપડાં (D) રમકડાં

7. પ્રવાસી સામાન ભૂલી જાય તો કંડક્ટરે ક્યાં જમા કરાવવો?

- (A) પોતાના ઘરે (B) Lost & Found કાઉન્ટર પર (C) રસ્તામાં (D) બીજા પ્રવાસીને

8. કેરોસીન કઈ પ્રકારની વસ્તુ છે?

- (A) જ્વલનશીલ પ્રવાહી (B) ખાદ્ય પદાર્થ (C) કપડું (D) ધાતુ

9. બસમાં પાંખા (aisle) આગળ સામાન કેમ ન મૂકાય?

- (A) રંગ બગડે (B) બહાર નીકળવાનો માર્ગ રોકાય (C) વજન વધે (D) ટિકિટ મોઢી થાય

10. મોટા પાળેલા પ્રાણી બસમાં સામાન્ય રીતે —

- (A) મફત લેવાય (B) લઈ જવા દેવાતાં નથી (C) ફરજિયાત (D) ડ્રાઈવર પાસે બેસે

11. લગેજ-ટિકિટ પ્રવાસીએ ક્યાં સુધી સાચવવી?

- (A) તરત ફેંકી દેવી (B) પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યાં સુધી (C) એક વર્ષ (D) જરૂર નથી

12. છત પરના ભારે સામાનને શું કરવું?

- (A) ખુલ્લો છોડવો (B) દોરડાથી બરાબર બાંધવો (C) ફેંકવો (D) એન્જિન પર મૂકવો

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. એક પુખ્ત પ્રવાસી પાસે 42 કિગ્રા સામાન છે, મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા. ચાર્જપાત્ર વજન કેટલું?

- (A) 8 કિગ્રા (B) 10 કિગ્રા (C) 12 કિગ્રા (D) 42 કિગ્રા

14. 35 કિગ્રા સામાન, મફત 30 કિગ્રા, દર રૂ. 2/કિગ્રા. ચાર્જ?

- (A) રૂ. 5 (B) રૂ. 10 (C) રૂ. 15 (D) રૂ. 70

15. એક બાળક (અડધી ટિકિટ) પાસે 27 કિગ્રા સામાન, મફત 15 કિગ્રા. ચાર્જપાત્ર વજન?

- (A) 10 કિગ્રા (B) 12 કિગ્રા (C) 15 કિગ્રા (D) 27 કિગ્રા

16. ત્રણ પુખ્ત પ્રવાસીની કુલ મફત મર્યાદા (વ્યક્તિ-દીઠ 30 કિગ્રા) કેટલી?

- (A) 60 કિગ્રા (B) 75 કિગ્રા (C) 90 કિગ્રા (D) 120 કિગ્રા

17. 48 કિગ્રા સામાન, મફત 30 કિગ્રા, દર રૂ. 3/કિગ્રા. ચાર્જ?

- (A) રૂ. 18 (B) રૂ. 36 (C) રૂ. 54 (D) રૂ. 144

18. કિંમતી વસ્તુ Lost & Found તરીકે મળે તો કંડક્ટરે તાત્કાલિક શું કરવું?

- (A) પોતાની પાસે રાખવું (B) સત્તાધીશને જાણ કરી નોંધ કરાવવી (C) વેચી દેવું (D) કંઈ ન કરવું

19. લગેજ-ચાર્જ કયા વજન પર લાગે છે?

- (A) કુલ વજન પર (B) માત્ર મફત મર્યાદાથી વધારાના વજન પર
(C) અડધા વજન પર (D) કોઈ ચાર્જ નહીં

20. નાનું પક્ષી બસમાં લઈ જવાની છૂટ કઈ શરતે?

- (A) ખુલ્લું ઉડાડાય તો (B) બંધ પાંજરામાં અને અડચણ ન કરે તો
(C) કંડક્ટર સીટ પર (D) કોઈ પણ રીતે નહીં

21. 50 કિગ્રા સામાન, મફત 30 કિગ્રા, દર રૂ. 2/કિગ્રા. ચાર્જ?

- (A) રૂ. 20 (B) રૂ. 40 (C) રૂ. 60 (D) રૂ. 100

22. LPG સિલિન્ડર બસમાં પ્રતિબંધનું મુખ્ય કારણ?

- (A) ભારે છે (B) લીકેજ અને આગનું જોખમ (C) મોઢું છે
(D) લાલ રંગ

23. 31 કિગ્રા સામાન, મફત 30 કિગ્રા, દર રૂ. 2/કિગ્રા, ઓછામાં ઓછો ચાર્જ રૂ. 10. લેવાનો ચાર્જ?

- (A) રૂ. 2 (B) રૂ. 10 (C) રૂ. 12 (D) રૂ. 62

24. એસિડ / જંતુનાશક કઈ શ્રેણીમાં આવે?

- (A) ખાદ્ય (B) ઝેરી / રસાયણ (C) કપડાં (D) રમકડાં

● અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. એક પ્રવાસી પાસે 55 કિગ્રા સામાન છે, મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા. પ્રથમ 15 વધારાના કિગ્રા પર રૂ. 2/કિગ્રા અને બાકીના પર રૂ. 3/કિગ્રા દર છે. કુલ ચાર્જ કેટલો?

- (A) રૂ. 50 (B) રૂ. 60 (C) રૂ. 75 (D) રૂ. 90

26. બે પુખ્ત પ્રવાસી સાથે છે, ભેગો સામાન 85 કિગ્રા. વ્યક્તિ-દીઠ મફત 30 કિગ્રા, દર રૂ. 2/કિગ્રા. કુલ ચાર્જ?

- (A) રૂ. 25 (B) રૂ. 40 (C) રૂ. 50 (D) રૂ. 70

27. એક પ્રવાસી પાસે 30.5 કિગ્રા સામાન છે. મફત 30 કિગ્રા, દર રૂ. 4/કિગ્રા, ઓછામાં ઓછો ચાર્જ રૂ. 20. લેવાનો ચાર્જ?

- (A) રૂ. 2 (B) રૂ. 20 (C) રૂ. 22 (D) રૂ. 122

28. એક પુખ્ત (30 કિગ્રા મફત) અને એક બાળક (15 કિગ્રા મફત) સાથે છે, ભેગો સામાન 60 કિગ્રા, દર રૂ. 2/કિગ્રા. કુલ ચાર્જ?

- (A) રૂ. 20 (B) રૂ. 30 (C) રૂ. 40 (D) રૂ. 60

29. એક પ્રવાસી પાસે 70 કિગ્રા સામાન છે, મફત 30 કિગ્રા. પ્રથમ 20 વધારાના કિગ્રા પર રૂ. 2/કિગ્રા, બાકી પર રૂ. 4/કિગ્રા. કુલ ચાર્જ?

- (A) રૂ. 80 (B) રૂ. 120 (C) રૂ. 140 (D) રૂ. 160

30. એક પ્રવાસીનો કુલ સામાન 46 કિગ્રા છે, જેમાં 16 કિગ્રા છત પર છે. મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા, દર રૂ. 3/કિગ્રા. ચાર્જ કેટલો?

- (A) રૂ. 30 (B) રૂ. 48 (C) રૂ. 78 (D) કોઈ ચાર્જ નહીં

31. ચાર પુખ્ત પ્રવાસીની કુલ મફત મર્યાદા કેટલી, અને 150 કિગ્રા ભેગો સામાન પર દર રૂ. 2/કિગ્રા હોય તો ચાર્જ?

- (A) 120 કિગ્રા મફત, રૂ. 60 (B) 120 કિગ્રા મફત, રૂ. 30
(C) 90 કિગ્રા મફત, રૂ. 120 (D) 150 કિગ્રા મફત, રૂ. 0

32. એક પ્રવાસી પાસે 38 કિગ્રા સામાન છે. મફત 30 કિગ્રા, દર રૂ. 2.5/કિગ્રા. ચાર્જ કેટલો?

- (A) રૂ. 16 (B) રૂ. 20 (C) રૂ. 25 (D) રૂ. 95

33. એક પ્રવાસી પાસે 62 કિગ્રા સામાન છે, મફત 30 કિગ્રા. પ્રથમ 10 વધારાના કિગ્રા મફત (પ્રમોશન) અને બાકી પર રૂ. 3/કિગ્રા. ચાર્જ?

- (A) રૂ. 36 (B) રૂ. 66 (C) રૂ. 96 (D) રૂ. 156

34. એક પ્રવાસી 90 કિગ્રા સામાન લાવે છે, જેમાં 5 કિગ્રા પ્રતિબંધિત જીવલેશીલ પ્રવાહી છે. કંડક્ટરે શું કરવું?

- (A) 90 કિગ્રા પર ચાર્જ લેવો
(B) પ્રતિબંધિત 5 કિગ્રા દૂર કરાવી બાકી 85 કિગ્રા પર નિયમ લાગુ કરવો
(C) આખો સામાન છત પર મૂકવો (D) કંઈ ન કરવું

35. ★ એક પ્રવાસી પાસે 100 કિગ્રા સામાન છે, મફત 30 કિગ્રા. પ્રથમ 20 વધારાના કિગ્રા પર રૂ. 2/કિગ્રા, પછીના 20 પર રૂ. 3/કિગ્રા અને બાકી પર રૂ. 5/કિગ્રા. કુલ ચાર્જ?

- (A) રૂ. 100 (B) રૂ. 200 (C) રૂ. 250 (D) રૂ. 350

36. ★ ત્રણ પ્રવાસી — બે પુખ્ત (30 કિગ્રા મફત દરેક) અને એક બાળક (15 કિગ્રા મફત) — ભેગો સામાન 100 કિગ્રા, દર રૂ. 4/કિગ્રા. કુલ ચાર્જ કેટલો?

- (A) રૂ. 100 (B) રૂ. 120 (C) રૂ. 140 (D) રૂ. 160

🔑 પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. C	2. A	3. C	4. B	5. A	6. B	7. B	8. A	9. B	10. B	11. B
12. B	13. C	14. B	15. B	16. C	17. C	18. B	19. B	20. B	21. B	22. B
23. B	24. B	25. B	26. C	27. B	28. B	29. B	30. B	31. A	32. B	33. B
34. B	35. C	36. A								

📝 પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (C) — પુખ્ત પ્રવાસીની મફત મર્યાદા 30 કિગ્રા છે.
- જવાબ (A) — અડધી ટિકિટ પ્રમાણે મફત મર્યાદા 15 કિગ્રા છે.
- જવાબ (C) — પેટ્રોલ જીવનશીલ છે માટે પ્રતિબંધિત છે.
- જવાબ (B) — વધારાના ચાર્જ સાથે લગેજ-ટિકિટ આપવામાં આવે છે.
- જવાબ (A) — સામાનની સંભાળ મુખ્યત્વે પ્રવાસીની જવાબદારી છે.
- જવાબ (B) — ફટાકડા વિસ્ફોટક છે અને પ્રતિબંધિત છે.
- જવાબ (B) — મળેલ સામાન Lost & Found કાઉન્ટર / ડેપો પર જમા કરાવવો.
- જવાબ (A) — કેરોસીન સળગી ઊઠે તેવું જીવનશીલ પ્રવાહી છે.
- જવાબ (B) — કટોકટીમાં પ્રવાસી ઝડપથી નીકળી શકે તે માટે પાંખા ખાલી રાખવા.
- જવાબ (B) — સ્વચ્છતા-સગવડના કારણોસર મોટા પ્રાણી સામાન્ય રીતે પ્રતિબંધિત છે.
- જવાબ (B) — ચેકિંગ માટે લગેજ-ટિકિટ પ્રવાસ પૂરો થાય ત્યાં સુધી સાચવવી.
- જવાબ (B) — ચાલુ બસમાં પડી ન જાય માટે ભારે સામાન દોરડાથી બાંધવો.
- જવાબ (C) — $42 - 30 = 12$ કિગ્રા ચાર્જપાત્ર.
- જવાબ (B) — વધારાનું = 5 કિગ્રા; $5 \times 2 = 10$.
- જવાબ (B) — $27 - 15 = 12$ કિગ્રા.
- જવાબ (C) — $30 \times 3 = 90$ કિગ્રા.
- જવાબ (C) — વધારાનું = 18 કિગ્રા; $18 \times 3 = 54$.
- જવાબ (B) — કિંમતી વસ્તુ મળે તો તાત્કાલિક સત્તાધીશને જાણ કરી નોંધ કરાવવી.
- જવાબ (B) — ચાર્જ કુલ વજન પર નહીં, વધારાના વજન પર જ લાગે.
- જવાબ (B) — બંધ પાંજરામાં અને અડચણ ન કરે તો વિવેકાધીન છૂટ મળી શકે.
- જવાબ (B) — વધારાનું = 20 કિગ્રા; $20 \times 2 = 40$.
- જવાબ (B) — લીફ્ટ/જથ્થો આગ / ઘડાકાનું જોખમ હોવાથી પ્રતિબંધિત.

23. જવાબ (B) — વધારાનું 1 કિગ્રા $\rightarrow 1 \times 2 = 2$, પણ ઓછામાં ઓછો ચાર્જ 10 લાગુ.

24. જવાબ (B) — એસિડ-જંતુનાશક ઝેરી રસાયણ છે અને પ્રતિબંધિત.

25. જવાબ (B) — વધારાનું = 25 કિગ્રા. પ્રથમ $15 \times 2 = 30$; બાકી $10 \times 3 = 30$; કુલ = 60.

26. જવાબ (C) — કુલ મફત = 60 કિગ્રા; વધારાનું = $85 - 60 = 25$ કિગ્રા; $25 \times 2 = 50$.

27. જવાબ (B) — વધારાનું 0.5 કિગ્રા $\rightarrow 0.5 \times 4 = 2$, પણ ઓછામાં ઓછો ચાર્જ રૂ. 20 લાગુ.

28. જવાબ (B) — કુલ મફત = $30 + 15 = 45$ કિગ્રા; વધારાનું = $60 - 45 = 15$ કિગ્રા; $15 \times 2 = 30$.

29. જવાબ (B) — વધારાનું = 40 કિગ્રા. પ્રથમ $20 \times 2 = 40$; બાકી $20 \times 4 = 80$; કુલ = 120.

30. જવાબ (B) — છત પરના સામાનનું વજન પણ ગણાય; કુલ 46 કિગ્રા; વધારાનું = $46 - 30 = 16$ કિગ્રા; $16 \times 3 = 48$.

31. જવાબ (A) — કુલ મફત = $30 \times 4 = 120$ કિગ્રા; વધારાનું = $150 - 120 = 30$ કિગ્રા; $30 \times 2 = 60$.

32. જવાબ (B) — વધારાનું = 8 કિગ્રા; $8 \times 2.5 = 20$.

33. જવાબ (B) — કુલ મફત = $30 + 10 = 40$ કિગ્રા; ચાર્જપાત્ર = $62 - 40 = 22$ કિગ્રા; $22 \times 3 = 66$.

34. જવાબ (B) — પ્રતિબંધિત વસ્તુ કોઈ પણ સંજોગોમાં લઈ જવાય નહીં; તે દૂર કરાવી બાકીના માન્ય સામાન પર જ મફત મર્યાદા-ચાર્જ લાગુ થાય.

35. જવાબ (C) — વધારાનું = 70 કિગ્રા. પ્રથમ $20 \times 2 = 40$; પછીના $20 \times 3 = 60$; બાકી $30 \times 5 = 150$; કુલ = $40 + 60 + 150 = 250$.

36. જવાબ (A) — કુલ મફત = $30 + 30 + 15 = 75$ કિગ્રા; વધારાનું = $100 - 75 = 25$ કિગ્રા; $25 \times 4 = 100$.

કંડક્ટરની રોજિદી કામગીરીનો પાયો છે ઝડપી અને ચોકસાઈભરી ગણતરી — ભાડું, છૂટ, પરત રકમ અને દિવસના અંતે રોકડ-મેળ. આ પ્રકરણમાં ભાડું = અંતર × દર થી માંડીને છૂટ-ટકાવારી, ટ્રિપ-આવક, સરેરાશ ભાડું, ETM/waybill સરવાળા અને shortage/excess ની રોકડ-મેળ સુધીના ઉકેલેલા દાખલા આપ્યા છે. દરેક વિભાગમાં પગલાવાર ગણતરી સાથે વ્યવહારુ ઉદાહરણ છે, જેથી પરીક્ષા અને ફરજ બંનેમાં આત્મવિશ્વાસ આવે.

ભાડું ગણતરીનો પાયો — અંતર × દર

GSRTC માં ભાડું મુખ્યત્વે પ્રવાસના અંતર (કિલોમીટર) અને પ્રતિ કિલોમીટર દર (fare stage / paisa per km) પર આધારિત છે. મૂળ સૂત્ર છે: ભાડું = અંતર × પ્રતિ કિમી દર. વાસ્તવમાં દર fare-stage ટેબલ પ્રમાણે ઠરાવાય છે અને લઘુત્તમ ભાડું (minimum fare) પણ હોય છે, પણ ગણતરીની રીત આ સૂત્ર પર જ ઊભી છે.

કંડક્ટરે અંતર અને દર બંને બરાબર જોઈને ભાડું નક્કી કરવું અને ETM માં stage પસંદ કરી ટિકિટ કાઢવી. બસ-પ્રકાર (સાદી / એક્સપ્રેસ / AC) પ્રમાણે દર બદલાય છે, તેથી સાચો દર વાપરવો જરૂરી છે.

એક કરતાં વધુ પ્રવાસી હોય તો કુલ ભાડું = એક પ્રવાસીનું ભાડું × પ્રવાસી-સંખ્યા. બાળક (અડધી ટિકિટ) માટે ભાડું અડધું ગણાય.

ઉદાહરણ 1 એક પ્રવાસી 60 કિમી મુસાફરી કરે છે અને દર રૂ. 1.50 પ્રતિ કિમી છે. ભાડું કેટલું?

1. ભાડું = અંતર × દર
2. ભાડું = 60×1.50
3. ભાડું = 90

✓ જવાબ: રૂ. 90

ઉદાહરણ 2 એક પ્રવાસી 45 કિમી જાય છે, દર રૂ. 2 પ્રતિ કિમી. તેની સાથે એક બાળક (અડધી ટિકિટ) પણ છે. કુલ ભાડું કેટલું?

1. પુખ્ત ભાડું = $45 \times 2 = 90$
2. બાળ ભાડું = $90 \div 2 = 45$
3. કુલ ભાડું = $90 + 45 = 135$

✓ જવાબ: રૂ. 135

ઉદાહરણ 3 એક જ stage ના 4 પુખ્ત પ્રવાસી છે, દરેકનું ભાડું રૂ. 35 છે. કુલ ભાડું કેટલું?

1. કુલ ભાડું = એક ભાડું × પ્રવાસી-સંખ્યા
2. કુલ ભાડું = 35×4
3. કુલ ભાડું = 140

✓ જવાબ: રૂ. 140

મૂળ સૂત્રો

- ◆ ભાડું = અંતર (કિમી) × દર (પ્રતિ કિમી)
- ◆ કુલ ભાડું = એક પ્રવાસીનું ભાડું × પ્રવાસી-સંખ્યા
- ◆ બાળ (અડધી) ટિકિટ = પુખ્ત ભાડું ÷ 2

છૂટ-ટકાવારી (Concession %)

વિદ્યાર્થી, વરિષ્ઠ નાગરિક, દિવ્યાંગ, સ્વાતંત્ર્ય-સેનાની વગેરેને GSRTC ભાડામાં ટકાવારી-છૂટ આપે છે. છૂટની રકમ = મૂળ ભાડું × છૂટ % ÷ 100, અને ચૂકવવાનું ભાડું = મૂળ ભાડું - છૂટ.

ઝડપી રીત: જો છૂટ 25% હોય તો ચૂકવવાનું ભાડું = મૂળ ભાડું × 75 ÷ 100 (એટલે કે 100 - છૂટ ટકા). કંડક્ટરે યોગ્ય પુરાવો (ID / પાસ) જોઈને જ છૂટ આપવી.

છૂટ પછીની રકમમાં પણ લઘુત્તમ ભાડું લાગુ પડી શકે, પણ ગણતરી ટકાવારીના મૂળ સિદ્ધાંત પર જ થાય છે.

ઉદાહરણરૂપ છૂટ-દર (સમજણ માટે)

પ્રવાસી પ્રકાર	ધારેલી છૂટ %	ચૂકવવાનું %
વિદ્યાર્થી	50%	50%
વરિષ્ઠ નાગરિક	25%	75%
સામાન્ય ડિસ્કાઉન્ટ	10%	90%

ઉદાહરણ 1 મૂળ ભાડું રૂ. 200 છે અને વરિષ્ઠ નાગરિકને 25% છૂટ છે. ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

- છૂટ = $200 \times 25 \div 100 = 50$
- ચૂકવવાનું ભાડું = $200 - 50 = 150$

✓ જવાબ: રૂ. 150

ઉદાહરણ 2 વિદ્યાર્થીને 50% છૂટ છે અને મૂળ ભાડું રૂ. 80 છે. તેણે કેટલું ભાડું ભરવું?

- છૂટ = $80 \times 50 \div 100 = 40$
- ચૂકવવાનું ભાડું = $80 - 40 = 40$

✓ જવાબ: રૂ. 40

ઉદાહરણ 3 મૂળ ભાડું રૂ. 250 છે, 10% છૂટ છે. ઝડપી રીતે ચૂકવવાનું ભાડું ગણો.

- ચૂકવવાનું % = $100 - 10 = 90\%$
- ચૂકવવાનું ભાડું = $250 \times 90 \div 100$
- ચૂકવવાનું ભાડું = 225

✓ જવાબ: રૂ. 225

પરત રકમ (Change / બાકી પૈસા)

પ્રવાસી મોટી નોટ આપે ત્યારે કંડક્ટરે ભાડું બાદ કરી બાકી (change) પરત આપવો પડે. પરત રકમ = આપેલી રકમ - કુલ ભાડું. ઝડપી અને સાચી પરત ગણતરી કંડક્ટરની મુખ્ય કુશળતા છે.

એક કરતાં વધુ પ્રવાસી હોય તો પહેલાં કુલ ભાડું ગણવું, પછી પરત કાઢવો. ઘણી વાર પ્રવાસી છૂટા પૈસા ઓછા આપી શકે તે માટે change સાચવવો પડે.

પરત આપતી વખતે નોટ / સિક્કા મોટેથી ગણીને આપવા, જેથી પાછળથી વિવાદ ન થાય.

ઉદાહરણ 1 કુલ ભાડું રૂ. 68 છે અને પ્રવાસી રૂ. 100 ની નોટ આપે છે. પરત કેટલો?

1. પરત = આપેલી રકમ - ભાડું
2. પરત = 100 - 68
3. પરત = 32

✓ જવાબ: રૂ. 32

ઉદાહરણ 2 ત્રણ પ્રવાસી, દરેકનું ભાડું રૂ. 45. પ્રવાસી રૂ. 200 આપે છે. પરત કેટલો?

1. કુલ ભાડું = $45 \times 3 = 135$
2. પરત = $200 - 135 = 65$

✓ જવાબ: રૂ. 65

ઉદાહરણ 3 કુલ ભાડું રૂ. 112 છે. પ્રવાસી રૂ. 500 ની નોટ આપે છે. પરત કેટલો?

1. પરત = $500 - 112$
2. પરત = 388

✓ જવાબ: રૂ. 388

દૈનિક કલેક્શન-સરવાળો (Daily Collection)

એક ડ્યૂટી (દિવસ) દરમિયાન કંડક્ટર અનેક stage / ટ્રિપમાં ટિકિટ વેચે છે. દિવસના અંતે તમામ ટિકિટ-આવક ભેગી કરી કુલ કલેક્શન ગણવું પડે. કુલ કલેક્શન = બધી ટ્રિપ / stage ની આવકનો સરવાળો.

ETM મશીન આ સરવાળો આપોઆપ આપી દે છે, પણ કંડક્ટરે waybill પર પણ મેન્યુઅલ સરવાળો મેળવવો જોઈએ, જેથી મશીન-આંકડા સાથે મેળ ખાય.

ટિકિટ-આવક ઉપરાંત લગેજ-ચાર્જ, વધારાની ટિકિટ વગેરે પણ કુલ કલેક્શનમાં ઉમેરાય છે.

ઉદાહરણ 1 એક કંડક્ટરની ચાર ટ્રિપની આવક અનુક્રમે રૂ. 1,250, રૂ. 1,480, રૂ. 1,120 અને રૂ. 1,650 છે. કુલ દૈનિક કલેક્શન કેટલું?

1. કુલ = $1250 + 1480 + 1120 + 1650$
2. $1250 + 1480 = 2730$
3. $2730 + 1120 = 3850$
4. $3850 + 1650 = 5500$

✓ જવાબ: રૂ. 5,500

ઉદાહરણ 2 ટિકિટ-આવક રૂ. 4,800 છે અને લગેજ-ચાર્જ રૂ. 320 ઉધરાવ્યો છે. કુલ કલેક્શન કેટલું?

1. કુલ કલેક્શન = ટિકિટ-આવક + લગેજ-ચાર્જ
2. કુલ કલેક્શન = $4800 + 320 = 5120$

✓ જવાબ: રૂ. 5,120

ઉદાહરણ 3 એક દિવસે 3 ટ્રિપની આવક રૂ. 2,150, રૂ. 1,950 અને રૂ. 2,400 છે. કુલ કલેક્શન કેટલું?

1. કુલ = 2150 + 1950 + 2400
2. 2150 + 1950 = 4100
3. 4100 + 2400 = 6500

✓ જવાબ: રૂ. 6,500

ટ્રિપ-આવક અને પ્રવાસી-ગણતરી

એક ટ્રિપની આવક પ્રવાસી-સંખ્યા અને ભાડા પર આધારિત છે. જો બધા પ્રવાસી સરખું ભાડું ભરે તો ટ્રિપ-આવક = ભાડું × પ્રવાસી-સંખ્યા. જુદા-જુદા ભાડા હોય તો દરેક જૂથની આવક અલગ ગણી ભેગી કરવી.

ઉલટી રીતે, ટ્રિપ-આવક અને ભાડું ખબર હોય તો પ્રવાસી-સંખ્યા = ટ્રિપ-આવક ÷ ભાડું કાઢી શકાય. આ ગણતરી occupancy (ભરાવો) ચકાસવા ઉપયોગી છે.

waybill પર દરેક stage ના પ્રવાસી અને આવક નોંધાય, જેથી ટ્રિપ-આવક ચકાસી શકાય.

ઉદાહરણ 1 એક ટ્રિપમાં 40 પ્રવાસી છે અને દરેકનું ભાડું રૂ. 55 છે. ટ્રિપ-આવક કેટલી?

1. ટ્રિપ-આવક = ભાડું × પ્રવાસી-સંખ્યા
2. ટ્રિપ-આવક = 55 × 40
3. ટ્રિપ-આવક = 2200

✓ જવાબ: રૂ. 2,200

ઉદાહરણ 2 એક ટ્રિપની આવક રૂ. 1,800 છે અને દરેક પ્રવાસીનું ભાડું રૂ. 45 છે. પ્રવાસી-સંખ્યા કેટલી?

1. પ્રવાસી-સંખ્યા = ટ્રિપ-આવક ÷ ભાડું
2. પ્રવાસી-સંખ્યા = 1800 ÷ 45
3. પ્રવાસી-સંખ્યા = 40

✓ જવાબ: 40 પ્રવાસી

ઉદાહરણ 3 એક ટ્રિપમાં 30 પુખ્ત (ભાડું રૂ. 50) અને 10 બાળક (ભાડું રૂ. 25) છે. ટ્રિપ-આવક કેટલી?

1. પુખ્ત આવક = 50 × 30 = 1500
2. બાળ આવક = 25 × 10 = 250
3. કુલ ટ્રિપ-આવક = 1500 + 250 = 1750

✓ જવાબ: રૂ. 1,750

સરેરાશ ભાડું (Average Fare)

સરેરાશ ભાડું = કુલ આવક ÷ કુલ પ્રવાસી-સંખ્યા. તે એક પ્રવાસી પાસેથી સરેરાશ કેટલી આવક મળી તે દર્શાવે છે અને route ની કમાણી-ક્ષમતા સમજવા ઉપયોગી છે.

એ જ રીતે, પ્રતિ કિમી સરેરાશ આવક (EPKM જેવો સૂચક) = કુલ આવક ÷ કુલ કિમી. આ સૂચકો ડેપો-સ્તરે route ની કાર્યક્ષમતા મૂલવવા વપરાય છે.

સરેરાશ કાઢતી વખતે કુલ આવક અને કુલ સંખ્યા બંને એક જ સમયગાળા (ટ્રિપ / દિવસ) ના લેવા.

ઉદાહરણ 1 એક ટ્રિપની કુલ આવક રૂ. 3,000 છે અને કુલ 60 પ્રવાસી હતા. સરેરાશ ભાડું કેટલું?

1. સરેરાશ ભાડું = કુલ આવક ÷ પ્રવાસી-સંખ્યા
2. સરેરાશ ભાડું = 3000 ÷ 60
3. સરેરાશ ભાડું = 50

✓ જવાબ: રૂ. 50

ઉદાહરણ 2 એક દિવસે કુલ આવક રૂ. 5,400 છે અને 120 પ્રવાસી હતા. સરેરાશ ભાડું કેટલું?

1. સરેરાશ = 5400 ÷ 120
2. સરેરાશ = 45

✓ જવાબ: રૂ. 45

ઉદાહરણ 3 એક બસે 250 કિમીમાં કુલ રૂ. 5,000 આવક કરી. પ્રતિ કિમી સરેરાશ આવક કેટલી?

1. પ્રતિ કિમી આવક = કુલ આવક ÷ કુલ કિમી
2. પ્રતિ કિમી આવક = 5000 ÷ 250
3. પ્રતિ કિમી આવક = 20

✓ જવાબ: રૂ. 20 પ્રતિ કિમી

રોકડ-મેળ (Cash Tally — Shortage / Excess)

દિવસના અંતે કંડક્ટરે વસૂલ કરેલી ખરેખરી રોકડ (physical cash) અને ETM / waybill પ્રમાણે થવી જોઈતી આવક સરખાવવી પડે. જો ખરેખરી રોકડ ઓછી હોય તો shortage (ઘટ) અને વધારે હોય તો excess (વધ) ગણાય.

shortage = અપેક્ષિત આવક - ખરેખરી રોકડ (જ્યારે ખરેખરી ઓછી હોય). excess = ખરેખરી રોકડ - અપેક્ષિત આવક (જ્યારે ખરેખરી વધારે હોય). shortage સામાન્ય રીતે કંડક્ટરે ભરપાઈ કરવી પડે અને excess ડેપોમાં જમા થાય.

રોકડ-મેળ ચોક્કસાઈથી કરવો; નાની ભૂલ પણ shortage/excess તરીકે નોંધાય છે, તેથી ટિકિટ કાઢતી વખતે અને પરત આપતી વખતે ધ્યાન રાખવું.

ઉદાહરણ 1 ETM પ્રમાણે આવક રૂ. 5,000 થવી જોઈએ, પણ કંડક્ટર પાસે ખરેખરી રોકડ રૂ. 4,850 છે. shortage કેટલી?

1. shortage = અપેક્ષિત - ખરેખરી
2. shortage = 5000 - 4850
3. shortage = 150

✓ જવાબ: રૂ. 150 ઘટ (shortage)

ઉદાહરણ 2 waybill પ્રમાણે આવક રૂ. 3,200 છે અને ખરેખરી રોકડ રૂ. 3,270 છે. excess કેટલી?

1. excess = ખરેખરી - અપેક્ષિત
2. excess = 3270 - 3200
3. excess = 70

✓ જવાબ: રૂ. 70 વધ (excess)

ઉદાહરણ 3 અપેક્ષિત આવક રૂ. 6,000 છે અને ખરેખરી રોકડ પણ રૂ. 6,000 છે. મેળ કેવો?

1. તફાવત = 6000 - 6000 = 0
2. shortage કે excess કંઈ નહીં — રોકડ પૂરેપૂરી મેળ ખાય

✓ જવાબ: રૂ. 0 (પૂરો મેળ)

cash tally સૂત્રો

- ◆ અપેક્ષિત આવક = ETM / waybill પ્રમાણે કુલ
- ◆ shortage (ઘટ) = અપેક્ષિત - ખરેખરી (ખરેખરી ઓછી હોય ત્યારે)
- ◆ excess (વધ) = ખરેખરી - અપેક્ષિત (ખરેખરી વધારે હોય ત્યારે)

waybill અને ETM રિપોર્ટ સરવાળા

waybill એ કંડક્ટરનું મુખ્ય રેકૉર્ડ છે, જેમાં ટ્રિપ-વાર ટિકિટ-આવક, પ્રવાસી-સંખ્યા, ખૂલેલી-બંધ ટિકિટ-સિરિયલ અને લગેજ-ચાર્જ નોંધાય છે. ETM રિપોર્ટ પણ આ જ આંકડા ડિજિટલ સ્વરૂપે આપે છે.

કુલ ટિકિટ-આવક = દરેક denomination (ભાડા-સ્લેબ) ના ટિકિટ-સંખ્યા × ભાડું નો સરવાળો. જેમ કે 20 ટિકિટ × રૂ. 30 + 15 ટિકિટ × રૂ. 50 એમ ગણી ભેગું કરવું.

ETM રિપોર્ટ અને મેન્યુઅલ waybill સરવાળો સરખાવી બંને મેળ ખાય તેની ખાતરી કરવી — આ shortage / excess પકડવાનું પ્રથમ પગલું છે.

ઉદાહરણ 1 ETM રિપોર્ટ પ્રમાણે: 20 ટિકિટ રૂ. 30 ના, 15 ટિકિટ રૂ. 50 ના અને 10 ટિકિટ રૂ. 80 ના વેચાયા. કુલ ટિકિટ-આવક કેટલી?

1. રૂ. 30 વાળી આવક = 20 × 30 = 600
2. રૂ. 50 વાળી આવક = 15 × 50 = 750
3. રૂ. 80 વાળી આવક = 10 × 80 = 800
4. કુલ = 600 + 750 + 800 = 2150

✓ જવાબ: રૂ. 2,150

ઉદાહરણ 2 waybill પર બે ટ્રિપની ટિકિટ-આવક રૂ. 3,400 અને રૂ. 2,900 છે, અને લગેજ-ચાર્જ રૂ. 200 છે. કુલ waybill કલેક્શન કેટલું?

1. ટિકિટ-આવક = 3400 + 2900 = 6300
2. કુલ = ટિકિટ-આવક + લગેજ = 6300 + 200 = 6500

✓ જવાબ: રૂ. 6,500

ઉદાહરણ 3 ETM રિપોર્ટ કુલ આવક રૂ. 7,250 બતાવે છે, જેમાં રૂ. 250 લગેજ-ચાર્જ છે. શુદ્ધ ટિકિટ-આવક કેટલી?

1. શુદ્ધ ટિકિટ-આવક = કુલ - લગેજ-ચાર્જ
2. શુદ્ધ ટિકિટ-આવક = 7250 - 250 = 7000

✓ જવાબ: રૂ. 7,000

સમય-અંતર-ઝડપ (કંડક્ટર-ઉપયોગી)

શેડ્યૂલ પાળવા માટે કંડક્ટર-ડ્રાઈવરે ઝડપ, અંતર અને સમયનો સંબંધ સમજવો જરૂરી છે. મૂળ સૂત્ર: ઝડપ = અંતર ÷ સમય, અંતર = ઝડપ × સમય, અને સમય = અંતર ÷ ઝડપ.

આ ગણતરી અંદાજિત પહોંચ-સમય (ETA), સરેરાશ ઝડપ અને શેડ્યૂલ-વિલંબ કાઢવા ઉપયોગી છે. પરીક્ષામાં પણ આ સૌથી સામાન્ય ગણિત-વિભાગ છે. એકમ સાચવવા — કિમી અને કલાક એકસાથે વાપરવા. મિનિટ હોય તો કલાકમાં ફેરવવી (60 મિનિટ = 1 કલાક).

ઉદાહરણ 1 એક બસ 180 કિમી અંતર 4 કલાકમાં કાપે છે. તેની સરેરાશ ઝડપ કેટલી?

1. ઝડપ = અંતર ÷ સમય
2. ઝડપ = 180 ÷ 4
3. ઝડપ = 45

✓ જવાબ: 45 કિમી/કલાક

ઉદાહરણ 2 એક બસ 50 કિમી/કલાકની ઝડપે 3 કલાક ચાલે છે. કેટલું અંતર કાપશે?

1. અંતર = ઝડપ × સમય
2. અંતર = 50 × 3
3. અંતર = 150

✓ જવાબ: 150 કિમી

ઉદાહરણ 3 240 કિમીનું અંતર 60 કિમી/કલાકની ઝડપે કાપવા કેટલો સમય લાગશે?

1. સમય = અંતર ÷ ઝડપ
2. સમય = 240 ÷ 60
3. સમય = 4

✓ જવાબ: 4 કલાક

ટકાવારી અને ગુણોત્તર (Percentage & Ratio)

કલેક્શન-લક્ષ્યાંક, occupancy ટકાવારી, ભાડા-વધારો વગેરેમાં ટકાવારી અને ગુણોત્તર વારંવાર વપરાય છે. occupancy % = (ભરાયેલી સીટ ÷ કુલ સીટ) × 100.

ભાડા-વધારો ગણવા: નવું ભાડું = જૂનું ભાડું × (100 + વધારો %) ÷ 100. ઘટાડા માટે + ને બદલે - વાપરવું.

ગુણોત્તર (ratio) બે જૂથ સરખાવવા વપરાય, જેમ કે પુખ્ત : બાળ પ્રવાસી = 3 : 1 એટલે દર 4 પ્રવાસીએ 3 પુખ્ત અને 1 બાળક.

ઉદાહરણ 1 એક બસમાં કુલ 50 સીટ છે અને 40 ભરાયેલી છે. occupancy ટકાવારી કેટલી?

1. occupancy % = (ભરાયેલી ÷ કુલ) × 100
2. occupancy % = (40 ÷ 50) × 100
3. occupancy % = 80

✓ જવાબ: 80%

ઉદાહરણ 2 જૂનું ભાડું રૂ. 50 છે અને તેમાં 20% વધારો થાય છે. નવું ભાડું કેટલું?

1. વધારો = 50 × 20 ÷ 100 = 10
2. નવું ભાડું = 50 + 10 = 60

✓ જવાબ: રૂ. 60

ઉદાહરણ ૩ એક ટ્રિપમાં પુખ્ત : બાળ પ્રવાસી = ૩ : ૧ છે અને કુલ ૪૦ પ્રવાસી છે. પુખ્ત પ્રવાસી કેટલા?

૧. કુલ ભાગ = $3 + 1 = 4$
૨. એક ભાગ = $40 \div 4 = 10$
૩. પુખ્ત = $3 \times 10 = 30$

✓ જવાબ: ૩૦ પુખ્ત પ્રવાસી

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર ૨૦૧૭

૧ એક મુસાફર લોકલ બસમાં ૨૦ નં ના સ્ટેજ પર થી બેઠા અને ૨૩ નં ના સ્ટેજ પર ઉતરી ગયા તો તેણે કેટલા કિમીની મુસાફરી કરી ગણાય?

- (A) ૧૬ કિમી (B) ૧૫ કિમી (C) ૧૭ કિમી (D) ૧૮ કિમી

✓ જવાબ: (B) ૧૫ કિમી

GSRTC કંડક્ટર ૨૦૧૮

૨ નિગમની બસોમાં લગેજ ગણતરીનો સ્લેબ ૨૦ કિલોગ્રામનો છે. તે સ્લેબદીઠ ૧ સ્ટેજનું ભાડું ૩૦ પૈસા રહે છે. સ્ટેજ ૬૦૦૦ કિલોમીટરનું રહેશે. લગેજ રકમની ગણતરી આગળનાં સ્લેબમાં આગળનાં રૂપિયામાં રાઉન્ડ ફીગરમાં લેવાની છે. ૨૫.૦૦૦ કિગ્રા. લગેજ ૧ મુસાફર માટે ફી રહે છે. લગેજની ગણતરી મુસાફરદીઠ રહેશે. ૮ સ્ટેજનાં ૪૦ કિગ્રા. લગેજ માટે ૧ મુસાફરે ચુકવવાનું થતું લગેજનું ભાડું

- (A) ૨.૦૦ રૂ. (B) ૪.૦૦ રૂ. (C) ૩.૦૦ રૂ. (D) ૧.૦૦ રૂ.

✓ જવાબ: (B) ૪.૦૦ રૂ.

GSRTC કંડક્ટર ૨૦૨૧

૩ સ્ટેજ દીઠ ભાડું રૂા. ૮.૫૦, ૧૪ સ્ટેજની મુસાફરી માટે ચાર પુખ્ત મુસાફરોને ચુકવવાની થતી ભાડાની રકમ કેટલી ?

- (A) ૧૧૯ રૂા. (B) ૨૩૮ રૂા. (C) ૪૭૬ રૂા. (D) ૩૭૮ રૂા.

✓ જવાબ: (C) ૪૭૬ રૂા.

GSRTC કંડક્ટર (Series B) ૨૦૨૪

૪ તા. ૩૧-૦૭-૨૦૨૩ના પરિપત્ર મુજબ એક્સપ્રેસ, ગુર્જર નગરી જેવી બસ સેવાના ભાડા નિયત કરવા માટે મુસાફરીના અંતર (કિલોમીટર)ને કુલ કેટલા સ્ટેજમાં વહેંચવામાં આવ્યા છે ?

- (A) ૧૦૦ (B) ૧૨૦ (C) ૧૫૦ (D) ૧૮૦

✓ જવાબ: (B) ૧૨૦

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

5 જો 01-10-2018ના રોજ વોલ્વો સ્લીપરમાં 150 કિ.મી. મુસાફરીનો દર રા. 300 હોય તો તા. 01-10-2024ના તે કેટલો હશે ?

(A) રા. 340

(B) રા. 375

(C) રા. 385

(D) રા. 400

✓ જવાબ: (B) રા. 375

GSRTC કંડક્ટર 2017

6 બે મુસાફરો કે જેમાં એક આઠ વર્ષનું બાળક 2 સ્ટેજની મુસાફરી કરે છે. જો આખી ટિકિટ માટે કી. મી. દીઠ બે રૂપિયા ભાડું લાગે તો આ બંને મુસાફરોને ચૂકવવા પાત્ર થતું કુલ ભાડું કેટલું થાય ?

(A) 72 રૂપિયા

(B) 70 રૂપિયા

(C) 36 રૂપિયા

(D) 34 રૂપિયા

✓ જવાબ: (C) 36 રૂપિયા

GSRTC કંડક્ટર 2018

7 24 સ્ટેજની મુસાફરી કરી રહેલ એક મુસાફર પાસે 75.000 કિગ્રા. લગેજ છે, તો કંડક્ટરે કેટલા રૂપિયાની લગેજ ટિકિટ મુસાફરને આપવાની રહેશે ?

(A) 18=00 રૂપિયા

(B) 22=00 રૂપિયા

(C) 19=00 રૂપિયા

(D) 17=00 રૂપિયા

✓ જવાબ: (A) 18=00 રૂપિયા

GSRTC કંડક્ટર 2021

8 એક પાંચ વર્ષથી નાનું બાળક, બે બાર વર્ષથી નાના બાળક અને ત્રણ પુખ્ત વ્યક્તિ સ્ટેજ દીઠ રૂા. 13 પ્રમાણે ચાર સ્ટેજની મુસાફરી કરે છે. તો તેમને કેટલા રૂા. ની ટીકીટ લેવી પડશે ?

(A) 260 રૂા.

(B) 208 રૂા.

(C) 312 રૂા.

(D) 364 રૂા.

✓ જવાબ: (B) 208 રૂા.

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

9 એક સ્ટેજથી તે પછીના સ્ટેજમાં જતા કુલ કેટલા કિલોમીટર વધે છે ?

(A) 3

(B) 5

(C) 6

(D) 8

✓ જવાબ: (B) 5

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

10 બે ત્રણ વર્ષના બાળકો, એક આઠ વર્ષનો બાળક, એક દસ વર્ષનો બાળક, એક ચૌદ વર્ષનો બાળક અને તેમના 3 પુખ્તવયના સ્વજન સ્ટેજ દીઠ રા. 9 ની 15 સ્ટેજની મુસાફરી કરે છે. તેમની પાસે કુલ 70 કિલોગ્રામ લગેજ છે. તો ચૂકવવાની થતી રકમ શોધો.

(A) રા. 675

(B) રા. 743

(C) રા. 608

(D) રા. 540

✓ જવાબ: (A) રા. 675

GSRTC કંડક્ટર 2017

11 જો 9 સ્ટેજના 54 કિમી થાય તો 3 સ્ટેજના કિમી કેટલા?

(A) 20 કિમી

(B) 22 કિમી

(C) 18 કિમી

(D) 16 કિમી

✓ જવાબ: (C) 18 કિમી

GSRTC કંડક્ટર 2018

12 એસ.ટી. નિગમની બસોમાં 6 કિમીનું એક સ્ટેજ તથા 3 કિમીનું સબસ્ટેજ ભાડાપદ્ધતિ/ગણતરીમાં અમલી છે. લોકલ સર્વિસમાં 10 સ્ટેજ સુધી સબસ્ટેજ અમલી રહેશે. ભાડાની ગણતરી આગળનાં 1.00 રૂ.ના રાઉન્ડમાં ગણવાની રહે છે. પાંચથી 12 વર્ષ સુધીની ઉંમરના મુસાફરની અડધી ટિકિટ તથા 12 વર્ષથી ઉપરનાને આખી ટિકિટ આપવાની રહે છે. પાંચ વર્ષથી નીચેના ફ્રી મુસાફરી કરી શકે છે. દરેક ભાડાના દાખલામાં કૌંસમાં સ્ટેજનો દર દર્શાવાયેલ છે. 4 સ્ટેજની લોકલ સર્વિસનું ભાડું કેટલું થાય ? (સ્ટેજદીઠ રૂપિયા 4.85)

(A) 21=00 રૂ.

(B) 19=00 રૂ.

✓ જવાબ: (B) 19=00 રૂ.

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

13 જો 01-10-2018ના રોજ વોલ્વો સ્લીપરમાં 150 કિ.મી. મુસાફરીનો દર રૂ. 300 હોય તો તા. 01-10-2024ના તે કેટલો હશે ?

(A) રૂ. 340

(B) રૂ. 375

(C) રૂ. 385

(D) રૂ. 400

✓ જવાબ: (B) રૂ. 375

GSRTC કંડક્ટર 2017

14 લોકલ બસમાં ૧.૫ સ્ટેજનું ભાડું રૂપિયા ૮ હોય તો ૩ મુસાફરનું કુલ ભાડું તે બસમાં કેટલું થાય?

(A) રૂપિયા ૨૦

(B) રૂપિયા ૨૬

(C) રૂપિયા ૨૫

(D) રૂપિયા ૨૪

✓ જવાબ: (D) રૂપિયા ૨૪

GSRTC કંડક્ટર 2018

15 7 1/2 સ્ટેજનું લોકલ સર્વિસમાં 2 આખી ટિકિટવાળા, તથા 2 અડધી ટિકિટવાળા મુસાફરોનું એક ગ્રૂપ મુસાફરી કરી રહેલ છે. કન્ડક્ટરે કેટલા રૂપિયાની કુલ ટિકિટો આપવાની રહેશે? (સ્ટેજદીઠ રૂપિયા 1.50)

(A) 36.00 રૂ.

(B) 32.00 રૂ.

(C) 35.00 રૂ.

(D) 34.00 રૂ.

✓ જવાબ: (D) 34.00 રૂ.

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

16 ઈલેક્ટ્રીક બસ (ગ્રામ્ય)માં તા. 31-07-2023ના પરિપત્ર મુજબ નિગમ દ્વારા મહત્તમ કેટલા કિ.મી. સુધીના દર નિયત થયેલ છે ?

(A) 300 કિ.મી.

(B) 400 કિ.મી.

(C) 500 કિ.મી.

(D) 600 કિ.મી.

✓ જવાબ: (B) 400 કિ.મી.

GSRTC કંડક્ટર 2018

17 18 સ્ટેજની મુસાફરી લોકલ સર્વિસમાં એક મુસાફર ભાઈ મુસાફરી કરી રહેલ છે. કન્ડક્ટરે કેટલા રૂપિયાની ટિકિટ આ મુસાફરને આપવાની રહેશે ? (ભાડાનો દર રૂ. 3.30 સ્ટેજદીઠ)

- (A) 58.00 રૂ. (B) 61.00 રૂ. (C) 59.00 રૂ. (D) 60.00 રૂ.

✓ જવાબ: (C) 59.00 રૂ.

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

18 બે ત્રણ વર્ષના બાળકો, એક આઠ વર્ષનો બાળક, એક દસ વર્ષનો બાળક, એક ચૌદ વર્ષનો બાળક અને તેમના 3 પુખ્તવયના સ્વજન સ્ટેજ દીઠ રૂ. 9 ની 15 સ્ટેજની મુસાફરી કરે છે. તેમની પાસે કુલ 70 કિલોગ્રામ લગેજ છે. તો ચૂકવવાની થતી રકમ શોધો.

- (A) રૂ. 675 (B) રૂ. 743 (C) રૂ. 608 (D) રૂ. 540

✓ જવાબ: (A) રૂ. 675

GSRTC કંડક્ટર 2018

19 એક મુસાફર નિગમની લોકલ બસમાં 180.000 કિલોમીટરની મુસાફરી કરી રહેલ છે. તો તે પ્રવાસીને કન્ડક્ટરે કેટલા રૂપિયાની ટિકિટ આપવી પડશે ? (ભાડાનો દર 1.20 રૂપિયા સ્ટેજદીઠ)

- (A) 36.00 રૂ. (B) 35.00 રૂ. (C) 32.00 રૂ. (D) 34.00 રૂ.

✓ જવાબ: (A) 36.00 રૂ.

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 એક પ્રવાસી 50 કિમી મુસાફરી કરે છે અને દર રૂ. 2 પ્રતિ કિમી છે. ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 52 (B) રૂ. 100 (C) રૂ. 150 (D) રૂ. 25

ઉકેલ: ભાડું = અંતર × દર = $50 \times 2 = 100$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 કુલ ભાડું રૂ. 65 છે અને પ્રવાસી રૂ. 100 ની નોટ આપે છે. પરત કેટલો આપવો?

- (A) રૂ. 25 (B) રૂ. 35 (C) રૂ. 45 (D) રૂ. 40

ઉકેલ: પરત = $100 - 65 = 35$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 મૂળ ભાડું રૂ. 200 છે અને વરિષ્ઠ નાગરિકને 25% છૂટ મળે છે. ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 50 (B) રૂ. 150 (C) રૂ. 175 (D) રૂ. 25

ઉકેલ: છૂટ = $200 \times 25 \div 100 = 50$; ચૂકવવાનું = $200 - 50 = 150$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 એક ટ્રિપમાં 40 પ્રવાસી છે અને દરેકનું ભાડું રૂ. 50 છે. ટ્રિપ-આવક કેટલી?

(A) રૂ. 1,600

(B) રૂ. 2,000

(C) રૂ. 2,400

(D) રૂ. 900

ઉકેલ: ટ્રિપ-આવક = $50 \times 40 = 2000$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 ETM પ્રમાણે આવક રૂ. 5,000 થવી જોઈએ પણ ખરેખરી રોકડ રૂ. 4,900 છે. shortage કેટલી?

(A) રૂ. 50

(B) રૂ. 100

(C) રૂ. 150

(D) રૂ. 200

ઉકેલ: shortage = અપેક્ષિત - ખરેખરી = $5000 - 4900 = 100$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 એક ટ્રિપની કુલ આવક રૂ. 3,000 છે અને 60 પ્રવાસી હતા. સરેરાશ ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 40

(B) રૂ. 50

(C) રૂ. 60

(D) રૂ. 30

ઉકેલ: સરેરાશ ભાડું = કુલ આવક ÷ પ્રવાસી = $3000 \div 60 = 50$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 એક કંડક્ટરની ત્રણ ટ્રિપની આવક રૂ. 1,500, રૂ. 2,000 અને રૂ. 1,800 છે. કુલ કલેક્શન કેટલું?

(A) રૂ. 5,000

(B) રૂ. 5,300

(C) રૂ. 5,500

(D) રૂ. 4,300

ઉકેલ: કુલ = $1500 + 2000 + 1800 = 5300$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 એક બસ 150 કિમી અંતર 3 કલાકમાં કાપે છે. સરેરાશ ઝડપ કેટલી?

(A) 45 કિમી/કલાક

(B) 50 કિમી/કલાક

(C) 60 કિમી/કલાક

(D) 40 કિમી/કલાક

ઉકેલ: ઝડપ = અંતર ÷ સમય = $150 \div 3 = 50$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 વિદ્યાર્થીને 50% છૂટ છે અને મૂળ ભાડું રૂ. 90 છે. તેણે કેટલું ભરવું?

(A) રૂ. 30

(B) રૂ. 45

(C) રૂ. 60

(D) રૂ. 90

ઉકેલ: છૂટ = $90 \times 50 \div 100 = 45$; ચૂકવવાનું = $90 - 45 = 45$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 waybill પ્રમાણે આવક રૂ. 4,000 છે અને ખરેખરી રોકડ રૂ. 4,050 છે. તફાવત કઈ પ્રકારનો?

(A) રૂ. 50 shortage

(B) રૂ. 50 excess

(C) રૂ. 100 shortage

(D) કોઈ તફાવત નહીં

ઉકેલ: ખરેખરી વધારે છે; excess = $4050 - 4000 = 50$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 એક પ્રવાસી 75 કિમી જાય છે, દર રૂ. 1.60 પ્રતિ કિમી. ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 100

(B) રૂ. 110

(C) રૂ. 120

(D) રૂ. 130

ઉકેલ: ભાડું = $75 \times 1.60 = 120$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 કુલ ભાડું રૂ. 118 છે અને પ્રવાસી રૂ. 200 ની નોટ આપે છે. પરત કેટલો?

(A) રૂ. 72

(B) રૂ. 82

(C) રૂ. 92

(D) રૂ. 88

ઉકેલ: પરત = $200 - 118 = 82$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 એક ટ્રિપની આવક રૂ. 2,250 છે અને દરેક પ્રવાસીનું ભાડું રૂ. 45 છે. પ્રવાસી-સંખ્યા કેટલી?

(A) 45

(B) 50

(C) 55

(D) 40

ઉકેલ: પ્રવાસી-સંખ્યા = $\text{ટ્રિપ-આવક} \div \text{ભાડું} = 2250 \div 45 = 50$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 એક બસમાં 60 સીટ છે અને 45 ભરાયેલી છે. occupancy ટકાવારી કેટલી?

(A) 70%

(B) 75%

(C) 80%

(D) 60%

ઉકેલ: occupancy % = $(45 \div 60) \times 100 = 75$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 જૂનું ભાડું રૂ. 80 છે અને તેમાં 25% વધારો થાય છે. નવું ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 90

(B) રૂ. 100

(C) રૂ. 105

(D) રૂ. 120

ઉકેલ: વધારો = $80 \times 25 \div 100 = 20$; નવું ભાડું = $80 + 20 = 100$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 ETM રિપોર્ટ પ્રમાણે 10 ટિકિટ રૂ. 40 ના અને 20 ટિકિટ રૂ. 30 ના વેચાયા. કુલ આવક કેટલી?

(A) રૂ. 900

(B) રૂ. 1,000

(C) રૂ. 1,200

(D) રૂ. 700

ઉકેલ: = $(10 \times 40) + (20 \times 30) = 400 + 600 = 1000$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 એક દિવસે કુલ આવક રૂ. 6,000 છે અને 150 પ્રવાસી હતા. સરેરાશ ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 35

(B) રૂ. 40

(C) રૂ. 45

(D) રૂ. 50

ઉકેલ: સરેરાશ = $6000 \div 150 = 40$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 એક બસ 60 કિમી/કલાકની ઝડપે 2.5 કલાક ચાલે છે. કેટલું અંતર કાપશે?

(A) 120 કિમી

(B) 150 કિમી

(C) 180 કિમી

(D) 90 કિમી

ઉકેલ: અંતર = ઝડપ $\times$ સમય = $60 \times 2.5 = 150$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 અપેક્ષિત આવક રૂ. 3,500 છે અને ખરેખરી રોકડ રૂ. 3,350 છે. shortage કેટલી?

(A) રૂ. 100

(B) રૂ. 120

(C) રૂ. 150

(D) રૂ. 200

ઉકેલ: shortage = $3500 - 3350 = 150$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 ટિકિટ-આવક રૂ. 5,600 છે અને લગેજ-ચાર્જ રૂ. 400 છે. કુલ કલેક્શન કેટલું?

(A) રૂ. 5,200

(B) રૂ. 6,000

(C) રૂ. 6,400

(D) રૂ. 5,600

ઉકેલ: કુલ કલેક્શન = $5600 + 400 = 6000$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 એક પ્રવાસી 40 કિમી જાય છે, દર રૂ. 2.50 પ્રતિ કિમી. ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 80

(B) રૂ. 90

(C) રૂ. 100

(D) રૂ. 120

ઉકેલ: ભાડું = $40 \times 2.50 = 100$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 એક ટ્રિપમાં 25 પુખ્ત (ભાડું રૂ. 40) અને 5 બાળક (ભાડું રૂ. 20) છે. ટ્રિપ-આવક કેટલી?

(A) રૂ. 1,000

(B) રૂ. 1,100

(C) રૂ. 1,200

(D) રૂ. 900

ઉકેલ: પુખ્ત = $40 \times 25 = 1000$; બાળ = $20 \times 5 = 100$; કુલ = 1100.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 કુલ ભાડું રૂ. 135 છે (ત્રણ પ્રવાસી, દરેક રૂ. 45). પ્રવાસી રૂ. 500 આપે છે. પરત કેટલો?

(A) રૂ. 355

(B) રૂ. 365

(C) રૂ. 375

(D) રૂ. 345

ઉકેલ: કુલ ભાડું = $45 \times 3 = 135$; પરત = $500 - 135 = 365$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 એક બસે 300 કિમીમાં કુલ રૂ. 6,000 આવક કરી. પ્રતિ કિમી સરેરાશ આવક કેટલી?

(A) રૂ. 15

(B) રૂ. 18

(C) રૂ. 20

(D) રૂ. 25

ઉકેલ: પ્રતિ કિમી આવક = $6000 \div 300 = 20$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 એક પ્રવાસી 45 કિમી જાય છે, દર રૂ. 2 પ્રતિ કિમી, અને તેની સાથે એક બાળક (અડધી ટિકિટ) છે. કુલ ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 90

(B) રૂ. 120

(C) રૂ. 135

(D) રૂ. 180

ઉકેલ: પુખ્ત = $45 \times 2 = 90$; બાળ = $90 \div 2 = 45$; કુલ = 135.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 એક ટ્રિપની આવક રૂ. 2,400 છે અને દરેકનું ભાડું રૂ. 60 છે. પ્રવાસી-સંખ્યા કેટલી?

(A) 30

(B) 35

(C) 40

(D) 45

ઉકેલ: પ્રવાસી-સંખ્યા = $2400 \div 60 = 40$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 મૂળ ભાડું રૂ. 300 છે, 10% છૂટ છે. ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 240

(B) રૂ. 270

(C) રૂ. 280

(D) રૂ. 290

ઉકેલ: છૂટ = $300 \times 10 \div 100 = 30$; ચૂકવવાનું = $300 - 30 = 270$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 240 કિમીનું અંતર 60 કિમી/કલાકની ઝડપે કાપવા કેટલો સમય લાગશે?

(A) 3 કલાક

(B) 4 કલાક

(C) 5 કલાક

(D) 6 કલાક

ઉકેલ: સમય = અંતર $\div$ ઝડપ = $240 \div 60 = 4$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 એક પ્રવાસી પુખ્ત : બાળ = 4 : 1 ના ગુણોત્તરમાં કુલ 50 પ્રવાસી છે. બાળ પ્રવાસી કેટલા?

(A) 8

(B) 10

(C) 12

(D) 15

ઉકેલ: કુલ ભાગ = $4 + 1 = 5$; એક ભાગ = $50 \div 5 = 10$; બાળ = $1 \times 10 = 10$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 ETM પ્રમાણે કુલ આવક રૂ. 7,500 છે, જેમાં રૂ. 500 લગેજ-ચાર્જ છે. શુદ્ધ ટિકિટ-આવક કેટલી?

(A) રૂ. 6,500

(B) રૂ. 7,000

(C) રૂ. 7,200

(D) રૂ. 8,000

ઉકેલ: શુદ્ધ ટિકિટ-આવક = $7500 - 500 = 7000$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 ચાર ટ્રિપની આવક રૂ. 1,200, રૂ. 1,350, રૂ. 1,450 અને રૂ. 1,000 છે. કુલ કલેક્શન કેટલું?

(A) રૂ. 4,800

(B) રૂ. 5,000

(C) રૂ. 5,200

(D) રૂ. 4,500

ઉકેલ: કુલ = $1200 + 1350 + 1450 + 1000 = 5000$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 એક ટ્રિપની કુલ આવક રૂ. 4,200 છે અને 84 પ્રવાસી હતા. સરેરાશ ભાડું કેટલું?

(A) રૂ. 45

(B) રૂ. 50

(C) રૂ. 55

(D) રૂ. 60

ઉકેલ: સરેરાશ = $4200 \div 84 = 50$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 કુલ ભાડું રૂ. 47 છે અને પ્રવાસી રૂ. 50 આપે છે. પરત કેટલો?

(A) રૂ. 3

(B) રૂ. 5

(C) રૂ. 7

(D) રૂ. 13

ઉકેલ: પરત = $50 - 47 = 3$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 એક બસ 200 કિમી અંતર 4 કલાકમાં કાપે છે. સરેરાશ ઝડપ કેટલી?

(A) 40 કિમી/કલાક

(B) 45 કિમી/કલાક

(C) 50 કિમી/કલાક

(D) 55 કિમી/કલાક

ઉકેલ: ઝડપ = $200 \div 4 = 50$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

35 એક બસમાં 40 સીટ છે અને 30 ભરાયેલી છે. occupancy ટકાવારી કેટલી?

(A) 70%

(B) 75%

(C) 80%

(D) 60%

ઉકેલ: occupancy % = $(30 \div 40) \times 100 = 75$.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. એક પ્રવાસી 30 કિમી જાય છે, દર રૂ. 2 પ્રતિ કિમી. ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 40 (B) રૂ. 50 (C) રૂ. 60 (D) રૂ. 32

2. કુલ ભાડું રૂ. 40 છે અને પ્રવાસી રૂ. 50 આપે છે. પરત કેટલો?

- (A) રૂ. 5 (B) રૂ. 10 (C) રૂ. 15 (D) રૂ. 20

3. એક ટ્રિપમાં 20 પ્રવાસી છે અને દરેકનું ભાડું રૂ. 30 છે. ટ્રિપ-આવક કેટલી?

- (A) રૂ. 500 (B) રૂ. 600 (C) રૂ. 700 (D) રૂ. 800

4. બે ટ્રિપની આવક રૂ. 1,000 અને રૂ. 1,500 છે. કુલ કલેક્શન કેટલું?

- (A) રૂ. 2,000 (B) રૂ. 2,500 (C) રૂ. 3,000 (D) રૂ. 500

5. મૂળ ભાડું રૂ. 100 છે, 50% છૂટ. ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 25 (B) રૂ. 40 (C) રૂ. 50 (D) રૂ. 75

6. એક બસ 100 કિમી 2 કલાકમાં કાપે છે. સરેરાશ ઝડપ કેટલી?

- (A) 40 કિમી/કલાક (B) 50 કિમી/કલાક (C) 60 કિમી/કલાક
(D) 45 કિમી/કલાક

7. ETM આવક રૂ. 2,000 થવી જોઈએ, ખરેખરી રોકડ રૂ. 1,950 છે. shortage કેટલી?

- (A) રૂ. 25 (B) રૂ. 50 (C) રૂ. 100 (D) રૂ. 150

8. કુલ આવક રૂ. 2,000 છે અને 40 પ્રવાસી હતા. સરેરાશ ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 40 (B) રૂ. 50 (C) રૂ. 60 (D) રૂ. 45

9. એક ટ્રિપની આવક રૂ. 1,500 છે, દરેકનું ભાડું રૂ. 50. પ્રવાસી-સંખ્યા કેટલી?

- (A) 25 (B) 30 (C) 35 (D) 40

10. એક બસમાં 50 સીટ છે, 25 ભરાયેલી. occupancy ટકાવારી કેટલી?

- (A) 40% (B) 50% (C) 60% (D) 25%

11. એક બસ 40 કિમી/કલાકે 3 કલાક ચાલે છે. અંતર કેટલું?

- (A) 100 કિમી (B) 120 કિમી (C) 140 કિમી (D) 80 કિમી

12. ટિકિટ-આવક રૂ. 3,000 અને લગેજ-ચાર્જ રૂ. 100. કુલ કલેક્શન કેટલું?

- (A) રૂ. 2,900 (B) રૂ. 3,100 (C) રૂ. 3,000 (D) રૂ. 3,200

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. એક પ્રવાસી 55 કિમી જાય છે, દર રૂ. 1.80 પ્રતિ કિમી. ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 90 (B) રૂ. 99 (C) રૂ. 100 (D) રૂ. 110

14. મૂળ ભાડું રૂ. 400 છે, 15% છૂટ. ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 320 (B) રૂ. 340 (C) રૂ. 360 (D) રૂ. 380

15. એક ટ્રિપમાં 28 પુખ્ત (ભાડું રૂ. 50) અને 8 બાળક (ભાડું રૂ. 25) છે. ટ્રિપ-આવક કેટલી?

- (A) રૂ. 1,500 (B) રૂ. 1,600 (C) રૂ. 1,700 (D) રૂ. 1,400

16. કુલ ભાડું રૂ. 265 (પાંચ પ્રવાસી, દરેક રૂ. 53). પ્રવાસી રૂ. 500 આપે છે. પરત કેટલો?

- (A) રૂ. 225 (B) રૂ. 235 (C) રૂ. 245 (D) રૂ. 255

17. ETM રિપોર્ટ: 15 ટિકિટ રૂ. 40, 25 ટિકિટ રૂ. 60. કુલ આવક કેટલી?

- (A) રૂ. 1,800 (B) રૂ. 2,000 (C) રૂ. 2,100 (D) રૂ. 2,200

18. એક દિવસે કુલ આવક રૂ. 7,200 છે અને 160 પ્રવાસી હતા. સરેરાશ ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 40 (B) રૂ. 45 (C) રૂ. 50 (D) રૂ. 55

19. અપેક્ષિત આવક રૂ. 8,000 છે, ખરેખરી રોકડ રૂ. 7,760 છે. shortage કેટલી?

- (A) રૂ. 200 (B) રૂ. 220 (C) રૂ. 240 (D) રૂ. 260

20. એક બસ 270 કિમી 4.5 કલાકમાં કાપે છે. સરેરાશ ઝડપ કેટલી?

- (A) 55 કિમી/કલાક (B) 60 કિમી/કલાક (C) 65 કિમી/કલાક
(D) 50 કિમી/કલાક

21. જૂનું ભાડું રૂ. 120 છે, 20% વધારો. નવું ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 132 (B) રૂ. 140 (C) રૂ. 144 (D) રૂ. 150

22. એક ટ્રિપની આવક રૂ. 3,150 છે, દરેકનું ભાડું રૂ. 45. પ્રવાસી-સંખ્યા કેટલી?

- (A) 60 (B) 65 (C) 70 (D) 75

23. પુખ્ત : બાળ = 5 : 2 ના ગુણોત્તરમાં કુલ 63 પ્રવાસી છે. બાળ પ્રવાસી કેટલા?

- (A) 14 (B) 16 (C) 18 (D) 20

24. waybill: બે ટ્રિપ આવક રૂ. 3,600 અને રૂ. 2,900, લગેજ રૂ. 300. કુલ કલેક્શન કેટલું?

- (A) રૂ. 6,500 (B) રૂ. 6,800 (C) રૂ. 7,000 (D) રૂ. 6,200

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. એક પ્રવાસી 120 કિમી જાય છે. પ્રથમ 50 કિમી પર દર રૂ. 2/કિમી અને બાકી પર રૂ. 1.50/કિમી. કુલ ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 195 (B) રૂ. 200 (C) રૂ. 205 (D) રૂ. 210

26. એક ટ્રિપમાં 60 પ્રવાસી છે — 40 પુખ્ત (ભાડું રૂ. 50) અને 20 વિદ્યાર્થી (50% છૂટ પછી રૂ. 25). ટ્રિપ-આવક કેટલી?

- (A) રૂ. 2,300 (B) રૂ. 2,500 (C) રૂ. 2,700 (D) રૂ. 3,000

27. ત્રણ ટ્રિપ પછી ETM આવક રૂ. 9,000 બતાવે છે. કંડક્ટર પાસે ખરેખરી રોકડ રૂ. 8,850 છે, જેમાં રૂ. 100 નો ખોટો છૂટા-હિસાબ પણ છે. કુલ shortage કેટલી?

- (A) રૂ. 50 (B) રૂ. 100 (C) રૂ. 150 (D) રૂ. 250

28. એક પ્રવાસી 80 કિમી જાય છે, દર રૂ. 2.25/કિમી. મૂળ ભાડા પર 20% છૂટ મળે છે. ચૂકવવાનું ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 132 (B) રૂ. 144 (C) રૂ. 150 (D) રૂ. 160

29. એક દિવસે ચાર ટ્રિપની આવક રૂ. 2,150, રૂ. 1,875, રૂ. 2,325 અને રૂ. 1,650 છે. કુલ દૈનિક કલેક્શન કેટલું?

- (A) રૂ. 7,800 (B) રૂ. 8,000 (C) રૂ. 8,200 (D) રૂ. 7,600

30. એક ટ્રિપની આવક રૂ. 4,000 છે અને 80 પ્રવાસી હતા. જો ભાડામાં 10% વધારો થાય અને એટલા જ પ્રવાસી હોય, તો નવી ટ્રિપ-આવક કેટલી?

- (A) રૂ. 4,200 (B) રૂ. 4,400 (C) રૂ. 4,500 (D) રૂ. 4,800

31. એક બસ 360 કિમી કાપે છે. પ્રથમ 120 કિમી 60 કિમી/કલાકે અને બાકી 240 કિમી 80 કિમી/કલાકે. કુલ સમય કેટલો?

- (A) 4 કલાક (B) 4.5 કલાક (C) 5 કલાક (D) 5.5 કલાક

32. ETM રિપોર્ટ: 30 ટિકિટ રૂ. 25, 20 ટિકિટ રૂ. 40 અને 10 ટિકિટ રૂ. 75. કુલ ટિકિટ-આવક કેટલી?

- (A) રૂ. 2,150 (B) રૂ. 2,300 (C) રૂ. 2,450 (D) રૂ. 2,600

33. એક ટ્રિપમાં પુખ્ત : બાળ = 7 : 3 છે, કુલ 50 પ્રવાસી. પુખ્ત ભાડું રૂ. 40, બાળ રૂ. 20. ટ્રિપ-આવક કેટલી?

- (A) રૂ. 1,600 (B) રૂ. 1,700 (C) રૂ. 1,750 (D) રૂ. 1,800

34. કંડક્ટરે દિવસ દરમિયાન કુલ રૂ. 6,500 વસૂલ્યા. તેમાંથી રૂ. 6,000 ડેપોમાં જમા કરવાના છે અને બાકી પરચૂરણ ખર્ચ. જમા પછી ETM આવક રૂ. 6,080 બતાવે તો shortage/excess કેટલો?

- (A) રૂ. 80 shortage (B) રૂ. 80 excess (C) રૂ. 420 excess

(D) કોઈ તફાવત નહીં

35. ★ એક પ્રવાસી 150 કિમી જાય છે. પ્રથમ 40 કિમી રૂ. 2.50/કિમી, પછીના 60 કિમી રૂ. 2/કિમી અને બાકી રૂ. 1.50/કિમી. કુલ ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 285 (B) રૂ. 295 (C) રૂ. 300 (D) રૂ. 310

36. ★ એક કંડક્ટરની 3 ટ્રિપ: પહેલી 45 પ્રવાસી × રૂ. 40, બીજી 30 પ્રવાસી × રૂ. 60, ત્રીજી 50 પ્રવાસી × રૂ. 30. કુલ દૈનિક કલેક્શન અને સરેરાશ ભાડું કેટલું?

- (A) રૂ. 5,100, સરેરાશ રૂ. 40.80 (B) રૂ. 5,100, સરેરાશ રૂ. 42

- (C) રૂ. 4,900, સરેરાશ રૂ. 40.80 (D) રૂ. 5,100, સરેરાશ રૂ. 45

પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. C	2. B	3. B	4. B	5. C	6. B	7. B	8. B	9. B	10. B	11. B
12. B	13. B	14. B	15. B	16. B	17. C	18. B	19. C	20. B	21. C	22. C
23. C	24. B	25. C	26. B	27. C	28. B	29. B	30. B	31. C	32. B	33. B
34. C	35. B	36. A								

પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (C) — ભાડું = $30 \times 2 = 60$.
- જવાબ (B) — પરત = $50 - 40 = 10$.
- જવાબ (B) — ટ્રિપ-આવક = $30 \times 20 = 600$.
- જવાબ (B) — કુલ = $1000 + 1500 = 2500$.
- જવાબ (C) — છૂટ = $100 \times 50 \div 100 = 50$; ચૂકવવાનું = $100 - 50 = 50$.
- જવાબ (B) — ઝડપ = $100 \div 2 = 50$.
- જવાબ (B) — shortage = $2000 - 1950 = 50$.
- જવાબ (B) — સરેરાશ = $2000 \div 40 = 50$.
- જવાબ (B) — પ્રવાસી-સંખ્યા = $1500 \div 50 = 30$.
- જવાબ (B) — occupancy % = $(25 \div 50) \times 100 = 50$.
- જવાબ (B) — અંતર = ઝડપ $\times$ સમય = $40 \times 3 = 120$.
- જવાબ (B) — કુલ = $3000 + 100 = 3100$.
- જવાબ (B) — ભાડું = $55 \times 1.80 = 99$.
- જવાબ (B) — છૂટ = $400 \times 15 \div 100 = 60$; ચૂકવવાનું = $400 - 60 = 340$.
- જવાબ (B) — પુખ્ત = $50 \times 28 = 1400$; બાળ = $25 \times 8 = 200$; કુલ = 1600 .
- જવાબ (B) — કુલ ભાડું = $53 \times 5 = 265$; પરત = $500 - 265 = 235$.
- જવાબ (C) — = $(15 \times 40) + (25 \times 60) = 600 + 1500 = 2100$.
- જવાબ (B) — સરેરાશ = $7200 \div 160 = 45$.
- જવાબ (C) — shortage = $8000 - 7760 = 240$.
- જવાબ (B) — ઝડપ = $270 \div 4.5 = 60$.
- જવાબ (C) — વધારો = $120 \times 20 \div 100 = 24$; નવું = $120 + 24 = 144$.
- જવાબ (C) — પ્રવાસી-સંખ્યા = $3150 \div 45 = 70$.
- જવાબ (C) — કુલ ભાગ = $5 + 2 = 7$; એક ભાગ = $63 \div 7 = 9$; બાળ = $2 \times 9 = 18$.
- જવાબ (B) — ટિકિટ = $3600 + 2900 = 6500$; કુલ = $6500 + 300 = 6800$.
- જવાબ (C) — પ્રથમ $50 \times 2 = 100$; બાકી $70 \times 1.50 = 105$; કુલ = $100 + 105 = 205$.
- જવાબ (B) — પુખ્ત = $50 \times 40 = 2000$; વિદ્યાર્થી = $25 \times 20 = 500$; કુલ = $2000 + 500 = 2500$.
- જવાબ (C) — shortage = અપેક્ષિત - ખરેખરી = $9000 - 8850 = 150$.
- જવાબ (B) — મૂળ ભાડું = $80 \times 2.25 = 180$; છૂટ = $180 \times 20 \div 100 = 36$; ચૂકવવાનું = $180 - 36 = 144$.
- જવાબ (B) — $2150 + 1875 = 4025$; $4025 + 2325 = 6350$; $6350 + 1650 = 8000$.
- જવાબ (B) — નવી આવક = $4000 \times (100 + 10) \div 100 = 4000 \times 1.10 = 4400$.
- જવાબ (C) — પ્રથમ સમય = $120 \div 60 = 2$; બાકી સમય = $240 \div 80 = 3$; કુલ = $2 + 3 = 5$ કલાક.
- જવાબ (B) — = $(30 \times 25) + (20 \times 40) + (10 \times 75) = 750 + 800 + 750 = 2300$.

33. જવાબ (B) — એક ભાગ = $50 \div 10 = 5$; પુખ્ત = $7 \times 5 = 35$, બાળ = $3 \times 5 = 15$; અલગ = $(35 \times 40) + (15 \times 20) = 1400 + 300 = 1700$.

34. જવાબ (C) — કંડક્ટર પાસે બેઝીંગ વચ્ચે = 6500; અપેક્ષિત ETM = 6080; excess = $6500 - 6080 = 420$ (બેઝીંગ વધારે).

35. જવાબ (B) — પ્રથમ $40 \times 2.50 = 100$; પછીના $60 \times 2 = 120$; બાકી $50 \times 1.50 = 75$; કુલ = $100 + 120 + 75 = 295$.

36. જવાબ (A) — અલગ = $(45 \times 40) + (30 \times 60) + (50 \times 30) = 1800 + 1800 + 1500 = 5100$; કુલ પ્રવાસી = $45 + 30 + 50 = 125$; સરેરાશ = $5100 \div 125 = 40.80$.

GSRTC કંડક્ટરની સૌથી મહત્વની જવાબદારી માત્ર ટિકિટ આપવી નહીં, પણ સફર દરમિયાન વસૂલ થયેલી દરેક રૂપિયાની આવકનો સાચો અને પારદર્શક હિસાબ રાખવો છે. આ હિસાબ waybill અને ટ્રિપશીટ મારફતે થાય છે, જે કંડક્ટરનું કાનૂની અને નાણાકીય દસ્તાવેજ છે. જૂની પદ્ધતિમાં waybill હાથે ભરાતું, હવે ETM/EPOS મશીન દરેક ટિકિટ આપોઆપ નોંધે છે અને સફર પૂરી થયે રિપોર્ટ કાઢી આપે છે. આ પ્રકરણમાં waybill/ટ્રિપશીટ કઈ રીતે ભરવી, ટિકિટ-રેન્જની નોંધ, રોકડ-આવકનો હિસાબ, ડેપોમાં જમા પ્રક્રિયા, EPOS/ETM રિપોર્ટ, ઓડિટ-ચકાસણી, ટિકિટ-સ્ટોક વ્યવસ્થા, અછત-વધારો (shortage/excess) ના નિયમો અને દૈનિક રિપોર્ટિંગ સરળ ભાષામાં તથા ઉકેલવા દાખલા સાથે સમજાવ્યું. પરીક્ષામાં આ વિષય પરથી સીધા વ્યવહારુ પ્રશ્નો પૂછાય છે.

Waybill શું છે અને શા માટે ભરવું જરૂરી છે

Waybill (વેબિલ કે યાત્રા પત્રક) એ કંડક્ટરને એક સફર (ટ્રિપ) માટે આપવામાં આવતું અધિકૃત નાણાકીય પત્રક છે, જેમાં તે સફર દરમિયાન વેચેલી બધી ટિકિટ, વસૂલેલા ભાડા અને કુલ આવકનો હિસાબ નોંધાય છે. સાદી ભાષામાં કહીએ તો waybill એ કંડક્ટરની 'ડ્યૂટીની રસીદ' છે — ડેપોએ તેને કેટલી ટિકિટ આપી, તેણે કેટલી વેચી અને કેટલા પૈસા વસૂલ્યા તેનો સંપૂર્ણ રેકૉર્ડ.

Waybill શા માટે જરૂરી છે? એક, તે આવકનો પુરાવો છે — નિગમને દરેક બસમાંથી કેટલી કમાણી થઈ તે waybill પરથી જ ખબર પડે. બે, તે કંડક્ટરની જવાબદારી નક્કી કરે છે — જમા કરાવેલી રકમ waybill ના આંકડા સાથે મેળ ખાવી જોઈએ. ત્રણ, તે ઓડિટ અને તપાસ માટેનો દસ્તાવેજ છે — checking staff બસમાં ચઢીને waybill અને હાજર મુસાફરોની ટિકિટ મેળવે છે. ચાર, વિવાદ કે અકસ્માત વખતે તે કાનૂની પુરાવો બને છે.

Waybill ડ્યૂટીની શરૂઆતમાં ડેપોના traffic controller કે issue clerk પાસેથી મળે છે અને સફર/ડ્યૂટી પૂરી થયે તે જ waybill પર હિસાબ ભરીને, રોકડ સાથે ડેપોમાં પરત જમા કરાવવું ફરજિયાત છે. ETM આવ્યા પછી પણ waybill નો ખ્યાલ રહે છે — ETM પોતે electronic waybill તરીકે કામ કરે છે અને દરેક ટિકિટ મશીનમાં આપોઆપ નોંધાય છે.

- ▶ Waybill = એક ટ્રિપ માટે કંડક્ટરને અપાતું અધિકૃત આવક-હિસાબ પત્રક.
- ▶ તેમાં વેચેલી ટિકિટ, વસૂલેલું ભાડું અને કુલ આવક નોંધાય.
- ▶ ડ્યૂટીની શરૂઆતમાં ડેપોમાંથી મળે, અંતે હિસાબ સાથે પરત જમા થાય.
- ▶ આવકનો પુરાવો, જવાબદારી નિર્ધારણ, ઓડિટ અને કાનૂની દસ્તાવેજ — ચારેય કામ.
- ▶ ETM electronic waybill તરીકે કામ કરે — દરેક ટિકિટ મશીનમાં આપોઆપ નોંધાય.

યાદ રાખો

- ◆ Waybill વગર કંડક્ટર ટ્રિપ પર જઈ શકે નહીં.
- ◆ Waybill પર ખોટી નોંધ કે છેડછાડ ગંભીર શિસ્તભંગ ગણાય.
- ◆ એક waybill = એક ટ્રિપ/એક schedule નો હિસાબ.

ટ્રિપશીટ (Trip Sheet) અને તેની ભૂમિકા

ટ્રિપશીટ એ waybill સાથે જોડાયેલું પત્રક છે જેમાં એક ટ્રિપની સફર-વિગત નોંધાય છે — બસ ક્યાંથી નીકળી, ક્યાં પહોંચી, ક્યારે ઉપડી, દરેક સ્ટોપ પર કેટલા મુસાફર ચઢ્યા-ઉતર્યા, કેટલા kilometer યાત્રા અને કેટલી આવક થઈ. Waybill મુખ્યત્વે નાણાકીય હિસાબ પર ધ્યાન આપે છે, જ્યારે ટ્રિપશીટ સફર-સંચાલન (operation) અને આવક બંને પર ધ્યાન આપે છે.

ટ્રિપશીટ પરથી નિગમને દરેક રૂટ કેટલો નફાકારક છે તે સમજાય છે. EPKM (Earning Per Kilometer — પ્રતિ કિલોમીટર આવક) અને occupancy (બેઠક-ભરાવો) જેવા મહત્વના આંકડા ટ્રિપશીટમાંથી કાઢવામાં આવે છે. જો કોઈ રૂટ પર સતત આવક ઓછી આવે તો ટ્રિપશીટના આધારે તે schedule બદલી કે રદ કરી શકાય.

કંડક્ટરે ટ્રિપશીટમાં દરેક સ્ટોપની વિગત પ્રામાણિકપણે ભરવી જોઈએ. ETM સિસ્ટમમાં આ ઘણી વિગત આપોઆપ નોંધાય છે, પણ મેન્યુઅલ સિસ્ટમમાં કંડક્ટરે જાતે લખવું પડે. ટ્રિપશીટ અને waybill ના આંકડા એકબીજા સાથે મેળ ખાવા જોઈએ — ટ્રિપશીટમાં દર્શાવેલી કુલ આવક waybill ના કુલ સાથે સરખી હોવી જોઈએ.

- ▶ ટ્રિપશીટ = ટ્રિપની સફર-વિગત (ક્યાંથી-ક્યાં, km, સ્ટોપ, આવક) નું પત્રક.
- ▶ Waybill નાણાકીય હિસાબ પર, ટ્રિપશીટ સંચાલન + આવક પર ધ્યાન આપે.
- ▶ EPKM અને occupancy જેવા આંકડા ટ્રિપશીટમાંથી નીકળે.

- ▶ ટ્રિપશીટ અને waybill ના કુલ આવક આંકડા મેળ ખાવા જોઈએ.

Waybill vs ટ્રિપશીટ — તફાવત

મુદ્દો	Waybill	ટ્રિપશીટ
મુખ્ય ધ્યાન	આવક/નાણાકીય હિસાબ	સફર-સંચાલન + આવક
શું નોંધાય	ટિકિટ, ભાડું, કુલ રકમ	km, સ્ટોપ, ચઢ-ઉતર, આવક
ઉપયોગ	રોકડ જમા + ઓડિટ	રુટ નંદાકારકતા (EPKM)
કાનૂની ભાર	ઊંચો (નાણાં જવાબદારી)	સંચાલન-વિશ્લેષણ

ટિકિટ-રેન્જની નોંધ (Opening-Closing નંબર)

મેન્યુઅલ (પ્રિન્ટેડ) ટિકિટ સિસ્ટમમાં દરેક denomination (₹5, ₹10, ₹15 વગેરે) ની ટિકિટબુક પર ક્રમાંક (serial number) છપાયેલા હોય છે. કંડક્ટરે waybill પર દરેક denomination નો opening number (ડ્યૂટી શરૂ થાય ત્યારે પહેલી વણવપરાયેલી ટિકિટનો નંબર) અને closing number (ડ્યૂટી પૂરી થાય ત્યારેનો નંબર) નોંધવો પડે.

વેચેલી ટિકિટની સંખ્યા સીધી ગણતરીથી નીકળે: વેચેલી ટિકિટ = Closing number – Opening number. દા.ત. ₹15 ની ટિકિટમાં opening 2101 અને closing 2151 હોય તો વેચેલી ટિકિટ = 2151 – 2101 = 50 ટિકિટ. તેની આવક = 50 × ₹15 = ₹750. આ રીતે દરેક denomination ની આવક કાઢી, બધી ઉમેરીને કુલ આવક નીકળે.

ETM સિસ્ટમમાં આ બધું આપોઆપ થાય છે — મશીન દરેક ટિકિટનો ક્રમ પોતે રાખે છે, એટલે opening/closing નંબર જાતે લખવાની ભૂલ થતી નથી. તેમ છતાં ટિકિટ-રેન્જની આ ગણતરી સમજવી જરૂરી છે, કારણ કે ઓડિટ અને પરીક્ષા બંનેમાં આ પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછાય છે.

- ▶ દરેક denomination નો opening (શરૂ) અને closing (અંત) નંબર નોંધો.
- ▶ વેચેલી ટિકિટ = Closing – Opening.
- ▶ તે denomination ની આવક = વેચેલી ટિકિટ × ટિકિટ-કિંમત.
- ▶ બધી denomination ની આવક ઉમેરો = કુલ ટિકિટ આવક.
- ▶ ETM માં ક્રમાંક આપોઆપ સચવાય — મેન્યુઅલ ભૂલ ટળે.

ઉદાહરણ 1 ₹10 ની ટિકિટમાં opening number 5001 અને closing number 5076 છે. વેચેલી ટિકિટ અને આવક કાઢો.

1. વેચેલી ટિકિટ = Closing – Opening = 5076 – 5001 = 75 ટિકિટ.
2. આવક = 75 × 10 = 750.

✓ જવાબ: 75 ટિકિટ, આવક ₹750

ઉદાહરણ 2 એક કંડક્ટર પાસે ₹15 (opening 3010, closing 3060) અને ₹20 (opening 1200, closing 1225) ટિકિટ છે. કુલ આવક કાઢો.

1. ₹15: વેચેલી = 3060 – 3010 = 50 → આવક 50 × 15 = 750.
2. ₹20: વેચેલી = 1225 – 1200 = 25 → આવક 25 × 20 = 500.
3. કુલ = 750 + 500 = 1250.

✓ જવાબ: કુલ આવક ₹1250

રોકડ-આવકનો હિસાબ (Cash Reconciliation)

સફર પૂરી થયા પછી કંડક્ટરે પોતાની પાસે રહેલી રોકડ ગણવી પડે અને તે waybill/ETM રિપોર્ટ પર દર્શાવેલી કુલ આવક સાથે મેળ કરવી પડે. આ ક્રિયાને cash reconciliation (રોકડ-મેળ) કહે છે. જમા કરાવવાની રોકડ = waybill પ્રમાણેની કુલ ટિકિટ આવક.

ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે કંડક્ટર ડ્યૂટી શરૂ કરતી વખતે ડેપો પાસેથી થોડી છૂટા (change/float) રકમ લે છે, જેથી મુસાફરોને પરત આપી શકે. જમા વખતે આ float પરત આપવાનું હોય કે તેને હિસાબમાં ગણવાનું હોય — તેથી કુલ રોકડમાંથી શરૂઆતની float બાદ કરીને ચોખ્ખી આવક જમા થાય. જો ડેપો-નિયમ મુજબ float અલગ પરત આપવાનું હોય તો કંડક્ટર (કુલ ટિકિટ આવક) જ જમા કરાવે.

રોકડ-મેળ કરતી વખતે નોટ અને સિક્કાની denomination-wise ગણતરી કરવી સારી પ્રથા છે — કેટલી ₹500, ₹200, ₹100, ₹50, ₹20, ₹10 ની નોટ અને કેટલા સિક્કા. આનાથી ગણતરીની ભૂલ ઘટે અને જમા સમયે ઝડપ આવે. ડિજિટલ પેમેન્ટ (UPI/QR) થી થયેલી આવક રોકડ નહીં પણ સીધી નિગમના ખાતામાં જમા થાય, એટલે તે રકમ કંડક્ટરે રોકડમાં જમા કરાવવાની હોતી નથી — પણ ETM રિપોર્ટમાં તે અલગ દર્શાય.

- ▶ જમા રોકડ = waybill/ETM ની કુલ ટિકિટ આવક.
- ▶ શરૂઆતની float (છૂટા) અલગ ગણવી — નિયમ મુજબ પરત કે બાદ.
- ▶ Denomination-wise (નોટ/સિક્કા) ગણતરી કરો — ભૂલ ઘટે.
- ▶ UPI/QR (ડિજિટલ) આવક સીધી નિગમ-ખાતે — રોકડમાં જમા નહીં, રિપોર્ટમાં અલગ.
- ▶ રોકડ અને રિપોર્ટ મેળ ન ખાય તો તરત અધિકારીને જાણ કરો.

ઉદાહરણ 1 ETM રિપોર્ટ કુલ ટિકિટ આવક ₹4,850 (રોકડ) અને UPI ₹650 દર્શાવે છે. કંડક્ટરે ડેપોમાં કેટલી રોકડ જમા કરાવવી?

1. UPI રકમ સીધી નિગમ-ખાતે જમા થાય — રોકડમાં ગણાય નહીં.
2. જમા રોકડ = માત્ર રોકડ ટિકિટ આવક = 4850.

✓ જવાબ: ₹4,850 રોકડ જમા

ડેપોમાં જમા પ્રક્રિયા (Depot Remittance)

ડ્યૂટી પૂરી થયા પછી કંડક્ટરે નિર્ધારિત સમયમાં ડેપોમાં પરત આવીને હિસાબ જમા કરાવવો ફરજિયાત છે. પ્રથમ પગલું — ETM મશીન કે waybill traffic controller/cash clerk ને સોંપવું. બીજું — ETM માંથી closing/summary રિપોર્ટ કઢાવવો, જેમાં કુલ ટિકિટ, કુલ આવક, રોકડ અને ડિજિટલ આવક અલગ-અલગ દર્શાય. ત્રીજું — તે રિપોર્ટ પ્રમાણેની રોકડ ગણીને cash counter પર જમા કરાવવી અને રસીદ (remittance slip) લેવી.

જમા થયેલી રોકડ cash clerk રિપોર્ટના આંકડા સાથે મેળવે. જો રકમ બરાબર હોય તો કંડક્ટરને remittance receipt મળે અને તેની ડ્યૂટી હિસાબ પૂરો ગણાય. જો ઓછી હોય તો shortage (અછત) અને વધારે હોય તો excess (વધારો) નોંધાય — બંને માટે અલગ નિયમ છે (આગળ સમજાવ્યા છે).

ETM મશીન ડેપોમાં docking station પર જમા થાય ત્યારે તેનો બધો data આપોઆપ ડેપોના central server પર upload થાય છે. આ data ITS (Intelligent Transport System) અને ડેપોના revenue software માં જાય છે, જ્યાંથી ટેનિક આવક-અહેવાલ તૈયાર થાય. ETM ને રાત્રે charge પણ કરવામાં આવે જેથી બીજા દિવસે ડ્યૂટી માટે તૈયાર રહે.

- ▶ ડ્યૂટી પછી નિર્ધારિત સમયમાં ડેપોમાં હિસાબ જમા ફરજિયાત.
- ▶ ક્રમ: ETM/waybill સોંપો → closing રિપોર્ટ કાઢો → રોકડ ગણો → cash counter પર જમા.
- ▶ Remittance receipt (જમા રસીદ) લેવી — ડ્યૂટી પૂરી થયાનો પુરાવો.
- ▶ Cash clerk રિપોર્ટ સાથે રકમ મેળવે; shortage/excess નોંધાય.
- ▶ ETM docking પર data central server + ITS + revenue software માં upload થાય.

જમા પ્રક્રિયાનો ક્રમ

- ◆ 1. ETM/waybill અધિકારીને સોંપો.
- ◆ 2. Closing/summary રિપોર્ટ કાઢો.
- ◆ 3. રોકડ denomination-wise ગણો.
- ◆ 4. Cash counter પર જમા + remittance receipt લો.

EPOS/ETM રિપોર્ટ સમજવો

ETM (Electronic Ticketing Machine) અને EPOS (Electronic Point of Sale) મશીન દરેક ટિકિટ ઇલેક્ટ્રોનિકલી નોંધે છે અને ડ્યૂટીના અંતે વિગતવાર રિપોર્ટ કાઢી આપે છે. GSRTC એ આશરે 14,000 ETM બધી schedule માં દાખલ કર્યા છે અને આશરે 3,000 Smart ETM QR/UPI આધારિત ડિજિટલ પેમેન્ટ સ્વીકારે છે.

ETM રિપોર્ટમાં સામાન્ય રીતે આ વિગત આવે: કંડક્ટર ID અને schedule/route, ડ્યૂટીનો સમય, કુલ વેચેલી ટિકિટ સંખ્યા, denomination/stage પ્રમાણે breakup, કુલ ટિકિટ આવક, રોકડ આવક અને ડિજિટલ (UPI/QR) આવક અલગ-અલગ, રદ (cancelled/void) ટિકિટ, અને પાસ/રાહત ટિકિટની ગણતરી. આ રિપોર્ટ waybill ની જગ્યાએ કામ કરે છે અને હિસાબ-જમાનો આધાર બને છે.

કંડક્ટરે રિપોર્ટ ધ્યાનથી વાંચવો — રોકડ આવક અને ડિજિટલ આવક વચ્ચેનો તફાવત ખાસ સમજવો, કારણ કે માત્ર રોકડ જ counter પર જમા કરાવવાની હોય છે. રિપોર્ટમાં દર્શાવેલી કુલ આવક જ કંડક્ટરની જવાબદારી છે, એટલે તે આંકડા સાચા છે તેની ખાતરી કરવી.

- ▶ GSRTC: આશરે 14,000 ETM · આશરે 3,000 Smart ETM (QR/UPI).
- ▶ રિપોર્ટમાં: ટિકિટ સંખ્યા, breakup, કુલ આવક, રોકડ vs ડિજિટલ, void ટિકિટ.
- ▶ ETM રિપોર્ટ = electronic waybill; હિસાબ-જમાનો આધાર.
- ▶ માત્ર રોકડ counter પર જમા; ડિજિટલ સીધી નિગમ-ખાતે.
- ▶ રિપોર્ટની કુલ આવક = કંડક્ટરની જવાબદારી — ખાતરી કરો.

ETM રિપોર્ટના મુખ્ય ઘટકો

ઘટક	શું દર્શાવે
Schedule/Route	કઈ બસ/રુટની ડ્યૂટી
Total tickets	કુલ વેચેલી ટિકિટ સંખ્યા
Cash amount	રોકડમાં વસૂલ આવક (જમા કરાવવાની)
Digital amount	UPI/QR આવક (સીધી નિગમ-ખાતે)
Void/cancelled	રદ કરેલી ટિકિટ
Total revenue	કુલ આવક = કંડક્ટર જવાબદારી

ઓડિટ અને ચકાસણી (Checking & Audit)

GSRTC ની આવક પ્રામાણિક રહે તે માટે checking (તપાસ) અને audit (ઓડિટ) સિસ્ટમ છે. Checking staff (તપાસ નિરીક્ષક/TI) અચાનક બસમાં ચઢીને દરેક મુસાફર પાસે ટિકિટ છે કે નહીં તે તપાસે અને waybill/ETM રિપોર્ટ સાથે મેળવે. જો કોઈ મુસાફર ટિકિટ વગર બેઠો હોય તો તે મહેસૂલ-ચોરી (revenue leakage) ગણાય અને કંડક્ટર જવાબદાર બને.

તપાસના મુખ્ય મુદ્દા: (1) દરેક હાજર મુસાફર પાસે યોગ્ય ટિકિટ/પાસ છે કે નહીં, (2) ટિકિટ પર દર્શાવેલ સ્ટેજ/ભાડું સાચું છે કે નહીં, (3) waybill/ETM માં નોંધાયેલી સંખ્યા અને હાજર મુસાફર મેળ ખાય છે કે નહીં, (4) short-punching (ઓછું ભાડું નોંધવું) કે over-carrying (વધુ મુસાફર ચઢાવવા) જેવી ગેરરીતિ છે કે નહીં.

Audit વિભાગ ડેપોના રોજિંદા આવક-રેકૉર્ડ, remittance slip અને ETM data ની પાછળથી ચકાસણી કરે છે. જો કોઈ કંડક્ટરના હિસાબમાં વારંવાર shortage, ટિકિટ વગરના મુસાફર કે છેડછાડ મળે તો શિસ્તભંગની કાર્યવાહી થાય. એટલે કંડક્ટરે હંમેશા દરેક મુસાફરને ટિકિટ આપવી અને સાચો હિસાબ રાખવો — આ પ્રામાણિકતા તેની નોકરીની પાયાની શરત છે.

- ▶ Checking staff/TI અચાનક બસમાં ચઢી ટિકિટ ચકાસે.
- ▶ ટિકિટ વગરનો મુસાફર = મહેસૂલ-ચોરી; કંડક્ટર જવાબદાર.
- ▶ તપાસ: ટિકિટ/પાસ, સાચો સ્ટેજ-ભાડું, રિપોર્ટ vs હાજર મુસાફર મેળ.
- ▶ Short-punching / over-carrying = ગેરરીતિ, શિસ્તભંગ.
- ▶ Audit ડેપો-રેકૉર્ડ + remittance + ETM data ની ચકાસણી કરે.
- ▶ દરેક મુસાફરને ટિકિટ + સાચો હિસાબ = કંડક્ટરની પાયાની ફરજ.

ગેરરીતિના પ્રકાર (ટાળો)

◆ ટિકિટ વગર મુસાફર બેસાડવો (સીધી મહેસૂલ-ચોરી).

◆ Short-punching — વસૂલ કરતાં ઓછું ભાડું નોંધવું.

◆ waybill/ETM માં ખોટી કે મોડી નોંધ.

◆ જમા-રકમમાં જાણી જોઈને shortage.

ટિકિટ-સ્ટોક વ્યવસ્થા (મેન્યુઅલ + ETM)

મેન્યુઅલ સિસ્ટમમાં ડેપો દરેક કંડક્ટરને જુદી-જુદી denomination ની પ્રિન્ટેડ ટિકિટબુક stock તરીકે આપે છે. કંડક્ટરે આ stock નો હિસાબ રાખવો પડે — શરૂઆતમાં કેટલી ટિકિટ મળી, કેટલી વેચી અને કેટલી બાકી રહી. બાકી (unsold) ટિકિટ + વેચેલી ટિકિટ = કુલ મળેલી ટિકિટ — આ મેળ હંમેશા સાચો હોવો જોઈએ.

ETM સિસ્ટમમાં કાગળની ટિકિટબુક stock ની ઝંઝટ ઘટી ગઈ છે, કારણ કે મશીન જ ટિકિટ પ્રિન્ટ કરે અને ક્રમાંક પોતે રાખે. છતાં ETM માટે thermal paper roll નો stock રાખવો પડે અને મશીન charge રાખવું પડે. જૂની/બગડેલી ટિકિટ કે નકામી થઈ ગયેલી stock ડેપોમાં પરત જમા કરાવવી પડે અને તેની અલગ નોંધ થાય.

ટિકિટ-સ્ટોક એ નિગમની મિલકત છે — ટિકિટ એટલે સંભવિત આવક. એટલે ટિકિટ ખોવાય, ચોરાય કે બગડે તો તેની જવાબદારી કંડક્ટરની બને અને નિયમ મુજબ તેની કિંમત વસૂલ થઈ શકે. તેથી stock ને સાચવીને, ભીનાશ/નુકસાનથી બચાવીને રાખવો જરૂરી છે.

- ▶ મેન્યુઅલ: $\text{unsold} + \text{વેચેલી} = \text{કુલ મળેલી ટિકિટ (મેળ સાચો રહે)}$.
- ▶ ETM: કાગળ-stock ઘટ્યો; thermal roll stock + charge જાળવો.
- ▶ બગડેલી/નકામી ટિકિટ ડેપોમાં પરત જમા + અલગ નોંધ.
- ▶ ટિકિટ = નિગમની મિલકત (સંભવિત આવક) — ખોવાય તો કંડક્ટર જવાબદાર.
- ▶ Stock ને ભીનાશ/નુકસાનથી બચાવીને સાચવો.

અછત અને વધારો (Shortage & Excess) નિયમ

જમા વખતે કંડક્ટરની રોકડ waybill/ETM ની કુલ આવક કરતાં ઓછી હોય તો તેને shortage (અછત) કહે છે અને વધારે હોય તો excess (વધારો) કહે છે. બંને પરિસ્થિતિ હિસાબની ભૂલ કે ગેરરીતિ સૂચવે છે, એટલે નિગમ બંનેને ગંભીરતાથી નોંધે છે.

Shortage એટલે ખૂટતી રકમ — આ કંડક્ટરે ભરપાઈ કરવી પડે, કારણ કે waybill પ્રમાણેની આખી આવક જમા કરાવવાની તેની જવાબદારી છે. વારંવાર કે મોટી shortage શિસ્તભંગ ગણાય અને દંડ કે કાર્યવાહી થઈ શકે. Excess (વધારાની રકમ) પણ ગેરરીતિ ગણાય — તે નિગમને જમા થાય, કંડક્ટર પોતાની પાસે રાખી શકે નહીં. મોટા excess નો અર્થ ઘણીવાર short-punching (ઓછું ભાડું નોંધીને વધુ વસૂલવું) હોઈ શકે, એટલે તેની પણ તપાસ થાય.

આ બધું ટાળવાનો સાચો રસ્તો છે — દરેક ટિકિટ સાચી denomination માં આપવી, ETM માં તરત નોંધવી, છૂટા (change) નો સાચો હિસાબ રાખવો અને જમા પહેલાં રોકડ ધ્યાનથી ગણવી. પ્રામાણિક અને ચોકસાઈભર્યો હિસાબ shortage/excess બંનેને શૂન્ય રાખે છે.

- ▶ Shortage = જમા રોકડ < waybill/ETM આવક (ખૂટતી રકમ).
- ▶ Excess = જમા રોકડ > waybill/ETM આવક (વધારાની રકમ).
- ▶ Shortage કંડક્ટરે ભરપાઈ કરવી; વારંવાર = શિસ્તભંગ.
- ▶ Excess નિગમને જમા; કંડક્ટર રાખી ન શકે; short-punching સૂચવી શકે.
- ▶ ટાળવા: સાચી denomination, તરત નોંધ, છૂટાનો હિસાબ, જમા પહેલાં ગણો.

Shortage vs Excess

મુદ્દો	Shortage (અછત)	Excess (વધારો)
અર્થ	રોકડ આવક કરતાં ઓછી	રોકડ આવક કરતાં વધારે
કારણ	ભૂલ/ખૂટતી વસૂલી	ભૂલ/short-punching
પરિણામ	કંડક્ટર ભરપાઈ કરે	નિગમને જમા થાય
વારંવાર થાય તો	શિસ્તભંગ + દંડ	તપાસ + કાર્યવાહી

ઉદાહરણ 1 ETM રિપોર્ટ કુલ રોકડ આવક ₹6,200 દર્શાવે છે, પણ કંડક્ટર પાસે ₹6,050 જ છે. shortage કેટલી અને શું કરવું?

1. Shortage = કુલ આવક – જમા રોકડ = $6200 - 6050 = 150$.
2. આ ₹150 કંડક્ટરે ભરપાઈ કરવા + અધિકારીને જાણ કરવી.

✓ જવાબ: **shortage ₹150; કંડક્ટરે ભરપાઈ કરવી**

દૈનિક રિપોર્ટિંગ અને આવક-વ્યવસ્થાપન

દરેક ડ્યૂટીના અંતે થતો હિસાબ-જમા એ ડેપોના દૈનિક આવક-અહેવાલ (daily collection report) નો ભાગ બને છે. ડેપો બધા કંડક્ટરની remittance અને ETM data ભેગા કરીને દિવસની કુલ આવક કાઢે છે. આ આંકડા ડિવિઝન અને પછી નિગમના central office (રાણીપ, અમદાવાદ) સુધી પહોંચે છે, જ્યાં આખા GSRTC ની આવક-સ્થિતિ પર નજર રખાય.

આવક-વ્યવસ્થાપનમાં કેટલાક મહત્વના આંકડા વપરાય: EPKM (Earning Per Kilometer — પ્રતિ km આવક), occupancy ratio (બેઠક-ભરાવો %), અને load factor. આ આંકડા ટ્રિપશીટ અને ETM data માંથી નીકળે અને દર્શાવે કે કયો રૂટ નફાકારક છે અને ક્યાં સુધારો જરૂરી છે. ITS (Intelligent Transport System) આ બધો data આપોઆપ ભેગો કરી real-time અહેવાલ આપે છે.

કંડક્ટરની ભૂમિકા આ આખી સાંકળનો પાયો છે — તે જેટલો પ્રામાણિક અને ચોકસાઈભર્યો હિસાબ આપે, નિગમનું આવક-વ્યવસ્થાપન એટલું જ સાચું બને. એક ટિકિટ વગરનો મુસાફર કે એક ખોટી નોંધ પણ છેવટે નિગમની આવક અને આયોજન પર અસર કરે છે. એટલે દૈનિક રિપોર્ટિંગ સમયસર, પૂરું અને સાચું કરવું એ કંડક્ટરની વ્યાવસાયિક ફરજ છે.

- ▶ દરેક ડ્યૂટીનો હિસાબ = ડેપોના daily collection report નો ભાગ.
- ▶ ડેપો → ડિવિઝન → central office (રાણીપ, અમદાવાદ) સુધી આંકડા.
- ▶ મુખ્ય માપ: EPKM, occupancy ratio, load factor.
- ▶ ITS real-time આવક data ભેગો કરી અહેવાલ આપે.
- ▶ કંડક્ટરનો સાચો હિસાબ = સાચા આવક-વ્યવસ્થાપનનો પાયો.
- ▶ રિપોર્ટિંગ સમયસર, પૂરું અને પ્રામાણિક કરવું.

ઝડપી રિવિઝન

- ◆ Waybill = આવક-હિસાબ પત્રક; ટ્રિપશીટ = સફર-વિગત.
- ◆ વેચેલી ટિકિટ = Closing – Opening.
- ◆ જમા રોકડ = કુલ ટિકિટ (રોકડ) આવક; UPI સીધી નિગમ-ખાતે.
- ◆ Shortage કંડક્ટર ભરે; Excess નિગમને જમા.
- ◆ 14,000 ETM · 3,000 Smart ETM · HQ રાણીપ, અમદાવાદ.

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 કંડક્ટરને એક ટ્રિપ માટે અપાતું, જેમાં વેચેલી ટિકિટ અને વસૂલેલી આવકનો હિસાબ નોંધાય તે નાણાકીય પત્રક કયું છે?

- (A) Waybill (વેબિલ) (B) RC બુક (C) PUC પ્રમાણપત્ર (D) Fitness પ્રમાણપત્ર

ઉકેલ: Waybill એ કંડક્ટરને એક ટ્રિપ માટે અપાતું અધિકૃત આવક-હિસાબ પત્રક છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 GSRTC માં ટિકિટ આપવા માટે વપરાતા ઇલેક્ટ્રોનિક મશીનનું ટૂંકું નામ શું છે?

- (A) ETM (B) ATM (C) FIR (D) RTO

ઉકેલ: ETM = Electronic Ticketing Machine, જે દરેક ટિકિટ ઇલેક્ટ્રોનિકલી નોંધે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 ₹10 ની ટિકિટમાં opening number 4001 અને closing number 4051 હોય તો વેચેલી ટિકિટની આવક કેટલી?

- (A) ₹500 (B) ₹510 (C) ₹450 (D) ₹550

ઉકેલ: વેચેલી ટિકિટ = 4051 – 4001 = 50; આવક = 50 × 10 = ₹500.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 મેન્યુઅલ ટિકિટ સિસ્ટમમાં વેચેલી ટિકિટની સંખ્યા કઈ રીતે નીકળે?

(A) Closing number – Opening number

(B) Opening + Closing

(C) Opening × Closing

(D) Closing ÷ Opening

ઉકેલ: વેચેલી ટિકિટ = closing (અંત) નંબર – opening (શરૂ) નંબર.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 જમા વખતે કંડક્ટરની રોકડ waybill ની કુલ આવક કરતાં ઓછી હોય તો તેને શું કહેવાય?

(A) Shortage (અછત)

(B) Excess (વધારો)

(C) Bonus

(D) Refund

ઉકેલ: રોકડ આવક કરતાં ઓછી હોય = shortage; આ કંડક્ટરે ભરપાઈ કરવી પડે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 જમા વખતે કંડક્ટરની રોકડ waybill ની આવક કરતાં વધારે નીકળે તો તેને શું કહેવાય?

(A) Excess (વધારો)

(B) Shortage (અછત)

(C) Discount

(D) Concession

ઉકેલ: રોકડ આવક કરતાં વધારે = excess; આ રકમ નિગમને જમા થાય, કંડક્ટર રાખી ન શકે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 GSRTC નું મુખ્ય મથક (central office) ક્યાં આવેલું છે?

(A) રાણીપ, અમદાવાદ

(B) ગાંધીનગર

(C) વડોદરા

(D) સુરત

ઉકેલ: GSRTC નું central office રાણીપ, અમદાવાદ ખાતે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 કંડક્ટરે સફર પૂરી થયા પછી વસૂલેલી આવક ક્યાં જમા કરાવવી પડે?

(A) ડેપોના cash counter પર

(B) RTO કચેરીમાં

(C) પોલીસ સ્ટેશનમાં

(D) પોતાના બેંક ખાતામાં

ઉકેલ: ડ્યૂટી પછી કંડક્ટર ડેપોમાં આવીને cash counter પર રોકડ જમા કરાવે અને રસીદ લે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 બસમાં ટિકિટ વગર બેઠેલો મુસાફર મળે તો તે શું ગણાય?

(A) મહેસૂલ-ચોરી (revenue leakage)

(B) કાયદેસર છૂટ

(C) બોનસ

(D) કંડક્ટરનો હક

ઉકેલ: ટિકિટ વગરનો મુસાફર મહેસૂલ-ચોરી ગણાય અને તેની જવાબદારી કંડક્ટરની બને.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 ETM રિપોર્ટમાં UPI/QR થી થયેલી આવક કઈ રીતે ગણાય?

(A) સીધી નિગમના ખાતામાં — રોકડમાં જમા નહીં

(B) કંડક્ટર રોકડમાં જમા કરાવે

(C) કંડક્ટર પોતાની પાસે રાખે

(D) RTO ને જમા થાય

ઉકેલ: ડિજિટલ (UPI/QR) આવક સીધી નિગમ-ખાતે જમા થાય, એટલે કંડક્ટર માત્ર રોકડ counter પર જમા કરાવે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 કંડક્ટરની જમા રોકડ ETM ની કુલ આવક સાથે મેળવવાની ક્રિયાને શું કહેવાય?

(A) Cash reconciliation (રોકડ-મેળ)

(B) Depreciation

(C) Registration

(D) Insurance claim

ઉકેલ: રોકડ અને રિપોર્ટ-આવક મેળવવાની ક્રિયા cash reconciliation કહેવાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 ₹15 ની ટિકિટ opening 2000, closing 2040 → વેચેલી ટિકિટ કેટલી?

(A) 40

(B) 45

(C) 50

(D) 35

ઉકેલ: વેચેલી ટિકિટ = 2040 - 2000 = 40.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 ટ્રિપની સફર-વિગત (ક્યાંથી-ક્યાં, km, સ્ટોપ, આવક) નોંધતું પત્રક કયું છે?

(A) ટ્રિપશીટ (Trip Sheet)

(B) PUC

(C) RC

(D) License

ઉકેલ: ટ્રિપશીટ ટ્રિપની સફર અને આવક-વિગત નોંધે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 GSRTC માં અંદાજે કેટલા ETM (Electronic Ticketing Machine) દાખલ કરાયાં છે?

(A) આશરે 14,000

(B) આશરે 500

(C) આશરે 1,00,000

(D) આશરે 200

ઉકેલ: GSRTC એ આશરે 14,000 ETM બધી schedule માં દાખલ કર્યાં છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 waybill પર દરેક denomination નો કયો નંબર ડ્યૂટી શરૂ થાય ત્યારે નોંધાય?

(A) Opening number

(B) Closing number

(C) Chassis number

(D) Engine number

ઉકેલ: ડ્યૂટી શરૂ થાય ત્યારેની પહેલી વણવપરાયેલી ટિકિટનો નંબર = opening number.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 shortage (અછત) ની રકમની ભરપાઈ કોણ કરે?

(A) કંડક્ટર પોતે

(B) ડ્રાઈવર

(C) મુસાફર

(D) RTO

ઉકેલ: waybill પ્રમાણેની આખી આવક જમા કરાવવાની જવાબદારી કંડક્ટરની હોવાથી shortage તેણે ભરવી પડે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 GSRTC ની સ્થાપના કઈ તારીખે થઈ?

(A) 1 મે 1960

(B) 26 જાન્યુઆરી 1950

(C) 15 ઓગસ્ટ 1947

(D) 2 ઓક્ટોબર 1960

ઉકેલ: GSRTC ની સ્થાપના ગુજરાત રાજ્યની રચના સાથે 1 મે 1960 ના રોજ થઈ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 checking staff (TI) બસમાં ચઢીને મુખ્યત્વે શું તપાસે?

(A) દરેક મુસાફર પાસે ટિકિટ/પાસ છે કે નહીં

(B) બસનું એન્જિન

(C) ડ્રાઈવરનું ભોજન

(D) રસ્તાની હાલત

ઉકેલ: checking staff મુસાફરોની ટિકિટ/પાસ ચકાસી waybill/ETM સાથે મેળવે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 ₹20 ની ટિકિટ 30 નંગ વેચાય તો તેની આવક કેટલી?

(A) ₹600

(B) ₹500

(C) ₹620

(D) ₹560

ઉકેલ: આવક = $30 \times 20 = ₹600$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 ETM મશીન ડેપોમાં docking પર જમા થાય ત્યારે તેનો data ક્યાં જાય છે?

(A) ડેપોના central server પર upload

(B) કંડક્ટરના મોબાઈલમાં

(C) RTO ના રજિસ્ટરમાં

(D) કશે નહીં

ઉકેલ: ETM docking પર data central server + ITS + revenue software માં upload થાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 કંડક્ટર ડ્યૂટી શરૂ કરતી વખતે મુસાફરોને છૂટા આપવા ડેપો પાસેથી લે તે રકમને શું કહેવાય?

(A) Float / change

(B) Fine

(C) Bonus

(D) Fare

ઉકેલ: શરૂઆતમાં છૂટા આપવા લેવાતી રકમ float (change) કહેવાય; જમા વખતે તે અલગ ગણાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 excess (વધારો) ની રકમનું શું થાય?

(A) નિગમને જમા થાય

(B) કંડક્ટર પોતાની પાસે રાખે

(C) ડ્રાઈવરને મળે

(D) મુસાફરને પરત

ઉકેલ: excess રકમ કંડક્ટર રાખી શકે નહીં — તે નિગમને જમા થાય અને તપાસનું કારણ બની શકે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 કંડક્ટર દ્વારા વસૂલ કરતાં ઓછું ભાડું ETM/waybill માં નોંધવાની ગેરરીતિને શું કહેવાય?

(A) Short-punching

(B) Overtaking

(C) Round-off

(D) Reconciliation

ઉકેલ: ઓછું ભાડું નોંધીને વધુ વસૂલવું = short-punching, જે મહેસૂલ-ચોરીની ગેરરીતિ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 ₹5 ની 40 ટિકિટ અને ₹10 ની 30 ટિકિટ વેચાય તો કુલ આવક કેટલી?

(A) ₹500

(B) ₹450

(C) ₹550

(D) ₹400

ઉકેલ: $5 \times 40 = 200$; $10 \times 30 = 300$; કુલ = $200 + 300 = ₹500$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 GSRTC ના QR/UPI આધારિત ડિજિટલ પેમેન્ટ સ્વીકારતા મશીનને શું કહેવાય?

(A) Smart ETM

(B) ATM

(C) RTO મશીન

(D) Fitness મશીન

ઉકેલ: આશરે 3,000 Smart ETM QR/UPI આધારિત ડિજિટલ પેમેન્ટ સ્વીકારે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 ડ્યૂટી પૂરી થયે રોકડ જમા કરાવ્યાનો પુરાવો કંડક્ટરને શું મળે?

(A) Remittance receipt (જમા રસીદ)

(B) Driving license

(C) RC બુક

(D) Challan

ઉકેલ: cash counter પર જમા કરાવ્યા બાદ remittance receipt મળે, જે ડ્યૂટી પૂરી થયાનો પુરાવો છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 waybill અને ટ્રિપશીટ બંનેમાં દર્શાવેલી કુલ આવક કેવી હોવી જોઈએ?

(A) એકબીજા સાથે મેળ ખાતી (સરખી)

(B) અલગ-અલગ

(C) ટ્રિપશીટમાં હંમેશા વધારે

(D) waybill માં હંમેશા ઓછી

ઉકેલ: બંને પત્રકના કુલ આવક આંકડા મેળ ખાવા જોઈએ — ન ખાય તો ભૂલ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 ETM રિપોર્ટ કુલ રોકડ આવક ₹5,000 અને UPI ₹800 દર્શાવે છે. કંડક્ટરે રોકડ કેટલી જમા કરાવવી?

(A) ₹5,000

(B) ₹5,800

(C) ₹800

(D) ₹4,200

ઉકેલ: UPI સીધી નિગમ-ખાતે જાય; માત્ર રોકડ ₹5,000 counter પર જમા કરાવવી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 કંડક્ટરને અપાયેલી ટિકિટ-stock ને શું ગણવામાં આવે?

(A) નિગમની મિલકત (સંભવિત આવક)

(B) કંડક્ટરની અંગત મિલકત

(C) ડ્રાઈવરની જવાબદારી

(D) નકામો કાગળ

ઉકેલ: ટિકિટ = સંભવિત આવક, એટલે તે નિગમની મિલકત; ખોવાય તો કંડક્ટર જવાબદાર.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 ડ્રૂટીના અંતે ETM માંથી કઢાવાતો, કુલ ટિકિટ અને આવક દર્શાવતો રિપોર્ટ કયો છે?

(A) Closing / summary રિપોર્ટ

(B) FIR

(C) PUC રિપોર્ટ

(D) Fitness રિપોર્ટ

ઉકેલ: ડ્રૂટીના અંતે ETM નો closing/summary રિપોર્ટ કઢાય, જે હિસાબ-જમાનો આધાર બને.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 ટ્રિપશીટ પરથી નીકળતો 'પ્રતિ કિલોમીટર આવક' દર્શાવતો આંકડો કયો છે?

(A) EPKM

(B) PUC

(C) RTO

(D) GVW

ઉકેલ: EPKM = Earning Per Kilometer, જે રુટની નફાકારકતા દર્શાવે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 ₹10 ની 55 ટિકિટ (રોકડ) અને ₹15 ની 20 ટિકિટ (રોકડ) વેચાય. જમા રોકડ કેટલી?

(A) ₹850

(B) ₹750

(C) ₹800

(D) ₹900

ઉકેલ: $10 \times 55 = 550$; $15 \times 20 = 300$; કુલ = $550 + 300 = ₹850$.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 કંડક્ટરના હિસાબમાં વારંવાર shortage કે ટિકિટ વગરના મુસાફર મળે તો શું થાય?

(A) શિસ્તભંગની કાર્યવાહી

(B) બોનસ

(C) પ્રમોશન

(D) કંઈ નહીં

ઉકેલ: વારંવાર shortage/ગેરરીતિ મળે તો શિસ્તભંગની કાર્યવાહી અને દંડ થઈ શકે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 ડેપોના દૈનિક આવક-આંકડા છેવટે GSRTC ના કયા સ્તર સુધી પહોંચે છે?

(A) Central office (રાણીપ, અમદાવાદ)

(B) ગ્રામ પંચાયત

(C) RTO

(D) કોર્ટ

ઉકેલ: ડેપો → ડિવિઝન → central office (રાણીપ, અમદાવાદ) સુધી આવક-આંકડા પહોંચે.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. Waybill મુખ્યત્વે શેનો હિસાબ રાખે છે?

- (A) આવક (ટિકિટ + ભાડું) (B) બસનું તેલ (C) ડ્રાઈવરની રજા
(D) રસ્તાની હાલત

2. ETM નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Electronic Ticketing Machine (B) Engine Test Machine
(C) Extra Travel Money (D) Emergency Ticket Mode

3. વેચેલી ટિકિટ કઈ રીતે નીકળે?

- (A) Closing – Opening (B) Opening + Closing
(C) Opening × 2 (D) Closing ÷ 2

4. ₹10 ની 20 ટિકિટની આવક કેટલી?

- (A) ₹200 (B) ₹100 (C) ₹210 (D) ₹220

5. shortage એટલે શું?

- (A) રોકડ આવક કરતાં ઓછી (B) રોકડ આવક કરતાં વધારે
(C) રોકડ આવક બરાબર (D) કોઈ રોકડ નહીં

6. excess એટલે શું?

- (A) રોકડ આવક કરતાં વધારે (B) રોકડ આવક કરતાં ઓછી
(C) કોઈ ટિકિટ નહીં (D) મફત મુસાફરી

7. કંડક્ટર રોકડ ક્યાં જમા કરાવે?

- (A) ડેપોની cash counter પર (B) RTO માં (C) બેંકની ATM માં
(D) પોલીસ સ્ટેશનમાં

8. ટિકિટ વગર બેઠેલો મુસાફર શું ગણાય?

- (A) મહેસૂલ-ચોરી (B) કાયદેસર છૂટ (C) બોનસ
(D) પાસ ધારક

9. GSRTC ની સ્થાપના ક્યારે થઈ?

- (A) 1 મે 1960 (B) 1 મે 1950 (C) 26 જાન્યુઆરી 1960
(D) 15 ઓગસ્ટ 1960

10. ટ્રિપશીટ મુખ્યત્વે શું નોંધે છે?

- (A) ટ્રિપની સફર-વિગત અને આવક (B) ડ્રાઈવરની ઉંમર
(C) બસનો રંગ (D) તેલની કિંમત

11. રોકડ જમા કરાવ્યાનો પુરાવો શું છે?

- (A) Remittance receipt (B) PUC (C) License (D) RC બુક

12. UPI/QR આવક કઈ રીતે જમા થાય?

- (A) સીધી નિગમના ખાતામાં (B) કંડક્ટર રોકડમાં (C) RTO માં
(D) ડ્રાઈવર પાસે

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. ₹15 ની ટિકિટ opening 3000, closing 3040 → વેચેલી ટિકિટ કેટલી?

- (A) 40 (B) 30 (C) 45 (D) 35

14. ₹10 ની ટિકિટ opening 5000, closing 5065 → આવક કેટલી?

- (A) ₹650 (B) ₹600 (C) ₹550 (D) ₹700

15. ETM રિપોર્ટ કુલ રોકડ ₹4,000 અને UPI ₹500 દર્શાવે. જમા રોકડ કેટલી?

- (A) ₹4,000 (B) ₹4,500 (C) ₹500 (D) ₹3,500

16. કુલ આવક ₹5,500 છે પણ કંડક્ટર ₹5,400 જમા કરાવે. shortage કેટલી?

- (A) ₹100 (B) ₹200 (C) ₹50 (D) ₹150

17. કંડક્ટર ₹6,150 જમા કરાવે પણ કુલ આવક ₹6,000 છે. excess કેટલી?

- (A) ₹150 (B) ₹100 (C) ₹200 (D) ₹50

18. ₹5 ની 60 ટિકિટ અને ₹10 ની 40 ટિકિટ → કુલ આવક કેટલી?

- (A) ₹700 (B) ₹600 (C) ₹650 (D) ₹750

19. waybill પર ડ્યૂટી શરૂ થાય ત્યારે નોંધાતો નંબર કયો?

- (A) Opening number (B) Closing number
(C) Engine number (D) Chassis number

20. short-punching એટલે શું?

- (A) વસૂલ કરતાં ઓછું ભાડું નોંધવું (B) વધારે ટિકિટ આપવી
(C) ટિકિટ રદ કરવી (D) છૂટા ન આપવા

21. ETM docking પર જમા થાય ત્યારે તેનો data ક્યાં જાય?

- (A) ડેપોની central server + ITS (B) કંડક્ટરના મોબાઇલમાં
(C) RTO ના રજિસ્ટરમાં (D) ક્યાંય નહીં

22. GSRTC માં અંદાજે કેટલા Smart ETM QR/UPI સ્વીકારે છે?

- (A) આશરે 3,000 (B) આશરે 14,000 (C) આશરે 300
(D) આશરે 1,00,000

23. waybill અને ટ્રિપશીટના કુલ આવક આંકડા મેળ ન ખાય તો શું સૂચવે?

- (A) હિસાબમાં ભૂલ (B) વધારે નફો (C) ઓછો ટ્રાફિક
(D) નવો રૂટ

24. ETM વગર/waybill વગર કંડક્ટર ટ્રિપ પર જઈ શકે?

- (A) ના, જઈ ન શકે (B) હા, છૂટથી (C) માત્ર રાત્રે
(D) માત્ર રવિવારે

અધરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. ₹15 ની ટિકિટ opening 4100 closing 4160, અને ₹20 ની opening 2200 closing 2225. કુલ ટિકિટ આવક કેટલી?

- (A) ₹1,400 (B) ₹1,300 (C) ₹1,500 (D) ₹1,350

26. ETM રિપોર્ટ કુલ આવક ₹7,200 (રોકડ ₹6,500 + UPI ₹700). કંડક્ટર પાસે ₹6,400 રોકડ છે. shortage કેટલી?

- (A) ₹100 (B) ₹800 (C) ₹700 (D) ₹300

27. કંડક્ટરે ₹5 ની 50, ₹10 ની 45 અને ₹15 ની 20 ટિકિટ (બધી રોકડ) વેચી. કુલ જમા રોકડ કેટલી?

- (A) ₹1,000 (B) ₹950 (C) ₹1,050 (D) ₹900

28. કંડક્ટરે ₹300 float લીધી, કુલ ટિકિટ (રોકડ) આવક ₹4,700 થઈ. ડેપો-નિયમ મુજબ float અલગ પરત આપવાની હોય તો ટિકિટ આવક પેટે કેટલી રોકડ જમા?

- (A) ₹4,700 (B) ₹4,400 (C) ₹5,000 (D) ₹300

29. ETM રિપોર્ટ કુલ ₹8,000 (રોકડ ₹7,000 + UPI ₹1,000). કંડક્ટર ₹7,050 જમા કરાવે. excess કેટલી?

- (A) ₹50 (B) ₹1,050 (C) ₹1,000 (D) ₹950

30. ₹10 ની ટિકિટ opening 6000 છે અને 80 ટિકિટ વેચાઈ. closing number કયો હશે?

- (A) 6080 (B) 6800 (C) 6008 (D) 5920

31. એક ટ્રિપમાં ₹20 ની 30, ₹15 ની 40 ટિકિટ રોકડ અને UPI થી ₹500 મળ્યા. ડેપોમાં જમા કરવાની રોકડ કેટલી?

- (A) ₹1,200 (B) ₹1,700 (C) ₹700 (D) ₹1,000

32. કંડક્ટરના હિસાબમાં મોટો excess વારંવાર મળે — તે મોટાભાગે શેની નિશાની હોઈ શકે?

- (A) Short-punching (B) વધારે નફો (C) ઓછો ટ્રાફિક
(D) float ભૂલ

33. ₹5 ની 100 ટિકિટ મળી, 72 વેચાઈ. બાકી (unsold) કેટલી અને તેની કિંમત?

- (A) 28 ટિકિટ, ₹140 (B) 72 ટિકિટ, ₹360 (C) 28 ટિકિટ, ₹280
(D) 18 ટિકિટ, ₹90

34. ડ્યૂટીના અંતે waybill/ETM પ્રમાણેની કુલ ટિકિટ આવક ₹9,600 છે (બધી રોકડ). કંડક્ટરની જવાબદારી શું છે?

- (A) આખા ₹9,600 જમા કરાવવા (B) અડધા ₹4,800 જમા
(C) કંઈ જમા નહીં (D) માત્ર float જમા

35. ★ ₹10 ની opening 7000 closing 7090, ₹15 ની opening 3000 closing 3040, ₹20 ની opening 1000 closing 1015. કુલ ટિકિટ આવક કેટલી?

- (A) ₹1,800 (B) ₹1,700 (C) ₹1,900 (D) ₹1,750

36. ★ ETM રિપોર્ટ કુલ ₹10,500 (રોકડ ₹9,200 + UPI ₹1,300). કંડક્ટરે ₹300 float શરૂમાં લીધી હતી જે અલગ પરત આપવાની છે. કંડક્ટરે ટિકિટ-આવક પેટે કેટલી રોકડ જમા કરાવવી?

- (A) ₹9,200 (B) ₹9,500 (C) ₹10,500 (D) ₹8,900

🔑 પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A	6. A	7. A	8. A	9. A	10. A	11. A
12. A	13. A	14. A	15. A	16. A	17. A	18. A	19. A	20. A	21. A	22. A
23. A	24. A	25. A	26. A	27. A	28. A	29. A	30. A	31. A	32. A	33. A
34. A	35. A	36. A								

📝 પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — Waybill વેચેલી ટિકિટ અને વસૂલેલી આવકનો હિસાબ રાખે છે.
- જવાબ (A) — ETM = Electronic Ticketing Machine.
- જવાબ (A) — વેચેલી ટિકિટ = closing નંબર – opening નંબર.
- જવાબ (A) — $20 \times 10 = ₹200$.
- જવાબ (A) — જમા રોકડ કુલ આવક કરતાં ઓછી હોય = shortage.
- જવાબ (A) — જમા રોકડ કુલ આવક કરતાં વધારે હોય = excess.
- જવાબ (A) — ડ્યૂટી પછી ડેપોના cash counter પર રોકડ જમા થાય.
- જવાબ (A) — ટિકિટ વગરનો મુસાફર મહેસૂલ-ચોરી ગણાય.
- જવાબ (A) — GSRTC ની સ્થાપના 1 મે 1960 ના રોજ થઈ.
- જવાબ (A) — ટ્રિપશીટ ક્યાંથી-ક્યાં, km, સ્ટોપ અને આવક નોંધે છે.
- જવાબ (A) — જમા બાદ remittance receipt (જમા રસીદ) મળે.
- જવાબ (A) — ડિજિટલ આવક સીધી નિગમ-ખાતે જમા થાય, રોકડમાં નહીં.
- જવાબ (A) — $3040 - 3000 = 40$ ટિકિટ.
- જવાબ (A) — વેચેલી = $5065 - 5000 = 65$; આવક = $65 \times 10 = ₹650$.
- જવાબ (A) — UPI સીધી નિગમ-ખાતે; માત્ર રોકડ ₹4,000 જમા.
- જવાબ (A) — shortage = $5500 - 5400 = ₹100$.
- જવાબ (A) — excess = $6150 - 6000 = ₹150$.
- જવાબ (A) — $5 \times 60 = 300$; $10 \times 40 = 400$; કુલ = ₹700.
- જવાબ (A) — ડ્યૂટી શરૂ થાય ત્યારેની પહેલી ટિકિટનો નંબર = opening.
- જવાબ (A) — short-punching = ઓછું ભાડું નોંધીને વધુ વસૂલવું — ગેરરીતિ.
- જવાબ (A) — ETM data docking પર central server + ITS + revenue software માં upload થાય.
- જવાબ (A) — આશરે 3,000 Smart ETM QR/UPI ડિજિટલ પેમેન્ટ સ્વીકારે.

23. જવાબ (A) — બંનેના આંકડા સરખા હોવા જોઈએ; ન ખાય તો ભૂલ છે.

24. જવાબ (A) — Waybill/ETM વગર કંડક્ટર ટ્રિપ પર જઈ શકે નહીં — તે ફરજિયાત દસ્તાવેજ છે.

25. જવાબ (A) — ₹15: 60 ટિ × 15 = 900; ₹20: 25 ટિ × 20 = 500; કુલ = 900 + 500 = ₹1,400.

26. જવાબ (A) — જમા કરવાની રોકડ = ₹6,500 (UPI ગણાય નહીં). shortage = 6500 - 6400 = ₹100.

27. જવાબ (A) — 5×50 = 250; 10×45 = 450; 15×20 = 300; કુલ = 250 + 450 + 300 = ₹1,000.

28. જવાબ (A) — float અલગ પરત આપવાની હોય તો ટિકિટ આવક પેટે આખી ₹4,700 જમા થાય.

29. જવાબ (A) — જમા કરવાની રોકડ = ₹7,000; excess = 7050 - 7000 = ₹50.

30. જવાબ (A) — closing = opening + વેચેલી = 6000 + 80 = 6080.

31. જવાબ (A) — 20×30 = 600; 15×40 = 600; રોકડ = 1,200. UPI ₹500 સીધી નિગમ-ખાતે, રોકડમાં નહીં.

32. જવાબ (A) — મોટો excess = ઓછું ભાડું નોંધીને વધુ વસૂલ્યું (short-punching) સૂચવી શકે, એટલે તપાસ થાય.

33. જવાબ (A) — unsold = 100 - 72 = 28; કિંમત = 28 × 5 = ₹140.

34. જવાબ (A) — waybill પ્રમાણેની આખી આવક જમા કરાવવાની જવાબદારી કંડક્ટરની — આખા ₹9,600.

35. જવાબ (A) — ₹10: 90×10 = 900; ₹15: 40×15 = 600; ₹20: 15×20 = 300; કુલ = 900 + 600 + 300 = ₹1,800.

36. જવાબ (A) — UPI ₹1,300 સીધી નિગમ-ખાતે — ગણાય નહીં. float અલગ પરત આપવાની હોવાથી ટિકિટ-આવક પેટે આખી રોકડ ₹9,200 જમા થાય.

GSRTC કંડક્ટર તરીકે તમે જે બસમાં ફરજ બજાવો છો તે 'મોટર વાહન અધિનિયમ, 1988' અને તેના નિયમો હેઠળ ચાલે છે. વાહન નોંધણી (RC), પરમિટ, ફિટનેસ, વીમો, PUC અને દંડ-જોગવાઈ કંડક્ટરની રોજિંદી ફરજ સાથે સીધો સંબંધ ધરાવે છે. આ પ્રકરણમાં MV Act 1988, RTO ની ભૂમિકા, વાહન-પરમિટના પ્રકાર અને 2019 ના સુધારા અધિનિયમની મુખ્ય જોગવાઈઓ ઊંડાણથી આવરી છે.

મોટર વાહન અધિનિયમ, 1988 — પરિચય અને પૃષ્ઠભૂમિ

મોટર વાહન અધિનિયમ, 1988 (Motor Vehicles Act, 1988) સમગ્ર ભારતમાં માર્ગ પરિવહનનું નિયમન કરતો કેન્દ્રીય કાયદો છે. તે અગાઉના 'મોટર વાહન અધિનિયમ, 1939' ને રદ કરીને અમલમાં આવ્યો અને 1 જુલાઈ, 1989 થી લાગુ થયો.

આ અધિનિયમ ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ, વાહન નોંધણી, પરમિટ, વીમો, ટ્રાફિક નિયમો, અકસ્માત વળતર અને ગુના-દંડ જેવી બાબતોને આવરી લે છે. વાહનવ્યવહાર 'સમવર્તી યાદી' (Concurrent List) માં આવતો હોવાથી કેન્દ્ર અને રાજ્ય બંને કાયદા બનાવી શકે છે; ગુજરાત રાજ્ય 'ગુજરાત મોટર વાહન નિયમો' દ્વારા અમલ કરે છે.

કંડક્ટર-ડ્રાઇવર બંનેએ આ કાયદાનું પાલન કરવું ફરજિયાત છે. GSRTC જેવી જાહેર પરિવહન સંસ્થાની બસ 'સ્ટેજ કેરિજ' (Stage Carriage) તરીકે ઓળખાય છે અને તેને પરમિટ, ફિટનેસ તથા વીમો ફરજિયાત છે.

MV Act 1988 — પાયાની હકીકતો

- અમલ તારીખ: 1 જુલાઈ, 1989
- કુલ પ્રકરણ (Chapters): 14
- કુલ કલમ (Sections): 217
- કુલ અનુસૂચિ (Schedules): મૂળ 2
- રદ કરેલો કાયદો: મોટર વાહન અધિનિયમ, 1939
- મુખ્ય સુધારો: મોટર વાહન (સુધારા) અધિનિયમ, 2019

અધિનિયમના મુખ્ય પ્રકરણ

MV Act 1988 ને વિષય પ્રમાણે 14 પ્રકરણોમાં વહેંચવામાં આવ્યો છે. કંડક્ટર માટે લાઇસન્સ (પ્રકરણ 2), નોંધણી (પ્રકરણ 4), પરમિટ (પ્રકરણ 5) અને ગુના-દંડ (પ્રકરણ 13) સૌથી અગત્યના છે.

MV Act 1988 — પ્રકરણવાર વિષય

પ્રકરણ	વિષય
1	પ્રારંભિક (વ્યાખ્યાઓ)
2	ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ
3	કંડક્ટર લાઇસન્સ
4	મોટર વાહનની નોંધણી (Registration)
5	પરિવહન વાહનોના પરમિટનું નિયંત્રણ
6	ખાસ જોગવાઈઓ (સ્ટેટ ટ્રાન્સપોર્ટ અંડરટેકિંગ)
7	વાહનોનું બાંધકામ, જાળવણી અને જાળવણી-સ્થિતિ
8	ટ્રાફિકનું નિયંત્રણ
10 થી 12	થર્ડ પાર્ટી વીમા સંબંધી જોગવાઈ
13	ગુના, દંડ અને કાર્યવાહી

કંડક્ટર લાઇસન્સ (Conductor Licence) — પ્રકરણ 3

MV Act 1988 ના પ્રકરણ 3 (કલમ 29 થી 38) મુજબ સ્ટેજ કેરેજમાં કંડક્ટર તરીકે ફરજ બજાવવા 'કંડક્ટર લાઇસન્સ' ફરજિયાત છે. કલમ 29 જણાવે છે કે માન્ય કંડક્ટર લાઇસન્સ વગર કોઈ પણ વ્યક્તિ સ્ટેજ કેરેજમાં કંડક્ટર તરીકે કામ કરી શકે નહીં.

કંડક્ટર લાઇસન્સ મેળવવા લઘુત્તમ વય 18 વર્ષ છે. અરજદારને પ્રાથમિક શિક્ષણ, ટ્રાફિક ચિહ્નોની જાણકારી અને પ્રાથમિક સારવાર (First Aid) ની સમજ હોવી જરૂરી છે. લાઇસન્સ RTO દ્વારા આપવામાં આવે છે.

કંડક્ટરની મુખ્ય ફરજો (કાયદાકીય)

- મુસાફરોને યોગ્ય ભાડાની ટિકિટ આપવી
- કોઈ મુસાફર પાસેથી નિયત ભાડા કરતાં વધુ ન વસૂલવું
- બસમાં નિયત સંખ્યા કરતાં વધુ મુસાફર ન બેસાડવા
- વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ અને મહિલા મુસાફરોને મદદ કરવી
- અકસ્માત વખતે મુસાફરોની સલામતી અને પ્રાથમિક સારવાર
- શરાબના નશામાં કે અયોગ્ય વર્તન કરતા મુસાફરને ઉતારવો

RTO — પ્રાદેશિક વાહનવ્યવહાર કચેરીની ભૂમિકા

RTO (Regional Transport Office) એ રાજ્ય સરકારના વાહનવ્યવહાર વિભાગ હેઠળની કચેરી છે જે MV Act 1988 નો અમલ કરે છે. તેના વડા RTO (Regional Transport Officer) હોય છે. ગુજરાતમાં દરેક RTO ને એક વિશિષ્ટ કોડ (દા.ત. GJ-01 = અમદાવાદ) આપવામાં આવ્યો છે.

RTO ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ આપવું, વાહનની નોંધણી (RC) કરવી, પરમિટ આપવો, ફિટનેસ પ્રમાણપત્ર આપવું, રોડ ટેક્સ વસૂલવો અને પ્રદૂષણ (PUC) સંબંધી નિયમનનું કામ કરે છે.

ગુજરાતના કેટલાક RTO કોડ

કોડ	શહેર/જિલ્લો
GJ-01	અમદાવાદ
GJ-02	મહેસાણા
GJ-03	રાજકોટ
GJ-05	સુરત
GJ-06	વડોદરા
GJ-07	નડિયાદ (ખેડા)
GJ-18	ગાંધીનગર
GJ-27	અમદાવાદ (પૂર્વ)

RTO ના મુખ્ય કાર્યો

- ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ અને લર્નિંગ લાઇસન્સ આપવું
- વાહનની નોંધણી અને RC પ્રમાણપત્ર આપવું
- પરિવહન વાહનોને પરમિટ આપવો
- ફિટનેસ પ્રમાણપત્ર (Fitness Certificate) આપવું
- રોડ ટેક્સ અને અન્ય ફી વસૂલવી
- પ્રદૂષણ (PUC) અને વાહન-તપાસ સંબંધી નિયમન

ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ — પ્રકાર અને જોગવાઈ (પ્રકરણ 2)

MV Act 1988 ના પ્રકરણ 2 (કલમ 3 થી 28) ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સને લગતી જોગવાઈ ધરાવે છે. કલમ 3 મુજબ માન્ય ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ વગર જાહેર માર્ગ પર વાહન ચલાવવું ગુનો છે.

પ્રથમ 'લર્નિંગ લાઇસન્સ' (Learner's Licence) આપવામાં આવે છે જે 6 મહિના માટે માન્ય હોય છે. ત્યારબાદ કાયમી ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ મળે છે. ખાનગી વાહનનું લાઇસન્સ 20 વર્ષ સુધી અથવા 40 વર્ષની ઉંમર (જે વહેલું આવે) સુધી માન્ય રહે છે.

લાઇસન્સ — વય અને માન્યતા

બાબત	વિગત
ગિયર વગરના મોટરસાયકલ (50cc સુધી)	લઘુત્તમ વય 16 વર્ષ
ગિયરવાળા વાહન/મોટરસાયકલ	લઘુત્તમ વય 18 વર્ષ
પરિવહન વાહન (Transport Vehicle)	લઘુત્તમ વય 20 વર્ષ
લર્નિંગ લાઇસન્સ માન્યતા	6 મહિના
ખાનગી વાહન લાઇસન્સ માન્યતા	40 વર્ષ સુધી અથવા 20 વર્ષ
પરિવહન વાહન લાઇસન્સ માન્યતા	3 વર્ષ (નવીકરણીય)
50 વર્ષથી ઉપરની ઉંમરે માન્યતા	5 વર્ષ

વાહનની નોંધણી અને RC (પ્રકરણ 4)

MV Act 1988 ના પ્રકરણ 4 (કલમ 39 થી 65) મુજબ કોઈ પણ મોટર વાહનને જાહેર માર્ગ પર ચલાવવા પહેલાં તેની નોંધણી (Registration) કરાવવી ફરજિયાત છે. કલમ 39 જણાવે છે કે નોંધણી વગર વાહન ચલાવવું ગુનો છે.

નોંધણી બાદ RTO 'નોંધણી પ્રમાણપત્ર' (RC — Registration Certificate) આપે છે જેમાં વાહનનો નોંધણી નંબર, માલિકનું નામ, વાહનનો પ્રકાર, એન્જિન-ચેસિસ નંબર વગેરે વિગત હોય છે.

ખાનગી વાહનની નોંધણી 15 વર્ષ માટે માન્ય હોય છે, ત્યારબાદ દર 5 વર્ષે નવીકરણ કરાવવું પડે છે. પરિવહન વાહનની ફિટનેસ સાથે નોંધણી જોડાયેલી હોય છે.

RC માં દર્શાવેલી મુખ્ય વિગત

વિગત	અર્થ
Registration Number	વાહનનો નોંધણી નંબર (દા.ત. GJ-01-AB-1234)
Chassis Number	વાહનની ચેસિસનો ઓળખ નંબર
Engine Number	એન્જિનનો ઓળખ નંબર
Owner Name	નોંધાયેલા માલિકનું નામ
Vehicle Class	વાહનનો પ્રકાર (LMV/HMV/HPMV)
Registration Date	નોંધણીની તારીખ
Validity	માન્યતાની અંતિમ તારીખ

વાહનના મુખ્ય વર્ગ (Vehicle Class)

- ◆ LMV — Light Motor Vehicle (હળવું વાહન, કાર/જીપ)
- ◆ MMV — Medium Motor Vehicle (મધ્યમ વાહન)
- ◆ HMV — Heavy Motor Vehicle (ભારે વાહન)
- ◆ HPMV — Heavy Passenger Motor Vehicle (ભારે મુસાફર વાહન, બસ)
- ◆ HGMV — Heavy Goods Motor Vehicle (ભારે માલવાહક)
- ◆ GSRTC ની બસ સામાન્ય રીતે HPMV વર્ગમાં આવે છે

પરમિટ — સ્ટેજ કેરેજ અને કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ (પ્રકરણ 5)

MV Act 1988 ના પ્રકરણ 5 (કલમ 66 થી 96) મુજબ કોઈ પણ પરિવહન વાહનને ભાડા/ભાડું લઈને ચલાવવા 'પરમિટ' ફરજિયાત છે. કલમ 66 જણાવે છે કે માન્ય પરમિટ વગર પરિવહન વાહન ચલાવવું ગુનો છે.

GSRTC ની બસ 'સ્ટેજ કેરેજ' પરમિટ પર ચાલે છે — જેમાં નિયત માર્ગ પર જુદા-જુદા સ્ટોપ પરથી મુસાફરો ચઢે-ઊતરે અને દરેક પોતાના અંતર પ્રમાણે અલગ ભાડું ચૂકવે. 'કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ' માં આખું વાહન એક કરાર (contract) હેઠળ ભાડે અપાય છે.

પરમિટ પ્રાદેશિક પરિવહન સત્તામંડળ (RTA — Regional Transport Authority) અથવા રાજ્ય પરિવહન સત્તામંડળ (STA — State Transport Authority) દ્વારા આપવામાં આવે છે.

પરમિટના મુખ્ય પ્રકાર

પરમિટ પ્રકાર	ઉપયોગ
સ્ટેજ કેરેજ પરમિટ	નિયત માર્ગ પર બસ, અલગ-અલગ સ્ટોપ, અંતર પ્રમાણે ભાડું (GSRTC બસ)
કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ પરમિટ	આખું વાહન કરાર હેઠળ ભાડે (ટૂરિસ્ટ બસ, ટેક્સી)
ગુડ્સ કેરેજ પરમિટ	માલસામાનની હેરફેર માટે
પ્રાઇવેટ સર્વિસ વ્હિકલ પરમિટ	સંસ્થાના પોતાના કર્મચારીઓ માટે
ઓલ ઇન્ડિયા ટૂરિસ્ટ પરમિટ	સમગ્ર ભારતમાં પ્રવાસ માટે
ટેમ્પરરી પરમિટ	4 મહિના સુધીના મર્યાદિત સમય માટે

સ્ટેજ કેરેજ vs કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ — તફાવત

- ◆ સ્ટેજ કેરેજ: નિયત માર્ગ અને નિયત સમયપત્રક (schedule)
- ◆ સ્ટેજ કેરેજ: દરેક મુસાફર અંતર પ્રમાણે અલગ ભાડું આપે
- ◆ સ્ટેજ કેરેજ: વચ્ચેના સ્ટોપ પર મુસાફર ચઢે-ઊતરે
- ◆ કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ: આખું વાહન એક કરાર હેઠળ ભાડે
- ◆ કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ: વચ્ચે અન્ય મુસાફર ન ચઢાવાય
- ◆ GSRTC ની નિયમિત બસ = સ્ટેજ કેરેજ

ફિટનેસ, વીમો અને PUC

પરિવહન વાહન માટે 'ફિટનેસ પ્રમાણપત્ર' (Fitness Certificate) ફરજિયાત છે, જે વાહન રસ્તા પર ચલાવવા યોગ્ય છે તેની ખાતરી આપે છે. નવા પરિવહન વાહનનું ફિટનેસ 2 વર્ષ અને ત્યારબાદ દર વર્ષે નવીકરણ કરાવવું પડે છે.

MV Act 1988 ના પ્રકરણ 11 (કલમ 146) મુજબ કોઈ પણ વાહન માટે ઓછામાં ઓછો 'થર્ડ પાર્ટી વીમો' (Third Party Insurance) ફરજિયાત છે. વીમા વગર વાહન ચલાવવું ગુનો છે.

PUC (Pollution Under Control) પ્રમાણપત્ર વાહનમાંથી નીકળતા ધુમાડામાં પ્રદૂષક તત્વો નિયત મર્યાદામાં હોવાનું દર્શાવે છે. તે સામાન્ય રીતે 6 મહિના માટે માન્ય હોય છે અને ફરજિયાત છે.

દસ્તાવેજ — માન્યતા અવધિ (ટૂંકમાં)

દસ્તાવેજ	સામાન્ય માન્યતા
ખાનગી વાહન નોંધણી (RC)	15 વર્ષ (પછી દર 5 વર્ષે નવીકરણ)
પરિવહન વાહન ફિટનેસ (નવું)	2 વર્ષ, પછી દર વર્ષે
PUC પ્રમાણપત્ર	6 મહિના
થર્ડ પાર્ટી વીમો	1 વર્ષ (નવીકરણીય)
પરિવહન વાહન લાઇસન્સ	3 વર્ષ
લર્નિંગ લાઇસન્સ	6 મહિના

વાહન સાથે ફરજિયાત દસ્તાવેજો

- ♦ RC — નોંધણી પ્રમાણપત્ર
- ♦ માન્ય ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ (ડ્રાઇવર પાસે)
- ♦ કંડક્ટર લાઇસન્સ (કંડક્ટર પાસે)
- ♦ વીમા પ્રમાણપત્ર (Insurance)
- ♦ ફિટનેસ પ્રમાણપત્ર (પરિવહન વાહન)
- ♦ PUC પ્રમાણપત્ર
- ♦ પરમિટ (પરિવહન વાહન)

ગુના અને દંડ (પ્રકરણ 13) — 2019 સુધારા પછી

MV Act 1988 ના પ્રકરણ 13 (કલમ 177 થી 210) ટ્રાફિક ગુના અને દંડની જોગવાઈ ધરાવે છે. 2019 ના સુધારા અધિનિયમ પછી મોટાભાગના દંડ ખૂબ વધારી દેવામાં આવ્યા છે, જેથી માર્ગ સલામતી સુધરે.

કંડક્ટર-ડ્રાઇવરે ખાસ ધ્યાન રાખવું જોઈએ કારણ કે નશામાં વાહન ચલાવવું, ઓવરલોડિંગ અને ઓવરસ્પીડ જેવા ગુના પર ભારે દંડ છે.

મુખ્ય ટ્રાફિક ગુના અને દંડ (2019 સુધારા મુજબ)

ગુનો	કલમ	દંડ
સામાન્ય ગુનો (પ્રથમ વાર)	177	રૂ. 500
લાઇસન્સ વગર વાહન ચલાવવું	181	રૂ. 5,000
ઓવરસ્પીડ (પ્રથમ વાર, LMV)	183	રૂ. 1,000 થી 2,000
ખતરનાક રીતે વાહન ચલાવવું	184	રૂ. 5,000 સુધી
નશામાં વાહન ચલાવવું	185	રૂ. 10,000 અથવા/અને 6 મહિના કેદ
વીમા વગર વાહન ચલાવવું	196	રૂ. 2,000
સીટ બેલ્ટ ન પહેરવો	194B	રૂ. 1,000
ઇમરજન્સી વાહનને માર્ગ ન આપવો	194E	રૂ. 10,000

મોટર વાહન (સુધારા) અધિનિયમ, 2019 — મુખ્ય ફેરફાર

મોટર વાહન (સુધારા) અધિનિયમ, 2019 ને 1 સપ્ટેમ્બર, 2019 થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો. તેનો મુખ્ય હેતુ માર્ગ સલામતી વધારવો, દંડ કડક કરવો અને લાઇસન્સ/નોંધણી પ્રક્રિયાને પારદર્શક બનાવવો છે.

આ સુધારાએ 'મોટર વ્હિકલ એક્સિડન્ટ ફંડ' (Motor Vehicle Accident Fund) અને 'નેશનલ રોડ સેફ્ટી બોર્ડ' જેવી નવી સંસ્થાઓ રજૂ કરી. તેમજ 'ગુડ સમેરિટન' (Good Samaritan — અકસ્માતમાં મદદ કરનારને રક્ષણ) ની જોગવાઈ પણ ઉમેરી.

2019 સુધારાના મુખ્ય મુદ્દા

- ◆ અમલ તારીખ: 1 સપ્ટેમ્બર, 2019
- ◆ મોટાભાગના ટ્રાફિક દંડ નોંધપાત્ર રીતે વધાર્યા
- ◆ 'ગુડ સમેરિટન' ને કાયદાકીય રક્ષણ (કલમ 134A)
- ◆ 'મોટર વ્હિકલ એક્સિડન્ટ ફંડ' ની સ્થાપના (કલમ 164B)
- ◆ 'નેશનલ રોડ સેફ્ટી બોર્ડ' ની રચના (કલમ 215B)
- ◆ સગીર દ્વારા ગુના પર વાહનમાલિક/વાલી જવાબદાર
- ◆ લાઇસન્સ-નોંધણી ઓનલાઇન/આધાર-આધારિત પ્રક્રિયા

કંડક્ટર માટે વ્યવહારુ મહત્વ

કંડક્ટરે હંમેશા પોતાનું માન્ય કંડક્ટર લાઇસન્સ સાથે રાખવું જોઈએ અને RTO અધિકારી માંગે ત્યારે બતાવવું જોઈએ. બસમાં RC, વીમો, ફિટનેસ, PUC અને પરમિટ — બધા દસ્તાવેજ માન્ય હોવા જોઈએ.

ઓવરલોડિંગ (નિયત સંખ્યા કરતાં વધુ મુસાફર) એ ગંભીર ગુનો છે અને તેની જવાબદારી ડ્રાઇવર-કંડક્ટર બંને પર આવે છે. ટિકિટ વગર મુસાફર બેસાડવો કે વધુ ભાડું વસૂલવું પણ શિસ્તભંગ અને કાયદાનો ભંગ છે.

કંડક્ટરે ટાળવા જેવી ભૂલો

- ◆ માન્ય કંડક્ટર લાઇસન્સ વગર ફરજ બજાવવી
- ◆ નિયત સંખ્યા કરતાં વધુ મુસાફર બેસાડવા (ઓવરલોડ)
- ◆ ટિકિટ આપ્યા વગર ભાડું વસૂલવું
- ◆ નિયત ભાડા કરતાં વધુ રકમ લેવી
- ◆ દસ્તાવેજ (RC/વીમો/પરમિટ) સાથે ન રાખવા
- ◆ તપાસ વખતે અધિકારીને દસ્તાવેજ બતાવવાનો ઇનકાર

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 ભારતમાં સૌપ્રથમ વાર મોટર વેહિકલ એક્ટ કઈ સાલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો.

- (A) 1947 (B) 1971 (C) 1978 (D) 1939

✓ જવાબ: (D) 1939

GSRTC કંડક્ટર 2018

2 એસ.ટી. નિગમ કઈ પરમીટ હેઠળ બસોનું સંચાલન કરે છે ?

- (A) કેજ્યુલ કોન્ટ્રેક્ટ કેરેજ (B) ગુડ્ઝ કેરેજ (C) સ્ટેજ કેરેજ (D) ટ્રીસ્ટ કેરેજ

✓ જવાબ: (C) સ્ટેજ કેરેજ

GSRTC કંડક્ટર 2021

3 પાસ અગર તો ટિકીટ લીધા વગર મુસાફરી અને કંડક્ટર સંબંધમાં ફરજમાં કસૂરવાર કરવા માટેની શિક્ષા કરતી જોગવાઈ - ધી મોટર વ્હીકલ એક્ટ-1988 ની કઈ કલમમાં છે ?

- (A) કલમ-162 (B) કલમ-177 (C) કલમ-178 (D) કલમ-119

✓ જવાબ: (C) કલમ-178

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

4 મોટર વ્હીકલ એક્ટ, 1988ની કલમ માં સ્પીડ લિમીટની જોગવાઈઓ કરેલ છે.

- (A) કલમ-180 (B) કલમ-112 (C) કલમ-120 (D) કલમ-202

✓ જવાબ: (B) કલમ-112

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

5 ગુજરાત મોટર વ્હીકલ રુલ્સ, 1989ની કઈ કલમ મુજબ જાહેર સેવા માટેના વાહનમાં ફર્સ્ટ એઇડ બોક્સ (First Aid Box) રાખવું જરૂરી છે ?

- (A) 154 (B) 164 (C) 168 (D) 172

✓ જવાબ: (C) 168

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

6 મોટર વાહન સાયલેન્સર વગર ચલાવવું એ ____.

- (A) સરકારી નિયમ છે (B) સગીર વ્યક્તિ તે કરી શકે છે (C) ગુન્હો બને છે (D) ગુન્હો બનતો નથી

✓ જવાબ: (C) ગુન્હો બને છે

GSRTC કંડક્ટર 2017

7 પી. યુ. સી. સર્ટીફિકેટ કેટલા સમય માટે માન્ય રહે છે?

- (A) 1 મહિનો (B) 3 મહિનો (C) 6 મહિના (D) 1 વર્ષ

✓ જવાબ: (C) 6 મહિના

GSRTC કંડક્ટર 2018

8 લર્નિંગ લાઈસન્સ કેટલા સમય સુધી અમલમાં રહે છે ?

- (A) ૭ મહિના (B) બાર મહિના (C) પાંચ મહિના (D) આઠ મહિના

✓ જવાબ: (A) ૭ મહિના

GSRTC કંડક્ટર 2021

9 કલમ-184 મુજબ – ધી મોટર વ્હીકલ એક્ટની કઈ જોગવાઈ સાચી છે ?

(A) મહિલા દ્વારા વાહન હંકારવું

(B) 15 વર્ષથી ઓછી ઉંમરની વ્યક્તિએ વાહન હંકારવું

(C) માનસિક અસ્વસ્થ વ્યક્તિએ વાહન હંકારવું

(D) બેકામ કે જોખમી રીતે વાહન ચલાવવું

✓ જવાબ: (D) બેકામ કે જોખમી રીતે વાહન ચલાવવું

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

10 ગુજરાત મોટર વ્હીકલ રુલ્સ, 1989ની કઈ કલમ મુજબ જાહેર સેવા માટેના વાહનમાં ફર્સ્ટ એઈડ બોક્સ (First Aid Box) રાખવું જરૂરી છે ?

(A) 154

(B) 164

(C) 168

(D) 172

✓ જવાબ: (C) 168

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

11 ભારત સરકાર દ્વારા વાહન અને લાઈસન્સને લગતી બધી મુખ્ય સેવાઓ એક કેન્દ્રીત પ્લેટફોર્મ પર લોન્ચ કરવામાં આવેલ છે.

(A) પરિવહન સેવા

(B) મુસાફર સેવા

(C) સાથી સેવા

(D) સંચાર સેવા

✓ જવાબ: (A) પરિવહન સેવા

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

12 મોટર વાહન ઉપર લાલ કલરની ટોપ લાઈટ લગાવવા કોને અધિકૃત કરવામાં આવેલ છે?

(A) ધારાસભ્યો/સંસદસભ્યો

(B) કેન્દ્ર સરકારના નોટીફિકેશનથી અધિકૃત કરે તેવા મહાનુભાવો

(C) જિલ્લા કલેક્ટર

(D) પોલિસ અધિકારી

✓ જવાબ: (B) કેન્દ્ર સરકારના નોટીફિકેશનથી અધિકૃત કરે તેવા મહાનુભાવો

GSRTC કંડક્ટર 2017

13 ડ્રાઇવિંગ લાયસન્સ મેળવવા ઇચ્છુક અરજદાર ને વધારેમાં વધારે કેટલા વર્ષ સુધી ડ્રાઇવિંગ લાયસન્સ આપવામાં આવે છે

(A) 20 વર્ષ માટે

(B) 3 વર્ષ માટે

(C) 7 વર્ષ માટે

(D) 15 વર્ષ માટે

✓ જવાબ: (A) 20 વર્ષ માટે

GSRTC કંડક્ટર 2018

14 ટ્રાન્સપોર્ટ વાહન સિવાયનું મોટર વાહન ચલાવવા વ્યક્તિની લઘુત્તમ વયમર્યાદા કેટલી હોવી જોઈએ ?

(A) 20 વર્ષ

(B) 18 વર્ષ

(C) 21 વર્ષ

(D) 19 વર્ષ

✓ જવાબ: (B) 18 વર્ષ

GSRTC કંડકટર 2021

15 બિનસ્વામન રેલ્વે લેવલ કોસિંગ અમુક સાવચેતી લેવાની ડ્રાઈવર અને કંડકટરની ફરજો અંગે કઈ કલમમાં ઉલ્લેખ છે ?

(A) કલમ-131

(B) કલમ-127

(C) કલમ-184

(D) કલમ-183

✓ જવાબ: (A) કલમ-131

GSRTC કંડકટર (Series B) 2024

16 મોટર વ્હીકલ એક્ટ મુજબ ટ્રાન્સપોર્ટ વાહન માટે લાઈસન્સ લેવા માટે વ્યક્તિએ વર્ષ પૂર્ણ કરેલ હોવા જોઈએ.

(A) 16

(B) 18

(C) 20

(D) 23

✓ જવાબ: (C) 20

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

17 PUCનું આખું નામ શું છે?

(A) પેટ્રોલ અંડર કંટ્રોલ

(B) પીપલ અંડર કંટ્રોલ

(C) પોલ્યુશન અંડર કંટ્રોલ

(D) પોપ્યુલેશન અંડર કંટ્રોલ

✓ જવાબ: (C) પોલ્યુશન અંડર કંટ્રોલ

GSRTC કંડકટર 2017

18 બસમાં કેટલા મુસાફરો લેવા તે સંખ્યા કોણ નક્કી કરે છે ?

(A) આરટીઓ

(B) ગુજરાત એસ ટી

(C) ડેપો મેનેજર

(D) પેસેન્જર

✓ જવાબ: (A) આરટીઓ

GSRTC કંડકટર 2018

19 મોટર વાહન ધારા મુજબ કંડકટર માટેના લાઈસન્સ માટે લઘુત્તમ વયમર્યાદા કેટલી છે ?

(A) 20 વર્ષ

(B) 18 વર્ષ

✓ જવાબ: (B) 18 વર્ષ

GSRTC કંડકટર (Series B) 2024

20 ભારત સરકાર દ્વારા વાહન અને લાઈસન્સને લગતી બધી મુખ્ય સેવાઓ એક કેન્દ્રીત પ્લેટફોર્મ પર લોન્ચ કરવામાં આવેલ છે.

(A) પરિવહન સેવા

(B) મુસાફર સેવા

(C) સાથી સેવા

(D) સંચાર સેવા

✓ જવાબ: (A) પરિવહન સેવા

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

21 અધિકૃત એલપીજી/સીએનજી કીટ ફીટ કરાવેલ હોય તો તેની નોંધ આરટીઓ પાસે કરાવવી ફરજિયાત છે?

- (A) ના (B) મરજિયાત છે (C) માન્ય સેન્ટરમાં નોંધ કરાવેલ છે (D) હા

✓ જવાબ: (D) હા

GSRTC કંડક્ટર 2018

22 ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ કયા ક્ષેત્રમાં પ્રભાવી બની રહે છે ?

- (A) સમગ્ર દુનિયામાં (B) જે તે રાજ્ય પૂરતું (C) સમગ્ર ભારતમાં (D) ઉપર પૈકી બધા જ

✓ જવાબ: (C) સમગ્ર ભારતમાં

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

23 HSRP નંબર પ્લેટ ઉપર અનાધિકૃત ફેરફાર કરવા બદલ ગુન્હો બને છે?

- (A) ગુન્હાની કોઈ જોગવાઈ નથી (B) પ્લેટ લગાડનારની સંમતિથી ફેરફાર થઈ શકે (C) હા (D) ના

✓ જવાબ: (C) હા

GSRTC કંડક્ટર 2018

24 મોટર વાહન ધારાની કઈ કલમ હેઠળ ટિકિટ વગર મુસાફરી કરનારને દંડ કરવામાં આવે છે ?

- (A) કલમ 177 (B) કલમ 179 (C) કલમ 178 (D) કલમ 180

✓ જવાબ: (C) કલમ 178

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

25 વાહનના દસ્તાવેજો તથા ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ ડીજીટલ ફોર્મમાં કઈ વેબસાઈટ પર જોઈ શકાય છે?

- (A) કેન્દ્ર સરકારની mparivan વેબસાઈટ (B) કેન્દ્ર સરકારની north વેબસાઈટ (C) વાહન વ્યવહાર કમિશનરની વેબસાઈટ (D) ગુજરાત સરકારની વેબસાઈટ

✓ જવાબ: (A) કેન્દ્ર સરકારની mparivan વેબસાઈટ

GSRTC કંડક્ટર 2018

26 જો વાહન ચાલક ભયજનક ગતિએ વાહન હંકારતો હોય તો મોટર વાહન ધારાની કઈ કલમ હેઠળ દંડ કરવામાં આવે છે ?

- (A) કલમ 183 (B) કલમ 184 (C) કલમ 185 (D) કલમ 186

✓ જવાબ: (B) કલમ 184

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

27 જૂના વાહન ખરીદનારે કેટલા દિવસમાં વાહન ટ્રાન્સફર-કરવાનું હોય છે?

(A) 45 દિવસ

(B) સમયમર્યાદા નથી

(C) 30 દિવસ

(D) 15 દિવસ

✓ જવાબ: (C) 30 દિવસ

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

28 મોટરકારને રોંગ સાઈડમાં ચલાવવાના ગુન્હા બદલ કેટલો દંડ છે?

(A) ₹ 4000

(B) ₹ 1000

(C) ₹ 2000

(D) ₹ 3000

✓ જવાબ: (C) ₹ 2000

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

29 વાહન ચાલકને ચેકિંગ અધિકારી સમક્ષ વાહનના દસ્તાવેજો કેટલા સમયમાં રજુ કરવાનો વિકલ્પ આપવામાં આવે છે?

(A) 10 દિવસ

(B) 15 દિવસ

(C) 3 દિવસ

(D) 7 દિવસ

✓ જવાબ: (B) 15 દિવસ

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

30 અધિકૃત પોલીસ ઓફિસર/આરટીઓ ઓફિસરને વાહનના દસ્તાવેજો કયા ફોર્મમાં રજુ કરી શકાય?

(A) અસલ દસ્તાવેજો અથવા ડીજીટલ ફોર્મમાં

(B) કલર ઝેરોક્ષ નકલો

(C) વાહનના દસ્તાવેજોની પ્રમાણિત નકલો

(D) સાદી ઝેરોક્ષ નકલો

✓ જવાબ: (A) અસલ દસ્તાવેજો અથવા ડીજીટલ ફોર્મમાં

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

31 લાઈટ મોટરકારને નિયત ગતિ મર્યાદા કરતાં વધુ ઝડપથી ચલાવવામાં આવે તો કેટલો દંડ થઈ શકે?

(A) ₹ 500

(B) ₹ 1500

(C) ₹ 2000

(D) ₹ 1000

✓ જવાબ: (D) ₹ 1000

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

32 ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સ મેળવવા / રીન્યુઅલ કરાવવા અરજદારની મહત્તમ ઉંમર મર્યાદા કેટલી છે?

(A) 75 વર્ષ

(B) નિશ્ચિત કરેલ નથી

(C) 50 વર્ષ

(D) 60 વર્ષ

✓ જવાબ: (B) નિશ્ચિત કરેલ નથી

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

33 કોમર્શિયલ વાહન ચલાવવા માટેનું લાઇસન્સ લેવા માટે જરૂરી ઉંમર કેટલી છે?

(A) 20 વર્ષ

(B) 19 વર્ષ

(C) 18 વર્ષ

(D) 21 વર્ષ

✓ જવાબ: (A) 20 વર્ષ

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

34 પાકા લાઇસન્સ માટે તમે કેટલા દિવસ પછી અરજી કરી શકો?

(A) લર્નર્સ લાઇસન્સ ઇશ્યુ થયાની તારીખથી 100 દિવસ પછી.

(B) લર્નર્સ લાઇસન્સ ઇશ્યુ થયાની તારીખથી 150 દિવસ પછી.

(C) લર્નર્સ લાઇસન્સ ઇશ્યુ થયાની તારીખથી 30 દિવસ પછી.

(D) લર્નર્સ લાઇસન્સ ઇશ્યુ થયાની તારીખથી 60 દિવસ પછી.

✓ જવાબ: (C) લર્નર્સ લાઇસન્સ ઇશ્યુ થયાની તારીખથી 30 દિવસ પછી.

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 મોટર વાહન અધિનિયમ કયા વર્ષે અમલમાં આવ્યો?

(A) 1988

(B) 1939

(C) 1950

(D) 2001

ઉકેલ: વર્તમાન મોટર વાહન અધિનિયમ 1988 માં ઘડાયો અને 1 જુલાઈ, 1989 થી અમલમાં આવ્યો, જેણે 1939 ના જૂના કાયદાને રદ કર્યો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 સ્ટેજ કેરેજમાં કંડક્ટર તરીકે ફરજ બજાવવા શું ફરજિયાત છે?

(A) કંડક્ટર લાઇસન્સ

(B) ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ

(C) પાસપોર્ટ

(D) મતદાર કાર્ડ

ઉકેલ: MV Act 1988 ની કલમ 29 મુજબ માન્ય કંડક્ટર લાઇસન્સ વગર કોઈ સ્ટેજ કેરેજમાં કંડક્ટર તરીકે કામ કરી શકે નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 GSRTC ની બસ કયા પ્રકારના પરમિટ પર ચાલે છે?

(A) સ્ટેજ કેરેજ

(B) કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ

(C) ગુડ્સ કેરેજ

(D) પ્રાઇવેટ પરમિટ

ઉકેલ: GSRTC ની બસ નિયત માર્ગ પર જુદા-જુદા સ્ટોપ પરથી મુસાફરો ચઢાવે-ઉતારે અને અંતર પ્રમાણે ભાડું લે — તે 'સ્ટેજ કેરેજ' પરમિટ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 કંડક્ટર લાઇસન્સ મેળવવા લઘુત્તમ વય કેટલી છે?

(A) 18 વર્ષ

(B) 16 વર્ષ

(C) 21 વર્ષ

(D) 25 વર્ષ

ઉકેલ: કંડક્ટર લાઇસન્સ માટે લઘુત્તમ વય 18 વર્ષ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 RTO નું પૂરું નામ શું છે?

(A) Regional Transport Office

(B) Road Traffic Office

(C) Regional Traffic Officer

(D) Road Transport Organisation

ઉકેલ: RTO એટલે Regional Transport Office — પ્રાદેશિક વાહનવ્યવહાર કચેરી, જે MV Act નો અમલ કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 વાહનની નોંધણી બાદ RTO કયું પ્રમાણપત્ર આપે છે?

(A) RC

(B) PUC

(C) DL

(D) NOC

ઉકેલ: નોંધણી બાદ RTO 'RC' (Registration Certificate — નોંધણી પ્રમાણપત્ર) આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 મોટર વાહન (સુધારા) અધિનિયમ કયા વર્ષે અમલમાં આવ્યો?

(A) 2019

(B) 2015

(C) 2010

(D) 2021

ઉકેલ: મોટર વાહન (સુધારા) અધિનિયમ, 2019 ને 1 સપ્ટેમ્બર, 2019 થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો, જેમાં દંડ કડક કરાયા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 ગુજરાતમાં અમદાવાદ RTO નો કોડ કયો છે?

(A) GJ-01

(B) GJ-05

(C) GJ-18

(D) GJ-06

ઉકેલ: અમદાવાદ RTO નો કોડ GJ-01 છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 કોઈ પણ વાહન માટે ઓછામાં ઓછો કયો વીમો ફરજિયાત છે?

(A) થર્ડ પાર્ટી વીમો

(B) કોમ્પ્રિહેન્સિવ વીમો

(C) લાઇફ વીમો

(D) હેલ્થ વીમો

ઉકેલ: MV Act ની કલમ 146 મુજબ દરેક વાહન માટે ઓછામાં ઓછો 'થર્ડ પાર્ટી વીમો' ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 PUC પ્રમાણપત્ર શેની સાથે સંબંધિત છે?

(A) પ્રદૂષણ નિયંત્રણ

(B) વાહન વીમો

(C) ડ્રાઇવિંગ કૌશલ્ય

(D) રોડ ટેક્સ

ઉકેલ: PUC એટલે Pollution Under Control — તે વાહનમાંથી નીકળતા ધુમાડામાં પ્રદૂષક તત્વો નિયત મર્યાદામાં હોવાનું દર્શાવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 MV Act 1988 નું અમલમાં આવવાનું વર્ષ કયું છે?

(A) 1989

(B) 1988

(C) 1990

(D) 1985

ઉકેલ: MV Act 1988 ઘડાયો 1988 માં અને 1 જુલાઈ, 1989 થી અમલમાં આવ્યો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 લર્નિંગ લાઇસન્સ કેટલા સમય માટે માન્ય હોય છે?

(A) 6 મહિના

(B) 1 વર્ષ

(C) 3 મહિના

(D) 2 વર્ષ

ઉકેલ: લર્નિંગ લાઇસન્સ (Learner's Licence) 6 મહિના માટે માન્ય હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 પરિવહન વાહન ચલાવવા લઘુત્તમ વય કેટલી છે?

(A) 20 વર્ષ

(B) 18 વર્ષ

(C) 21 વર્ષ

(D) 16 વર્ષ

ઉકેલ: પરિવહન વાહન (Transport Vehicle) નું લાઇસન્સ મેળવવા લઘુત્તમ વય 20 વર્ષ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 MV Act 1988 માં કુલ કેટલા પ્રકરણ (Chapters) છે?

(A) 14

(B) 10

(C) 12

(D) 17

ઉકેલ: મોટર વાહન અધિનિયમ, 1988 માં કુલ 14 પ્રકરણ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ પરમિટમાં શું થાય છે?

(A) આખું વાહન કરાર હેઠળ ભાડે અપાય

(B) દરેક મુસાફર અલગ ભાડું આપે

(C) માલસામાનની હેરફેર થાય

(D) માત્ર કર્મચારીઓ મુસાફરી કરે

ઉકેલ: કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજમાં આખું વાહન એક કરાર હેઠળ ભાડે અપાય છે (દા.ત. ટૂરિસ્ટ બસ).

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 પરમિટ કઈ સત્તા આપે છે?

(A) પ્રાદેશિક પરિવહન સત્તામંડળ (RTA)

(B) પોલીસ કમિશનર

(C) ગ્રામ પંચાયત

(D) જિલ્લા કલેક્ટર

ઉકેલ: પરિવહન વાહનનો પરમિટ પ્રાદેશિક પરિવહન સત્તામંડળ (RTA) અથવા રાજ્ય પરિવહન સત્તામંડળ (STA) આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 MV (સુધારા) અધિનિયમ 2019 મુજબ નશામાં વાહન ચલાવવા પર દંડ કેટલો છે?

(A) રૂ. 10,000

(B) રૂ. 2,000

(C) રૂ. 5,000

(D) રૂ. 500

ઉકેલ: 2019 સુધારા મુજબ નશામાં વાહન ચલાવવા (કલમ 185) પર રૂ. 10,000 દંડ અને/અથવા 6 મહિના કેદની જોગવાઈ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 'ગુડ સમેરિટન' જોગવાઈ કયા સુધારા દ્વારા ઉમેરાઈ?

(A) MV સુધારા 2019

(B) MV Act 1988

(C) MV Act 1939

(D) MV સુધારા 2001

ઉકેલ: 'ગુડ સમેરિટન' (અકસ્માતમાં મદદ કરનારને કાયદાકીય રક્ષણ) ની જોગવાઈ 2019 ના સુધારા દ્વારા (કલમ 134A) ઉમેરાઈ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 લાઇસન્સ વગર વાહન ચલાવવા પર (2019 સુધારા મુજબ) દંડ કેટલો છે?

(A) રૂ. 5,000

(B) રૂ. 500

(C) રૂ. 1,000

(D) રૂ. 2,000

ઉકેલ: MV Act ની કલમ 181 મુજબ લાઇસન્સ વગર વાહન ચલાવવા પર 2019 સુધારા પછી રૂ. 5,000 દંડ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 MV (સુધારા) અધિનિયમ 2019 કઈ તારીખથી અમલમાં આવ્યો?

(A) 1 સપ્ટેમ્બર, 2019

(B) 1 જુલાઈ, 2019

(C) 1 જાન્યુઆરી, 2019

(D) 1 એપ્રિલ, 2019

ઉકેલ: મોટર વાહન (સુધારા) અધિનિયમ, 2019 ને 1 સપ્ટેમ્બર, 2019 થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 ખાનગી (નોન-ટ્રાન્સપોર્ટ) વાહનની નોંધણી કેટલા વર્ષ માટે માન્ય હોય છે?

(A) 15 વર્ષ

(B) 10 વર્ષ

(C) 20 વર્ષ

(D) 5 વર્ષ

ઉકેલ: ખાનગી વાહનની નોંધણી 15 વર્ષ માટે માન્ય હોય છે, ત્યારબાદ દર 5 વર્ષે નવીકરણ કરાવવું પડે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 વાહન 'ફિટનેસ પ્રમાણપત્ર' કઈ સંસ્થા આપે છે?

(A) RTO

(B) પોલીસ

(C) વીમા કંપની

(D) નગરપાલિકા

ઉકેલ: પરિવહન વાહનનું ફિટનેસ પ્રમાણપત્ર RTO આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 MV Act 1988 ના કયા પ્રકરણમાં પરમિટ સંબંધી જોગવાઈ છે?

(A) પ્રકરણ 5

(B) પ્રકરણ 2

(C) પ્રકરણ 4

(D) પ્રકરણ 13

ઉકેલ: MV Act 1988 ના પ્રકરણ 5 (કલમ 66 થી 96) માં પરમિટ સંબંધી જોગવાઈ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 ગિયરવાળા વાહનનું લાઇસન્સ મેળવવા લઘુત્તમ વય કેટલી છે?

(A) 18 વર્ષ

(B) 16 વર્ષ

(C) 20 વર્ષ

(D) 21 વર્ષ

ઉકેલ: ગિયરવાળા વાહન/મોટરસાયકલનું લાઇસન્સ મેળવવા લઘુત્તમ વય 18 વર્ષ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 કંડક્ટરની મુખ્ય કાયદાકીય ફરજ કઈ છે?

(A) મુસાફરોને યોગ્ય ટિકિટ આપવી

(B) બસ ચલાવવી

(C) એન્જિન સમારકામ

(D) ટ્રાફિક નિયમન

ઉકેલ: કંડક્ટરની મુખ્ય ફરજ મુસાફરો પાસેથી નિયત ભાડું લઈ યોગ્ય ટિકિટ આપવાની છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 MV Act મુજબ વીમા વગર વાહન ચલાવવું શું છે?

(A) ગુનો

(B) માન્ય

(C) છૂટ

(D) વૈકલ્પિક

ઉકેલ: MV Act ની કલમ 146 મુજબ થર્ડ પાર્ટી વીમો ફરજિયાત છે; વીમા વગર વાહન ચલાવવું ગુનો છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 PUC પ્રમાણપત્ર સામાન્ય રીતે કેટલા સમય માટે માન્ય હોય છે?

(A) 6 મહિના

(B) 1 વર્ષ

(C) 3 મહિના

(D) 2 વર્ષ

ઉકેલ: PUC પ્રમાણપત્ર સામાન્ય રીતે 6 મહિના માટે માન્ય હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 MV Act 1988 ના કયા પ્રકરણમાં વાહન નોંધણી (Registration) ની જોગવાઈ છે?

(A) પ્રકરણ 4

(B) પ્રકરણ 2

(C) પ્રકરણ 5

(D) પ્રકરણ 3

ઉકેલ: MV Act 1988 ના પ્રકરણ 4 (કલમ 39 થી 65) માં વાહન નોંધણી સંબંધી જોગવાઈ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 MV (સુધારા) 2019 મુજબ સીટ બેલ્ટ ન પહેરવા પર દંડ કેટલો છે?

(A) રૂ. 1,000

(B) રૂ. 100

(C) રૂ. 500

(D) રૂ. 2,000

ઉકેલ: MV Act ની કલમ 194B મુજબ સીટ બેલ્ટ ન પહેરવા પર 2019 સુધારા પછી રૂ. 1,000 દંડ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 2019 સુધારાએ કઈ નવી ભંડોળ સંસ્થા (fund) રજૂ કરી?

(A) મોટર વ્હિકલ એક્સિડન્ટ ફંડ

(B) રોડ ડેવલપમેન્ટ ફંડ

(C) ટ્રાફિક પોલીસ ફંડ

(D) વીમા ફંડ

ઉકેલ: 2019 સુધારાએ કલમ 164B હેઠળ 'મોટર વ્હિકલ એક્સિડન્ટ ફંડ' ની સ્થાપના કરી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 ટેમ્પરરી પરમિટ વધુમાં વધુ કેટલા સમય માટે આપી શકાય?

(A) 4 મહિના

(B) 6 મહિના

(C) 1 વર્ષ

(D) 2 મહિના

ઉકેલ: ટેમ્પરરી પરમિટ વધુમાં વધુ 4 મહિનાના મર્યાદિત સમય માટે આપી શકાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 MV Act મુજબ સ્ટેજ કેરેજ કોને કહેવાય?

(A) અલગ-અલગ સ્ટોપ પર મુસાફર ચઢાવતી, અંતર પ્રમાણે ભાડું લેતી બસ

(B) કરાર હેઠળ આખું ભાડે અપાયેલું વાહન

(C) માલસામાનનું વાહન

(D) ખાનગી કારે

ઉકેલ: સ્ટેજ કેરેજ એ નિયત માર્ગ પર જુદા-જુદા સ્ટોપ પરથી મુસાફર ચઢાવે-ઉતારે અને દરેક પોતાના અંતર પ્રમાણે ભાડું આપે તેવી બસ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 MV Act 1988 ના કયા પ્રકરણમાં ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ સંબંધી જોગવાઈ છે?

(A) પ્રકરણ 2

(B) પ્રકરણ 3

(C) પ્રકરણ 4

(D) પ્રકરણ 5

ઉકેલ: MV Act 1988 ના પ્રકરણ 2 (કલમ 3 થી 28) માં ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ સંબંધી જોગવાઈ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 MV Act 1988 એ કયો જૂનો કાયદો રદ કર્યો?

(A) મોટર વાહન અધિનિયમ, 1939

(B) મોટર વાહન અધિનિયમ, 1950

(C) ટ્રાફિક અધિનિયમ, 1960

(D) રોડ અધિનિયમ, 1970

ઉકેલ: MV Act 1988 એ અગાઉનો 'મોટર વાહન અધિનિયમ, 1939' રદ કર્યો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

35 RTO નું વડું અધિકારી કોણ હોય છે?

(A) Regional Transport Officer

(B) પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર

(C) તલાટી

(D) મામલતદાર

ઉકેલ: RTO (કચેરી) ના VSI 'Regional Transport Officer' હોય છે.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. મોટર વાહન અધિનિયમ ક્યારે ઘડાયો?

- (A) 1988 (B) 1939 (C) 1972 (D) 1995

2. RTO નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Regional Transport Office (B) Road Transport Officer
(C) Regional Traffic Office (D) Road Traffic Organisation

3. વાહનની નોંધણી બાદ મળતું પ્રમાણપત્ર કયું છે?

- (A) RC (B) PUC (C) DL (D) LL

4. GSRTC ની બસ કયા પરમિટ પર ચાલે છે?

- (A) સ્ટેજ કેરેજ (B) કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ (C) ગુડ્સ કેરેજ
(D) પ્રાઇવેટ

5. કંડક્ટર વાહનમાં માટે લઘુત્તમ વય કેટલી છે?

- (A) 18 વર્ષ (B) 16 વર્ષ (C) 21 વર્ષ (D) 20 વર્ષ

6. PUC પ્રમાણપત્ર શેની સાથે સંબંધિત છે?

- (A) પ્રદૂષણ (B) વીમો (C) ભાડું (D) વાહનસંસ્

7. લર્નિંગ વાહનસંસ્ કેટલા સમય માટે માન્ય હોય છે?

- (A) 6 મહિના (B) 1 વર્ષ (C) 3 મહિના (D) 2 વર્ષ

8. MV (સુધારા) અધિનિયમ કયા વર્ષે આવ્યો?

- (A) 2019 (B) 2015 (C) 2010 (D) 2021

9. અમદાવાદ RTO નો કોડ કયો છે?

- (A) GJ-01 (B) GJ-05 (C) GJ-06 (D) GJ-18

10. MV Act 1988 માં કુલ કેટલા પ્રકરણ છે?

- (A) 14 (B) 10 (C) 12 (D) 20

11. કોઈ પણ વાહન માટે ફરજિયાત વીમો કયો છે?

- (A) થર્ડ પાર્ટી (B) લાઇફ (C) હેલ્થ (D) ટ્રાવેલ

12. DL નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Driving Licence (B) District Licence (C) Duty Licence
(D) Digital Licence

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. MV Act 1988 ના કયા પ્રકરણમાં પરમિટ સંબંધી જોગવાઈ છે?

- (A) પ્રકરણ 5 (B) પ્રકરણ 2 (C) પ્રકરણ 4 (D) પ્રકરણ 3

14. પરિવહન વાહનનું વાહનસંસ્ મેળવવા લઘુત્તમ વય કેટલી?

- (A) 20 વર્ષ (B) 18 વર્ષ (C) 21 વર્ષ (D) 16 વર્ષ

15. કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજમાં શું થાય છે?

- (A) આખું વાહન કરાર હેઠળ ભાડે (B) દરેક મુસાફર અલગ ભાડું
(C) માલસામાનની હેરફેર (D) ખાનગી ઉપયોગ

16. MV Act 1988 કઈ તારીખથી અમલમાં આવ્યો?

- (A) 1 જુલાઈ, 1989 (B) 1 જાન્યુઆરી, 1988 (C) 1 એપ્રિલ, 1989
(D) 1 સપ્ટેમ્બર, 1988

17. પરમિટ કઈ સત્તા આપે છે?

- (A) RTA/STA (B) પોલીસ (C) કલેક્ટર (D) પંચાયત

18. MV Act 1988 ના કયા પ્રકરણમાં નોંધણી (Registration) ની જોગવાઈ છે?

- (A) પ્રકરણ 4 (B) પ્રકરણ 2 (C) પ્રકરણ 5 (D) પ્રકરણ 13

19. ખાનગી વાહનની નોંધણી કેટલા વર્ષ માટે માન્ય?

- (A) 15 વર્ષ (B) 10 વર્ષ (C) 20 વર્ષ (D) 5 વર્ષ

20. MV (સુધારા) 2019 કઈ તારીખથી અમલમાં આવ્યો?

- (A) 1 સપ્ટેમ્બર, 2019 (B) 1 જુલાઈ, 2019 (C) 1 એપ્રિલ, 2019
(D) 1 જાન્યુઆરી, 2020

21. 'ગુડ સમેરિટન' જોગવાઈ કઈ કલમમાં છે?

- (A) કલમ 134A (B) કલમ 185 (C) કલમ 146 (D) કલમ 66

22. MV Act 1988 ના કયા પ્રકરણમાં ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ સંબંધી જોગવાઈ છે?

- (A) પ્રકરણ 2 (B) પ્રકરણ 3 (C) પ્રકરણ 4 (D) પ્રકરણ 5

23. થર્ડ પાર્ટી વીમો કઈ કલમ હેઠળ ફરજિયાત છે?

- (A) કલમ 146 (B) કલમ 185 (C) કલમ 66 (D) કલમ 39

24. લાઇસન્સ વગર વાહન ચલાવવા પર (2019 મુજબ) દંડ કેટલો?

- (A) રૂ. 5,000 (B) રૂ. 500 (C) રૂ. 1,000 (D) રૂ. 2,000

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. MV Act 1988 ના કયા પ્રકરણમાં ગુના-દંડની જોગવાઈ છે?

- (A) પ્રકરણ 13 (B) પ્રકરણ 5 (C) પ્રકરણ 4 (D) પ્રકરણ 8

26. નશામાં વાહન ચલાવવા પર (કલમ 185, 2019 મુજબ) દંડ કેટલો?

- (A) રૂ. 10,000 (B) રૂ. 5,000 (C) રૂ. 2,000 (D) રૂ. 1,000

27. 'મોટર વ્હિકલ એક્સિડન્ટ ફંડ' કઈ કલમ હેઠળ સ્થપાયું?

- (A) કલમ 164B (B) કલમ 134A (C) કલમ 215B
(D) કલમ 146

28. 'નેશનલ રોડ સેફ્ટી બોર્ડ' ની રચના કઈ કલમ હેઠળ થઈ?

- (A) કલમ 215B (B) કલમ 164B (C) કલમ 134A
(D) કલમ 185

29. ઇમરજન્સી વાહનને માર્ગ ન આપવા પર (કલમ 194E) દંડ કેટલો?

- (A) રૂ. 10,000 (B) રૂ. 2,000 (C) રૂ. 1,000 (D) રૂ. 500

30. કંડક્ટર લાઇસન્સ સંબંધી જોગવાઈ MV Act ના કયા પ્રકરણમાં છે?

- (A) પ્રકરણ 3 (B) પ્રકરણ 2 (C) પ્રકરણ 4 (D) પ્રકરણ 5

31. MV Act 1988 માં કુલ કેટલી કલમ (Sections) છે?

- (A) 217 (B) 200 (C) 185 (D) 146

32. ગિયર વગરના 50cc સુધીના મોટરસાયકલનું લાઇસન્સ મેળવવા લઘુત્તમ વય?

- (A) 16 વર્ષ (B) 18 વર્ષ (C) 20 વર્ષ (D) 15 વર્ષ

33. પરિવહન વાહનનું ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ કેટલા વર્ષ માટે માન્ય હોય છે?

- (A) 3 વર્ષ (B) 5 વર્ષ (C) 20 વર્ષ (D) 10 વર્ષ

34. કલમ 39 મુજબ નોંધણી વગર વાહન ચલાવવું શું છે?

- (A) ગુનો (B) માન્ય (C) છૂટ (D) વૈકલ્પિક

35. ★ એક ટ્રાફિક ગુના પર બે ઉલ્લંઘન નોંધાયા — લાઇસન્સ વગર (કલમ 181, રૂ.5,000) અને વીમા વગર (કલમ 196, રૂ.2,000). કુલ દંડ કેટલો?

- (A) રૂ. 7,000 (B) રૂ. 5,000 (C) રૂ. 2,000 (D) રૂ. 10,000

36. ★ MV Act 1988 જે વર્ષે ઘડાયો અને જે વર્ષે અમલમાં આવ્યો, તે બે વર્ષનો સરવાળો કેટલો થાય?

- (A) 3977 (B) 3976 (C) 3978 (D) 3966

પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A 2. A 3. A 4. A 5. A 6. A 7. A 8. A 9. A 10. A 11. A
12. A 13. A 14. A 15. A 16. A 17. A 18. A 19. A 20. A 21. A 22. A
23. A 24. A 25. A 26. A 27. A 28. A 29. A 30. A 31. A 32. A 33. A
34. A 35. A 36. A

પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

1. જવાબ (A) — વર્તમાન મોટર વાહન અધિનિયમ 1988 માં ઘડાયો.
2. જવાબ (A) — RTO એટલે Regional Transport Office.
3. જવાબ (A) — નોંધણી બાદ RC (Registration Certificate) મળે છે.
4. જવાબ (A) — GSRTC બસ સ્ટેજ કેરેજ પરમિટ પર ચાલે છે.
5. જવાબ (A) — કંડક્ટર લાઇસન્સ માટે લઘુત્તમ વય 18 વર્ષ છે.
6. જવાબ (A) — PUC (Pollution Under Control) પ્રદૂષણ નિયંત્રણ સાથે સંબંધિત છે.
7. જવાબ (A) — લર્નિંગ લાઇસન્સ 6 મહિના માટે માન્ય હોય છે.
8. જવાબ (A) — મોટર વાહન (સુધારા) અધિનિયમ 2019 માં અમલમાં આવ્યો.
9. જવાબ (A) — અમદાવાદ RTO નો કોડ GJ-01 છે.
10. જવાબ (A) — MV Act 1988 માં કુલ 14 પ્રકરણ છે.
11. જવાબ (A) — થર્ડ પાર્ટી વીમો દરેક વાહન માટે ફરજિયાત છે.
12. જવાબ (A) — DL એટલે Driving Licence — ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ.
13. જવાબ (A) — પરમિટ સંબંધી જોગવાઈ પ્રકરણ 5 માં છે.
14. જવાબ (A) — પરિવહન વાહનનું લાઇસન્સ મેળવવા લઘુત્તમ વય 20 વર્ષ છે.
15. જવાબ (A) — કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજમાં આખું વાહન એક કરાર હેઠળ ભાડે અપાય છે.
16. જવાબ (A) — MV Act 1988 એ 1 જુલાઈ, 1989 થી અમલમાં આવ્યો.
17. જવાબ (A) — પરમિટ પ્રાદેશિક (RTA) અથવા રાજ્ય (STA) પરિવહન સત્તામંડળ આપે છે.
18. જવાબ (A) — વાહન નોંધણી સંબંધી જોગવાઈ પ્રકરણ 4 માં છે.
19. જવાબ (A) — ખાનગી વાહનની નોંધણી 15 વર્ષ માટે માન્ય હોય છે.
20. જવાબ (A) — MV (સુધારા) 2019 એ 1 સપ્ટેમ્બર, 2019 થી અમલમાં આવ્યો.
21. જવાબ (A) — 'ગુડ સમેરિટન' ને રક્ષણ કલમ 134A હેઠળ 2019 સુધારામાં અપાયું.
22. જવાબ (A) — ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ સંબંધી જોગવાઈ પ્રકરણ 2 માં છે.
23. જવાબ (A) — કલમ 146 મુજબ થર્ડ પાર્ટી વીમો ફરજિયાત છે.
24. જવાબ (A) — કલમ 181 મુજબ લાઇસન્સ વગર ડ્રાઇવિંગ પર 2019 પછી રૂ. 5,000 દંડ છે.
25. જવાબ (A) — ગુના, દંડ અને કાર્યવાહી પ્રકરણ 13 (કલમ 177 થી 210) માં આવે છે.
26. જવાબ (A) — કલમ 185 મુજબ નશામાં ડ્રાઇવિંગ પર રૂ. 10,000 દંડ અને/અથવા 6 મહિના કેદ.
27. જવાબ (A) — 2019 સુધારાએ કલમ 164B હેઠળ 'મોટર વ્હિકલ એક્સિડન્ટ ફંડ' ની સ્થાપના કરી.
28. જવાબ (A) — 2019 સુધારાએ કલમ 215B હેઠળ 'નેશનલ રોડ સેફ્ટી બોર્ડ' ની રચના કરી.
29. જવાબ (A) — કલમ 194E મુજબ ઇમરજન્સી વાહનને માર્ગ ન આપવા પર રૂ. 10,000 દંડ છે.
30. જવાબ (A) — કંડક્ટર લાઇસન્સ સંબંધી જોગવાઈ પ્રકરણ 3 (કલમ 29 થી 38) માં છે.
31. જવાબ (A) — MV Act 1988 માં કુલ 217 કલમ છે.
32. જવાબ (A) — ગિયર વગરના 50cc સુધીના મોટરસાયકલ માટે લઘુત્તમ વય 16 વર્ષ છે.
33. જવાબ (A) — પરિવહન વાહનનું લાઇસન્સ 3 વર્ષ માટે માન્ય હોય છે અને નવીકરણ કરાવવું પડે છે.
34. જવાબ (A) — કલમ 39 મુજબ નોંધણી વગર જાહેર માર્ગ પર વાહન ચલાવવું ગુનો છે.
35. જવાબ (A) — કલમ 181 (રૂ.5,000) + કલમ 196 (રૂ.2,000) = કુલ રૂ. 7,000 દંડ થાય.
36. જવાબ (A) — ઘડાયો 1988 + અમલમાં આવ્યો 1989 = 3977.

GSRTC કંડક્ટર દરરોજ રસ્તા પર બસ સાથે ફરજ બજાવે છે, તેથી ટ્રાફિક ચિહ્નો, સિગ્નલ અને માર્ગ સલામતીના નિયમો તેને મોઢે હોવા જરૂરી છે. આ પ્રકરણમાં ટ્રાફિક ચિહ્નોના ત્રણ પ્રકાર, સિગ્નલ-રંગ, રસ્તા-માર્કિંગ, ટ્રાફિક પોલીસના હાથ-સંકેત, ઝડપ મર્યાદા, હેલ્મેટ-સીટબેલ્ટ અને અકસ્માત-નિવારણ વિગતવાર આવરી લેવાયા છે. પરીક્ષામાં આ વિષયમાંથી નિયમિત પ્રશ્નો પુછાય છે, તેથી દરેક ચિહ્ન અને નિયમ ધ્યાનથી શીખો.

ટ્રાફિક ચિહ્નોનું મહત્વ અને ત્રણ મુખ્ય પ્રકાર

રસ્તા પર સલામત અને સુવ્યવસ્થિત વાહનવ્યવહાર જાળવવા માટે ટ્રાફિક ચિહ્નો (Road Signs) ગોઠવવામાં આવે છે. આ ચિહ્નો ભાષા વગર, માત્ર આકાર અને રંગ દ્વારા ચાલક સાથે વાત કરે છે — તેથી કોઈ પણ પ્રદેશનો ચાલક તેને સમજી શકે.

ભારતમાં માર્ગ પરિવહન અને હાઇવે મંત્રાલય તથા IRC (Indian Roads Congress) ના ધોરણો મુજબ ટ્રાફિક ચિહ્નોને મુખ્યત્વે ત્રણ પ્રકારમાં વહેંચવામાં આવે છે — ફરજિયાત/નિયામક ચિહ્નો, સાવધાની/ચેતવણી ચિહ્નો અને માહિતીસૂચક ચિહ્નો.

આ ત્રણેય પ્રકારના ચિહ્નોનો આકાર અને રંગ અલગ હોય છે, જેથી દૂરથી પણ તેનો પ્રકાર ઓળખાય. ચિહ્નોનો રંગ અને આકાર જ તેનું કાર્ય કહી દે છે.

ટ્રાફિક ચિહ્નોના ત્રણ પ્રકાર — એક નજરમાં

પ્રકાર	આકાર	રંગ	કાર્ય
ફરજિયાત/નિયામક ચિહ્નો	ગોળ (વર્તુળ)	લાલ કિનારી, સફેદ પૃષ્ઠભૂમિ	આદેશ આપે — પાળવું ફરજિયાત
સાવધાની/ચેતવણી ચિહ્નો	ત્રિકોણ (ટોચ ઉપર)	લાલ કિનારી, સફેદ પૃષ્ઠભૂમિ	આગળના જોખમથી ચેતવે
માહિતીસૂચક ચિહ્નો	ચોરસ/લંબચોરસ	વાદળી પૃષ્ઠભૂમિ, સફેદ ચિહ્ન	સ્થળ/સેવાની માહિતી આપે

ફરજિયાત / નિયામક ચિહ્નો (Mandatory / Regulatory Signs)

ફરજિયાત ચિહ્નો ચાલકને શું કરવું અથવા શું ન કરવું તેનો ચોક્કસ આદેશ આપે છે. તેને પાળવું કાયદેસર ફરજિયાત છે; ભંગ કરનાર દંડને પાત્ર બને છે. મોટાભાગના નિષેધ (No) ચિહ્નો ગોળ, લાલ કિનારીવાળા હોય છે અને લાલ ત્રાંસી લીટી ધરાવે છે.

'STOP' અને 'GIVE WAY' બે અપવાદ છે — STOP ચિહ્ન અષ્ટકોણ (આઠ ખૂણા) આકારનું લાલ હોય છે, અને GIVE WAY ટોચ નીચે તરફના ઊંધા ત્રિકોણ આકારનું હોય છે.

મહત્વના ફરજિયાત ચિહ્નો

ચિહ્ન	આકાર	અર્થ
STOP	લાલ અષ્ટકોણ	સંપૂર્ણ ઊભા રહો, પછી જ આગળ વધો
GIVE WAY	ઊંધો ત્રિકોણ	બીજા વાહનને પહેલાં જવા દો
No Entry	લાલ ગોળ, વચ્ચે સફેદ પટ્ટી	પ્રવેશ બંધ
No Parking	વાદળી ગોળ, લાલ ત્રાંસી લીટી	વાહન પાર્ક કરવાની મનાઈ
Horn Prohibited	લાલ ગોળ, ભૂંગળા પર ત્રાંસી લીટી	હોર્ન વગાડવાની મનાઈ
Speed Limit 50	લાલ ગોળ, વચ્ચે 50	50 થી વધુ ઝડપ નહીં
No Overtaking	લાલ ગોળ, બે કાર	ઓવરટેક કરવાની મનાઈ
One Way	વાદળી લંબચોરસ, સફેદ તીર	એક દિશામાં જ વાહનવ્યવહાર

સાવધાની / ચેતવણી ચિહ્નો (Cautionary / Warning Signs)

ચેતવણી ચિહ્નો આગળ આવનારા સંભવિત જોખમની ચાલકને અગાઉથી જાણ કરે છે, જેથી તે ઝડપ ઘટાડી સાવધ બને. આ ચિહ્નો હંમેશા ટોચ ઉપર તરફના ત્રિકોણ આકારના, લાલ કિનારી અને સફેદ પૃષ્ઠભૂમિવાળા હોય છે.

ચેતવણી ચિહ્નો કોઈ આદેશ આપતાં નથી, પણ 'સાવધાન રહો' એવો સંદેશ આપે છે. GSRTC બસ ચાલક માટે તીવ્ર વળાંક, ઢાળ અને શાળા જેવા ચિહ્નો ખાસ મહત્વના છે.

સામાન્ય ચેતવણી ચિહ્નો

ચિહ્ન	અર્થ
Right Hand Curve	આગળ જમણી બાજુ વળાંક
Left Hand Curve	આગળ ડાબી બાજુ વળાંક
Narrow Bridge	આગળ સાંકડો પુલ
Steep Descent	આગળ તીવ્ર ઢાળ (ઉતાર)
School Ahead	આગળ શાળા — બાળકોનું ધ્યાન
Cross Roads	આગળ ચાર રસ્તા
Roundabout	આગળ ગોળ ચકરાવો
Slippery Road	લપસણો રસ્તો
Cattle	આગળ ઢોરની અવરજવર
Railway Crossing	આગળ રેલવે ફાટક

યાદ રાખો — આકાર જ પ્રકાર કહે

- ◆ ત્રિકોણ (ટોચ ઉપર) = ચેતવણી ચિહ્ન
- ◆ ગોળ = ફરજિયાત/નિયામક ચિહ્ન
- ◆ ચોરસ/લંબચોરસ = માહિતીસૂચક ચિહ્ન
- ◆ અષ્ટકોણ (લાલ) = માત્ર STOP
- ◆ ઊંધો ત્રિકોણ = માત્ર GIVE WAY

માહિતીસૂચક ચિહ્નો (Informatory Signs)

માહિતીસૂચક ચિહ્નો ચાલકને રસ્તા પરની સેવાઓ, સ્થળો અને દિશા વિશે માહિતી આપે છે. તે કોઈ આદેશ કે ચેતવણી નથી આપતાં, પણ ઉપયોગી માહિતી પૂરી પાડે છે. આ ચિહ્નો સામાન્ય રીતે ચોરસ કે લંબચોરસ આકારના, વાદળી પૃષ્ઠભૂમિ પર સફેદ ચિહ્નવાળા હોય છે.

GSRTC બસ મુસાફર-સેવા સાથે જોડાયેલી હોવાથી હોસ્પિટલ, બસ સ્ટોપ, પેટ્રોલ પંપ અને ખાણી-પીણી જેવા માહિતીસૂચક ચિહ્નો કંડક્ટર માટે ઉપયોગી છે.

માહિતીસૂચક ચિહ્નોના ઉદાહરણ

ચિહ્ન	માહિતી
Hospital	આગળ હોસ્પિટલ છે
Petrol Pump	આગળ પેટ્રોલ પંપ
Public Telephone	જાહેર ટેલિફોન સુવિધા
First Aid Post	પ્રાથમિક સારવાર કેન્દ્ર
Eating Place	ખાણી-પીણીની જગ્યા
Parking	વાહન પાર્કિંગ સ્થળ (P)
Bus Stop	બસ ઊભી રહેવાનું સ્થળ
Resting Place	વિસામો / આરામ સ્થળ

ટ્રાફિક સિગ્નલ અને તેના રંગ (Traffic Signal Lights)

ચાર રસ્તા અને ભારે ટ્રાફિકવાળા સ્થળે વાહનવ્યવહાર નિયંત્રિત કરવા ટ્રાફિક સિગ્નલ (લાઇટ) મૂકવામાં આવે છે. તેમાં ત્રણ રંગની બત્તીઓ હોય છે — લાલ, પીળી અને લીલી. દરેક રંગનો ચોક્કસ અર્થ છે.

લાલ બત્તી હંમેશા ઉપર, પીળી વચ્ચે અને લીલી નીચે ગોઠવાય છે. ચાલકે STOP લાઇન પહેલાં ઊભા રહી, સિગ્નલ મુજબ જ આગળ વધવું.

ટ્રાફિક સિગ્નલ રંગ અને અર્થ

રંગ	સ્થાન	અર્થ	શું કરવું
લાલ (Red)	ઉપર	થોભો	STOP લાઇન પહેલાં ઊભા રહો
પીળી (Amber/Yellow)	વચ્ચે	તૈયાર/સાવધાન	ધીમા થાઓ, રોકાવાની તૈયારી
લીલી (Green)	નીચે	જાઓ	રસ્તો ખાલી હોય તો આગળ વધો
પીળી ઝબકતી (Flashing)	વચ્ચે	સાવધાની	ધીમે અને સાવધ થઈને પસાર થાઓ
લાલ ઝબકતી (Flashing)	ઉપર	થોભો પછી જાઓ	ઊભા રહી, ખાતરી કરી આગળ વધો

સિગ્નલનો ક્રમ

- લાલ → લાલ+પીળી → લીલી → પીળી → લાલ (આ ચક્ર ચાલે)
- પીળી બત્તી થાય એટલે તરત ઝડપ વધારવી નહીં
- લીલી બત્તી હોય તોપણ પદયાત્રી અને અન્ય વાહનનું ધ્યાન રાખવું
- એમ્બ્યુલન્સ, ફાયર બ્રિગેડ, પોલીસ વાહનને હંમેશા પ્રથમ પસાર થવા દેવું

રસ્તા-માર્કિંગ (Road Markings)

રસ્તા પર દોરેલી સફેદ કે પીળી લીટીઓ પણ ટ્રાફિક નિયંત્રણનું કામ કરે છે. તેને રોડ માર્કિંગ કહે છે. લીટીનો પ્રકાર (ટૂટક કે અખંડ) અને રંગ ચાલકને શું કરવું તે જણાવે છે.

ટૂટક (ડેશ) લીટી ઓળંગવાની છૂટ આપે છે, જ્યારે અખંડ (સળંગ) લીટી ઓળંગવાની મનાઈ કરે છે. GSRTC બસ ચાલક માટે ઓવરટેક કરતી વખતે આ લીટીઓ સમજવી અગત્યની છે.

રસ્તા-માર્કિંગના પ્રકાર

માર્કિંગ	અર્થ
ટૂટક સફેદ લીટી	લેન બદલી શકાય / ઓવરટેક કરી શકાય
અખંડ સફેદ લીટી	લીટી ઓળંગવી નહીં, લેનમાં જ રહો
અખંડ પીળી લીટી	લીટી ઓળંગી ઓવરટેક કરવાની મનાઈ
બે અખંડ પીળી લીટી	કોઈ પણ દિશામાં લીટી ઓળંગવી નહીં
ઝેબ્રા ક્રોસિંગ (સફેદ પટ્ટા)	પદયાત્રી ઓળંગવાનું સ્થળ — વાહન થોભાવો
STOP લાઇન (સળંગ પહોળી લીટી)	સિગ્નલ/STOP ચિહ્ન પહેલાં ઊભા રહો

ટ્રાફિક પોલીસના હાથ-સંકેત (Hand Signals)

જ્યાં સિગ્નલ ન હોય કે બંધ હોય, ત્યાં ટ્રાફિક પોલીસ હાથના સંકેતથી વાહનવ્યવહાર નિયંત્રિત કરે છે. પોલીસના હાથ-સંકેત સિગ્નલ કરતાં ઉપરી ગણાય — ચાલકે તેને પ્રથમ પાળવો.

આ ઉપરાંત ચાલક પોતે પણ વળાંક કે થોભવા માટે હાથ-સંકેત આપી શકે — ખાસ કરીને જ્યાં વાહનમાં ઇન્ડિકેટર ન હોય કે તે બગડ્યું હોય. GSRTC પરીક્ષામાં આ સંકેતો પર પ્રશ્નો પુછાય છે.

ટ્રાફિક પોલીસના મુખ્ય હાથ-સંકેત

સંકેત	અર્થ
બંને હાથ આગળ-પાછળથી લંબાવેલા (હથેળી સામે)	આગળ અને પાછળ બંને દિશાનું વાહન થોભાવવું
જમણો હાથ ઊંચો, હથેળી સામે	સામેથી આવતું વાહન થોભાવવું
ડાબો હાથ આગળ, હથેળી નીચે-ઉપર હલાવવો	ડાબી બાજુના વાહનને ધીમા થવા સૂચવવું
જમણો હાથ કોણી વાળો, હથેળી હલાવવી	જમણી બાજુના વાહનને પસાર થવા દેવું
જમણો હાથ કમર પાસેથી ઊંચકી લંબાવવો	ડાબી બાજુના વાહનને આગળ જવા દેવું

ચાલકના પોતાના હાથ-સંકેત

- જમણો હાથ સીધો બહાર લંબાવવો = જમણી બાજુ વળવું છે
- જમણો હાથ બહાર, હથેળી આગળ-પાછળ ગોળ ફેરવવી = ડાબી બાજુ વળવું છે
- જમણો હાથ બહાર, હથેળી નીચે તરફ ઉપર-નીચે હલાવવી = ધીમા થાઉં/થોભું છું
- જમણો હાથ બહાર, હથેળી પાછળ તરફ હલાવવી = પાછળના વાહનને ઓવરટેક કરવા દઉં છું

ઝડપ મર્યાદા (Speed Limits)

દરેક પ્રકારના વાહન અને રસ્તા માટે અલગ ઝડપ મર્યાદા નક્કી કરવામાં આવી છે. મર્યાદાથી વધુ ઝડપે વાહન ચલાવવું એ MV Act હેઠળ ગુનો છે અને અકસ્માતનું મુખ્ય કારણ છે. GSRTC બસ જેવા ભારે યાત્રી વાહનની ઝડપ મર્યાદા હળવા વાહન કરતાં ઓછી હોય છે.

શાળા, હોસ્પિટલ અને શહેરી વિસ્તારમાં ઝડપ મર્યાદા સ્થાનિક ચિહ્ન મુજબ વધુ ઓછી હોઈ શકે — ત્યાં લખેલ ચિહ્ન જ અંતિમ ગણવું.

વાહન અને રસ્તા મુજબ સામાન્ય ઝડપ મર્યાદા (કિમી/કલાક)

વાહન પ્રકાર	શહેરી માર્ગ	એક્સપ્રેસ-વે (અંદાજ)
કાર / હળવું વાહન (LMV)	50-60	100-120
બસ / યાત્રી ભારે વાહન	50	80-100
ટ્રક / માલવાહક વાહન	40-50	80
મોટરસાયકલ / ટૂ-વ્હીલર	50	80
શાળા/હોસ્પિટલ ઝોન	25	લાગુ નહીં

ઝડપ સંબંધિત મહત્વના મુદ્દા

- ઝડપ ચિહ્ન લાલ ગોળમાં લખેલ આંકડો = મહત્તમ મર્યાદા
- ભીની/લપસણી સપાટી પર ઝડપ ઘટાડવી
- વળાંક, ઢાળ અને ભીડમાં ગતિ ધીમી રાખવી
- ઝડપ જેટલી વધુ, બ્રેક લગાવ્યા પછી થોભવાનું અંતર તેટલું વધુ

હેલ્મેટ, સીટબેલ્ટ અને સલામતી સાધનો

MV Act મુજબ ટૂ-વ્હીલર ચલાવનાર અને પાછળ બેસનાર બંનેએ ISi માર્કવાળું હેલ્મેટ પહેરવું ફરજિયાત છે. કાર ચાલક અને આગળ બેસનારે સીટબેલ્ટ બાંધવો ફરજિયાત છે. આ સાધનો અકસ્માત વખતે માથા અને શરીરની ગંભીર ઈજા અટકાવે છે.

GSRTC બસમાં પણ ચાલક માટે સીટબેલ્ટ, અગ્નિશામક (fire extinguisher), પ્રાથમિક સારવાર પેટી (first aid box) અને ઇમરજન્સી બારી હોવી જરૂરી છે. કંડક્ટરે આ સાધનોની જગ્યા અને ઉપયોગ જાણવો જોઈએ.

ફરજિયાત સલામતી સાધનો

સાધન	કોના માટે / હેતુ
ડા હેલ્મેટ	ટૂ-વ્હીલર ચાલક + પાછળ બેસનાર
સીટબેલ્ટ	કાર/બસ ચાલક + આગળની સીટ
અગ્નિશામક (Fire Extinguisher)	બસમાં આગ ઓલવવા
પ્રાથમિક સારવાર પેટી (First Aid Box)	ઈજા વખતે તાત્કાલિક સારવાર
ઇમરજન્સી બારી/દરવાજો	કટોકટીમાં બહાર નીકળવા
રિફ્લેક્ટર / ઇન્ડિકેટર	રાત્રે વાહન દેખાય તે માટે

માર્ગ સલામતી સપ્તાહ અને જાગૃતિ

ભારતમાં દર વર્ષે જાન્યુઆરી મહિનામાં 'રાષ્ટ્રીય માર્ગ સલામતી સપ્તાહ' (National Road Safety Week) ઉજવવામાં આવે છે, જેમાં લોકોને ટ્રાફિક નિયમો અને સલામત વાહનવ્યવહાર વિશે જાગૃત કરવામાં આવે છે. હાલમાં તેને 'માર્ગ સલામતી માસ' તરીકે પણ ઉજવવામાં આવે છે.

આ સપ્તાહ દરમિયાન સ્કૂલ, ઓફિસ અને પરિવહન નિગમમાં જાગૃતિ કાર્યક્રમ, રેલી અને પ્રદર્શન યોજાય છે. GSRTC પણ પોતાના ચાલક-કંડક્ટર માટે તાલીમ અને જાગૃતિ કાર્યક્રમો કરે છે.

માર્ગ સલામતીના સુવર્ણ નિયમો

- હંમેશા ડાબી બાજુ વાહન ચલાવો
- ઝડપ મર્યાદા પાળો, ઉતાવળ કરતાં સલામતી પ્રથમ
- દારૂ પીને વાહન ચારેય ન ચલાવો
- વાહન ચલાવતાં મોબાઇલ ફોનનો ઉપયોગ ટાળો
- સીટબેલ્ટ/હેલ્મેટ પહેરો, ટ્રાફિક ચિહ્નો પાળો
- થાક લાગે ત્યારે વાહન ચલાવવાનું ટાળો

અકસ્માતના કારણો અને નિવારણ

માર્ગ અકસ્માતના મુખ્ય કારણોમાં અતિ ઝડપ, બેદરકારીથી વાહન ચલાવવું, દારૂ પીને વાહન ચલાવવું, વાહન ચલાવતાં મોબાઇલ વાપરવો, ટ્રાફિક ચિહ્ન અવગણવા અને વાહનની જાળવણીનો અભાવ સામેલ છે. મોટાભાગના અકસ્માતો માનવીય ભૂલને કારણે થાય છે અને તેને અટકાવી શકાય તેવા હોય છે.

GSRTC જેવા યાત્રી પરિવહનમાં ચાલક-કંડક્ટરની સાવધાની અનેક જિંદગી બચાવે છે. અકસ્માત થાય તો ઘાયલને તાત્કાલિક પ્રાથમિક સારવાર (CPR/First Aid) આપી, 108 એમ્બ્યુલન્સ અને 100/112 પોલીસને જાણ કરવી.

અકસ્માતના કારણ અને નિવારણ

કારણ	નિવારણ
અતિ ઝડપ	ઝડપ મર્યાદા પાળવી
દારૂ પીને ચલાવવું	નશી કરીને વાહન ન ચલાવવું
મોબાઇલનો ઉપયોગ	ડ્રાઇવિંગ વખતે ફોન બંધ/સાઇલન્ટ
ચિહ્ન અવગણવા	ટ્રાફિક ચિહ્નો ધ્યાનથી પાળવા
થાક/ઊંઘ	લાંબા પ્રવાસમાં આરામ લેવો
વાહનની ખરાબી	નિયમિત જાળવણી અને તપાસ

અકસ્માત પછી કરવાના પગલાં

- ✦ વાહન સલામત જગ્યાએ ઊભું રાખો, હેઝાર્ડ લાઇટ ચાલુ કરો
- ✦ ધાયલને પ્રાથમિક સારવાર (First Aid/CPR) આપો
- ✦ 108 એમ્બ્યુલન્સ અને 100/112 પોલીસને જાણ કરો
- ✦ ઘટના સ્થળે પુરાવા/વિગત જાળવો, નાસી ન જાઓ
- ✦ ધાયલને હોસ્પિટલ પહોંચાડવામાં મદદ કરો

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 અનમેલ રેલવે ક્રોસિંગ પરથી બસને પસાર કરાવતા પહેલા કેટલી દૂર ઉભી રાખવાની ?

- (A) 10 ફૂટ થી ઓછું (B) 200 ફૂટ થી વધારે (C) 40 ફૂટ થી વધારે (D) 1 ફૂટ

✓ જવાબ: (C) 40 ફૂટ થી વધારે

GSRTC કંડક્ટર 2021

2 હોર્નનો ઉપયોગને પ્રતિબંધિત કરતો ટ્રાફિક ચિહ્ન હોય તેવા વિસ્તારમાં હોર્ન વગાડવા બદલ શિક્ષાની જોગવાઈ કઈ કલમમાં છે ?

- (A) કલમ-185 (B) કલમ-180 (C) કલમ-194-બી (D) કલમ-194-એફ

✓ જવાબ: (D) કલમ-194-એફ

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

3 કઈ રેખાનો મતલબ કોઈ પણ સંજોગોમાં લેન બદલવાની કે ઓવરટેક કરવાની અનુમતિ નથી તેમ થાય છે ?

- (A) પીળા રંગની તૂટક રેખા (B) પીળા રંગની સળંગ એક રેખા (C) પીળા રંગની બે સળંગ રેખા (D) સફેદ રંગની તૂટક રેખા

✓ જવાબ: (C) પીળા રંગની બે સળંગ રેખા

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

4 રોડ સેફ્ટીને ધ્યાને લઈ ગુજરાત સરકાર દ્વારા વર્ષ ના રોજ ગુજરાત રોડ સેફ્ટી ઓથોરિટીની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે.

- (A) 2014 (B) 2016 (C) 2018 (D) 2022

✓ જવાબ: (C) 2018

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

5 મોટર વાહનમાં પેટ્રોલ/ડીઝલ/ગેસ ભરાવતા હોય ત્યારે ____.

- (A) ટાયરની હવા ચેક કરવી નહીં (B) વાહનના ગ્લાસ સાફ કરવા નહીં (C) વાહન લાઇટ ચાલુ કરવી નહીં (D) ધુમ્રપાન કરવું નહીં

✓ જવાબ: (D) ધુમ્રપાન કરવું નહીં

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

6 માર્ગ અકસ્માત પીડિતોને મદદરૂપ થનાર માટે ચોક્કસ કયો શબ્દ વપરાય છે ?

- (A) ગુડ સમેરિટન (B) ગુડ હેલ્પર (C) ગુડ ફ્રેન્ડ (D) ગુડ વોરિયર

✓ જવાબ: (A) ગુડ સમેરિટન

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

7 નેશનલ રોડ સેફ્ટી પ્રોટોકોલ મુજબ સામાન્ય રીતે નેશનલ હાઈવે પર બ્લેક સ્પોટ એ અંદાજિત લાંબો વિસ્તાર હોય છે.

- (A) 100 મીટર (B) 300 મીટર (C) 500 મીટર (D) 1 કિલોમીટર

✓ જવાબ: (C) 500 મીટર

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

8 સ્કૂલ બસ વિદ્યાર્થીઓને ચડવા ઉતારવા માટે ઊભી રાખવામાં આવેલ હોય ત્યારે ____.

- (A) વાહનને થોભાવો અને સાવચેતીપૂર્વક આગળ વધો (B) ઝડપથી આગળ વધો (C) હોર્ન વગાડી આગળ વધો
(D) વિશેષ કાળજી લેવાની જરૂર નથી

✓ જવાબ: (A) વાહનને થોભાવો અને સાવચેતીપૂર્વક આગળ વધો

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

9 જો કિલોમીટર સ્ટોનની ઉપરના ભાગે લીલો અને નીચેના ભાગે સફેદ રંગ હોય તો તે કયા પ્રકારનો રોડ હશે ?

- (A) નેશનલ હાઈવે (B) સ્ટેટ હાઈવે (C) જિલ્લા રોડ (D) ગ્રામ્ય રોડ

✓ જવાબ: (B) સ્ટેટ હાઈવે

GSRTC કંડક્ટર (Series C) 2024

10 નેશનલ હાઈવે પર બ્લેક સ્પોટ ઓળખવા માટે તે સ્થાન પર પાછલા સતત વર્ષમાં કુલ પાંચ રોડ એક્સિડન્ટ જેમાં ગંભીર કે જીવલેણ અકસ્માત થયેલ હોય અથવા દસ મૃત્યુ થયેલ હોવા જોઈએ.

- (A) 1 વર્ષ (B) 2 વર્ષ (C) 3 વર્ષ (D) 5 વર્ષ

✓ જવાબ: (C) 3 વર્ષ

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

11 ચાર રસ્તા વચ્ચે પીળા કલરના ચોરસ (square) આકારના પઠા લગાવેલ ટ્રાફિક નિશાની શું દર્શાવે છે?

- (A) વાહન માટે પ્રવેશ પ્રતિબંધ (B) ચાર રસ્તાની સુંદરતા વધારો કરવા માટે (C) વાહન પાર્કિંગ માટેની જગ્યા
(D) વાહનને થોભવાની માની

✓ જવાબ: (D) વાહનને થોભવાની માની

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

12 રોડ સેફ્ટીને ધ્યાને લઈ ગુજરાત સરકાર દ્વારા વર્ષ ના રોજ ગુજરાત રોડ સેફ્ટી ઓથોરિટીની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે.

(A) 2014

(B) 2016

(C) 2018

(D) 2022

✓ જવાબ: (C) 2018

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

13 ગોળાકાર (Round) આકારમાં દર્શાવેલ ટ્રાફિકની નિશાનીઓ શું સૂચવે છે?

(A) પાર્કિંગ દિશાસૂચક

(B) માર્ગને આકર્ષક બનાવવા

(C) આજ્ઞાત્મક સૂચક

(D) ભય/ચેતવણી સૂચક

✓ જવાબ: (C) આજ્ઞાત્મક સૂચક

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

14 નેશનલ રોડ સેફ્ટી પ્રોટોકોલ મુજબ સામાન્ય રીતે નેશનલ હાઈવે પર બ્લેક સ્પોટ એ અંદાજિત લાંબો વિસ્તાર હોય છે.

(A) 100 મીટર

(B) 300 મીટર

(C) 500 મીટર

(D) 1 કિલોમીટર

✓ જવાબ: (C) 500 મીટર

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

15 ગુડ્સ વાહનો તથા પેસેન્જર બસના આગળના બમ્પરના ભાગે ક્યા કલરની ફ્લોરોસન્ટ રીફ્લેક્ટીવ ટેપ લગાવવામાં આવે છે?

(A) લાલ કલર

(B) લીલો કલર

(C) પીળો કલર

(D) સફેદ કલર

✓ જવાબ: (D) સફેદ કલર

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

16 નેશનલ હાઈવે પર બ્લેક સ્પોટ ઓળખવા માટે તે સ્થાન પર પાછલા સતત વર્ષમાં કુલ પાંચ રોડ એક્સિડેન્ટ જેમાં ગંભીર કે જીવલેણ અકસ્માત થયેલ હોય અથવા દસ મૃત્યુ થયેલ હોવા જોઈએ.

(A) 1 વર્ષ

(B) 2 વર્ષ

(C) 3 વર્ષ

(D) 5 વર્ષ

✓ જવાબ: (C) 3 વર્ષ

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

17 ટ્રાફિક સિગ્નલમાં લાલ લાઈટ શું દર્શાવે છે?

(A) વાહન ધીમે ચલાવો

(B) વાહન સ્પીડમાં ચલાવો

(C) સાવચેતીપૂર્વક આગળ વધો

(D) વાહન થોભાવો

✓ જવાબ: (D) વાહન થોભાવો

GSRTC કંડકટર (Series B) 2024

18 રોડ ડિલીનેઅટર (Delineator)નો મુખ્ય હેતુ શું હોય છે ?

- (A) ટ્રાફિક ઓછો કરવો (B) રોડ સુશોભન (C) રોડ પર થતું બાંધકામ દર્શાવવા

(D) વાહનચાલકને રોડ ગોઠવણી અંગે માહિતગાર કરવા

✓ જવાબ: (D) વાહનચાલકને રોડ ગોઠવણી અંગે માહિતગાર કરવા

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

19 વાહન કઈ જગ્યાએ પાર્કિંગ કરી શકાય નહીં?

- (A) ટ્રાફિક સિગ્નલ લાઈટ પાસે. (B) અજાણી જગ્યાએ (C) રસ્તાની ડાબી બાજુએ (D) પાર્કિંગ કરવાની જગ્યા માન્ય હોય.

✓ જવાબ: (A) ટ્રાફિક સિગ્નલ લાઈટ પાસે.

GSRTC કંડકટર (Series B) 2024

20 24 x 7 નેશનલ હાઈવે હેલ્પલાઈન છે.

- (A) 1031 (B) 1033 (C) 1092 (D) 1098

✓ જવાબ: (B) 1033

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

21 ટ્રાફિક જંક્શન ઉપર લીલી લાઈટ પછી કઈ લાઈટ થશે?

- (A) પીળી (B) કોળી (C) લાલ (D) ભૂરી

✓ જવાબ: (A) પીળી

GSRTC કંડકટર (Series B) 2024

22 ચેતવણી દર્શક ચિહ્નો તે રોડ પર આકારમાં હોય છે.

- (A) લાલ રંગના વર્તુળમાં (B) વાદળી રંગના ચોક્કામાં (C) લાલ રંગના ઊભા ત્રિકોણમાં (D) વાદળી રંગના વર્તુળમાં

✓ જવાબ: (C) લાલ રંગના ઊભા ત્રિકોણમાં

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

23 યુ ટર્ન લેતી વખતે સિગ્નલ કઈ રીતે દર્શાવાય?

- (A) ધીમું પાડવાનો સિગ્નલ (B) તમારું વાહન ઊભું રાખશો (C) ડાબી બાજુ વળવાનું સિગ્નલ (D) જમણી બાજુ વળવાનું સિગ્નલ

✓ જવાબ: (D) જમણી બાજુ વળવાનું સિગ્નલ

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

24 જરૂરિયાત વગર હોર્નનો વારંવાર ઉપયોગ ગુન્હો બને છે?

- (A) એવો કાયદો નથી (B) કહી શકાય નહીં (C) હા (D) ના

✓ જવાબ: (C) હા

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

25 મોટરબાઈક ચલાવતી વખતે મોબાઈલ ફોન પર વાત કરવી એ :

- (A) અકસ્માત નથી થતો (B) ગુનો બને છે (C) ગુનો બનતો નથી (D) ઈમરજન્સી સંજોગોમાં વાત કરી શકાય છે

✓ જવાબ: (B) ગુનો બને છે

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

26 તમે એવા ચાર રસ્તા ઉપર પહોંચો છો જ્યાં પીળી સિગ્નલ લાઈટ ઝબકારા મારે છે ત્યારે.

- (A) વાહન ધીમું કરીને સલામત લાગે તેમ નક્કી થાય તો આગળ વધશો (B) વાહનમાંથી નીચે ઉતરી જશો
(C) કોઈ પણ જાતનો પ્રતિબંધ ન હોવાથી એ જ ગતિએ આગળ વધશો (D) વાહન થોભાવી લીલી લાઈટ થાય ત્યાં સુધી ઊભા રહેશો

✓ જવાબ: (A) વાહન ધીમું કરીને સલામત લાગે તેમ નક્કી થાય તો આગળ વધશો

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

27 ફૂટપાથ વગરનાં રસ્તા પર રાહદારીઓને કઈ બાજુ ચાલવું જોઈએ?

- (A) રસ્તાનાં મધ્ય ભાગમાં (B) રસ્તાની કોઈપણ બાજુ (C) રસ્તાની ડાબી બાજુ (D) રસ્તાની જમણી બાજુ

✓ જવાબ: (D) રસ્તાની જમણી બાજુ

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

28 આગળના વાહનને ઓવરટેક કરવા દેવા માટે સિગ્નલ બતાવેલ નથી તો...

- (A) હોર્ન વગાડી આપણે ઓવરટેક કરી શકીએ. (B) આપણે ઊભા રહીએ. (C) આપણે ઓવરટેક કરી શકીએ.

(D) આપણે ઓવરટેક કરીશું નહીં.

✓ જવાબ: (D) આપણે ઓવરટેક કરીશું નહીં.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

29 ચાર રસ્તા પર ટ્રાફિક સિગ્નલ અથવા ટ્રાફિક પોલીસ ન હોય ત્યારે કઈ બાજુના વાહનોને અગ્રતા આપશો?

- (A) ડ્રાઈવરની જમણી બાજુના (B) વાહનોની સંખ્યા વધુ હોય તે બાજુના (C) ડ્રાઈવરની ડાબી બાજુના

(D) ડ્રાઈવરની સામેની બાજુના

✓ જવાબ: (A) ડ્રાઈવરની જમણી બાજુના

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

30 રાત્રે શહેરમાં વાહન ચલાવતી વખતે.

(A) બધી જ વાઈટો બંધ કરી દેવી

(B) રાત્રે ન નીકળવું.

(C) વાહનની હેડ લાઈટના લો બીમનો ઉપયોગ કરવો

(D) હાઈ બીમનો ઉપયોગ કરવો

✓ જવાબ: (C) વાહનની હેડ લાઈટના લો બીમનો ઉપયોગ કરવો

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

31 નાના માર્ગ ઉપરથી મુખ્ય માર્ગ ઉપર પ્રવેશ કરતી વખતે ડ્રાઈવર ક્યાં વાહનોને અગ્રતા આપશે?

(A) પસાર થતાં દરેક વાહનોને જવા દેશે

(B) પસાર થતાં અડધાં વાહનોને જવા દેશે

(C) ડાબી તરફથી આવતાં વાહનોને જવા દેશે

(D) જમણી બાજુથી આવતાં વાહનોને જવા દેશે

✓ જવાબ: (A) પસાર થતાં દરેક વાહનોને જવા દેશે

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

32 ચાર રસ્તા ઉપર ટ્રાફિક સિગ્નલની પીળી લાઈટ દેખાય ત્યારે ત્યાં પહોંચતા વાહનના ડ્રાઈવર....

(A) હોર્ન વગાડશે અને આગળ વધશે

(B) પાછા વળી જશે

(C) સલામતી નક્કી કરીને વાહન હંકારવું

(D) થોભવા માટે વાહન ધીમું પાડશે

✓ જવાબ: (D) થોભવા માટે વાહન ધીમું પાડશે

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

33 ગુજરાત રાજ્યમાં નોંધાયેલી સીએનજી ઓટોરીક્ષા કેવા રંગની હોય છે?

(A) લીલા રંગનું બોડી અને ઉપર પીળો પટ્ટો

(B) આખી ઓટોરીક્ષાનો રંગ પીળો હોય છે

(C) બોડીનો રંગ લાલ અને ઉપર પીળો પટ્ટો

(D) પીળા રંગનું બોડી અને ઉપર લીલો પટ્ટો

✓ જવાબ: (A) લીલા રંગનું બોડી અને ઉપર પીળો પટ્ટો

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

34 સફેદ રંગથી રસ્તા ઉપર તુટક-તુટક લાઈન ચીતરેલી હોય તો તમે શું કરશો?

(A) વાહન થોભાવી દેશો

(B) ઊભા રહી જશો

(C) તમે ટ્રેક બદલશો નહીં

(D) જરૂર પડે તો ટ્રેક બદલશો

✓ જવાબ: (D) જરૂર પડે તો ટ્રેક બદલશો

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 ટ્રાફિકમાં લાલ સિગ્નલ (Red Signal) નો અર્થ શું થાય?

(A) થોભો (ઊભા રહો)

(B) જાઓ

(C) ધીમા થાઓ

(D) ઓવરટેક કરો

ઉકેલ: લાલ સિગ્નલ એટલે વાહન STOP લાઇન પહેલાં સંપૂર્ણ ઊભું રાખવું; આગળ વધવાની મનાઈ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 ટ્રાફિકમાં લીલા સિગ્નલ (Green Signal) નો અર્થ શું થાય?

(A) આગળ જાઓ

(B) થોભો

(C) સાવધાન રહો

(D) પાછળ વળો

ઉકેલ: લીલો સિગ્નલ એટલે રસ્તો ખાલી હોય તો આગળ વધવાની પરવાનગી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 ટ્રાફિક ચેતવણી (સાવધાની) ચિહ્નનો આકાર સામાન્ય રીતે કેવો હોય છે?

(A) ત્રિકોણ

(B) ગોળ

(C) ચોરસ

(D) અષ્ટકોણ

ઉકેલ: ચેતવણી ચિહ્ન ટોચ ઉપર તરફના ત્રિકોણ આકારના, લાલ કિનારીવાળા હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 'STOP' ટ્રાફિક ચિહ્નનો આકાર કેવો હોય છે?

(A) અષ્ટકોણ (આઠ ખૂણા)

(B) ત્રિકોણ

(C) ગોળ

(D) ચોરસ

ઉકેલ: STOP ચિહ્ન લાલ રંગનું અષ્ટકોણ આકારનું હોય છે; તે સંપૂર્ણ ઊભા રહેવાનો આદેશ આપે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 'GIVE WAY' ચિહ્નનો આકાર કેવો હોય છે?

(A) ઊંઘો ત્રિકોણ (ટોચ નીચે)

(B) ગોળ

(C) અષ્ટકોણ

(D) લંબચોરસ

ઉકેલ: GIVE WAY ચિહ્ન ટોચ નીચે તરફના ઊંઘા ત્રિકોણ આકારનું હોય છે — બીજા વાહનને પહેલાં જવા દેવાનું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 માહિતીસૂચક (Informatory) ચિહ્નની પૃષ્ઠભૂમિ સામાન્ય રીતે કયા રંગની હોય છે?

(A) વાદળી

(B) લાલ

(C) પીળી

(D) લીલી

ઉકેલ: માહિતીસૂચક ચિહ્નો ચોરસ/લંબચોરસ, વાદળી પૃષ્ઠભૂમિ પર સફેદ ચિહ્નવાળા હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 ટ્રાફિક સિગ્નલમાં પીળી (Amber) બત્તીનો અર્થ શું છે?

(A) તૈયાર/સાવધાન થાઓ

(B) તરત આગળ વધો

(C) ઝડપ વધારો

(D) હોર્ન વગાડો

ઉકેલ: પીળી બત્તી એટલે ધીમા થઈ રોકાવાની તૈયારી કરવી; તે લાલ અને લીલી વચ્ચેની સાવધાની બત્તી છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 ટ્રાફિક સિગ્નલમાં લાલ બત્તી કઈ સ્થિતિમાં ગોઠવવામાં આવે છે?

(A) સૌથી ઉપર

(B) સૌથી નીચે

(C) વચ્ચે

(D) ડાબી બાજુ

ઉકેલ: લાલ બત્તી હંમેશા ઉપર, પીળી વચ્ચે અને લીલી નીચે ગોઠવાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 રસ્તા પર અખંડ (સળંગ) પીળી લીટીનો અર્થ શું છે?

(A) ઓવરટેક કરવાની મનાઈ

(B) ઓવરટેક કરી શકાય

(C) લેન બદલી શકાય

(D) ઝેબ્રા ક્રોસિંગ

ઉકેલ: અખંડ પીળી લીટી ઓળંગી ઓવરટેક કરવાની મનાઈ કરે છે; લેનમાં જ રહેવું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 'No Parking' (પાર્કિંગ મનાઈ) ચિહ્નનો આકાર કેવો હોય છે?

(A) ગોળ

(B) ત્રિકોણ

(C) અષ્ટકોણ

(D) ચોરસ

ઉકેલ: No Parking એ ફરજિયાત/નિયામક ચિહ્ન છે, જે ગોળ આકારનું, વાદળી-લાલ સાથે હોય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 રસ્તા પર જ્યાં પદયાત્રીઓ ઓળંગે તે માટે દોરેલા સફેદ પટ્ટાવાળા માર્કિંગને શું કહે છે?

(A) ઝેબ્રા ક્રોસિંગ

(B) STOP લાઇન

(C) લેન લાઇન

(D) સેન્ટર લાઇન

ઉકેલ: ઝેબ્રા ક્રોસિંગ પર પદયાત્રીઓ ઓળંગે છે; ત્યાં વાહન થોભાવવું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 ટ્રાફિક પોલીસના હાથ-સંકેત અને ટ્રાફિક સિગ્નલ બંને હાજર હોય ત્યારે ચાલકે કોને પ્રથમ પાળવો?

(A) ટ્રાફિક પોલીસનો હાથ-સંકેત

(B) ટ્રાફિક સિગ્નલ

(C) રસ્તા-માર્કિંગ

(D) કોઈ પણ એક

ઉકેલ: ટ્રાફિક પોલીસનો હાથ-સંકેત સિગ્નલ કરતાં ઉપરી ગણાય; તેને પ્રથમ પાળવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 'One Way' ચિહ્નનો અર્થ શું છે?

(A) એક જ દિશામાં વાહનવ્યવહાર

(B) બંને દિશામાં જઈ શકાય

(C) વાહન થોભાવો

(D) પ્રવેશ બંધ

ઉકેલ: One Way ચિહ્ન સૂચવે છે કે તે માર્ગ પર માત્ર એક જ દિશામાં વાહન ચલાવી શકાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 'Horn Prohibited' ચિહ્ન શું સૂચવે છે?

(A) હોર્ન વગાડવાની મનાઈ

(B) હોર્ન વગાડવો ફરજિયાત

(C) ધીમા થાઓ

(D) પાર્કિંગ મનાઈ

ઉકેલ: Horn Prohibited ચિહ્ન (લાલ ગોળ, ભૂંગળા પર ત્રાંસી લીટી) એ વિસ્તારમાં હોર્ન વગાડવાની મનાઈ કરે છે — ખાસ કરીને હોસ્પિટલ/શાળા પાસે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 'Speed Limit 50' ચિહ્નનો અર્થ શું છે?

(A) 50 કિમી/કલાકથી વધુ ઝડપ નહીં

(B) ઓછામાં ઓછી 50 ઝડપ રાખો

(C) 50 મીટર પછી વળો

(D) 50 વાહન સુધી પ્રવેશ

ઉકેલ: લાલ ગોળમાં લખેલ આંકડો મહત્તમ ઝડપ મર્યાદા સૂચવે છે; 50 એટલે 50 થી વધુ ઝડપ નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 ISI માર્કવાળું હેલ્મેટ પહેરવું કોના માટે ફરજિયાત છે?

(A) ટૂ-વ્હીલર ચાલક અને પાછળ બેસનાર

(B) માત્ર કાર ચાલક

(C) માત્ર બસ ચાલક

(D) માત્ર પદયાત્રી

ઉકેલ: MV Act મુજબ ટૂ-વ્હીલર ચલાવનાર અને પાછળ બેસનાર બંનેએ ISI હેલ્મેટ પહેરવું ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 કારમાં આગળ બેસનાર માટે કઈ સલામતી વ્યવસ્થા ફરજિયાત છે?

(A) સીટબેલ્ટ

(B) હેલ્મેટ

(C) ગ્લોવ્સ

(D) ચશ્માં

ઉકેલ: કાર ચાલક અને આગળ બેસનારે સીટબેલ્ટ બાંધવો ફરજિયાત છે; તે અકસ્માતમાં ઈજા ઘટાડે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 રાષ્ટ્રીય માર્ગ સલામતી સપ્તાહ (Road Safety Week) સામાન્ય રીતે કયા મહિનામાં ઉજવાય છે?

(A) જાન્યુઆરી

(B) ઓગસ્ટ

(C) ડિસેમ્બર

(D) જૂન

ઉકેલ: ભારતમાં દર વર્ષે જાન્યુઆરી મહિનામાં રાષ્ટ્રીય માર્ગ સલામતી સપ્તાહ/માસ ઉજવવામાં આવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 ભારતમાં વાહન કઈ બાજુ ચલાવવામાં આવે છે?

(A) ડાબી બાજુ

(B) જમણી બાજુ

(C) વચ્ચે

(D) કોઈ પણ બાજુ

ઉકેલ: ભારતમાં વાહન રસ્તાની ડાબી બાજુએ ચલાવવામાં આવે છે અને જમણી બાજુથી ઓવરટેક કરાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 એમ્બ્યુલન્સ માટે ભારતમાં કયો ટોલ-ફ્રી નંબર છે?

(A) 108

(B) 100

(C) 101

(D) 1091

ઉકેલ: 108 એ ભારતમાં એમ્બ્યુલન્સ/ઇમરજન્સી મેડિકલ સેવાનો ટોલ-ફ્રી નંબર છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 પોલીસને તાત્કાલિક જાણ કરવા માટેનો કટોકટી નંબર (Police Emergency) કયો છે?

(A) 100

(B) 108

(C) 101

(D) 1098

ઉકેલ: 100 (અથવા સંકલિત 112) એ પોલીસ કટોકટી માટેનો ટોલ-ફ્રી નંબર છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 ફાયર બ્રિગેડ (અગ્નિશમન) માટેનો કટોકટી નંબર કયો છે?

(A) 101

(B) 100

(C) 108

(D) 102

ઉકેલ: 101 એ ફાયર બ્રિગેડ/અગ્નિશમન સેવાનો કટોકટી નંબર છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 ટ્રાફિકમાં 'No Entry' ચિહ્ન શું સૂચવે છે?

(A) પ્રવેશ બંધ

(B) એક દિશા

(C) પાર્કિંગ

(D) ધીમા થાઓ

ઉકેલ: No Entry (લાલ ગોળ, વચ્ચે સફેદ પટ્ટી) એ માર્ગ પર વાહનનો પ્રવેશ બંધ હોવાનું સૂચવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 ટ્રાફિક ચિહ્નોના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર છે?

(A) 3

(B) 2

(C) 4

(D) 5

ઉકેલ: ટ્રાફિક ચિહ્નોના મુખ્ય ત્રણ પ્રકાર છે — ફરજિયાત, ચેતવણી અને માહિતીસૂચક.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 ફરજિયાત/નિયામક (Mandatory) ચિહ્નોનો સામાન્ય આકાર કેવો હોય છે?

(A) ગોળ

(B) ત્રિકોણ

(C) લંબચોરસ

(D) અષ્ટકોણ

ઉકેલ: મોટાભાગના ફરજિયાત/નિયામક ચિહ્નો ગોળ આકારના, લાલ કિનારીવાળા હોય છે (STOP અને GIVE WAY અપવાદ).

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 'School Ahead' ચિહ્ન કયા પ્રકારનું છે?

(A) ચેતવણી ચિહ્ન

(B) માહિતીસૂચક ચિહ્ન

(C) ફરજિયાત ચિહ્ન

(D) પાર્કિંગ ચિહ્ન

ઉકેલ: School Ahead આગળ શાળા હોવાની ચેતવણી આપે છે; તે ત્રિકોણ ચેતવણી ચિહ્ન છે — ઝડપ ઘટાડો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 તૂટક (ડેશ) સફેદ લીટીનો અર્થ શું છે?

(A) લેન બદલી/ઓવરટેક કરી શકાય

(B) લીટી ઓળંગવી નહીં

(C) વાહન થોભાવો

(D) પ્રવેશ બંધ

ઉકેલ: તૂટક સફેદ લીટી લેન બદલવાની અને સાવધાનીપૂર્વક ઓવરટેક કરવાની છૂટ આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 'Railway Crossing' ચિહ્ન કયા પ્રકારનું છે?

(A) ચેતવણી ચિહ્ન

(B) ફરજિયાત ચિહ્ન

(C) માહિતીસૂચક ચિહ્ન

(D) પાર્કિંગ ચિહ્ન

ઉકેલ: Railway Crossing આગળ રેલવે ફાટકની ચેતવણી આપે છે; તે ત્રિકોણ ચેતવણી ચિહ્ન છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 માર્ગ અકસ્માતનું સૌથી સામાન્ય કારણ કયું છે?

(A) અતિ ઝડપ

(B) સારો રસ્તો

(C) ધીમી ગતિ

(D) ટ્રાફિક ચિહ્ન પાળવા

ઉકેલ: અતિ ઝડપ (over-speeding) એ માર્ગ અકસ્માતનું સૌથી સામાન્ય કારણ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 ભારતમાં એકીકૃત કટોકટી (Emergency) નંબર કયો છે જે પોલીસ, ફાયર અને એમ્બ્યુલન્સ માટે વાપરી શકાય?

(A) 112

(B) 108

(C) 100

(D) 1090

ઉકેલ: 112 એ ભારતનો એકીકૃત કટોકટી નંબર છે, જે તમામ કટોકટી સેવાઓ માટે વાપરી શકાય.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 ટ્રાફિકમાં 'No Overtaking' ચિહ્ન શું સૂચવે છે?

(A) ઓવરટેક કરવાની મનાઈ

(B) ઓવરટેક કરો

(C) ધીમા થાઓ

(D) એક દિશા

ઉકેલ: No Overtaking ચિહ્ન એ વિભાગમાં આગળના વાહનને ઓવરટેક કરવાની મનાઈ કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 'Hospital' ચિહ્ન કયા પ્રકારનું છે?

(A) માહિતીસૂચક ચિહ્ન

(B) ચેતવણી ચિહ્ન

(C) ફરજિયાત ચિહ્ન

(D) નિષેધ ચિહ્ન

ઉકેલ: Hospital ચિહ્ન આગળ હોસ્પિટલ હોવાની માહિતી આપે છે; તે વાદળી માહિતીસૂચક ચિહ્ન છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 ટ્રાફિક પોલીસ બંને હાથ (આગળ-પાછળ) લંબાવી હથેળી સામે રાખે તો તેનો અર્થ શું?

(A) આગળ-પાછળ બંને દિશાનું વાહન થોભાવવું

(B) બધા વાહનને જવા દેવું

(C) ડાબે વળવું

(D) ઝડપ વધારવી

ઉકેલ: બંને હાથ લંબાવેલા હથેળી સામે એટલે આગળ અને પાછળ બંને દિશાનું વાહન થોભાવવાનો સંકેત.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 બસ જેવા યાત્રી ભારે વાહનની ઝડપ મર્યાદા હળવા વાહન (કાર) ની સરખામણીમાં કેવી હોય છે?

(A) ઓછી

(B) વધુ

(C) સરખી

(D) કોઈ મર્યાદા નહીં

ઉકેલ: બસ/ટ્રક જેવા ભારે વાહનની ઝડપ મર્યાદા હળવા વાહન કરતાં ઓછી નક્કી કરવામાં આવે છે — સલામતી માટે.

35 વાલ ઝબકતી (Flashing Red) બત્તીનો અર્થ શું છે?

(A) ઊભા રહી, ખાતરી કરી આગળ વધો

(B) ઝડપ વધારો

(C) સીધા જાઓ

(D) ડાબે વળો

ઉકેલ: વાલ ઝબકતી બત્તી એટલે વાહન ઊભું રાખી, રસ્તો ખાલી હોવાની ખાતરી કરી પછી આગળ વધવું.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. ટ્રાફિક ચિહ્નોના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર છે?

- (A) 3 (B) 2 (C) 4 (D) 5

2. લાલ સિગ્નલનો અર્થ શું છે?

- (A) થોભો (B) જાઓ (C) ધીમા થાઓ (D) વળો

3. લીલા સિગ્નલનો અર્થ શું છે?

- (A) જાઓ (B) થોભો (C) સાવધાન (D) પાછળ વળો

4. ચેતવણી (સાવધાની) ચિહ્નનો આકાર કેવો હોય છે?

- (A) ત્રિકોણ (B) ગોળ (C) ચોરસ (D) અષ્ટકોણ

5. માહિતીસૂચક ચિહ્નોની પૃષ્ઠભૂમિ કયા રંગની હોય છે?

- (A) વાદળી (B) લાલ (C) પીળી (D) કાળી

6. ભારતમાં વાહન કઈ બાજુ ચલાવવામાં આવે છે?

- (A) ડાબી (B) જમણી (C) વચ્ચે (D) કોઈ પણ

7. એમ્બ્યુલન્સ માટેનો ટોલ-ફ્રી નંબર કયો છે?

- (A) 108 (B) 100 (C) 101 (D) 102

8. પોલીસ કટોકટી માટેનો નંબર કયો છે?

- (A) 100 (B) 108 (C) 101 (D) 1091

9. 'STOP' ચિહ્નનો આકાર કેવો હોય છે?

- (A) અષ્ટકોણ (B) ત્રિકોણ (C) ગોળ (D) ચોરસ

10. ટ્રુ-વ્હીલર ચલાવતી વખતે શું પહેરવું ફરજિયાત છે?

- (A) હેલ્મેટ (B) ટોપી (C) ચશ્માં (D) ગ્લોવ્સ

11. કારમાં ચાલક માટે શું બાંધવું ફરજિયાત છે?

- (A) સીટબેલ્ટ (B) હેલ્મેટ (C) દોરી (D) પટ્ટો

12. ફાયર બ્રિગેડ માટેનો કટોકટી નંબર કયો છે?

- (A) 101 (B) 100 (C) 108 (D) 112

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. ટ્રાફિક સિગ્નલમાં પીળી (Amber) બત્તીનો અર્થ શું છે?

- (A) તૈયાર/સાવધાન થાઓ (B) તરત જાઓ (C) ઝડપ વધારો

- (D) થોભો કાયમ

14. અખંડ (સળંગ) પીળી લીટીનો અર્થ શું છે?

- (A) ઓવરટેક કરવાની મનાઈ (B) ઓવરટેક કરી શકાય

- (C) લેન બદલો (D) થોભો

15. ટૂટક (ડેશ) સફેદ લીટીનો અર્થ શું છે?

- (A) લેન બદલો/ઓવરટેક કરી શકાય (B) લીટી ઓળંગવી નહીં

- (C) થોભો (D) પ્રવેશ બંધ

16. 'GIVE WAY' ચિહ્નનો આકાર કેવો હોય છે?

- (A) ઊંઘો ત્રિકોણ (B) ગોળ (C) અષ્ટકોણ (D) ચોરસ

17. 'No Parking' ચિહ્નનો આકાર કેવો હોય છે?

- (A) ગોળ (B) ત્રિકોણ (C) અષ્ટકોણ (D) લંબચોરસ

18. ટ્રાફિક પોલીસનો હાથ-સંકેત અને સિગ્નલ બંને હોય તો ચાલકે કોને પ્રથમ પાળવો?

- (A) પોલીસનો હાથ-સંકેત (B) સિગ્નલ (C) રસ્તા-માર્કિંગ

- (D) કોઈ પણ

19. 'Speed Limit 40' ચિહ્નનો અર્થ શું છે?

- (A) 40 થી વધુ ઝડપ નહીં (B) ઓછામાં ઓછી 40 ઝડપ

- (C) 40 મીટર પછી વળો (D) 40 વાહન સુધી

20. 'School Ahead' ચિહ્ન કયા પ્રકારનું છે?

- (A) ચેતવણી ચિહ્ન (B) માહિતીસૂચક ચિહ્ન (C) ફરજિયાત ચિહ્ન
(D) નિષેધ ચિહ્ન

21. 'Hospital' ચિહ્ન કયા પ્રકારનું છે?

- (A) માહિતીસૂચક (B) ચેતવણી (C) ફરજિયાત (D) નિષેધ

22. ભારતનો એકીકૃત કટોકટી નંબર (પોલીસ+ફાયર+એમ્બ્યુલન્સ) કયો છે?

- (A) 112 (B) 100 (C) 108 (D) 101

23. 'Horn Prohibited' ચિહ્ન ક્યાં જોવા મળે?

- (A) હોસ્પિટલ/શાળા પાસે (B) હાઇવે પર (C) પાર્કિંગમાં
(D) પુલ પર

24. લાલ ઝબકતી (Flashing Red) બત્તીનો અર્થ શું છે?

- (A) ઊભા રહી, ખાતરી કરી આગળ વધો (B) ઝડપ વધારો
(C) સીધા જાઓ (D) ડાબે વળો

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. ટ્રાફિક સિગ્નલમાં બત્તીઓ ઉપરથી નીચે કયા ક્રમમાં ગોઠવાય છે?

- (A) લાલ-પીળી-લીલી (B) લીલી-પીળી-લાલ (C) પીળી-લાલ-લીલી
(D) લાલ-લીલી-પીળી

26. એક ટ્રાફિક ચિહ્ન ગોળ, લાલ કિનારીવાળું અને વચ્ચે ત્રાંસી લાલ લીટી ધરાવે છે — તે કયા પ્રકારનું ચિહ્ન છે?

- (A) ફરજિયાત/નિષેધ ચિહ્ન (B) ચેતવણી ચિહ્ન
(C) માહિતીસૂચક ચિહ્ન (D) દિશા ચિહ્ન

27. બે અખંડ પીળી લીટીઓ રસ્તાની વચ્ચે હોય તો યાવકે શું કરવું?

- (A) કોઈ પણ દિશામાં લીટી ઓળંગવી નહીં (B) ડાબે ઓળંગી શકાય
(C) જમણે ઓળંગી શકાય (D) ઓવરટેક કરી શકાય

28. ટ્રાફિક પોલીસ જમણો હાથ ઊંચો કરી હથેળી સામે રાખે તો કયું વાહન થોભાવવાનું છે?

- (A) સામેથી આવતું વાહન (B) પાછળનું વાહન
(C) ડાબી બાજુનું વાહન (D) બધા વાહન

29. એક બસ 60 કિમી/કલાકની ઝડપે જાય છે અને 40 કિમી/કલાકની ઝડપે મર્યાદાવાળા વિસ્તારમાં પ્રવેશે છે — યાવકે શું કરવું?

- (A) ઝડપ ઘટાડી 40 થી ઓછી કરવી (B) 60 જાળવી રાખવી
(C) ઝડપ વધારવી (D) થોભી જવું

30. કયું ચિહ્ન 'STOP' અને 'GIVE WAY' સિવાય ફરજિયાત ચિહ્નોના સામાન્ય આકારથી અલગ પડે છે?

- (A) બંને (STOP અષ્ટકોણ, GIVE WAY ઊંધો ત્રિકોણ) (B) માત્ર STOP
(C) માત્ર GIVE WAY (D) કોઈ નહીં

31. અકસ્માત વખતે ધાયલ વ્યક્તિ માટે સૌથી પહેલું પગલું શું હોવું જોઈએ?

- (A) પ્રાથમિક સારવાર આપી 108 ને જાણ કરવી
(B) વાહન લઈ નાસી જવું (C) ફોટો પાડવો (D) રાહ જોવી

32. ઝડપ વધવાથી બ્રેક લગાવ્યા પછી થોભવાના અંતર પર શું અસર થાય?

- (A) થોભવાનું અંતર વધે (B) થોભવાનું અંતર ઘટે (C) કોઈ ફેર નહીં
(D) વાહન તરત થોભે

33. GSRTC બસમાં કટોકટી વખતે બહાર નીકળવા માટે કઈ વ્યવસ્થા હોય છે?

- (A) ઇમરજન્સી બારી/દરવાજો (B) માત્ર મુખ્ય દરવાજો (C) છત
(D) કોઈ નહીં

34. 'Slippery Road' (લપસણો રસ્તો) ચિહ્ન દેખાય ત્યારે યાવકે શું કરવું?

- (A) ઝડપ ઘટાડી સાવધ ચલાવવું (B) ઝડપ વધારવી
(C) બ્રેક જોરથી મારવી (D) ઓવરટેક કરવી

35. ★ ટ્રાફિક પોલીસ ન હોય, સિગ્નલ ન હોય અને STOP ચિહ્ન પણ ન હોય તેવા ચાર રસ્તા પર બે વાહન એકસાથે આવે તો સામાન્ય નિયમ મુજબ કોણ પ્રથમ જાય?

- (A) જમણી બાજુથી આવતું વાહન (Give Way to right)
 (B) ડાબી બાજુથી આવતું વાહન (C) મોટું વાહન
 (D) ઝડપી વાહન

36. ★ એક ચિહ્ન ત્રિકોણ આકારનું છે અને તેમાં તીવ્ર ઢાળ (ઉતાર) દર્શાવેલ છે — GSRTC બસ ચાલક માટે આનું સૌથી મહત્વનું પગલું શું છે?

- (A) ગિયર ઘટાડી, ઝડપ કાબૂમાં રાખી, એન્જિન-બ્રેકનો ઉપયોગ કરવો
 (B) ન્યુટ્રલમાં નાખી ઝડપથી ઉતરવું (C) બ્રેક સતત દબાવી રાખવી
 (D) ઓવરટેક કરવો

🔑 પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A	6. A	7. A	8. A	9. A	10. A	11. A
12. A	13. A	14. A	15. A	16. A	17. A	18. A	19. A	20. A	21. A	22. A
23. A	24. A	25. A	26. A	27. A	28. A	29. A	30. A	31. A	32. A	33. A
34. A	35. A	36. A								

📝 પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — ફરજિયાત, ચેતવણી અને માહિતીસૂચક — એમ ત્રણ મુખ્ય પ્રકાર છે.
- જવાબ (A) — લાલ સિગ્નલ એટલે વાહન ઊભું રાખવું.
- જવાબ (A) — લીલો સિગ્નલ એટલે આગળ વધવાની પરવાનગી.
- જવાબ (A) — ચેતવણી ચિહ્ન ત્રિકોણ આકારના હોય છે.
- જવાબ (A) — માહિતીસૂચક ચિહ્ન વાદળી પૃષ્ઠભૂમિવાળા હોય છે.
- જવાબ (A) — ભારતમાં વાહન રસ્તાની ડાબી બાજુએ ચલાવવામાં આવે છે.
- જવાબ (A) — 108 એ એમ્બ્યુલન્સ સેવાનો નંબર છે.
- જવાબ (A) — 100 એ પોલીસ કટોકટી નંબર છે.
- જવાબ (A) — STOP ચિહ્ન લાલ અષ્ટકોણ આકારનું હોય છે.
- જવાબ (A) — ટૂ-વ્હીલર ચાલક અને પાછળ બેસનારે 151 હેલ્મેટ પહેરવું ફરજિયાત છે.
- જવાબ (A) — કાર ચાલક અને આગળ બેસનારે સીટબેલ્ટ બાંધવો ફરજિયાત છે.
- જવાબ (A) — 101 એ ફાયર બ્રિગેડનો નંબર છે.
- જવાબ (A) — પીળી બત્તી એટલે ધીમા થઈ રોકાવાની તૈયારી.
- જવાબ (A) — અખંડ પીળી લીટી ઓળંગી ઓવરટેક કરવાની મનાઈ કરે છે.
- જવાબ (A) — તૂટક સફેદ લીટી લેન બદલવાની અને ઓવરટેક કરવાની છૂટ આપે છે.
- જવાબ (A) — GIVE WAY રોય નીચે તરફના ઊંચા ત્રિકોણ આકારનું હોય છે.
- જવાબ (A) — No Parking એ ફરજિયાત ચિહ્ન છે, ગોળ આકારનું.
- જવાબ (A) — ટ્રાફિક પોલીસનો હાથ-સંકેત સિગ્નલ કરતાં ઉપરી ગણાય.

19. જવાબ (A) — લાલ ગોળમાં લખેલ આંકડો મહત્તમ ઝડપ મર્યાદા દર્શાવે છે.
20. જવાબ (A) — School Ahead ત્રિકોણ ચેતવણી ચિહ્ન છે — ઝડપ ઘટાડો.
21. જવાબ (A) — Hospital એ વાદળી માહિતીસૂચક ચિહ્ન છે.
22. જવાબ (A) — 112 એ ભારતનો એકીકૃત કટોકટી નંબર છે.
23. જવાબ (A) — શાંતિ જરૂરી હોય તેવા હોસ્પિટલ/શાળા વિસ્તારમાં Horn Prohibited ચિહ્ન મુકાય છે.
24. જવાબ (A) — લાલ ઝબકતી બત્તી એટલે થોભી, રસ્તો ખાલી હોય તો આગળ વધવું.
25. જવાબ (A) — લાલ ઉપર, પીળી વચ્ચે અને લીલી નીચે — આ પ્રમાણભૂત ક્રમ છે.
26. જવાબ (A) — ગોળ આકાર, લાલ કિનારી અને ત્રાંસી લીટી એ નિષેધ (ફરજિયાત) ચિહ્નની ઓળખ છે.
27. જવાબ (A) — બે અખંડ પીળી લીટીઓ કોઈ પણ દિશામાં ઓળંગવાની સંપૂર્ણ મનાઈ સૂચવે છે.
28. જવાબ (A) — જમણો હાથ ઊંચો, હથેળી સામે = સામેથી આવતું વાહન થોભાવવાનો સંકેત.
29. જવાબ (A) — ઝડપ મર્યાદા 40 હોય તો 40 થી ઓછી ઝડપે ચલાવવું ફરજિયાત; ભંગ દંડને પાત્ર.
30. જવાબ (A) — ફરજિયાત ચિહ્નો સામાન્ય રીતે ગોળ હોય, પણ STOP અટકોણ અને GIVE WAY ઊંઘો ત્રિકોણ — બંને અપવાદ.
31. જવાબ (A) — ધાયલને પ્રથમ First Aid આપી 108 એમ્બ્યુલન્સ અને 100/112 પોલીસને જાણ કરવી; નાસી જવું ગુનો છે.
32. જવાબ (A) — ઝડપ જેટલી વધુ, બ્રેક પછી વાહન થોભતાં પહેલાં કાપતું અંતર (stopping distance) તેટલું વધુ — તેથી ઝડપ મર્યાદા મહત્વની.
33. જવાબ (A) — બસમાં કટોકટી માટે ઇમરજન્સી બારી/દરવાજો, અગ્નિશામક અને First Aid Box હોવા જરૂરી છે.
34. જવાબ (A) — લપસણા રસ્તા પર ઝડપ ઘટાડી, અચાનક બ્રેક ટાળી સાવધાનીથી ચલાવવું; તે ચેતવણી ચિહ્ન છે.
35. જવાબ (A) — નિયંત્રણ વગરના ચાર રસ્તા પર સામાન્ય નિયમ મુજબ જમણી બાજુથી આવતા વાહનને પ્રથમ પસાર થવા દેવું (give way to the right).
36. જવાબ (A) — તીવ્ર ઢાળ (Steep Descent) ચેતવણી ચિહ્ન છે; ભારે બસને નીચલા ગિયરમાં એન્જિન-બ્રેક વડે ધીમે ઉતારવી — ન્યુટ્રલ કે સતત બ્રેકથી બ્રેક ફેલ થઈ શકે.

GSRTC કંડક્ટર માત્ર ટિકિટ આપનાર નથી — બસમાં કોઈ પ્રવાસી બીમાર પડે, ઈજા થાય કે અકસ્માત બને ત્યારે તે પ્રથમ મદદગાર બને છે. આ પ્રકરણમાં પ્રાથમિક સારવારના મૂળ સિદ્ધાંતો (ABC), સામાન્ય કટોકટીની સારવાર, પ્રાથમિક સારવાર પેટી, અકસ્માત વખતે કંડક્ટરની કાયદેસર ફરજ, ઇમરજન્સી નંબર અને આગ-સલામતી શીખીશું. સાથે પ્રવાસી સેવા, વરિષ્ઠ-દિવ્યાંગ-મહિલા પ્રવાસીની કાળજી, ફરિયાદ નિવારણ અને નાગરિક અધિકારપત્રનો પણ સમાવેશ છે — જે પરીક્ષા અને નોકરી બંનેમાં ઉપયોગી છે.

પ્રાથમિક સારવાર એટલે શું? (First Aid — વ્યાખ્યા અને હેતુ)

પ્રાથમિક સારવાર એટલે ઈજા પામેલા કે અચાનક બીમાર પડેલા વ્યક્તિને, ડોક્ટર કે એમ્બ્યુલન્સ પહોંચે તે પહેલાં, ઘટનાસ્થળે તાત્કાલિક આપવામાં આવતી પ્રાથમિક તબીબી મદદ. તેનો હેતુ જીવન બચાવવો, સ્થિતિ વધુ બગડતી અટકાવવી અને દર્દીને સ્વસ્થ થવામાં મદદ કરવી છે.

પ્રાથમિક સારવાર આપનારને 'First Aider' કહે છે. તે ડોક્ટરની જગ્યા લેતો નથી, પણ ડોક્ટર આવે ત્યાં સુધીના મહત્વના મિનિટોમાં દર્દીને સ્થિર રાખે છે. કંડક્ટર માટે આ કુશળતા ખૂબ ઉપયોગી છે કારણ કે લાંબા રૂટ પર બસ ઘણી વાર હોસ્પિટલથી દૂર હોય છે.

પ્રાથમિક સારવારના ત્રણ મુખ્ય હેતુ (3 P's)

- ◆ Preserve life — જીવન બચાવવું (સૌથી પ્રથમ પ્રાથમિકતા)
- ◆ Prevent worsening — સ્થિતિ વધુ ખરાબ થતી અટકાવવી
- ◆ Promote recovery — સ્વસ્થ થવામાં મદદ કરવી

ABC સિદ્ધાંત — પ્રાથમિક સારવારનો પાયો

કોઈ પણ ગંભીર દર્દી પાસે પહોંચતાં જ ABC ક્રમમાં તપાસ કરવી — આ જીવન બચાવવાનો સૌથી અગત્યનો ક્રમ છે. પહેલાં શ્વાસનળી ખુલ્લી છે કે નહીં, પછી શ્વાસ ચાલે છે કે નહીં અને છેલ્લે લોહીનું પરિભ્રમણ (નાડી) છે કે નહીં તે જુઓ.

ABC — જીવન બચાવવાનો ક્રમ

અક્ષર	અંગ્રેજી	ગુજરાતી અર્થ	શું તપાસવું
A	Airway	શ્વાસનળી	મોં-ગળામાં અવરોધ (ખોરાક, ઊલટી, જીભ) દૂર કરી શ્વાસમાર્ગ ખુલ્લો કરો
B	Breathing	શ્વાસ	છાતી ઉપર-નીચે થાય છે? નાક પાસે શ્વાસનો અવાજ/હવા અનુભવાય છે?
C	Circulation	પરિભ્રમણ	નાડી (pulse) ચાલે છે? રક્તસ્રાવ થાય તો દબાવીને રોકો

યાદ રાખો — DR ABC

- ◆ D — Danger: પહેલાં ઘટનાસ્થળ સલામત છે કે નહીં તે જુઓ (વાહનવ્યવહાર, આગ, વીજપ્રવાહ)
- ◆ R — Response: દર્દી હોશમાં છે? ખભે થપથપાવીને, બોલાવીને પ્રતિભાવ ચકાસો
- ◆ A-B-C — Airway, Breathing, Circulation ક્રમમાં તપાસો
- ◆ શ્વાસ-નાડી બંધ હોય તો તરત CPR શરૂ કરો ને 108 બોલાવો

રક્તસ્રાવ (Bleeding) — રોકવાની રીત

ઈજામાંથી વધુ પડતું લોહી વહી જાય તો દર્દી બેભાન થઈ મૃત્યુ પણ પામી શકે. તેથી રક્તસ્રાવ ઝડપથી રોકવો જરૂરી છે. બહારના રક્તસ્રાવમાં ઘા પર સીધું દબાણ (Direct Pressure) આપવું એ સૌથી અસરકારક રીત છે.

- ▶ સ્વચ્છ કપડું કે પાટો ઘા પર મૂકી હાથથી સીધું દબાણ આપો.
- ▶ ઈજાવાળા ભાગને હૃદયથી ઊંચે રાખો (elevation) જેથી લોહી ઓછું વહે.
- ▶ કપડું લોહીથી ભીંજાય તો કાઢ્યા વગર તેની ઉપર બીજું કપડું મૂકો.
- ▶ Tourniquet (કસકસ પટ્ટી) માત્ર ખૂબ જ ગંભીર કિસ્સામાં, છેલ્લા ઉપાય તરીકે વાપરો.

રક્તસ્રાવના પ્રકાર

પ્રકાર	ઓળખ	ભય
ધમની (Arterial)	તેજ, ફૂટતું, તેજ વાલ વોહી	સૌથી ભયજનક — ઝડપથી રોકવું
શિરા (Venous)	સ્થિર વહેતું ઘેરું વાલ વોહી	મધ્યમ ભય
રુધિરકેશિકા (Capillary)	ધીમે ઝમતું વોહી (છોલાવું)	ઓછો ભય, જાતે બંધ થાય

દાઝવું (Burns) અને અસ્થિભંગ (Fracture)

દાઝવાના કિસ્સામાં દાઝેલા ભાગને ઓછામાં ઓછી 10 મિનિટ ઠંડા વહેતા પાણી નીચે રાખો. બરફ સીધો ન લગાવો, ટૂથપેસ્ટ-ધી-માખણ જેવા ઘરગથ્થુ ઉપાય ન વાપરો કારણ કે તે ચેપ ફેલાવે છે.

અસ્થિભંગ (હાડકું ભાંગવું) હોય તો ભાંગેલા ભાગને હલાવો નહીં. તેને પાટા-લાકડી (splint) વડે સ્થિર કરી, દર્દીને હલનચલન વગર હોસ્પિટલ પહોંચાડો.

દાઝવાની ડિગ્રી

ડિગ્રી	અસર	લક્ષણ
પ્રથમ ડિગ્રી	ચામડીનું ઉપરનું પડ	લાલાશ, બળતરા (તડકામાં દાઝવું)
બીજી ડિગ્રી	ઊંડું પડ	ફોલ્લા (blisters), ખૂબ દુખાવો
ત્રીજી ડિગ્રી	આખી ચામડી+પેશી	કાળી/સફેદ ચામડી, ઓછો દુખાવો (નસ બળી)

દાઝવા-અસ્થિભંગમાં ન કરવાનું

- દાઝેલા ભાગ પર બરફ, ટૂથપેસ્ટ, તેલ કે માખણ ન લગાવો
- ફોલ્લા (blisters) જાતે ફોડો નહીં
- ભાંગેલા હાડકાને સીધું કરવાનો પ્રયત્ન ન કરો
- કરોડ (spine) ની ઈજા શંકા હોય તો દર્દીને હલાવો નહીં

બેભાન (Unconsciousness) અને CPR

કોઈ વ્યક્તિ બેભાન થાય પણ શ્વાસ ચાલતો હોય તો તેને 'Recovery Position' (એક પડખે વાળીને) સુવડાવો જેથી ઊલટી થાય તો ગૂંગળાય નહીં. શ્વાસ અને નાડી બંને બંધ હોય તો તરત CPR શરૂ કરવો પડે.

CPR (Cardio Pulmonary Resuscitation) એટલે છાતી પર દબાણ આપીને હૃદય-ફેફસાંને કૃત્રિમ રીતે ચાલુ રાખવાની પ્રક્રિયા. પુખ્ત વ્યક્તિમાં છાતીની વચ્ચે બંને હાથથી પ્રતિ મિનિટ 100-120 વાર દબાણ આપો, દરેક દબાણ લગભગ 5 સેમી ઊંડું.

CPR ના મુખ્ય આંકડા (પુખ્ત વ્યક્તિ)

બાબત	માપ
દબાણનો દર	100-120 પ્રતિ મિનિટ
દબાણની ઊંડાઈ	લગભગ 5 સેમી (2 ઇંચ)
દબાણ : શ્વાસ પ્રમાણ	30 દબાણ : 2 શ્વાસ
સ્થળ	છાતીની વચ્ચે (breastbone)

Recovery Position ક્યારે?

- બેભાન છે પણ શ્વાસ ને નાડી બંને ચાલુ છે
- એક પડખે વાળીને, મોં થોડું નીચે — ઊલટી બહાર નીકળી શકે
- કરોડ-ઈજા શંકા ના હોય તો જ આ સ્થિતિ વાપરો

સાપ કરડવો (Snake Bite) અને અન્ય કટોકટી

સાપ કરડે ત્યારે ગભરાટમાં દર્દી વધુ હલે તો ઝેર ઝડપથી ફેલાય છે. તેથી દર્દીને શાંત રાખો, ઓછામાં ઓછું હલવા દો અને કરડેલા ભાગને હૃદયથી નીચે રાખો. જૂની રીતો — ઘા ચૂસવો, કાપો મૂકવો, કસકસ પટ્ટી બાંધવી — હવે ખતરનાક ગણાય છે અને ટાળવી.

- ▶ દર્દીને શાંત, સ્થિર રાખો; ઘભરાટ ઓછો કરો.
- ▶ કરડેલા હાથ-પગને હલાવ્યા વગર, હૃદયથી નીચે રાખો.
- ▶ કરડેલા ભાગ પરની વીંટી-ઘડિયાળ-ચૂડી કાઢી નાખો (સોજો આવે તે પહેલાં).
- ▶ તરત 108 બોલાવો — સાચી સારવાર ફક્ત Anti-Venom ઈન્જેક્શન છે (હોસ્પિટલમાં).
- ▶ કઈ જાતનો સાપ છે તે યાદ રાખવાનો પ્રયત્ન કરો, પણ સાપને પકડવા ન જાઓ.

અન્ય સામાન્ય કટોકટી — ટૂંકી સારવાર

- ◆ લૂ લાગવી (Heat Stroke): છાંયડે લઈ જાઓ, પાણી-ORS આપો, શરીર ઠંડું કરો
- ◆ ગૂંગળામણ (Choking): પીઠ પર થપાટ ને Heimlich દબાણ આપો
- ◆ ફેફસાં/હૃદય હુમલો: દર્દીને બેસાડો, ઢીલા કપડાં કરો, 108 બોલાવો
- ◆ વાઈ/ફેફરું (Fits): આજુબાજુની વસ્તુ ખસેડો, મોંમાં કંઈ ન નાખો

પ્રાથમિક સારવાર પેટી (First Aid Box)

Motor Vehicles નિયમો પ્રમાણે દરેક જાહેર પરિવહન વાહનમાં (બસ સહિત) પ્રાથમિક સારવાર પેટી રાખવી ફરજિયાત છે. કંડક્ટરે ખાતરી કરવી કે પેટી બસમાં હાજર છે, સામગ્રી પૂરી છે અને દવાની મુદત પૂરી થઈ નથી.

પ્રાથમિક સારવાર પેટીની મુખ્ય સામગ્રી

સામગ્રી	ઉપયોગ
Bandage / રોલ પાટો	ઘા બાંધવા, રક્તસ્રાવ રોકવા
Cotton / રુ	ઘા સાફ કરવા, દબાણ આપવા
Antiseptic (Dettol/Savlon)	ઘા જંતુમુક્ત કરવા
Sticking plaster	નાના ઘા ઢાંકવા
કાતર ને ચીપિયો (tweezers)	પાટો કાપવા, કાંટા-કાય કાઢવા
ORS પડીકાં	ઝાડા-ઊલટી, લૂ, ડિહાઈડ્રેશન
Gloves (હાથમોજાં)	ચેપથી બચવા
Scissors ને safety pin	પાટા બાંધવા

કંડક્ટરની જવાબદારી — First Aid Box

- ◆ દરેક ટ્રીપ પહેલાં પેટી બસમાં છે તેની ખાતરી
- ◆ વપરાયેલી કે મુદત પૂરી થયેલી સામગ્રી ફરી ભરાવવી
- ◆ પેટી સહેલાઈથી પહોંચી શકાય તેવી જગ્યાએ રાખવી
- ◆ Antiseptic ને દવાની Expiry date સમયાંતરે તપાસવી

અકસ્માત વખતે કંડક્ટરની ફરજ

બસ અકસ્માતમાં કંડક્ટર ડ્રાઈવરની સાથે મુખ્ય જવાબદાર વ્યક્તિ છે. Motor Vehicles Act મુજબ અકસ્માત વખતે વાહનચાલક-કંડક્ટરે ધાયલને મદદ કરવી, પોલીસ-તબીબી મદદ બોલાવવી અને ઘટના અંગે માહિતી આપવી ફરજિયાત છે. ધાયલને હોસ્પિટલ પહોંચાડનારને 'Good Samaritan' કાયદો રક્ષણ આપે છે — તેને હેરાન ન કરી શકાય.

કંડક્ટરે પ્રથમ ધાયલ પ્રવાસીઓને સલામત જગ્યાએ બસેડવા, પ્રાથમિક સારવાર આપવી, 108/100 બોલાવવા અને ડિપો-કંટ્રોલને જાણ કરવી. ટિકિટ-કલેક્શન, waybill ને રોકડ સાયવવી પણ તેની જવાબદારી છે.

અકસ્માત વખતે કંડક્ટરે તરત કરવાનું (ક્રમમાં)

- શાંતિ જાળવો, પ્રવાસીઓને સલામત જગ્યાએ કઢાવો
- ધાયલોને પ્રાથમિક સારવાર આપો, ગંભીરને પ્રથમ પ્રાધાન્ય
- 108 (એમ્બ્યુલન્સ) ને 100 (પોલીસ) બોલાવો
- ડિપો/કંટ્રોલ રૂમને ટેલિફોનથી જાણ કરો
- અકસ્માતસ્થળ ને પુરાવા સાયવો, waybill-રોકડ સંભાળો
- બીજા વાહનોને ચેતવવા બસ પાછળ ચેતવણી ચિહ્ન મૂકો

ઇમરજન્સી નંબર (Emergency Numbers)

કટોકટીમાં સાચો નંબર ઝડપથી યાદ હોવો જીવન બચાવે છે. કંડક્ટરે આ મુખ્ય નંબર મોઢે યાદ રાખવા. ભારતમાં હવે એક જ સંકલિત ઇમરજન્સી નંબર 112 પણ કાર્યરત છે, જે તમામ સેવા સાથે જોડે છે.

મહત્વના ઇમરજન્સી નંબર

નંબર	સેવા
112	સંકલિત ઇમરજન્સી હેલ્પલાઇન (બધી સેવા)
108	એમ્બ્યુલન્સ / તબીબી કટોકટી
100	પોલીસ
101	ફાયર બ્રિગેડ (આગ)
102	ગર્ભવતી-શિશુ (જનની) એમ્બ્યુલન્સ
181	અભયમ મહિલા હેલ્પલાઇન
1098	ચાઇલ્ડ હેલ્પલાઇન (બાળક)
1091	મહિલા હેલ્પલાઇન

આગ-સલામતી (Fire Safety) અને અગ્નિશામક

બસમાં આગ મોટે ભાગે ડીઝલ-ઇંધણ, શોર્ટ સર્કિટ કે પ્રવાસીના બીડી-સિગારેટ-જ્વલનશીલ સામાનથી લાગે છે. તેથી બસમાં ધૂમ્રપાન અને જ્વલનશીલ પદાર્થ (પેટ્રોલ, ગેસ સિલિન્ડર, ફટાકડા) લઈ જવા પર પ્રતિબંધ છે. દરેક બસમાં અગ્નિશામક (Fire Extinguisher) રાખવો ફરજિયાત છે.

આગ ઓલવવા માટે 'આગનો ત્રિકોણ' યાદ રાખો — બળતણ, ઓક્સિજન અને ગરમી; આમાંથી કોઈ એક દૂર થાય તો આગ ઓલવાય. અગ્નિશામક વાપરવાની સહેલી રીત PASS છે.

PASS — અગ્નિશામક વાપરવાની રીત

અક્ષર	અંગ્રેજી	ક્રિયા
P	Pull	સેફ્ટી પિન ખેંચો
A	Aim	નોઝલ આગના મૂળ (તળિયા) તરફ કરો
S	Squeeze	હેન્ડલ દબાવો
S	Sweep	ડાબે-જમણે ઝાડુની જેમ ફેરવો

બસમાં આગ લાગે તો કંડક્ટરે

- ♦ તરત બસ થોભાવવા ડ્રાઈવરને કહો, એન્જિન બંધ કરાવો
- ♦ દરવાજા-બારી ખોલી પ્રવાસીઓને શાંતિથી ઉતારો (વૃદ્ધ-બાળક પ્રથમ)
- ♦ અગ્નિશામકથી આગ ઓલવવાનો પ્રયત્ન કરો; ના ઓલવાય તો દૂર ખસો
- ♦ 101 (ફાયર) ને ડિપોને જાણ કરો; ધક્કામુક્કી ટાળો

પ્રવાસી સેવા — વરિષ્ઠ, દિવ્યાંગ, મહિલા અને બાળક

GSRTC 'પ્રવાસી સેવા'ના સિદ્ધાંત પર ચાલે છે — પ્રવાસી એ ગ્રાહક છે અને તેની સાથે નમ્ર, સન્માનજનક વ્યવહાર કંડક્ટરની મુખ્ય ફરજ છે. વરિષ્ઠ નાગરિક, દિવ્યાંગ, ગર્ભવતી-મહિલા અને બાળક સાથે ખાસ કાળજી રાખવી. બસમાં આ વર્ગ માટે અનામત બેઠકો હોય છે, જે તેમને આપવી ફરજિયાત છે.

- ▶ વૃદ્ધ-દિવ્યાંગ પ્રવાસીને ચઢવા-ઉતરવામાં મદદ કરો, ધીરજ રાખો.
- ▶ અનામત બેઠકો (વરિષ્ઠ/દિવ્યાંગ/મહિલા) અન્યને ન આપો, જરૂરી હોય તો ખાલી કરાવો.
- ▶ મહિલા પ્રવાસી સાથે સન્માનજનક વર્તન; ફરિયાદ હોય તો ગંભીરતાથી લો.
- ▶ એકલી મુસાફરી કરતી મહિલા/બાળકની સલામતીનું ધ્યાન રાખો.
- ▶ દિવ્યાંગ ને સ્વાતંત્ર્ય સેનાની જેવા વર્ગોને ભાડામાં રાહત/મફત મુસાફરીના નિયમો લાગુ કરો.

સારા કંડક્ટરના ગુણ

- ♦ નમ્ર ભાષા, સ્પષ્ટ જાહેરાત (સ્ટોપ-ભાડું)
- ♦ પ્રમાણિકતા — સાચું ભાડું, પૂરા છૂટા પૈસા પાછા
- ♦ સ્વચ્છ ગણવેશ, બિલ્વો (badge) પહેરવો
- ♦ પ્રવાસી ફરિયાદ ધીરજથી સાંભળવી, ઝઘડો ટાળવો

ફરિયાદ નિવારણ અને નાગરિક અધિકારપત્ર (Citizen Charter)

GSRTC પાસે 'નાગરિક અધિકારપત્ર' (Citizen Charter) છે — તે દસ્તાવેજ પ્રવાસીને કઈ સેવા, કઈ ગુણવત્તા અને કઈ સમયમર્યાદામાં મળશે તેની બાંધધરી આપે છે. પ્રવાસી પોતાની ફરિયાદ કંડક્ટર, ડિપો મેનેજર, ટોલ-ફ્રી હેલ્પલાઈન કે ઓનલાઈન નોંધાવી શકે છે.

કંડક્ટરે ફરિયાદને હકારાત્મક રીતે લેવી — તે સેવા સુધારવાની તક છે. બસમાં ફરિયાદ-પુસ્તિકા (Complaint Book) રાખવી અને પ્રવાસી માંગે તો આપવી ફરજિયાત છે.

GSRTC ફરિયાદ નોંધાવવાની રીતો

માધ્યમ	વિગત
કંડક્ટર/ડ્રાઈવર	તાત્કાલિક મૌખિક ફરિયાદ
ડિપો મેનેજર	લેખિત ફરિયાદ, ફરિયાદ-પુસ્તિકા
ટોલ-ફ્રી હેલ્પલાઈન	ફોન દ્વારા (GSRTC હેલ્પલાઈન)
વેબસાઈટ / એપ	ઓનલાઈન ફરિયાદ ને સૂચન

નાગરિક અધિકારપત્રમાં પ્રવાસીના અધિકાર

- ♦ સમયસર ને સલામત મુસાફરી
- ♦ સાચી ટિકિટ ને યોગ્ય ભાડું
- ♦ સ્વચ્છ બસ ને સભ્ય વર્તન
- ♦ ફરિયાદનું નિર્ધારિત સમયમાં નિવારણ
- ♦ અકસ્માતમાં સહાય ને વળતરની માહિતી

વાસ્તવિક જૂનાં પ્રશ્નો (Real PYQ) — પરીક્ષાના નામ સાથે

GSRTC કંડક્ટર 2017

1 માણસના મૃત્યુબાદ આંખનું દાન કેટલા સમયમાં કરી શકાય છે?

(A) 24 કલાક

(B) 18 કલાક

(C) 12 કલાક

(D) 6 કલાક

✓ જવાબ: (D) 6 કલાક

GSRTC કંડક્ટર 2018

2 પ્રાથમિક ચિકિત્સાના નિયમો "ABC (એબીસી)" પૈકી "B (બી)"નો અર્થ

(A) બોન્ડિંગ (Bonding)

(B) બ્લિડિંગ (Bleeding)

(C) બ્રીથિંગ (Breathing)

(D) ઉપરોક્ત પૈકી એક પણ નહિ

✓ જવાબ: (C) બ્રીથિંગ (Breathing)

GSRTC કંડક્ટર 2021

3 નાની મોટી ઈજા થાય ત્યારે શેમાં બોળેલુ રુ ઘા પર ચોટાડી દેવું ?

(A) ટિકચર બેન્ડોઈન

(B) ફિનાઈલ

(C) આયોડીન

(D) ઓ.આર.એસ.

✓ જવાબ: (A) ટિકચર બેન્ડોઈન

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

4 પુખ્ત વયના તંદુરસ્ત વ્યક્તિ માટે સામાન્ય રીતે રક્ત દબાણ (બ્લડ પ્રેશર) કેટલું હોવું જોઈએ ?

(A) 120/80 mmHg

(B) 145/90 mmHg

(C) 160/110 mmHg

(D) 180/110 mmHg

✓ જવાબ: (A) 120/80 mmHg

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

5 પરોપકારી જીવ તરીકે વાહન અકસ્માતમાં ઘવાયેલ વ્યક્તિને મદદ કરનારને કેટલા રૂપિયાનું ઇનામ આપવામાં આવે છે?

(A) ₹ 5000

(B) ₹ 10000

(C) ₹ 2000

(D) ₹ 3000

✓ જવાબ: (A) ₹ 5000

GSRTC કંડક્ટર 2017

6 મુસાફરી દરમિયાન દર્દીને મધમાખી કરડે તો

(A) તુલસીનો રસ લગાડવો

(B) આદુનો રસ લગાડવો

(C) ડુંગળીનો રસ લગાડવો

(D) લીંબુનો રસ લગાડવો

✓ જવાબ: (C) ડુંગળીનો રસ લગાડવો

GSRTC કંડકટર 2021

7 કાર્ડિયાક મસાજ (હૃદય-મર્દન) કરવા છાતીના મધ્યમાં તેને લંબદિશામાં અને એક મિનિટમાં કેટલા કંપનના દરે કરવી ?

(A) 45

(B) 60

(C) 80

(D) 100

✓ જવાબ: (D) 100

GSRTC કંડકટર (Series B) 2024

8 હાર્ટએટેકના સમયમાં લોહીને પાતળું કરવા કઈ દવા તાત્કાલિક આપવામાં આવે છે ?

(A) એસ્પિરિન

(B) ઇબુપ્રોફેન

(C) પેરાસીટામોલ

(D) સેટ્રીઝીન

✓ જવાબ: (A) એસ્પિરિન

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

9 મોટર વાહનથી પ્રાણઘાતક અકસ્માત થાય ત્યારે વાહનચાલક નજીકના પોલીસ સ્ટેશનમાં કેટલા સમયમાં જાણ કરશો?

(A) 12 કલાક

(B) 48 કલાક

(C) 24 કલાક

(D) 36 કલાક

✓ જવાબ: (C) 24 કલાક

GSRTC કંડકટર 2021

10 હાથની ધમનીમાંથી રૂધિર સ્રાવ થાય ત્યારે તે અટકાવવામાં ક્યાં દબાણ આપવું જોઈએ ?

(A) ધા ની ઉપલી બાજુએ

(B) ટ્રિમસ્તક સ્નાયુ પાસે

(C) ત્રિમસ્તક સ્નાયુ પાસે

(D) ગળાના હાડકાં આગળ

✓ જવાબ: (A) ધા ની ઉપલી બાજુએ

GSRTC કંડકટર (Series B) 2024

11 સામાન્ય રીતે નીચે પૈકી કઈ હાર્ટએટેકની નિશાની નથી ?

(A) છાતીમાં દુઃખાવો

(B) ઉબકા આવવા

(C) એકદમ માથામાં દુઃખવું

(D) શ્વાસ લેવામાં તકલીફ થવી

✓ જવાબ: (C) એકદમ માથામાં દુઃખવું

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

12 હીટ એન્ડ રન (Hit and Run) ના કેસમાં વાહન અકસ્માતથી વ્યક્તિનું મૃત્યુ થાય તો કેટલું વળતર આપવામાં આવે છે?

(A) ₹ 1 લાખ

(B) ₹ 50 હજાર

(C) ₹ 3 લાખ

(D) ₹ 2 લાખ

✓ જવાબ: (D) ₹ 2 લાખ

GSRTC કંડક્ટર 2021

13 જો બસને અકસ્માત થાય તો અકસ્માત અંગેની પોલિસ ફરિયાદ કોણ નોંધાવશે ?

(A) ડ્રાઈવર

(B) કંડક્ટર

(C) ડેપી મેનેજર

(D) કન્ટ્રોલ મેનેજર

✓ જવાબ: (A) ડ્રાઈવર

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

14 કોઈ મુસાફર દાઝી જાય તો તાત્કાલિક શું કરવું જોઈએ ?

(A) ઘા ની જગ્યા પર ભીની માટી લગાડવી

(B) ઘા ને બેન્ડેજથી બંધ કરવો

(C) ઘા પર ઘી લગાડવું

(D) ઘા પર ઠંડુ પાણી નાખવું

✓ જવાબ: (D) ઘા પર ઠંડુ પાણી નાખવું

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

15 નશાયુક્ત યીજ, દારૂનું સેવન કર્યા બાદ વાહન ચલાવવામાં આવે તો.

(A) ડ્રાઈવરનાં જજમેન્ટ અને દૃષ્ટિ બંને નબળાં પડે છે

(B) ડ્રાઈવરનાં સ્વાસ્થ્ય પર અસર થતી નથી

(C) જજમેન્ટમાં કોઈ ફરક પડતો નથી

(D) ડ્રાઈવરની દૃષ્ટિને કોઈ અસર થતી નથી

✓ જવાબ: (A) ડ્રાઈવરનાં જજમેન્ટ અને દૃષ્ટિ બંને નબળાં પડે છે

GSRTC કંડક્ટર (Series B) 2024

16 જો કોઈને ખેંચ આવે તો તાત્કાલિક શું કરવું જોઈએ ?

(A) તેના મોઢામાં રુમાલનો ટુકડો ભરાવી દેવો

(B) તેમને પાણી પીવડાવવું

(C) તેમની આજુબાજુથી તેમને ઈજા કરી શકે તે વસ્તુ હટાવી એક પડખે સુવડાવવા

(D) હલન ચલન ના કરી શકે માટે હાથ પગ બાંધી દેવા

✓ જવાબ: (C) તેમની આજુબાજુથી તેમને ઈજા કરી શકે તે વસ્તુ હટાવી એક પડખે સુવડાવવા

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

17 કારની ડેશબોર્ડ ઉપર લગાડેલ ટેમ્પરેચર મીટર શેનું તાપમાન બતાવે છે?

(A) કારના એન્જિનનું તાપમાન

(B) કારની ડીકીનું તાપમાન

(C) કારની બહારના વાતાવરણનું તાપમાન

(D) કારની અંદરનું તાપમાન

✓ જવાબ: (A) કારના એન્જિનનું તાપમાન

ગુજરાત હાઈકોર્ટ ડ્રાઈવર 2024

18 જ્યારે કારમાં ચાઈલ્ડ લોક ચાલુ કરેલ હોય ત્યારે.

(A) દરવાજો બંને બાજુથી ખોલી શકાય

(B) દરવાજો તોડવો પડે

(C) દરવાજો ફક્ત અંદરની બાજુથી ખોલી શકાય

(D) દરવાજો બહારની બાજુથી ખોલી શકાય

✓ જવાબ: (C) દરવાજો ફક્ત અંદરની બાજુથી ખોલી શકાય

પરીક્ષા-આધારિત મહત્વના પ્રશ્નો — ઉકેલ સાથે

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

1 પ્રાથમિક સારવારમાં ABC નો 'A' શેનો સંકેત આપે છે?

(A) Airway (શ્વાસનળી)

(B) Ambulance (એમ્બ્યુલન્સ)

(C) Antiseptic (જંતુનાશક)

(D) Artery (ધમની)

ઉકેલ: ABC = Airway (શ્વાસનળી), Breathing (શ્વાસ), Circulation (પરિભ્રમણ). 'A' એટલે Airway — સૌથી પહેલાં શ્વાસમાર્ગ ખુલ્લો છે તે તપાસવું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

2 એમ્બ્યુલન્સ (તબીબી કટોકટી) માટેનો રાષ્ટ્રીય ઇમરજન્સી નંબર કયો છે?

(A) 108

(B) 100

(C) 101

(D) 181

ઉકેલ: 108 એ એમ્બ્યુલન્સ/તબીબી કટોકટીનો નંબર છે. 100 પોલીસ, 101 ફાયર, 181 અભયમ મહિલા હેલ્પલાઇન.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

3 પોલીસ માટેનો ઇમરજન્સી નંબર કયો છે?

(A) 100

(B) 108

(C) 102

(D) 1098

ઉકેલ: 100 એ પોલીસનો ઇમરજન્સી નંબર છે. 108 એમ્બ્યુલન્સ, 102 જનની (ગર્ભવતી) એમ્બ્યુલન્સ, 1098 યાઇલ્ડ હેલ્પલાઇન.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

4 આગ (ફાયર બ્રિગેડ) માટેનો ઇમરજન્સી નંબર કયો છે?

(A) 101

(B) 100

(C) 108

(D) 112

ઉકેલ: 101 એ ફાયર બ્રિગેડ (આગ) નો નંબર છે. બસમાં આગ લાગે ત્યારે કંડક્ટરે 101 બોલાવવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

5 બહારના રક્તસ્રાવ (bleeding) રોકવાની સૌથી અસરકારક પ્રાથમિક રીત કઈ છે?

(A) ઘા પર સીધું દબાણ આપવું

(B) ઘા પર બરફ મૂકવો

(C) ઘાને ખુલ્લો છોડવો

(D) દર્દીને દોડાવવો

ઉકેલ: બહારના રક્તસ્રાવમાં સ્વચ્છ કપડું મૂકી ઘા પર સીધું દબાણ (Direct Pressure) આપવું એ સૌથી અસરકારક રીત છે; સાથે ઈજાવાળા ભાગને ઊંચે રાખવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

6 CPR નું પૂરું નામ શું છે?

(A) Cardio Pulmonary Resuscitation

(B) Cardiac Pressure Recovery

(C) Central Pulse Restart

(D) Care Prevention Recovery

ઉકેલ: CPR = Cardio Pulmonary Resuscitation — હૃદય ને ફેફસાં બંધ પડે ત્યારે છાતી પર દબાણ આપીને કૃત્રિમ પરિભ્રમણ ચાલુ રાખવાની પ્રક્રિયા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

7 દાઝેલા ભાગ પર તાત્કાલિક શું કરવું જોઈએ?

(A) ઠંડા વહેતા પાણી નીચે રાખવો

(B) ટૂથપેસ્ટ લગાવવી

(C) બરફ સીધો ઘસવો

(D) ઘી-માખણ લગાવવું

ઉકેલ: દાઝેલા ભાગને ઓછામાં ઓછી 10 મિનિટ ઠંડા વહેતા પાણી નીચે રાખવો. ટૂથપેસ્ટ, ઘી, માખણ કે સીધો બરફ ચેપ ને નુકસાન વધારે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

8 અભયમ મહિલા હેલ્પલાઈનનો નંબર કયો છે?

(A) 181

(B) 108

(C) 1091

(D) 100

ઉકેલ: ગુજરાતમાં 181 એ 'અભયમ' મહિલા હેલ્પલાઈન છે, જે મુશ્કેલીમાં મુકાયેલી મહિલાઓને મદદ કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

9 અગ્નિશામક (Fire Extinguisher) વાપરવાની 'PASS' પદ્ધતિમાં પ્રથમ 'P' શેનું સૂચક છે?

(A) Pull (પિન ખેંચવી)

(B) Push (ધક્કો)

(C) Press (દબાવવું)

(D) Point (નિશાન)

ઉકેલ: PASS = Pull (પિન ખેંચો), Aim (નિશાન), Squeeze (દબાવો), Sweep (ફેરવો). પ્રથમ પગલું સેફ્ટી પિન ખેંચવાનું છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

10 સંકલિત (integrated) રાષ્ટ્રીય ઇમરજન્સી હેલ્પલાઈન નંબર જે તમામ સેવા સાથે જોડે છે તે કયો છે?

(A) 112

(B) 108

(C) 100

(D) 911

ઉકેલ: 112 એ ભારતનો સંકલિત ઇમરજન્સી નંબર છે, જે પોલીસ, એમ્બ્યુલન્સ ને ફાયર જેવી બધી સેવા સાથે જોડે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

11 'આગનો ત્રિકોણ' (Fire Triangle) ના ત્રણ ઘટકોમાં નીચેનામાંથી કયો સમાવિષ્ટ નથી?

(A) પાણી

(B) ઓક્સિજન

(C) ગરમી

(D) બળતણ

ઉકેલ: આગનો ત્રિકોણ = બળતણ (Fuel), ઓક્સિજન (Oxygen) ને ગરમી (Heat). પાણી તેમાં નથી; પાણી તો ગરમી દૂર કરીને આગ ઓલવે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

12 બેભાન પણ શ્વાસ લેતા દર્દીને કઈ સ્થિતિમાં સુવડાવવો જોઈએ?

(A) Recovery Position (એક પડખે)

(B) ચત્તા સીધા

(C) ઊંઘા

(D) બેઠેલી સ્થિતિમાં

ઉકેલ: બેભાન પણ શ્વાસ ચાલતો હોય તેવા દર્દીને Recovery Position (એક પડખે વાળીને) સુવડાવવો, જેથી ઊલટી થાય તો ગૂંગળાય નહીં.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

13 ચાઇલ્ડ હેલ્પલાઈન (બાળક માટે) નો નંબર કયો છે?

(A) 1098

(B) 181

(C) 108

(D) 1091

ઉકેલ: 1098 એ ચાઇલ્ડ હેલ્પલાઈન છે, જે મુશ્કેલીમાં મુકાયેલા બાળકોને મદદ કરે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

14 પ્રાથમિક સારવારનો મુખ્ય હેતુ નીચેનામાંથી કયો છે?

(A) જીવન બચાવવું

(B) દવા વેચવી

(C) ઓપરેશન કરવું

(D) બિલ બનાવવું

ઉકેલ: પ્રાથમિક સારવારના 3P — Preserve life (જીવન બચાવવું), Prevent worsening ને Promote recovery. જીવન બચાવવું સૌથી પ્રથમ પ્રાધાન્ય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

15 ધમની (Artery) માંથી થતા રક્તસ્રાવની ઓળખ કઈ છે?

(A) તેજ, ફૂટતું, તેજ લાલ લોહી

(B) ધીમે ઝમતું લોહી

(C) સ્થિર વહેતું ઘેરું લોહી

(D) લોહી વહેતું જ નથી

ઉકેલ: ધમનીય રક્તસ્રાવ સૌથી ભયજનક — તેજ (તેજ લાલ) ઓક્સિજનયુક્ત લોહી હૃદયના ધબકારા સાથે ફૂટતું બહાર આવે છે; ઝડપથી રોકવું જરૂરી.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

16 MV Act મુજબ જાહેર પરિવહન વાહનમાં નીચેનામાંથી શું રાખવું ફરજિયાત છે?

(A) પ્રાથમિક સારવાર પેટી

(B) ટીવી

(C) ફ્રિજ

(D) પંખો

ઉકેલ: Motor Vehicles નિયમો પ્રમાણે દરેક જાહેર પરિવહન વાહનમાં First Aid Box ને અગ્નિશામક રાખવા ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

17 'Good Samaritan' કાયદો કોને રક્ષણ આપે છે?

(A) અકસ્માતમાં ધાયલને મદદ કરનારને

(B) અકસ્માત કરનારને

(C) ટ્રાફિક પોલીસને

(D) વીમા કંપનીને

ઉકેલ: Good Samaritan કાયદો રસ્તા પરના અકસ્માતમાં ધાયલને હોસ્પિટલ પહોંચાડનાર/મદદ કરનારને કાયદેસર હેરાનગતિથી રક્ષણ આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

18 'નાગરિક અધિકારપત્ર' (Citizen Charter) મુખ્યત્વે શું દર્શાવે છે?

(A) સંસ્થા નાગરિકને આપતી સેવાની બાંધધરી

(B) કર્મચારીના પગાર

(C) બસના ભાડાના દર

(D) વાહનની સંખ્યા

ઉકેલ: Citizen Charter એ દસ્તાવેજ છે જે સંસ્થા (જેમ કે GSRTC) નાગરિકને કઈ સેવા, કઈ ગુણવત્તા ને કઈ સમયમર્યાદામાં આપશે તેની બાંધધરી આપે છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

19 સાપ કરડે ત્યારે નીચેનામાંથી શું ન કરવું જોઈએ?

(A) દર્દીને દોડાવવો

(B) દર્દીને શાંત રાખવો

(C) 108 બોલાવવો

(D) કરડેલો ભાગ સ્થિર રાખવો

ઉકેલ: સાપ કરડે ત્યારે દર્દીને દોડાવવો કે વધુ હલાવવો ન જોઈએ, કારણ કે હલચલથી ઝેર ઝડપથી શરીરમાં ફેલાય છે. શાંત રાખો ને 108 બોલાવો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

20 ગર્ભવતી-શિશુ (જનની) એમ્બ્યુલન્સ સેવાનો નંબર કયો છે?

(A) 102

(B) 108

(C) 100

(D) 181

ઉકેલ: 102 એ જનની (ગર્ભવતી-શિશુ) એમ્બ્યુલન્સ સેવાનો નંબર છે; સામાન્ય તબીબી કટોકટી માટે 108 વપરાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

21 અસ્થિભંગ (Fracture) ના દર્દી માટે નીચેનામાંથી શું યોગ્ય છે?

(A) ભાંગેલા ભાગને splint વડે સ્થિર કરવો

(B) ભાંગેલા હાડકાને સીધું કરવું

(C) દર્દીને ચલાવવો

(D) ભાગને દબાવવો

ઉકેલ: અસ્થિભંગમાં ભાંગેલા ભાગને હવાવ્યા વગર splint (પાટા-લાકડી) વડે સ્થિર કરી હોસ્પિટલ પહોંચાડવો; હાડકું જાતે સીધું ન કરવું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

22 પ્રાથમિક સારવાર પેટીમાં ધાને જંતુમુક્ત કરવા શું વપરાય છે?

(A) Antiseptic (Dettol/Savlon)

(B) ખાંડ

(C) તેલ

(D) લોટ

ઉકેલ: Antiseptic (જંતુનાશક જેવા Dettol/Savlon) ધાને જંતુમુક્ત કરવા વપરાય છે, જેથી ચેપ ન લાગે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

23 પુખ્ત વ્યક્તિમાં CPR વખતે છાતી પર દબાણનો દર (પ્રતિ મિનિટ) લગભગ કેટલો હોવો જોઈએ?

(A) 100-120

(B) 20-30

(C) 200-250

(D) 50-60

ઉકેલ: પુખ્ત વ્યક્તિમાં CPR વખતે છાતી પર પ્રતિ મિનિટ 100-120 વાર દબાણ આપવું, દરેક દબાણ લગભગ 5 સેમી ઊંડું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

24 બસમાં આગ લાગે ત્યારે કંડક્ટરે સૌથી પહેલાં શું કરવું જોઈએ?

(A) બસ થોભાવી પ્રવાસીઓને સલામત ઉતારવા

(B) ટિકિટ ગણવી

(C) waybill ભરવો

(D) બસ ઝડપથી ચલાવવી

ઉકેલ: આગ લાગે ત્યારે પ્રથમ પ્રાધાન્ય પ્રવાસીઓની સલામતી છે — બસ થોભાવી, દરવાજા-બારી ખોલી, વૃદ્ધ-બાળક પ્રથમ, બધાને શાંતિથી ઉતારવા.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

25 બસમાં અનામત બેઠકો સામાન્ય રીતે કોના માટે હોય છે?

(A) વરિષ્ઠ, દિવ્યાંગ ને મહિલા

(B) માત્ર કંડક્ટર

(C) માત્ર ડ્રાઇવર

(D) ફક્ત VIP

ઉકેલ: બસમાં વરિષ્ઠ નાગરિક, દિવ્યાંગ ને મહિલા પ્રવાસી માટે અનામત બેઠકો હોય છે, જે તેમને આપવી ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

26 'DR ABC' માં 'D' શેનું સૂચક છે?

(A) Danger (ભય-સ્થળ સલામતી)

(B) Doctor (ડોક્ટર)

(C) Drink (પાણી)

(D) Drive (ચલાવવું)

ઉકેલ: DR ABC માં D = Danger — દર્દી પાસે જતાં પહેલાં ઘટનાસ્થળ સલામત છે કે નહીં તે તપાસવું; R = Response (પ્રતિભાવ).

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

27 લૂ લાગવી (Heat Stroke) ના દર્દી માટે નીચેનામાંથી શું યોગ્ય પ્રાથમિક સારવાર છે?

(A) છાંયડે લઈ જઈ પાણી-ORS આપવું

(B) ગરમ કપડાં ઓઢાડવા

(C) તડકામાં બેસાડવો

(D) કંઈ ન આપવું

ઉકેલ: લૂ લાગે ત્યારે દર્દીને છાંયડે-ઠંડી જગ્યાએ લઈ જવો, ઢીલા કપડાં કરવા, પાણી ને ORS આપી શરીર ઠંડું કરવું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

28 PASS પદ્ધતિમાં છેલ્લું 'S' (Sweep) નો અર્થ શું છે?

(A) ડાબે-જમણે ઝાડુની જેમ ફેરવવું

(B) પિન ખેંચવી

(C) નિશાન લેવું

(D) હેન્ડલ દબાવવું

ઉકેલ: PASS = Pull, Aim, Squeeze, Sweep. છેલ્લું Sweep એટલે નોઝલને ડાબે-જમણે ઝાડુની જેમ ફેરવીને આગના મૂળ પર ફેલાવવું.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

29 ઝાડા-ઊલટી કે ડિહાઈડ્રેશનમાં દર્દીને શું આપવું જોઈએ?

(A) ORS (ઔરલ રિહાઈડ્રેશન સોલ્યુશન)

(B) કોલ્ડ ડ્રિંક

(C) ચા

(D) કંઈ નહીં

ઉકેલ: ઝાડા-ઊલટી, લૂ કે ડિહાઈડ્રેશનમાં શરીરમાં પાણી-ક્ષાર ઘટે છે; ORS આપવાથી તે ફરી ભરાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

30 ગૂંગળામણ (Choking) — ગળામાં કંઈ ફસાય ત્યારે વપરાતી દબાણ પદ્ધતિ કઈ છે?

(A) Heimlich દબાણ

(B) CPR

(C) Recovery Position

(D) Tourniquet

ઉકેલ: ગૂંગળામણમાં પીઠ પર થપાટ ને Heimlich દબાણ (પેટની ઉપર ઝડપી દબાણ) આપીને ફસાયેલી વસ્તુ બહાર કઢાય છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

31 અકસ્માત વખતે કંડકટરે ધાયલો પછી ડિપો/કંટ્રોલ ઉપરાંત કોને જાણ કરવી જોઈએ?

(A) 108 ને 100 (એમ્બ્યુલન્સ-પોલીસ)

(B) માત્ર મિત્રોને

(C) કોઈને નહીં

(D) માત્ર પરિવારને

ઉકેલ: અકસ્માત વખતે ધાયલોને પ્રાથમિક સારવાર આપી, 108 (એમ્બ્યુલન્સ) ને 100 (પોલીસ) બોલાવવા ને ડિપો-કંટ્રોલને જાણ કરવી ફરજિયાત છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

32 દાઝવાની કઈ ડિગ્રીમાં ચામડી પર ફોલ્લા (blisters) થાય છે?

(A) બીજી ડિગ્રી

(B) પ્રથમ ડિગ્રી

(C) ત્રીજી ડિગ્રી

(D) ચોથી ડિગ્રી

ઉકેલ: બીજી ડિગ્રીના દાઝવામાં ચામડીનું ઊંડું પડ અસર પામે, ફોલ્લા થાય ને ખૂબ દુખાવો થાય. પ્રથમ ડિગ્રીમાં માત્ર લાલાશ, ત્રીજીમાં નસ બળી જવાથી દુખાવો ઓછો.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

33 પ્રવાસી ફરિયાદ પ્રત્યે સારા કંડક્ટરનું વલણ કેવું હોવું જોઈએ?

(A) ધીરજથી સાંભળી નિવારણ કરવું

(B) ઝઘડો કરવો

(C) ધ્યાન ન આપવું

(D) પ્રવાસીને ઉતારી દેવો

ઉકેલ: ફરિયાદ સેવા સુધારવાની તક છે; કંડક્ટરે ધીરજથી સાંભળી, ઝઘડો ટાળી, યોગ્ય નિવારણ કરવું જોઈએ.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

34 બસમાં નીચેનામાંથી શું લઈ જવા પર પ્રતિબંધ છે?

(A) જ્વલનશીલ પદાર્થ (પેટ્રોલ/ગેસ)

(B) થેલો

(C) પાણીની બોટલ

(D) પુસ્તક

ઉકેલ: આગ-સલામતી માટે બસમાં પેટ્રોલ, ગેસ સિલિન્ડર, ફટાકડા જેવા જ્વલનશીલ પદાર્થ ને ધૂમ્રપાન પર પ્રતિબંધ છે.

પરીક્ષા-આધારિત પ્રશ્ન

35 પ્રાથમિક સારવારના '3P' માં કયો સમાવિષ્ટ નથી?

(A) Profit (નફો)

(B) Preserve life

(C) Prevent worsening

(D) Promote recovery

ઉકેલ: પ્રાથમિક સારવારના 3P = Preserve life, Prevent worsening, Promote recovery. 'Profit (નફો)' તેમાં નથી.

જાતે પ્રેક્ટિસ કરો — પ્રશ્નો

પહેલા જાતે ઉકેલો. જવાબ કી અને વિગતવાર ઉકેલ નીચે આપેલા છે.

સરળ (Easy) 12 પ્રશ્ન

1. ABC માં 'B' શેનું સૂચક છે?

- (A) Breathing (શ્વાસ) (B) Bleeding (C) Bandage
(D) Burn

2. ABC માં 'C' શેનું સૂચક છે?

- (A) Circulation (પરિભ્રમણ) (B) CPR (C) Choking
(D) Cotton

3. એમ્બ્યુલન્સનો નંબર કયો છે?

- (A) 108 (B) 100 (C) 101 (D) 102

4. પોલીસનો ઇમરજન્સી નંબર કયો છે?

- (A) 100 (B) 101 (C) 108 (D) 181

5. ફાયર બ્રિગેડ (આગ) નો નંબર કયો છે?

- (A) 101 (B) 100 (C) 108 (D) 112

6. સંકલિત (બધી સેવા) ઇમરજન્સી નંબર કયો છે?

- (A) 112 (B) 100 (C) 108 (D) 101

7. CPR નું પૂરું નામ શું છે?

- (A) Cardio Pulmonary Resuscitation (B) Central Pulse Rate
(C) Care Pain Relief (D) Cold Pack Remedy

8. દાઝેલા ભાગ પર તાત્કાલિક શું કરવું?

- (A) ઠંડા વહેતા પાણી નીચે રાખવો (B) ટૂથપેસ્ટ લગાવવી
(C) તેલ લગાવવું (D) બરફ ધસવો

9. ઘાને જંતુમુક્ત કરવા શું વપરાય?

- (A) Antiseptic (Dettol) (B) ખાંડ (C) લોટ (D) તેલ

10. First Aider એટલે કોણ?

- (A) પ્રાથમિક સારવાર આપનાર (B) ડોક્ટર (C) નર્સ
(D) ડ્રાઈવર

11. અભયમ મહિલા હેલ્પલાઈનનો નંબર કયો છે?

- (A) 181 (B) 108 (C) 1098 (D) 100

12. MV Act મુજબ બસમાં શું ફરજિયાત રાખવું?

- (A) પ્રાથમિક સારવાર પેટી (B) ટીવી (C) ફ્રિજ (D) સોફા

મધ્યમ (Medium) 12 પ્રશ્ન

13. બહારના રક્તસ્રાવ રોકવાની સૌથી અસરકારક રીત કઈ છે?

- (A) ઘા પર સીધું દબાણ (B) ઘાને ખુલ્લો છોડવો
(C) દર્દને દોડાવવો (D) ઘા પર ફૂંક મારવી

14. પુખ્ત CPR માં દબાણ : શ્વાસ પ્રમાણ કેટલું છે?

- (A) 30 : 2 (B) 15 : 1 (C) 5 : 5 (D) 10 : 10

15. બેભાન પણ શ્વાસ લેતા દર્દને કઈ સ્થિતિમાં સુવડાવવો?

- (A) Recovery Position (B) ચત્તા સીધા (C) ઊંધા (D) ઊભા

16. સાપ કરડે ત્યારે શું ન કરવું જોઈએ?

- (A) દર્દને દોડાવવો (B) શાંત રાખવો (C) 108 બોલાવવો
(D) કરડેલો ભાગ સ્થિર રાખવો

17. PASS પદ્ધતિમાં પ્રથમ 'P' શું છે?

- (A) Pull (પિન ખેંચવી) (B) Push (C) Press (D) Point

18. આગનો ત્રિકોણ (Fire Triangle) ના ઘટકોમાં કયો નથી?

- (A) પાણી (B) ઓક્સિજન (C) ગરમી (D) બળતણ

19. દાઝવાની કઈ ડિઝીમાં ફોલ્લા (blisters) થાય છે?

- (A) બીજી ડિઝી (B) પ્રથમ ડિઝી (C) ત્રીજી ડિઝી
(D) કોઈમાં નહીં

20. Good Samaritan કાયદો કોને રક્ષણ આપે છે?

- (A) ધાયલને મદદ કરનારને (B) અકસ્માત કરનારને
(C) વીમા કંપનીને (D) ટ્રાફિક પોલીસને

21. જનની (ગર્ભવતી-શિશુ) એમ્બ્યુલન્સ સેવાનો નંબર કયો છે?

- (A) 102 (B) 108 (C) 100 (D) 181

22. લૂ (Heat Stroke) લાગેલા દર્દીને શું આપવું?

- (A) પાણી-ORS ને છાંયડો (B) ગરમ કપડાં (C) તડકો
(D) કંઈ નહીં

23. અસ્થિભંગ (Fracture) માં યોગ્ય પ્રાથમિક પગલું કયું?

- (A) splint વડે સ્થિર કરવો (B) હાડકું સીધું કરવું
(C) ભાગ દબાવવો (D) દર્દીને ચલાવવો

24. બસમાં અનામત બેઠકો કોના માટે હોય છે?

- (A) વરિષ્ઠ, દિવ્યાંગ, મહિલા (B) માત્ર કંડક્ટર (C) માત્ર VIP
(D) કોઈ માટે નહીં

અઘરા (Hard) 12 પ્રશ્ન

25. 'DR ABC' ક્રમમાં 'R' શેનું સૂચક છે?

- (A) Response (પ્રતિભાવ) (B) Recovery (C) Rescue
(D) Rest

26. ધમનીય (Arterial) રક્તસ્રાવની સાચી ઓળખ કઈ છે?

- (A) તેજ, ફૂટતું, તેજ લાલ લોહી (B) ધીમે ઝમતું લોહી
(C) ઘેરું સ્થિર લોહી (D) લોહી નહીં

27. પુખ્ત CPR માં છાતી પર દબાણનો દર (પ્રતિ મિનિટ) લગભગ કેટલો?

- (A) 100-120 (B) 40-50 (C) 200-220 (D) 20-30

28. દાઝવાની કઈ ડિઝીમાં નસ બળી જવાથી દુખાવો ઓછો હોય છે?

- (A) ત્રીજી ડિઝી (B) પ્રથમ ડિઝી (C) બીજી ડિઝી
(D) કોઈમાં નહીં

29. ગૂંગળામણ (Choking) દૂર કરવા વપરાતી પદ્ધતિ કઈ છે?

- (A) Heimlich દબાણ (B) Recovery Position (C) Tourniquet
(D) Splint

30. અકસ્માત વખતે કંડક્ટરે સૌથી પ્રથમ શું કરવું?

- (A) પ્રવાસીઓને સલામત જગ્યાએ કઢાવવા (B) ટિકિટ ગણવી
(C) waybill ભરવો (D) ડિપોને ફોન કરવો

31. PASS પદ્ધતિમાં 'Aim' નો અર્થ શું?

- (A) નોઝલ આગના મૂળ (તળિયા) તરફ કરવી (B) પિન ખેંચવી
(C) હેન્ડલ દબાવવું (D) ડાબે-જમણે ફેરવવું

32. નાગરિક અધિકારપત્ર (Citizen Charter) મુખ્યત્વે શું ખાતરી આપે છે?

- (A) સેવાની ગુણવત્તા ને સમયમર્યાદા (B) કર્મચારી પગાર
(C) વાહન સંખ્યા (D) ડિપોનું સ્થાન

33. રક્તસ્રાવવાળા ઈજાગ્રસ્ત ભાગને શું કરવાની સલાહ છે?

- (A) હૃદયથી ઊંચે રાખવો (B) હૃદયથી નીચે રાખવો
(C) દબાવીને હલાવવો (D) ગરમ કરવો

34. ORS મુખ્યત્વે કઈ સ્થિતિમાં આપવામાં આવે છે?

- (A) ઝાડા-ઊલટી ને ડિહાઇડ્રેશન (B) અસ્થિભંગ (C) દાઝવું
(D) સાપ કરડવો

35. ★ એક બસ સવારે 10:00 વાગ્યે ઉપડી; રસ્તામાં 10:40 વાગ્યે એન્જિન પાસે ધુમાડો ને આગ દેખાઈ. 42 પ્રવાસી હતા. કંડક્ટરે અગ્નિશામક (PASS) વાપરી 10:44 વાગ્યે આગ કાબૂમાં લીધી. આગ કાબૂમાં આવવામાં ધુમાડો દેખાયાથી કેટલી મિનિટ લાગી?

- (A) 4 મિનિટ (B) 40 મિનિટ (C) 44 મિનિટ (D) 14 મિનિટ

36. ★ અકસ્માતમાં 3 ધાયલ છે: (અ) ધમનીય રક્તસ્રાવ, (બ) છોલાયેલો હાથ, (ક) નાનો ઉઝરડો. પ્રાથમિક સારવારમાં કંડક્ટરે સૌથી પહેલાં કોને પ્રાધાન્ય આપવું?

- (A) (અ) ધમનીય રક્તસ્રાવવાળા (B) (બ) છોલાયેલા હાથવાળા
(C) (ક) ઉઝરડાવાળા (D) ત્રણેયને સાથે

🔑 પ્રેક્ટિસ — જવાબ કી (Answer Key)

1. A 2. A 3. A 4. A 5. A 6. A 7. A 8. A 9. A 10. A 11. A
12. A 13. A 14. A 15. A 16. A 17. A 18. A 19. A 20. A 21. A 22. A
23. A 24. A 25. A 26. A 27. A 28. A 29. A 30. A 31. A 32. A 33. A
34. A 35. A 36. A

🔑 પ્રેક્ટિસ — વિગતવાર ઉકેલ (Solutions)

- જવાબ (A) — ABC = Airway, Breathing (શ્વાસ), Circulation.
- જવાબ (A) — 'C' એટલે Circulation — લોહીનું પરિભ્રમણ/નાડી ને રક્તસ્રાવ તપાસવો.
- જવાબ (A) — 108 એ એમ્બ્યુલન્સ/તબીબી કટોકટીનો નંબર છે.
- જવાબ (A) — 100 એ પોલીસનો નંબર છે.
- જવાબ (A) — 101 એ ફાયર બ્રિગેડનો નંબર છે.
- જવાબ (A) — 112 એ ભારતનો સંકલિત ઇમરજન્સી નંબર છે.
- જવાબ (A) — CPR = Cardio Pulmonary Resuscitation.
- જવાબ (A) — દાઝેલા ભાગને ઓછામાં ઓછી 10 મિનિટ ઠંડા વહેતા પાણી નીચે રાખવો.
- જવાબ (A) — Antiseptic (Dettol/Savlon) ધાને જંતુમુક્ત કરે છે.
- જવાબ (A) — પ્રાથમિક સારવાર આપનાર વ્યક્તિને First Aider કહે છે.
- જવાબ (A) — ગુજરાતમાં 181 એ અભયમ મહિલા હેલ્પલાઇન છે.
- જવાબ (A) — દરેક જાહેર પરિવહન વાહનમાં First Aid Box ફરજિયાત છે.
- જવાબ (A) — સ્વચ્છ કપડું મૂકી ઘા પર સીધું દબાણ (Direct Pressure) આપવું.
- જવાબ (A) — પુખ્ત CPR માં 30 છાતી-દબાણ પછી 2 શ્વાસ (30:2) નું પ્રમાણ છે.
- જવાબ (A) — એક પડખે વાળી Recovery Position માં, જેથી ઊલટીથી ગૂંગળાય નહીં.
- જવાબ (A) — હલચલથી ઝેર ઝડપથી ફેલાય; દર્દીને શાંત ને સ્થિર રાખવો.
- જવાબ (A) — PASS = Pull, Aim, Squeeze, Sweep. પ્રથમ પિન ખેંચવી.
- જવાબ (A) — આગનો ત્રિકોણ = બળતણ, ઓક્સિજન, ગરમી. પાણી તેમાં નથી.
- જવાબ (A) — બીજી ડિગ્રીના દાઝવામાં ફોલ્લા થાય ને ખૂબ દુખાવો થાય.
- જવાબ (A) — તે અકસ્માતમાં ધાયલને મદદ કરનારને કાયદેસર હેરાનગતિથી બચાવે છે.

21. જવાબ (A) — 102 એ જનની (ગર્ભવતી-શિશુ) એમ્બ્યુલન્સ સેવાનો નંબર છે.
22. જવાબ (A) — છાંયડે લઈ જઈ, ઢીલા કપડાં કરી, પાણી-ORS આપી શરીર ઠંડું કરવું.
23. જવાબ (A) — ભાંગેલા ભાગને હલાવ્યા વગર splint વડે સ્થિર કરી હોસ્પિટલ પહોંચાડવો.
24. જવાબ (A) — વરિષ્ઠ નાગરિક, દિવ્યાંગ ને મહિલા માટે અનામત બેઠકો હોય છે.
25. જવાબ (A) — D=Danger, R=Response (દર્દી હોશમાં છે?), પછી A-B-C.
26. જવાબ (A) — ધમનીય રક્તસ્રાવ સૌથી ભયજનક — તેજ લાલ લોહી ધબકારા સાથે ફૂટતું બહાર આવે.
27. જવાબ (A) — પ્રતિ મિનિટ 100-120 વાર, દરેક દબાણ લગભગ 5 સેમી ઊંડું.
28. જવાબ (A) — ત્રીજી ડિગ્રીમાં આખી ચામડી ને પેશી-નસ બળે, તેથી દુખાવો પ્રમાણમાં ઓછો પણ ઈજા સૌથી ગંભીર.
29. જવાબ (A) — પીઠ પર થપાટ ને Heimlich દબાણથી ગળામાં ફસાયેલી વસ્તુ બહાર કઢાય.
30. જવાબ (A) — પ્રથમ પ્રવાસી સલામતી — સલામત જગ્યાએ કઢાવ્યા પછી ઘાયલોને સારવાર ને 108/100.
31. જવાબ (A) — Aim — નોઝલ આગની જવાળા નહીં પણ મૂળ (તળિયા) તરફ તાકવી, જ્યાં બળતણ છે.
32. જવાબ (A) — Citizen Charter સંસ્થા નાગરિકને આપતી સેવાની ગુણવત્તા ને સમયમર્યાદાની બાંધધરી આપે છે.
33. જવાબ (A) — ઈજાગ્રસ્ત ભાગને હૃદયથી ઊંચે (elevation) રાખવાથી લોહીનું દબાણ ઘટે ને રક્તસ્રાવ ઓછો થાય.
34. જવાબ (A) — ORS શરીરમાં ઘટેલા પાણી-ક્ષાર ફરી ભરે; ઝાડા-ઊલટી, લૂ ને ડિહાઈડ્રેશનમાં અપાય.
35. જવાબ (A) — ધુમાડો 10:40 વાગ્યે દેખાયો, આગ 10:44 વાગ્યે કાબૂમાં આવી. 10:44 – 10:40 = 4 મિનિટ.
36. જવાબ (A) — ધમનીય રક્તસ્રાવ સૌથી ભયજનક — ઝડપથી લોહી વહી જવાથી જીવ જોખમમાં; તેથી triage મુજબ તેને પ્રથમ પ્રાધાન્ય.

હવે ટેસ્ટ આપીને ચકાસો!

 pariksapath.in — GSRTC કંડક્ટરની ફી મોક ટેસ્ટ · t.me/PariksaPathOfficial